BIBLIOTEKA KÓRNICKA
Ms. F 2 | BK 693

BK 693

Zbiór

Postanowień i Przepisów

tyczących się Dróg i Mostów

w Królestwie Polskiem.

zebrał Teofil Żebrawski
Inspektor Komunikacyj Lądo. i Wod.
w Urzędzie Rządzącym
w 1842.

BK 693

Obiaśnienie [illegible] rysunku zamieszczonego w przedmiocie

Ubiór urzędników dygnawych Król. pols.
do roku 1831. –

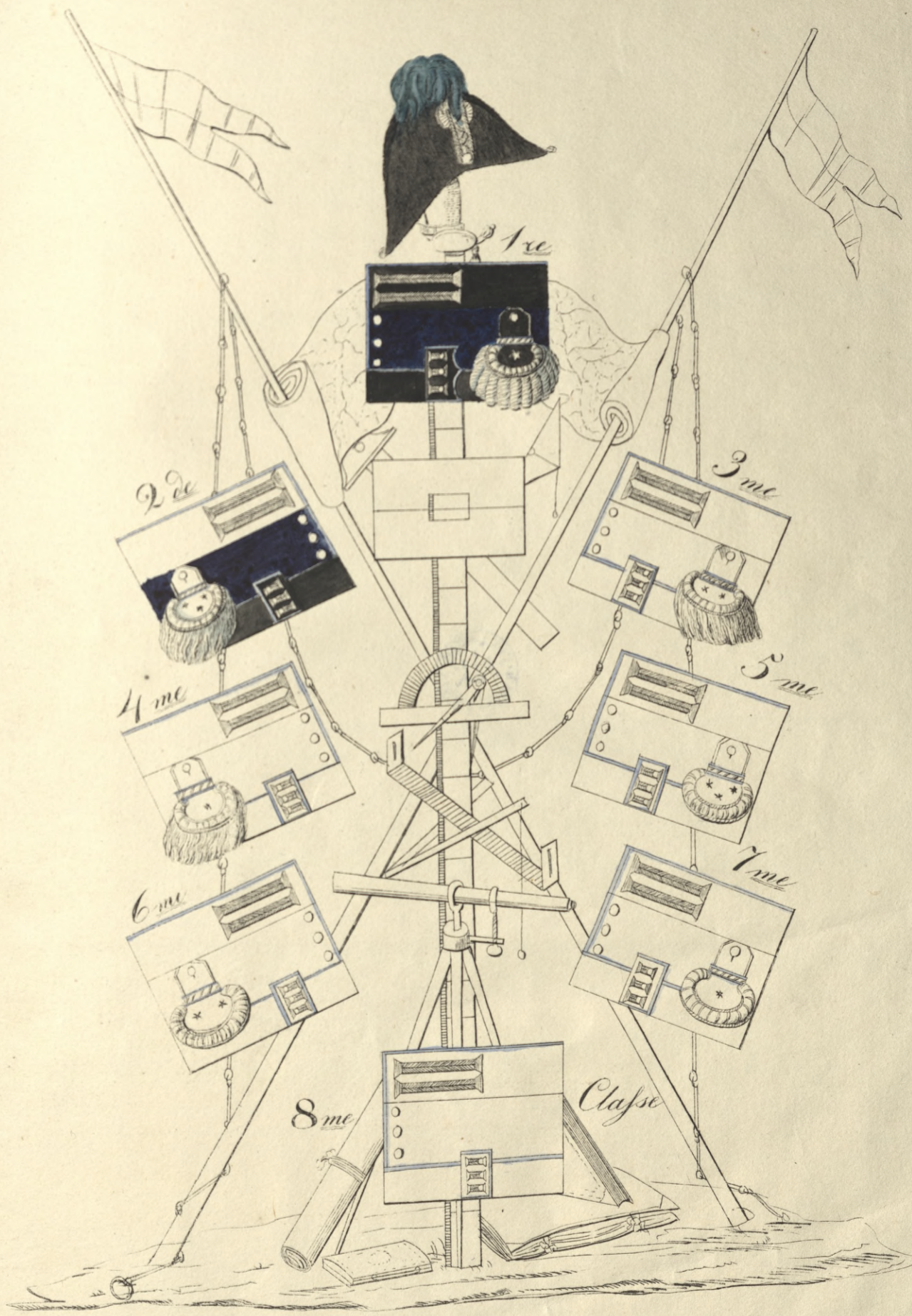

Mundur granat – kołnierz i mankiety aksamitne czarne, wypustki jasno niebieskie, skrzydy z dwóch aksam. czarnym srebrne, haftky guziki srebr. –

126 R 693

BK 693

Objaśnienia na powyższe zapytania w przedmiocie dróg bitych i bocznych, tudzież administracyi drogowéy.)

1° Jaki iest skład służby drogowéy, jakie wynagrodzenie tak Urzędników jako i drożnych, jakie obowiązki ich pod względem zdejmowania planów, projektowania, wykonywania robót i utrzymywania takowych oraz jaka długość drogi każdemu iest oddana pod dozór.[2] ———

ad 1° Projektowanie i prowadzenie wszelkich robót około budowy, reparacyi i konserwacyi dróg bitych w Królestwie, należy do Dyrekcyi Kommunikacyi lądowych i wodnych, tudzież do służby pod Jéy rozkazy oddanéj. — Dyrekcya składa się z Dyrektora, Inspektorów Generalnych, Inżynierów i t. d. ———

Inspektorowie Generalni zajmują się budową dróg bitych i używają do pomocy swoiéy Inżynierów, Conducktorów i Dozorców. — Sposób zaś postępowania przy téy budowie i obowiązki służby przepisuie: ———

A. Instrukcya b. Komissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi z d. 10 Czerwca 1829 r. ———

B. Instrukcya téyże Komissyi Rządowéy z d. 29. Maia 1830. ———

C Organizacya Służby Inżynierskiéy, przez Komissyą Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego d. 18 Sierpnia 1832 r. wydana i do. łączone do niéy instrukcye przez Dyrekcyą Kommunikacyi przepisane, jakoto: ———

1°

126 R 693

1:- instrukcya pod względem sztuc
2:- — d:- — pomjarowa, i
3:- — d:- — rachunkowa, zarazem
sownemi wzorami na ausztagi,
kontrole materyałów, inwentarze
i t. p. ———————————

Służba konserwacyi i reperac
dróg bitych dzieli się na inspek
cye, — inspekcye dzielą się na od
ty inżenjerskie, a te na kondu
ktorstwa. — Podinspektorowie ma
ją inspekcyą w przestrzeni około
600 werst, pobierają roczne pen
syi etatowéy Zł:p: 3,000 i oddzielne
na koszta podróży Zł:p: 4000. — Inże
njerowie Oddziałowi mają nadzór
przestrzeni około 100 werst, pobie
ją roczne pensyi etatowéy 2,500
4,000 Zł: i na koszta podróży Zł:p
1,000. — Konduktorowie mają dozó
w przestrzeni około 28 werst, pobie
rają roczne pensyi etatowéy Zł:p
1,300 i na koszta podróży Zł:p: 300
Nadrzemieślnik przeznacza
się jeden na cały oddział do dozo
ru Dróżników, czyli Rzemieślnik
pobiera roczne pensyi etatowéy
Zł:p: 900 i na koszta podróży
Zł:p: 300. — Dróżnicy mają do
utrzymania około 4:- werst i p

bie

2:- Jaki
cyi dróg u
niem, cz
kich pobo
nistrauja
naymniéy
na nich z
czyteż iest
dróg tego
kres ich do
sposób iest
nawy tak
materyał
ne ? —

bieraią rocznie pensyi Złp: 430.
Obowiązki tych Urzędników i Officyalistów przepisnie powołana wyżéy organizacya i szczególne instrukcye do niéy dołączone. —

2° Jaki iest skład Administracyi dróg niepokrywanych kamieniem, czyli wiéyskich i wszelkich pobocznych, i czyli taż administracya rozciąga się do wszelkich naymniéyszych w kraju drożyn i na nich znajduiących się mostów, czyteż iest pewna klassyfikacya dróg tego rodzaju a następnie zakres ich dozoru oznaczony i w jaki sposób iest urządzony dozór naprawy takowych, aby robocizna i materyał nie były marnowane? ——

ad 2° Urządzenie i naprawa dróg bocznych należy do Inżenierów Gubernialnych i Obwodowych. Pierwsi z nich pobieraią rocznie pensyi etatowéy 4000 – 5,000 Złp i oddzielnie na koszta podróży Złp: 1,500. drudzy zaś pobieraią pensyi etatowéy Złp: 2,000 i na koszta podróży Złp: 1,500 w które to koszta wchodzą już wydatki na materyały piśmienne i rysunkowe. —

Z początkiem 1839 r. konserwacya i reparacya dróg bitych z pod Administracyi Inżenierów Gubernjalnych i Obwodowych przeszła pod wyłączny nadzór Dyrekcyi kommunikacyi, i o tyle obowiązki tychże rzeczoną organizacyą przepisane uległy zmianie. — W iaki zaś sposób urządzenie i naprawa dróg bocznych winno się uskuteczniać, to wskazuje Postanowienie Namiestnika Królewskiego z d: 15 Maia 1816 r. zamieszczone w Tomie 1m Dzien-

ni

126 R 693

nika Prawa na stronie 389. tudzież Artykuł 5ty Postanowienia Najjaśniejszego Pana z d $\frac{17}{29}$ Sierpnia 1820 r. j. w tomie 7. Dziennika Prawa na stronie 78. j którym dozwolone iest użycie dwudziestowego szarwarku z obrębu iednéy mili do dróg nie bitych. ——————

3ci Z jakich źrzódeł spływają fundusze na budowę i utrzymanie dróg, czyli iest podatek szarwarkowy i na jakiey zasadzie rozłożony, i czy z tych funduszów same tylko gotowe trakty, czyliteż i drogi poboczne odbierają potrzebny zasiłek?

ad 3tiam Na budowę, konserwacyą i reperacyą dróg bitych przeznaczony iest tenże Postanowieniem Najjaśniejszego Pana z d $\frac{17}{29}$ Sierpnia 1820 r. fundusz z poboru opłaty szarwarkowéy. — W powiększeniu temu funduszowi przychodzi dochód z dzierżawy opłat drogowego i mostowego na zasadzie tegoż Postanowienia i postanowienia Namiestnika Królewskiego z d: 5 Sierpnia 1837 j. w tomie 37my Dziennika Prawa na stronie 405. j pobieranych. — Lecz z początkiem r. 1839 pozostała tylko opłata szarwarkowa i mostowa a uchylona została opłata drogowa, w miejsce której ustanowiony iest Postanowieniem Najjaśniejszego Pana z d: $\frac{2}{14}$ Maia 1838 r. nowy pobór na urządzenie dróg i sypanów. — Takowe postano-

4ty Jakie ... jecia grun... nia się p... drogi nie... gruntów d... rzniane ?

5ty Wiak... tomkowe... teryat ko... moc dróż... i czynszowe... wanie, o... czy też w ... na bity...

D./.

dołącza się

wienie dołącza się wraz z taryfą opłaty od dróg i spławów na granicy Królestwa pobierać się maiącéy. ——————

4° Jakie są przepisy względem zajęcia gruntu na drogę, budowania się przy drodze, przejazdów z drogi na pole i. t. p. właścicieli gruntów drodze przyległych obowiązuiące? ——————

ad 4° Przepisy dotyczące zaięcia wszelkiéy własności prywatnéy na użytek publiczny, obeymuie ustawa Seymowa z d: 12. Pazdziernika 1820 r./: w tomie 7. Dziennika Praw na stronie 87./. – przepisy zaś porządkowe dotyczące dróg bitych, wskazane są Postanowieniem Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 12. Lutego 1822 r. zamieszczoném w tymże tomie na stronie 313. ——————

5° W iaki sposób, i w iakiéy ilości stosunkowéy dostarczany bywa materyał konserwacyiny, i czyli pomoc drożnym do rozsypania go i czyszczenia dróg z błota dodawana, oznaczona iest rocznie czy też w miarę potrzeby oznaczoną bywa? ——————

ad 5° Dostawa materyałów do konserwacyi dróg bitych uskutecznia się przez Entreprenerów i na ten koniec odbywane są licytacye na trzyletnie dostawy in minus od cen iednego Sążnia sześciennego dla każdéy stacyi ustanowionych, tudzież według tu dołączonych warunków i wykazów gatunku i ilości materyałów naznaczonych na pierwszoroczną potrzebę. – Ilość zaś materyałów na każdy rok konserwacyiny, który się zaczyna z dniem 1m Lipca

E./.

dołączają się wykaz będzie zrobiony

za

126 R 693

zastosowaną iest do stanu drogi, i gatunku materyału, i wynosi od 3 do 9 stóp sześciennych na iedno Sążeń podłużny drogi. — Na rozplantowanie materyału tudzież na czyszczenie i uporządkowanie drogi w pomoc drożnikom przeznacza się ausztagiem konserwacyjnym fundusz, liczący zwykle po groszu 1ⁿ na Sążeń podłużny drogi. ———

6: Jakie są kary na uszkadzaiących drogę lub do niey należące budowle, i w jaki sposób też kary ściągane bywaią, zwłaszcza w punktach od miast lub wsi odległych? ———

ad 6: Przepisy policyine drogowe są wskazane Postanowieniem Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 12 Lutego 1822r. pod punktem 4ⁿ: protokołem. ———

7: Czyim i iakim kosztem drzewami wysadzane bywaią drogi? ———

ad 7: Przy koszarach drogowych znayduią się szkółki drzewek olejowych, funduszem drogowym urządzone i utrzymywane. Gdy iednak takowe nie wystarczaią na obsadzenie dróg bitych, właściciele gruntów sposobem zachęcaią skłonieni, daią bezpłatnie drzewka, które dwudniowym zawiadomieniem dowożone i sadzone

126 R 693

A 8

126 R 693

Kopia

Instrukcya

wnętrznych

1829 r.

Kopiia

Instrukcya Komissyi Rwéy Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 10 Czerwca 1829 r.

do

N. N.

K.R. Spraw Wewnętrz: i Policyi

Uznawszy potrzebnę niezbędną, ażeby dla ułożenia systematu i przyśpieszenia dalszéy budowy dróg bitych w kraju, niżéy wymienione trakty główne handlowo pocztowe na drogi bite wyrobić się mające jak najśpieszniéy i w ciągu najdaléy iednego roku w kierunkach swych oznaczone, wymierzone, zniwellowane i zaanszlagowane zostały; — chcąc oraz zapobiedz zażaleniom Właścicieli gruntów tudzież kollizyom iakie częstokroć zachodzą z przyczyny obierania przez podwładnych Dyrekcyi Jtnéy Dróg i mostów kierunków dróg bitych, bez porozumienia się z mieyscowemi władzami Administracyinemi. — Komis: Rwa Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiła następuiącą w tym celu K.Wdzkim tudzież Dyrekcyi Jtnéy Dróg wydać Instrukcyą

Przepisy Ogólne.

Art: 1. Trakty główne, handlowo pocztowe które iak wyżéy przed imieniu zaprojektowane i zaanszlagowane być maią są następuiące: —

a. Trakt Krakowski od Piaseczna na Mniszew, Radom Kielce. —

b. Trakt Wołyński od Mniszewa na Puławy, Lublin, Krasnystaw, do Uściługa, — z odnogą do Krasnegostawu na Zamość, Tomaszew ku Lwowu. —

c. Trakt Wołyńsko-Szląski od Puław

na

126 R 693

na Radom, Piotrków do Granicy Szląska. ——

d. Trakt Fabryczny od Łowicza na Zgierz, Łódz, Pabianice, Sieradz do Kalisza. ——

e. Trakt Toruński od Sochaczewa na Gombin, Włocławek, Nieszawę z odnogą z Gombina do Płocka. ——

f. Trakt Białostocki z Łomży na Tykocin. ——

g. Trakt Grodzieński na Radzymin i Tykocina. ——

Arty: 2ᵉ Kommissye Wdzkie, tudzież Dyrekcyi Jlua dróg i mostów przedstawiać będą Kom: Rwey Spraw Wew: i Policyi wiejski, oraz powody usprawiedliwione, co do wyboru kierunków pomiędzy punktami głównemi wyżey wymienionemi, przez miasteczka lub osady których wzrost i ważność pominąć nie dozwala, lub przez okolice które pod względem położeń, obfitości materyału do budowy i przyszłey konserwacyi drogi bitey więcey dogodności i korzyści ogólnych nad położenia inne chociażby nieco bliższe podaią. ——

Arty: 3ᵉ Podobnie przedstawiać mogą Kom: Rwey Spraw Wewnę: projective w miarę postępu budowy traktów głównych wyżey wymienionych, które oprócz tego Drogi Woiewódzkie dla udogodnienia kommunikacyi poiśrzedniey na bite przerobićby należało, w celu aby potrzebne do tego środki przygotowawcze wcześnie zarządzone być mogły. —

Ty

Tytuł II.

Kierunek dróg bitych i determinowanie linii na gruncie.—

Ponieważ cała dokładność budowy dróg bitych i oszczędność w wydatkach na to łożonych, zależy od dogodności obranych kierunków i stosownego do położenia mieysca onychże Anszlagowania, następuiące przeto w tym postępowanie ma być zachowanym.

Arty: 4. Wszystkie trakty główne w Artyk. 1.m wymienione mieć będą zaprojektowane kierunki pomiędzy punktami wskazanemi przez wyznaczonych do tego Jnspektorów Jtnych dróg i mostów wspólnie z Komissarzami właściwych Obwodów.

Arty: 5. To oznaczenie kierunków i wybór linii nastąpi po dokładnem rozpoznaniu okolicy, którą trakt bity ma być przeprowadzony, z zachowaniem uwagi na położenie, rodzay gruntu, odległość i obfitość materyału, tudzież inne rozględy mieyscowe.

Arty: 6. Lubo linie proste iako naykrótsze i nayprzyzwoitsze na pierwszym względzie mieć należy, to iednak delegowany Jnspektor Jtny tudzież Komissarze Obwodu przestrzegać będą, ażeby dotychczasowe kierunki, gdzie się okażą dogodnie wyprowadzone szarwarkami uporządkowane, lub materyałami zaopatrzone dla mało znaczącey bliższości lub sprostowania opuszczone nie były, równie iak żeby Właściciele prywatni bez ważnych do tego powodów nie byli narażani na straty iakie dla nich wynikaią z obierania

126 R 693

nowych linii, omijania karczem a
brze nowo zbudowanych i t. p. —

Arty: 7. Przy oznaczaniu kierunku dróg b
tych przez miasta których Plany re
lacyjne przez Kom: Rwą: Spraw Wewnę
i Policyi zatwierdzone zostały, do tych
stosować się należy, a zmiany iakie
się koniecznemi okazały do Decyzyi
Kom: Rwéy S. W. i P. oddzielnie wniesio
nemi bydź powinny. —

Arty: 8. Skoro na linią traktu podług powy
szych zasad pomiędzy punktami
wskazanemi udeterminowaną, wy
znaczony Inspektor Jlny tudzież Kom
missarz Obwodu zgodzą się, spiszą
natychmiast stosowny protokół uz
pełnionéy czynności podług wzoru
dołączonego w dwóch Exemplarzach
W przypadku różności zdań takow
w nim zamieszczą. — Również re
klamacye Właścicieli prywatnych, i
kieby z powodu obranych linii wnie
sione zostały, do protokółów tych
dołączone i potrzebném wyiaśnieniem
z opinią Delegowanych, oraz z przy
czynami i środkami do zaradzenia
i załatwienia, opatrzone będą. —

Arty. 9. Tak uzupełniony protokół z każdéy
Stacyi oddzielnie Komissarz Obwodu
właściwéy Komis: Wdzkiéy, Inspektor
Jlny Dyrektorowi Dróg i mostów na
tychmiast przedstawi; — tymczasem
dodanym sobie do pomocy Inżynie
rom, Konduktorom lub Elewom tudzież
mierniczym których przyimie, linie
obrane co do punktów głównych i
załamków wichami w przytomno
ści swéy zatknięte, na plany sytu
acyi

cyjne przenieść i stosowne ich ni-
wellacye sporządzić poleci. — Sam zaś
z Komissarzem Obwodu do zaprojektowa-
nia kierunków stacyj następuiącey
przystąpi. — W mieyscach w którychby
kierunek traktu bez poprzedniczego
planu nie mógł być oznaczony,
zdięcie sytuacyi naprzód wykona-
nym będzie. ——————

Arty: 10. Skoro tym sposobem cały prze-
ciąg traktu przez Województwa co do
kierunku zdeterminowanym zo-
stanie, i protokóły wyżey wymienio-
ne Komissyi Wojewódzkiey i Dyrekcyi
Jlney iuż dojdą; naówczas Dyrektor
Jlny dróg i mostów zniósłszy się z
Prezesem K. Wdzkiey wczasie obranym
uzupełnią superrewizyą linii zde-
terminowanych; — niezgodności gdzie-
by takowe pomiędzy Inspektorem
Jlnym a Komissarzem Obwodu zaszły
załatwią, równie iak i reklamacye
z strony prywatnych wniesione i t. p.
a z dopełnioney czynności Rapport
Kom: Rwey Spraw Wewnę: i Policyi
przedstawią z wnioskami któreby roz-
strzygnienia tey Władzy ieszcze wy-
magały. ——————

Arty: 11. Komissarze Obwodowi poruczoney
im powyżey czynność determinowa-
nia z Inspektorami Jlnemi kierunków
dróg bitych, obowiązani są uzupełniać
osobiście, nie wyręczaiąc się w tym
podwładnemi. ——————

Arty: 12. Przy rozpoznawaniu okolic pod
względem kierunku Inspektor Jlny
Dróg i mostów tudzież Komissarz Obwo-
du przekonywać się zarazem będą

126 R 693

i potrzebnych zasięgać wiadomości, iakiego rodzaju materyał, to iest kamienie albo żwir do budowy téy naydogodniéy może bydź użytym, iaka iego odległość od linii drogi, iaka obfitość i po iakiéy Cenie dostawy iednego Sążnia kubicz: iednego i drugiego materyału w przecięciu do każdéy Stacyi lub mili drogi spodziewać się można. — Oprócz tego iaka iest cena prakcyjna w okolicy dnia pieszego i ciągłego — Drzewa, wapna, cegły i t. p. materyałów do budowy potrzebować się mogących — i o tym wszystkim stosowną w protokółach uczynią wzmiankę; Wspomnę także czyli drzewo do mostów, i gdy te z kamieni na mech nie będą mogły być sprawione, w respective stacyi potrzebne z przyległych lasów Rwych będzie mogło być wydanym lub w ich niedostatku zakupionym i iaka tychże lasów odległość.

Arty. 13. W razie uznania Delegowanych że będzie dogodniéy i z większą funduszu drogowego oszczędnością wyprowadzić drogę bitą przez mieysca zabudowane lub ogrody, niż takowe okrążać liniami znacznie dłuższemi, albo przez położenie trudne w których koszt budowania większy byłby niż stosunkowo na wynagrodzenie budowli lub ogrodów potrzebny naówczas należy zaraz z Właścicielami przedmiotów podług prawa z dn. 12. Pazdzier: 1820r. bonifikacyi ulegających, o takową porozumieć się i stosowne do zatwierdzenia władzy

wyż

wyższey spisać ugody, po sporządzeniu poprzednio należytych oszacowań, w każdym iednak razie żądania wynagrodzeń zbyt wygurowanych zaprojektowaną będzie alternatywa linii drogi do wyboru i przyięcia na przypadek nie zezwolenia przez Komis: Rwę S. W: Pol: na bonifikacyą żądaną. —

Arty: 14. W przeprowadzeniu linii drogi bitey przez miasta udeterminować należy ulice i punkta do których Bruki lub Adamizacye w nich kosztem miasta wykonane i utrzymywane być powinny, a to z zachowaniem uwagi na stan i korzyści miasta z dogodnego przeprowadzenia traktu bitego wynikaiące, tudzież na opłaty iakie tytułem brukowego i targowego miasta na utrzymywania bruków pobiera. —

Tytuł III

O pomiarach i wyrobieniu planów sytuacyinych i niwellacyi. —

Arty: 15. Inspektorom Jtnym którym determinowanie linii oraz kierunek pomiarów i anszlagowanie traktów na początku wymienionych poruczonym zostanie, dodaną będzie w tym Celu stosowna liczba Inżynierów, Konduktorów i Elewów z Korpusu dróg i mostów, która gdyby dla innych zatrudnień nie była dostateczną do wykończenia w czasie oznaczonym poleconych respective Inspektorom Jtnym planów i Anszlagów, naówczas Inspektorowie Ci mocni są przybrać do pomocy należycie do tego usposobionych Inżynierów lub mierniczych obcych za wynagrodzeniem z funduszu poniżey

126 R 693

żey na to wyznaczonego. —

Arty: 16. Kom: Rwa S. W. i Policyi przyimuiąc ogólności ułożone przez Dyrekcyą Jtną dróg i mostów zasady do obrachowania kosztów, rozmiaru okolic, zdeymowania planów sytuacyinych i niwellacyinych potrzebnych do oznaczenia kierunków i wyprowadzenia Duktów na drogi nowe, przeznacza niniéyszym w tym celu ryczałtów do Dyspozycyi Inspektorów Jtnych po Złp: 500 na każdą milę drogi, z których tak wszelkie koszta na ludzi, pomocników, fury, narzędzia i materyały do tego rodzaju czynności potrzebne, iakoteż i wynagrodzenie dodatkowo podwładnym kapusu dróg i mostów wyznaczone lub ugodzonym mierniczym obcym przynależne, zaspokoione być muszą. —

Arty 17. Wszystkie te plany i niwellacye wykonane będą w sposobie powyższemu zasadami wskazanym; i podług form oraz skali dotychczasowéy przez Dyrekcyą Jtną Dróg oznaczonéy, zawsze w dwóch Exemplarzach, w iednym dla przedsiebiorącego roboty do użycia na miéyscu, w drugim dla Dyrekcyi Jtnéy dróg i mostów dla sprawdzania robót skończonych. Nadto zastrzega K. Rwa S. W. i Policyi ażeby z wykończonych planów sytuacyinych całych traktów, były dla iéy wiadomości i użycia w porze zimowéy narysowane plany podług skali do 1/4 części zredukowanéy. —

Arty: 18. Inspektorowie Jtni przestrzegaią pilnie dokładności pomiarów i Niwellacyi ora

sprawdzaią i poświadczaią Plany na których akuratności gdy polega obliczenie anszlagów są przeto odpowiedzialnemi za wszelkie w tym niedokładności. ——

Arty: 19. Inspektorowie Jlni o postępie pomiarów i niwellacyi rapporta co miesiąc Dyrekcyi Jlnéy dróg składać maią obowiązek, z tych zaś rapport zbiorowy Kommissyi Rwéy S. W. i P. składanym być ma.

Artyk: 20. Tytuł IV o Anszlagowaniu

W miarę wykończenia planów i Aptuacyinych i niwellacyi w sposobie wyżéy wskazanym i zrewidowaniu Ich przez właściwych Inspektorów Jlnych wyznaczeni Inżynierowie z zastosowaniem się do takowych i do opisów obiętych protokółami przez Inspektorów Jlnych i Kommissarzy Obwodowych sporządzonemi, zaymą się natychmiast za anszlagowaniem poruczonych im Stacyi. —

Arty: 21. Anszlagi układane będą podług form i rubryk dotychczas używanych, z warunkiem aby opisy i usprawiedliwienia przedmiotów anszlaguiących się były iak najdokładniéy wyrażone i obliczone w szczegółach według cen miéy-cowych. ——

Arty: 22. Wszystkie Trakty powyżéy wymienione mieć będą szerokość ogólną łokci 19. dla Dróg klassy 1éy oznaczoną z pokładem żwiru arfowanego lub kamieni tłuczonych w szerokości łokci 9. grubości cali 8. na środku drogi usypanym. — W tych iednak okolicach gdzie ani kamień dość twardy ani żwir nie znayduie się, będzie naprzód o tym

126 R 693

złożony rapport Kom: Rwéy Spraw W
i Policyi z wnioskiem i opinią Dyrek
Jtnéy dróg, iak i czym tenże mógłby
być zastąpiony lub zdaleka sprowa
dzony, wraz z wyrachowaniem ko
sztów w różnych takowych przypad
kach potrzebnych. ——

Arty: 23. Roboty około plantunku na następ
iące pozycye dzielone i anszlagowa
ne być powinny. ——

a. plantunek zwyczayny bez rowów
skoro tego położenie i gatunek gruntu
suchego dozwala. ——

b. plantunek z rowami gdzie ich iest p
trzeba podwyższonéy ziemią z rowów
wybraną. ——

c. Nasypki większe które tylko przez
dowoskę ziemi z przekopów lub boko
drogi taczkami lub furami uskute
czniono być mogą. ——

Plantunki ad a. b. na Sążnie bieżą
drogi a d/c. na Sążnie kubiczne do
wiezionéy ziemi Anszlagowane będą

Art: 24. Wypukłość środkowa drogi przy tra
ktach 19 łokci szerokich wynosić
będzie cali 12 nad burtą w kształcie
elipsy. – W mieyscach gdzie droga
ma spadek podłużny wynoszący
więcéy nad ieden Cal na Sążniu cią
głym taż obłąkowatość 3ch cali prze
nosić nie może. ——

Arty: 25. Plantunki zwyczayne w gruntach
suchych i te w których wysokość burt
2ch stóp nie przenosi, darniowane
nie będą, lecz obłożone tylko iedną
szychtą darni dla odznaczenia burt
drogi. – Burty wysokości 3ch stóp
dochodzące, wyłożone będą darniną
naj

na płask czyli sposobem kożuchowania, wszystkie zaś nadto wysypki, większe dla zapobieżenia rozsuwaniu się ziemi sposobem murowania darniowane będą. — To darniowanie anszlaguiący zawsze od kubiczności nasypek potrącać nie przepomnę. — Mieścić również w anszlagach będą zastrzeżenie ażeby przy plantowaniu, części ziemi lepsze i urodzayne na wysypywanie burt drogi były obracane, przez to bowiem burty najłatwiey trawą zarosnę i ustalą się. ——

Arty: 26. Spadki podłużne gdzie będą przykre tak łagodzone być powinny, ażeby ile to być może, nigdzie na iednym ciągłym Sążniu drogi 4 Cale nieprzenosiły; — zastrzegać także w Anszlagach należy ażeby wydrążenie w środku plantu drogi na umieszczenie materyału miało powierzchnią na spodzie odpowiednią obłąkowatość równą i dobrze ubitą. ——

Arty: 27. Przekopy szczególniey w piaskach lotnych aby ich wiatr nie wywiał darninę wyłożone być powinny a ziemia od przekopów zbywaiąca rozwieziona i rozgrabiona. — W tych mieyscach gdzie droga przechodzi piaski lotne należy zaraz do Anszlagu obliczyć i koszt na ich ustalenie sposobami w takim razie używanemi potrzebney. ——

Arty: 28. w Lasach przez które trakt bity

prze

126 R 693

przechodzi oprócz kosztów na wy-
karczowanie i wycięcie wszystkie
pni i korzeni w szerokości 24 łokci
pod Plant drogi; do Anszlagu tak
przyjąć należy wycięcie drzewa i
krzaków po bokach drogi w szerokości
łokci sześciu. ——————

Arty: 29. Co do kanałów i mostów Inżynier
anszlaguiący oprócz potrzeby tych
z położenia mieysca i planów ni-
wellacyinych okazuiącey się powi-
nień starać się powziąść dostatecz-
pod tym względem objaśnienia
od mieszkańców mieyscowych. -
ażeby w projektowaniu onychże
tak co do liczby iako i mieyść prze-
pływu żadnego nie popełnił uchy-
bienia, równie co do szerokości otwo-
rów aby te ani za małe ani bez
potrzebnie wielkie projektowane
nie były. ——————

Arty: 30. Wszystkie kanały i mostki któ-
rych otwór dwie do 4ch stóp wy-
nosi anszlagowane będą z ka-
mienia na mech lub wapno za-
sklepione. — Większe 8 do 10 łokci
dochodzące z drzewa na murowa-
nych z kamienia lub cegły ścianach
oprócz okolic gdzie obfitość kamienia
płaskiego lub ze skał wyłamywane-
go, zasklepienie otworów większych
nie trudnym czyni. — Nakoniec
mosty większe oddzielnie proje-
ktowane i z stosownemi rysun-
kami przedstawiane być winny.

Arty 31. Rowy odchodowe dla wód przepływaiących lub obok drogi zbieraiących się, przez Inżynierów Anszlaguiących przeniesione bydź nie powinny. – Należy także w Anszlagu mieścić koszt na słupy werstowe i pocztowe na baryery gdzie te są koniecznie potrzebne, kamienie burtowe, rogatki i Celbudy do poboru myta drogowego, tudzież na dozór i na skromne Extraordinaria. ——

Arty: 32. Ułożone stosownie do powyższych przepisów Anszlagi, właściwy Inspektor Jlny rewiduie i sprawdza iak nay staranniey we wszystkich szczegółach na mieyscu – Sprostowane i przez siebie poświadczone przeseła Dyrekcyi Jlney dróg która dołączaiąc te Anszlagi Inspektorów Jlnych przy dopełnieniu supperrewizyi, ustanowieniu w Rachubie i przyięciu, przedstawia finalne Anszlagi Komis: Rwey Spraw Wew: i Policyi do zatwierdzenia w trzech Exemplarzach wraz z planami sytuacyi i niwellacyi, tudzież protokołami pod względem kierunków iak wyżey spisanemi. ——

Arty. 33. Kom: Rwa Spraw Wewnętrz. Anszlagi takowe przeyrzawszy zatwierdza i dalsze onychże wykonanie zarządza. Te zaś względem którychby iakowe uwagi lub spostrzeżenia uczynić znalazła potrzebę, zwraca

Dz

126 R 693

Dyrekcyi Jtney do stosownego sp
stowania. ——————

Przepisy niniéysze przez k
należy ściśle zachowane i iak n
śpieszniéy podwładnym którym
dotyczeć może przesłane być
maią. ——————

Kom

Spraw

Pragnąc o
stępowanie
dowie dróg
mocy układu
w szczególno
układu, nas
Mostów, on
czonemi kier

Wszystki
Bank Polski
wiane będą
wnętrznych
Dróg i Mos
w liczbie exe
a) Plany
ku dróg wie
b) Plany
w dwóch.

16

Kommissya Rządowa

Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Pragnąc oznaczyć bliżéy stosunki, oraz postępowanie zachować się powinne przy budowie dróg bitych przez Bank Polski na mocy układu z d. 23 Lipca r. z. podiętych a w szczególności, w rozwinięciu art. 5 tegoż układu, następuiącą Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów, oraz dla Inżenierów robotami rzeczonemi kieruiących, wydaie Instrukcyą.

ART. 1.

Wszystkie plany i anszlagi dróg bitych przez Bank Polski wykonać się maiących, przedstawiane będą Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, przez Dyrekcyą Jlną Dróg i Mostów w miarę ich wykończenia, w liczbie exemplarzy iak następuie:

a) Plany sytuacyine z oznaczeniem kierunku dróg w iednym exemplarzu.

b) Plany niwellacyine linij anszlagowanych w dwóch.

125 R 693

30

126 R 693

c) Anszlagi ułożone stósownie do Instrukcyi z d. 10 Czerwca r. z. w trzech exemplarzach.

Art. 2.

Tak przedstawione anszlagi i plany niwellacyine skoro uzyskaią zatwierdzenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, przesłane będą natychmiast w iednym exemplarzu Bankowi Polskiemu do iego użycia, drugie zaś exemplarze tychże zwrócone Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów do zachowania przy konstrukcyi.

Plany sytuacyine po zatwierdzeniu zwrócone będą takoż Dyrekcyi Jlnéy, która z nich porobić każe extrakty czyli kopie, na papierze przezroczystym, i takowe naydaléy w dniach 8mi Bankowi udzieli.

Art. 3.

Jeżeliby zachodziły przy budowie traktu iakie nadzwyczayne anszlagiem nie objęte wydatki, takowe Inspektorowie Jlni do funduszu, pod tytułem ad extraordinaria w anszlagach zamieszczonego assygnować będą, z zastrzeżeniem: iż na każdy szczegół dodatkowe upoważnienie z Dyrekcyi Jlnéy otrzymać są obowiązani.

Art. 4.

Powyższe wypłaty równie iak summy na dozór anszlagiem wyznaczone za porozumieniem się Inspektorów Jlnych z Kieruiącym Oddziałem Dróg lub Bankiem Polskim co do miejsc wypłaty, wydatkowane będą podług następuiących prawideł:

Co do wydatków nadzwyczaynych czyli anszlagiem nieprzewidzianych, ponieważ roboty tego rodzaiu tylko przez Bank Polski iako główne roboty wykonywaiącego podeymowane bydź mogą, dla tego Inspektor Jlny: po uznaniu potrzeby uzupełnienia iakowéy bądź roboty anszlagiem nie obiętéy, i po obliczeniu kosztu na takową z zastósowaniem się do cen głównego anszlagu, wezwie zawiaduiącego robotami z strony Banku, o wykonanie takowéy na rachunek funduszu pomienionego.

Co do kosztów dozoru, skoro z rozpoczęciem robot Inspektor Jlny potrzebną liczbę dozorców na stacyi ustanowi, z zastósowaniem się w téy mierze do życzenia Banku, tam gdzieby powiększenia ich liczby żądał, listę tychże oznaczaiącą ich płacę miesięczną przez siebie poświadczoną, zakommunikuie trudniącemu się wypłatami z strony Banku, który w terminach oznaczonych pensye dozor-

ców iak nayregularniéy zaspokaiać będzie za ich respective kwitami.

Wydatki wszelkie, tudzież koszta robot nieprzewidzianych powyżéy wymienione, Inspektorowie Jlni wykazywać będą Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów w swych rapportach miesięcznych, przy sporządzaniu zaś ostatecznego protokułu odbiorczego, dowody z dopełnionych wypłat przez Delegowanego z strony Banku do tegoż protokołu dołączone, a same roboty w tytule dodatkowym dostatecznie wykazane bydź powinny.

Art. 5.

Skoro Bank Polski w terminie oznaczonym art. 4, układu z dnia 23 Lipca r. z. przesłane sobie anszlagi przyimie do wykonania, a następnie doniesię o tém Kommissyi Rządowéy Spraw Wewn. i Policyi, tudzież Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów przez kogo i w iakim sposobie respective stacye lub mile, wykonane będą. Dyrekcya Jlna Dróg i Mostów wyda właściwemu Inspektorowi Jlnemu rozporządzenia potrzebne co do zaczęcia i spełnienia robot.

Art. 6.

Wszystkie roboty wykonywane będą przy ścisłem zachowaniu anszlagów co do gatunku

materyałów, wymiaru i dokładności robot, opisów i zastrzeżeń w nich zamieszczonych, tudzież postępowania pod względem technicznym i kontrolli robot niniejszą Instrukcyą w tytule dla Inżenierów i Konduktorów przepisanego. Do téy także Instrukcyi iako obowiązującéy zarówno podeymuiących roboty z strony Banku, co do artykułów oznaczaiących sposób postępowania i porządek przy robotach zachować się powinny, ciż podeymuiący się przez Bank Polski zobowiązani będą.

Art. 7.

Gdyby w ciągu robot okazało się, że przez użycie materyału innego nad przyięty do anszlagu, w razie odkrycia nowéy onegoż kopalni, lub zmianę w wymiarze robot, znakomita oszczędność dla funduszu drogowego osiągnioną bydź może, naówczas Inspektor Jlny Dróg i Mostów kieruiący budową, o ile dostawa materyału anszlagowanego lub robota spełnioną ieszcze nie została; po zniesieniu się z Kieruiącym Oddziałem dróg ze strony Banku, może zarządzić témczasową zmianę przynieść mogącą równie korzyść dla funduszu drogowego iak dla wykonywaiącego robotę kontrahenta. W tym celu wyrobiony na to anszlag dodatkowy w trzech exemplarzach

przedstawi Dyrekcyi Jiney Dróg i Mostów do wyiednania zatwierdzenia, podług form względem anszlagów art. 1 i 2 wskazanych.

Art. 8.

Podobnież postąpionym będzie w każdym razie w którymby nadspodziewanie w ciągu budowy, anszlag okazał się co do wymiaru i liczby robot, tak niedostatecznie ułożonym; że na opłacenie przybyłych z tego względu robót fundusz ad extraordinaria anszlagiem wyznaczony, nie wystarcza, ieżeliby się atoli okazało że ten zwiększony nad anszlag wydatek pochodzi z wyraźnéy winy Inżeniera anszlag robiącego i niedopilnowania się iego przy téy czynności, wtedy w miarę uchybienia przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi do odpowiedzialności i wynagrodzenia szkód pociągniętym bydź może.

Art. 9.

Do zupełnego wykończenia każdéy stacyi drogi bitéy, przyimuie się termin trzech letni, od daty przyięcia przez Bank Polski anszlagu od Kommissyi Rządowéy Spr. Wew. i Policyi nadesłanego, oprócz iednak tych kawałków drogi, którychby wyrobienie wcześnieysze ze względu na stosunki i położenie mieyscowe

przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi zażądanem zostało. Gdy zaś termin ninieyszy oznacza się ogólnie dla zapewnienia należytéy trwałości robotom, którą wtenczas tylko osiągnąć można, gdy pokład materyału rozsypuie się na plantunku dostatecznie osiadłym i uleżałym, zastrzega się przeto, aby koley i postęp robot w każdéy stacyi tak były urządzone iżby groble i nasypki przed zimą zawsze wyrobiono. Samo się rozumie że nasypki te niepotrzeba aby przed zimą zupełnie wykończone były i żłób na materyał wyrobiony miały, lecz tylko aby cała massa ziemi dla osiądzenia przez zimę nawieziona została.

Art. 10.

Dla zapewnienia dokładności robot i ich postępu, tudzież wykończenia na termin oznaczony, obowiązkiem będzie Inżeniera dozoruiącego ostrzegać wykonywaiącego roboty o potrzebnych ku temu działaniach i liczbie robotników użyć się powinnych, o niedokładności robot i materyałów przygotowanych przed ich użyciem, które to ostrzeżenia gdyby bez skutku zostawały i roboty albo niedokładnie, albo opieszale prowadzone były, Inspektor Jlny dyryguiący stósowne o tém doniesienie

Bankowi Polskiemu, tudzież Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów prześle, a nawet w razie nagłym i uznanéy wspólnie z Kommissarzem Obwodu tego potrzeby, tę część robot któraby źle wykonaną była pomimo czynionych ostrzeżeń, wstrzymać iest mocen; protokół powody tego postępowania obeymuiący, Bankowi Polskiemu i Dyrekcyi Jlnéy Dróg do rozstrzygnienia przesłanym zostanie, które gdyby za niedostateczne przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi uznane zostały, Inspektor Jlny za szkody ze wstrzymania robot wynikłe odpowiedzialnym będzie.

Art. 11.

W każdym razie w którym Bank Polski, z mocy art. 4 układu z d. 23 Lipca udzielonego sobie anszlagu budowy drogi bitéy podiąć się nie zechce, a Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, stósownie do uwag Banku nie skłoni się do podniesienia anszlagu, wykonanie roboty wystawione będzie na licytacyą publiczną. Licytacye takowe przez Bank Polski w pismach publicznych dostatecznie ogłoszone, odbywać się będą w Banku Polskim w przytomności delegowanych ze strony Banku Polskiego i Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów Urzędników.

Licytacye będą głośne in minus od summy anszlagowéy, i podług warunków na zasadzie ninieyszéy Instrukcyi ułożonych.

Licytacye niedoszłe w miarę żądania Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi lub Banku Polskiego, do trzech razy powtarzane bydź mogą. Gdyby pomimo wypływaiącego z niedoyścia licytacyi wniosku, że anszlag iest za nisko obliczony, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi, odmawiała podwyższenia go do cen, za któreby znalazł się przedsiebiorca przyimuiący wyrobienie, natenczas Bank Polski budowę téy części drogi przywiedzie do skutku przez własną Administracyą pod kierunkiem technicznym Inżenierów Korpusu Dróg i Mostów, oraz podług form i kontrol oddzielną instrukcyą na ten wypadek przepisać się maiących przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi za porozumieniem się z Bankiem Polskim.

ART. 12.

Inspektor Jlny któremu kierunek traktu poruczony będzie, odpowiedzialny iest za wykonanie roboty dokładne i podług anszlagu, niemniéy też za zachowanie postępowania instrukcyą ninieyszą przepisanego. Inspektorowie

Jlni pilnie przestrzegać będą aby Inżenierowie prowadzący roboty, wcześnie przed ich rozpoczęciem drogę wytyczyli i po obu stronach odznaczyli, aby w porządku robot, gdzieby to nie było techniczności na zawadzie, wykonywaiącym roboty nie przeszkadzali, aby w żadnym wreszcie razie bez ważnych powodów z których się natychmiast tłómaczyć Inspektorom Jlnym są obowiązani, robotników z miejsca na miejsce nieprzeganiali, a ztąd zwłoki i próżnych kosztów na przewózkę narzędzi nie byli przyczyną. Słowem, polega Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi na Inspektorach Jlnych, że zdołaią zapobiedz wszelkim nieporozumieniom i skargom pomiędzy wykonywaiącemi roboty a ich dozoruiącemi, i w czém poleca się iaknayuprzeymieyszej znoszenie się z Kieruiącym Oddziałem dróg w Banku Polskim i innemi osobami przez Bank użytemi.

iak wnio
bót wy
Dróg.
Drugi
Dyrekcy
wprost
Dla por
wiedział
Jlna roz
we Insp

Wyp
wę za
skuteczn
sobie ia
Gdyby z
cie lub
czeniam
onemiż
żądaniu

Dla z
mi, że
uskutec
dług ar
sporząd
wizyino

ART. 13.

Inspektorowie Jlni w miarę potrzeby i w wypadkach z instrukcyi téy wypływaiących, porozumiewaią się wprost z Bankiem Polskim, lub zlecenie od niego maiącym. Rapporta zaś miesięczne, postęp robót tabellarycznie bez względu na pieniężną wartość wykazuiące, równie

iak wnioski z porządku służby i potrzeby robót wynikaiące przedstawią Dyrekcyi Jlnéy Dróg.

Drugi exemplarz rapportów miesięcznych Dyrekcyi Jlnéy zdawanych, Inspektorowie Jlni wprost Bankowi Polskiemu przesyłać będą. Dla porządku w służbie i ze względu na odpowiedzialność powyżéy zastrzeżoną, Dyrekcya Jlna rozporządzenia swoie ogólne i szczegółowe Inspektorom Jlnym tylko wydawać będzie.

Art. 14.

Wypłaty na rzecz wykonywaiących budowę za kontraktami lub zleceniami Banku, uskuteczniać będzie tenże Bank Polski w sposobie iaki dla siebie uzna za naydogodnieyszy. Gdyby zaś Bank Polski życzył na którym trakcie lub stacyi uskutecznić wypłaty za poświadczeniami Inżenierów Korpusu Dróg i Mostów onemiż dyryguiących, naówczas Inspektor Jlny żądaniu temu zadosyć uczyni.

Art. 15.

Dla zapewnienia Rządowi potrzebnéy rękoymi, że budowa dróg bitych Bankowi oddanych, uskutecznioną iest z należytą dokładnością i podług anszlagów oraz planów zatwierdzonych, sporządzane będą następuiące protokuły rewizyino-odbiorcze:

a) Z uskutecznionego wykarczowania linii drogi budować się maiącéy podług anszlagu.

b) Z wyrobionego stosownie do planu niwellacyinego i anszlagu planta drogi z darniowaniem, mostami i rowami odciekowemi.

c) Z dostawy kamieni gdzie odbiór przed rozpoczęciem ich tłuczenia zastrzeżony będzie.

d) Z potłuczenia tychże na szaber przepisany, lub z dostawy zwiru gdzie iest anszlagowanym.

e) Nakoniec po rozsypaniu materyału, postawieniu baryer i ostatecznem uporządkowaniu drogi, spisywany będzie ostateczny protokuł rewizyino-odbiorczy.

Protokuły rewizyine od *a*, *b*, sporządzane będą w miarę udzielonego do tego upoważnienia ze strony Inspektora Jlnego przez Inżenierów prowadzących roboty wspólnie z Kommissarzami Obwodów naypóźniéy we trzy tygodnie po zaszłém o to wezwaniu ze strony wykonywaiącego budowę. Protokuł zaś od *c*, *d*, z dostawy kamieni i zwiru tudzież ostateczny ad *e*, przez samego Inspektora Jlnego i wspólnie z Kommissarzem Obwodu właściwego, oraz w przytomności delegowanego Urzędnika od Banku Polskiego. Protokuły te w trzech exemplarzach spisywane dla Kommissyi Rządo-

wéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, Banku Polskiego i Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów, stanowić będą zakwitowanie dla Banku Polskiego, skoro po rewizyi i sprawdzeniu z anszlagiem przez Dyrekcyą Jlną Dróg i Mostów Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi onęż przyimie, i stosowne o tém Bankowi udzieli zawiadomienie. Cała ta czynność naypóźniéy w przeciągu trzech miesięcy od daty protokułu uzupełnioną bydź powinna.

Art. 16.

Do chwili sporządzenia przepisanego wyżéy ad *e*, protokułu rewizyino-odbiorczego, ukończona stacya drogi bitéy chociażby w części lub w całości do iazdy otworzoną była, zostaie pod dozorem buduiącego onęż za kontraktem lub zleceniem Banku Polskiego, i Dyrekcya Jlna Dróg całość i utrzymywanie ukończonéy Stacyi dopiero po udzieleniu zakwitowania w Art. powyższym wzmiankowanego, na siebie przyimuie.

O INŻENIERACH I KONDUKTORACH

do dozoru robot w mieyscu użytych, tudzież o sposobie prowadzenia i wykonywania robot.

Art. 17.

Roboty w mieyscu około budowy dróg bitych zostawać będą pod dozorem ciągłym Inżenierów i Konduktorów, którychDyrektorJlny Dróg i Mostów do tego przeznaczy, i pod rozkazy właściwych Inspektorów Jlnych oda, oprócz tego dodani będą w pomoc rzeczonym Inżenierom i Konduktorom dozorcy robot z funduszu na ten cel w anszlagach zamieszczonego i przez Inspektorów Jlnych ustanowieni.

Art. 18.

Skoro Inżenier otrzyma przy stósownem zleceniu plany i anszlagi budować się maiącey stacyi, oraz zgłoszenie się podentreprenera lub maiącego zlecenie Banku co do gotowości do rozpoczęcia robot, przystąpi natychmiast do wykołkowania i oznaczenia na gruncie linij oraz profilów drogi, mieysc na składanie materyałów i t. d., do czego potrzebne tyczki, kołki, wichy, tudzież fury i ludzi dostarczy bez zwłoki podeymuiący robotę.

23

Art. 19.

Inżenierowie i Konduktorowie nie mogą bez wyraźnego od przełożonego sobie Inspektora Jlnego pozwolenia oddalać się za obręb poruczonéy ich dozorowi stacyi drogi bitéy, i odpowiedzialnemi są za wszelką zwłokę lub utrudnienie w wykonywaniu powyższych czynności przygotowawczych, niemniéy iak za wszelkie spóźnienie w oznaczeniu robót lub sposobu ich wykonywania, gdyby takowego w ciągu budowy dopuścili się. Podobnież odpowiedzialnemi są za uchybienia które popełnią w wytyczeniu lub wykołkowaniu mylném linij drogi buduiącéy się. W czém Inspektorowie Jlni, robotami kieruiący, szczególniéy rzeczonych Inżenierów i Konduktorów pilnować będą, i dla tego mocni są za uchybienia tego rodzaiu pierwsze; zwyczayną karę porządkową na winnych wymierzać, w razie zaś powtórzenia w urzędowaniu zawiesić, zastępstwo urządzić, a winnych Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów do tranzlokacyi lub dymissyi przedstawić. Jeżeliby Kieruiący Oddziałem Dróg zaskarżenie iakie na Inżenierów lub Konduktorów do Inspektora Jlnego zaniósł, takowe albo sam załatwi, albo Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów wraz z opinią przesłać winien będzie.

Art. 20.

Wycięcie drzewa i wykarczowanie pni, oraz korzeni na linii drogi budować się maiącéy w szerokości anszlagiem oznaczonéy uzupełnianem zawsze bydź powinno przed rozpoczęciem plantunku, drzewo wycięte, chrust, gałęzie i korzenie złożone na bokach drogi iako należące, do właściciela gruntu, niemogą bydź przez robotników zabierane, i palone pod odpowiedzialnością entrepryzy.

Art. 21.

Gdyby robotnicy użyci wycięli las krzywo nie podług linii oznaczonéy lub też porobili na niéy wyrwy, entrepryza uchybienie to poprawić będzie obowiązaną. Plantunki na liniach wykarczowanych nie mogą bydź rozpoczynane dopókąd dokładność i uzupełnienie karczowania stósownie do anszlagu przez Inżeniera wspólnie z Kommissarzem Obwodu sprawdzonym nie zostanie, i stósowny protokuł rewizyiny spisanym.

Art. 22.

Wszystkie groble i plantunki zwyczayne, wykonane będą stósownie do planu i anszlagu, dobrze zrównane i mocno szlagami ubite. Skarpy po obu stronach maią bydź na

groblach naymniéy pod kątem 45 gradusów trzymaiącym i stósownie do anszlagu wydarniowane, przy plantunkach zaś zwyczaynych i w przekopach rowami po obu stronach opatrzyć się maiących, będą skarpy których linia pochyłości ma bydź dwa razy dłuższa iak iest wysokość plantunku, lub głębokość rowu bez darniowania. Ziemia od nasypek zbywaiąca, powinna bydź rozwiezioną po polach i rozplantowaną tak, aby obok drogi nie formowała wałów. Nasypki uskuteczniane stósownie do planu niwellacyinego ubiiane bydź powinny w całéy szerokości drogi co 6 cali warsztwami i obsadzone łoziną. Gdyby ziemia z przekopów w szerokości Postanowieniem d. 24 Czerwca 1823 r. dozwolonéy podług planu niwellacyinego wybrana nie wystarczyła na zrobienie grobel, natenczas entrepryza brać będzie rowy obok nasypek, w taki iednak sposób ażeby te prosto do sznura i spadku dla odpływu wody oraz z każdéy strony w równéy szerokości lecz nie przy saméy nasypce, tylko w odstępie naymniéy dwóch sążni brane były, przez co uformuie się druga skarpa odpowiadaiąca wymienionemu plantunkowi. Inżenierowie i Konduktorowie dopilnuią aby do wszelkich nasypek ziemia tor-

fiasta używaną nie była. Dla odprowadzenia wód zbiegaiących się obok lub pod mostami drogi, gdzie tego potrzeba wymagać będzie, entrepryza wykopie oddzielne rowy bez wynagrodzenia przez pola przyległe w niewiększéy iednak długości nad 50 sążni i w kierunku przez Inżeniera na mieyscu wskazanem, ile razy ziemia z nich wybrana obliczoną iest w nasypce. Wszelkie inne rowy i doły przy groblach wybrane, entrepryza przy końcu robot zarówna, by nieszpeciły gruntu drodze przyległego.

Art. 23.

Darnina tylko z łąk dobrych, a nie z pól lub bagien braną bydź może i tę entrepryza swym kosztem zakupi i dostawi. Samo darniowanie zaś podług anszlagów i profilów drogi dokładnie i w porze czasu niezbyt suchéy wykonane bydź powinno.

Art. 24.

Kamienie tudzież zwir dostawiane bydź mogą tylko w gatunku anszlagiem oznaczonym. Kamienie przez entrepryzę zakupione i dowożone składane będą przy linii drogi bitéy w mieyscach i porządku przez dozoruiących budową wskazanym, a w szczególności układane zaraz w stosy iednostayną na całéy stacyi

a przynaymniéy mili miarę trzymaiące i tak aby ze wszystkich stron onęż łatwo obeyść i zrewidować można.

Art. 25.

Kamienie te mogą bydź zaraz przez entrepryzę na szaber podług anszlagu tłuczone, z tém iednak zastrzeżeniem iż w każdym przypadku przedsięwziętego tłuczenia bez odebrania kamieni w sążniach zwykły przybytek na tłuczeniu, liczony będzie w stosunku stóp kubicznych na sążniu kamieni polnych, a stóp na kamieniu łamanym, czyli że taka ilość większa na każdym sążniu przy odbiorze szabru znaydować się i oddaną będzie.

Art. 26.

Jeźliby iednak Inspektor Jlny budową dyryguiący z szczególnych przyczyn mieyscowych, uznał potrzebę konieczną, ażeby w któréy bądź stacyi koniecznie przed potłuczeniem odebrane zostały, stósownie o to przy wyłuszczeniu przyczyn do Kieruiącego Oddziałem dróg ze strony Banku uczyni wezwanie, który wykonywaiącemu budowę odpowiednie temu wyda rozporządzenia. W tym wypadku przybytek szabru liczony iuż będzie nie w proporcyi powyżéy wskazanéy, lecz w stosunku próby na kilku obranych stosach i w przyto-

mności Inżeniera potłuczonych. Podobne postępowanie zachowaném będzie także w każdym razie w którym przedsiębierca zażąda odebrania kamieni przed rozpoczęciem tłuczenia. Czyli zaś przybytek szabru w przecięciu podług art. 24 czyli podług próby niniejszym artykułem dozwoloney obliczany będzie; kamienie któreby jeszcze po wytłuczeniu oprócz tego zbywały, na własność drogi pozostaną, nakoniec kamienie dla łatwieyszego tłuczenia palone bydź nie mogą.

Art. 27.

Gdzie jest anszlagowany zwir powinien bydź czysto i dokładnie arfowany, mieć ziarno ile można jednostayne i grube, tak iednak aby kawałki poiedyncze obiętość iednego cala kubicznego nieprzenosiły. Dla czego wszystkie kawałki większe zaraz w kopalni przez entrepryzę wyrabiane i roztłuczone bydź powinny tak oczyszczony zwir, za nim na linią drogi zwożonym będzie. Dozoruiący robot Inżenier w kopalni obeyrzy i wykonywaiącym roboty wskaże, który zwir do budowy drogi za zdatny uznaie.

Art. 28.

Dostawa kamieni uskuteczniona będzie dla porządku wersztami ile można ciągłemi, od-

biór iednak ich przed tłuczeniem równie iak szabru iuż wytłuczonego tudzież zwiru, tylko milami lub stacyami całkowitemi może bydź uzupełniany.

Art. 29.

Kamienie zdatne na osadzanie burt drogi, entrepryza przy zwożeniu ich na drogę wybierze, i takowe w dwóch rzędach i czterosążniowych odstępach na drodze do sznura osadzi. Kamienie te równie z innemi na miarę kubiczną obliczone i odebrane będą.

Art. 30.

Mosty, kanały i poręcze tudzież baryery na groblach gdzie są anszlagowane, wykonane będą podług planów szczegółowych lub opisów i wzorów w anszlagach zamieszczonych, z materyałów dobrych, mocnych i dokładnie obrobionych, które przed użyciem Inżenier dozoruiący zrewidować i co do gatunku dobroci i miary sprawdzić powinien.

Art. 31.

Nakoniec iak w ogólności obowiązkiem iest Inżenierów i Konduktorów robot dozoruiących przestrzegać, aby takowe wykonywane były przez entrepryzę iak nayściśléy podług wymiarów i opisów anszlagu, tudzież sposobów niniejszą Instrukcya wskazanych, tyle

z drugiéy strony Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi zastrzega naywyraźniéy aby ciż Inżenierowie i Konduktorowie w wykonywaniu dozoru im poruczonego, postępowanie swoie i zarządzenia stósować się starali tak, aby ztąd dla entrepryzy nietylko bezpotrzebne w robotach niewynikały opóźnienia, przeszkody lub utrudzenia, lecz owszem aby działania ich maiąc na celu iedynie trwałość i tanność budowy, skuteczną dla entrepryzy były pomocą, w razie albowiem udowodnionego w téy mierze zaskarżenia, urzędnik któryby się okazał winnym, nietylko do wynagrodzenia szkód wszelakich będzie zobowiązanym, lecz w miarę przewinienia tranzlokowanym, lub z urzędu oddalonym zostanie.

Art. 32.

Wreszcie gdy Bank Polski podiął się budowy traktów w układzie z d. 23 Lipca wymienionych i zastrzegł sobie wolność wyrobienia takowych, bądź przez ich wydzierżawienie, bądź też przez swoią administracyą; wszelkie zaś zyski i oszczędność iakie Bank od cen anszlagowanych osiągnąć zdoła, na dalszą budowę dróg obracane bydź maią, nayusilnieyszém przeto staraniem bydź powinno

Korpusu Królewskiego Dróg i Mostów, dopomagać Bankowi Polskiemu we wszystkiem, co tylko wydatki zmnieyszyć, a przezto fundusz drogowy powiększyćby mogło.

We wszystkich zatém okolicznościach budowy dróg dotyczących, w którychby Bank, lub Kieruiący z iego ramienia Oddziałem dróg, albo wreszcie inne osoby od Banku do tego upoważnione, udawały się, bądź do Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów, bądź do iéy Urzędników do nadzoru robot przeznaczonych, w każdém takiém zdarzeniu, potrzebna pomoc i obiaśnienia z przyzwoitym na przełożenia względem, iak nayśpieszniéy udzielane im bydź maią; z drugiéy zaś strony, Urzędnicy Korpusu Dróg i Mostów, uwagi swoie do dobra rzeczy zmierzaiące, w każdym razie Bankowi lub iego Urzędnikom czynić mogą i powinni.

Art. 33.

Kommissarze Obwodowi przepisy Instrukcyą ninieyszą objęte, o ile ich dotyczą ściśle wykonywać maią obowiązek. Przeszkody wszelkie i trudności w budowie usuwać, a w każdym razie zażądaną przez Inspektorów Jeneralnych lub Inżenierów pomoc udzielać onymże będą. Instrukcya ninieysza w należytéy

liczbie exemplarzy do ścisłego zachowania Kommissyom Woiewódzkim, Kommissarzom Obwodowym, Wóytom Gmin, tudzież Dyrekcyi Jlnéy Dróg i Mostów i wszystkim Inspektorom Jlnym, oraz Inżenierom i Kondukторom dozoruiącym doręczoną zostanie.

Działo się w Warszawie d. 29 *Maia* 1830 *r.*

Minister Prezyduiący
(podpisano) T. MOSTOWSKI

Sekretarz Jlny
(podpisano) AUG. KARSKI.

w Imieniu Najiaśnieyszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego

&., &., &.

Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.

Na przełożenie Kommissy Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1.

Na polach i mieyscach otwartych i nieogrodzonych, nie może bydź tamowane wolne branie na rozkaz właściwéy władzy materyałów do robot drogowych, iakiemi są, kamienie polowe, piaskowe, wapienne, zwir, piasek, glina, i tym podobne.

W mieyscach zaś bądź ogrodzonych lub zasianych, ani pod drzewami lub budynkami, takowych materyałów wydobywać nie należy.

Art. 2.

Również z pod artykułu powyższego wyłączaią się wszystkie te materyały, któreby właściciel na swoią potrzebę lub użytek iuż przysposobił.

ART. 3.

Jeżeli przez wybranie wymienionych materyałów, w gruncie szkoda będzie zrobiona, ta wynagrodzoną zostanie stósownie do oznaczonéy przez biegłych wartości uszkodzonéy powierzchni.

Uskutecznienie niniejszego Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 10 Marca 1818 roku.

Minister Spraw Wewn. i Policyi. *(podp.)* ZAJĄCZEK.

(podp.) T. MOSTOWSKI.

Radca Sekretarz Stanu General Bdy

(podpisano) KOSSECKI.

Za Zgodność

Sekretarz Jeneralny Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi.

w Zastępstwie Kossowski.

w Imieniu Nayiaśnieyszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego

&., &., &.

Xiąże Namiestnik Królewski

w Radzie Stanu.

Gdy w Postanowieniu Naszém dnia 20 Kwietnia 1816 r. oznaczana iest szerokość drogi bitéy między burtami, a w doświadczeniu okazało się, iż potrzeba zaiąć grunt na rowy, mieysca do składania materyałów i na rozkopanie drogi w górach, lub nasypkę ziemi w nizinach, przeto obiaśniaiąc takowe postanowienie, na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, postanowiliśmy i stanowiemy:

Prócz szerokości drogi bitéy oznaczonéy postanowieniem Naszém dnia 20 Kwietnia 1816 r. ma bydź zaięto na drogę bitą:

a) w równinie po każdéy stronie drogi dwa sążnie, stóp pięć, cali sześć.

b) W przecięciu gór, 5 sążni 4 stopy, w gruncie gliniastym; 6 sążni 5 stóp w gruncie piaszczystym, po każdéy stronie drogi.

c) W nizinach gdzie nasypka wyższa drogi bitéy iest potrzebna, 5 sążni cali 6 po każdéy stronie drogi, w suchym gruncie; 6 sążni iedna stopa cali sześć w bagnach.

Uskutecznienie tego Postanowienia Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinéy dnia 24 Czerwca 1823 r.

Minister Spraw Wewn. i Policyi *(podp.)* ZAJĄCZEK.

(podp.) T. MOSTOWSKI.

Radca Sekretarz Stanu Generał Bdy
(podp.) Kossecki.

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu Generał Bdy
(podp.) Kossecki.

Za Zgodność
Sekretarz Jeneralny Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podp.) *w Zastępstwie* Kossowski.

ORGANIZACYA

INŻYNIERYI KOMMUNIKACYI LĄDOWYGH I WODNYCH,

przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego w rozwinięciu postanowienia Rady Administracyinéy z d. $\frac{22\text{ Lipca}}{3\text{ Sierpn:}}$ 1832. pod dniem 12. Grudnia 1832. r. Nr. $\frac{6,668.}{30,199.}$ przepisana.

KOMMISSYA RZĄDOWA

Spraw Wewnętrznych Duchownych, i Oświecenia Publicznego.

W rozwinięciu Postanowienia Rady Administracyinéy Królestwa z dnia $\frac{22\text{ Lipca}}{3\text{ Sierpnia}}$ r. b. którém połączone zostały rozmaite części służby Inżynieryi Cywilnéy, a mianowicie w wykonaniu Artykułu 1. 4. i 5. tegoż Postanowienia, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, następuiące dla wszystkich stopni służby Inżynieryi wskazuie Organizacyą i Instrukcyą do których ścisłe stosowanie się, pod odpowiedzialnością, zaleca:

A. DYREKCYA KOMMUNIKACYI LĄDOWEY I WODNEY.

Skład.

1. Dyrekcya Kommunikacyi Lądowéy i Wodnéy składać się będzie:
   z Dyrektora,
   Inspektorów Jeneralnych,
   Inżynierów,
   Sekretarza Jeneralnego,
   Rachmistrzów i
   Bióra
   każdorocznym Etatem wskazanych.

126 R 693

Attrybucye.

2. Do Dyrekcyi należy:
   a. Ogólny kierunek służby Inżynieryi pod zarządzeniem Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.
   b. Bezpośredni dozór nad budową dróg bitych.
   c. Rozpoznanie i opinia, szczególniéy pod względem sztuki, planów, anszlagów, proiektów, przypadków spornych pomiędzy prywatnémi tyczących się odpływu wód i dróg publicznych, słowem wszelkich przedmiotów budownictwa wodnego i lądowego.
   d. Przygotowanie proiektu do Etatów służby i robót.
   e. Utrzymanie rachunkowości i Kontrolli wydatków tak funduszów, iako i materyałów.
   f. Wydawanie instrukcyi do prowadzenia robót, które wszakże poprzednio Kommissyi Rządowéy przedłożone być winny.
   g. Przedstawienie kandydatów na wyższe posady.

Sposób odbywania czynności.

3. Przedmioty Art: 2. wskazane, rozbierane będą na posiedzeniach Dyrekcyi, na których pod przewodnictwem Dyrektora, zasiadać maią wszyscy Inspektorowie Jeneralni w Warszawie obecni, Inżynier Referent należący do składu Dyrekcyi, również Sekretarz Jeneralny i Nadrachmistrz; tamci z głosem stanowczym, dway ostatni z głosem doradczym. W braku iednak przepisanego niżéy kompletu, Sekretarz Jeneralny i Nadrachmistrz mogą w takich przypadkach do kompletu należéć i wtenczas będą mieli głos stanowczy.
4. Wolno będzie Dyrektorowi powołać inne ieszcze osoby do składu Inżynieryi należące, skoro tego uzna potrzebę, które iednak tylko głos doradczy miéć będą.
5. W nieobecności Dyrektora prezyduie naystarszy Inspektor Jeneralny.
6. Komplet składa trzech.— Większość głosów stanowi,— różniące się zdania w protokóle zamieszczone być maią.
7. Sekretarz Jeneralny utrzymywać będzie protokół posiedzeń, które w przeznaczoną na to książkę wciągane być winny. Obowiązkiem iego nadto będzie przy anszlagach, opiniach i t. d. Kommissyi Rządowéy składanych, dołączyć wypis z powyższego protokółu co do przedstawionego przedmiotu, za którego dokładność będzie odpowiedzialnym.
8. Protokół każdego posiedzenia podpisany będzie przez Prezyduiącego.
9. Skład Bióra Dyrekcyi zaymować się będzie czynnościami w sposób, iaki Dyrekcya w osóbnéy wewnętrznéy organizacyi przepisze i Kommissyi Rządowéy przedłoży.

Inspektorowie Jeneralni.

10. Inspektorowie Jeneralni zaymuią się przygotowaniem proiektów, planów i anszlagów, oraz rewizyą tych, które Dyrekcyi do rozpoznania

złożone będą; takowe iako Refferuiący wnoszą na posiedzenia teyże Dyrekcyi, zaymuią się również budową dróg bitych im przez Dyrekcyą poruczoną. Dozoruią iako Członki Dyrekcyi, konserwacyą dróg bitych, roboty przy rzekach i kanałach; wykonywaią wszelkie czynności będące w związku z budową lub też rewizyą i inspekcyą iakie im Dyrekcya wskaże.

11. Winni odbywać objazdy robót wszelkiego rodzaiu Inżynieryi po Woiewództwach w których dozór im powierzony. Ogólne obiazdy przynaymniéy dwa razy w roku nastąpić muszą; na wiosnę i pod iesień, przy których wglądać będą iak nayściśléy w wszelkie czynności Inżynierów Woiewódzkich, Inżynierów Obwodowych i Konduktorów; przekonywać się o stanie drogi i wszystkich robót i rewidować utrzymywane przez tychże Inżynierów i Konduktorów rachunki, sprawdzać karby i książeczki drożników i t. p. roztrząsać z Inżynierami Woiewódzkiemi plany i anszlagi robót na rok następny, iako też i tych którychby potrzeba okazała się w ciągu roku.
12. Przy obieździe przekonywać się winni czyli Inżynierowie Obwodowi należycie rachuuki swe prowadzą i czyli przepisane rapporta i wykazy za pośrednictwem Kommissarza Obwodowego regularnie Kommissyi Woiewódzkiéy składaią. — Za każdym z tych obiazdów winni są zwiedzić pilnie, nietylko wszystkie drogi bite, ale i znaczniey-sze trakty nieszossowane, mosty i roboty spławne; przekonywać się czyli też roboty wykonywane są wedle zastrzeżeń kontraktowych z przedsiębiercami? czyli materyały są należycie dostawione i dobrze używane?— i czyli przy prowadzeniu robót nie zachodzą błędy przeciw prawidłom sztuki. — W razie potrzeby, mocen iest Inspektor Jlny robotę sprostować lub zawiesić, składaiąc niezwłocznie Dyrekcyi rapport o powodach, oraz swoie wnioski, i właściwą władzę Administracyiną o tém zawiadomi.
13. Wglądać będą we wszystkie szczegóły policyi drogowéy i spławów; zapisywać spostrzeżenia swoie do książek utrzymywać się maiących na ten koniec przez Inżynierów Obwodowych do każdego z osobna przedmiotu, a szczególniéy:
    a. co do dróg bitych.
    b. co do użycia dwudniowego szarwarku.

    Gdy ten ostatni przedmiot (do dalszego rozporządzenia) ogółowo tylko w Dyrekcyi roztrząsany będzie, Inspektor Jlny przy obieździe zamieści w księgę uwagi swoie nad użyciem szarwarku co do przeszłości, i wnioski co do przyszłości.
14. Inspektorowie Jeneralni wygotowywać będą ogólne proiekta na uspławienie lub uregulowanie rzek w całym ich biegu.
15. Inspektorowie Jeneralni odbywać będą obiazdy i rewizye szczegółowe ilekroć Dyrekcya lub Dyrektor im to poleci i potrzeba służby wymagać będzie.
16. Z obiazdów Inspektorowie Jeneralni składać winni rapporta, które Dyrekcya przy swéy opinii Kommissyi Rządowéy złożyć będzie w obowiązku.

Inżynierowie Woiewódzcy.

17. Inżynierowie Woiewódzcy powierzony sobie maią dozór i kierunek służby Inżynieryi w obrębie Woiewództwa, pod bezpośrednim zarządem i zawisłością od Kommissyi Woiewódzkiéy, a zwierzchnim kierunkiem Dyrekcyi kommunikacyi lądowéy i wodnéy.

Rozpoznawać będą przedmioty wskazane pod lit. *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, w art. 3. postanowienia Rady Administracyinéy z d. $\frac{22\text{ Lipca}}{3\text{ Sierpnia}}$ r. b. według ogólnéy instrukcyi i przepisów, iaką im pod względem sztuki, za poprzedniém potwierdzeniem przez Kommissyą Rządową, Dyrekcya kommunikacyi lądowéy i wodnéy udzieli; spełniać maią zlecenia i kommisorya iakie im na ten koniec Kommissya Woiewódzka poruczy; a z spełnionych zdawać będą Kommissyi Woiewódzkiéy sprawę

18. W przedmiotach powyżéy wyrażonych i wszelkich w związku z sztuką będących, uważani będą iako Referenci Kommissyi Woiewódzkiéy, a bez ich opinii, przełożenia rzeczonych przedmiotów tyczące się, do wyższych Władz czynione być nie maią.

19. Do Inżynierów Woiewódzkich należy układanie i dopilnowanie, aby podług prawideł sztuki ułożone były przez Inżynierów Obwodowych wszelkie plany i anszlagi téy służby dotyczących; przedłożenie onych Kommissyom Woiewódzkim i przygotowanie warunków do licytacyi na roboty i dostawy; attentowanie przy tychże licytacyach; składanie opinii o ich wypadku, którą własnoręcznie do protokółu licytacyinego zapisywać maią; ogólny dozór i czuwanie nad zachowaniem przepisów policyinych przy zakładach lądowych i wodnych.

20. Utrzymywać będą spis wszelkich kommunikacyi w Woiewództwie przy dokładnéy karcie takowych.

21. Utrzymywać będą taryffy cen bieżących mieyscowych w Woiewództwie tak robotnika iako i materyałów, z taką dokładnością, ażeby zupełnie na nich polegać można.

22. Żadna zmiana w kierunku znacznieyszych dróg nastąpić nie może, bez zezwolenia Kommissyi Rządowéy.

23. Inżynier Woiewódzki takie tylko roboty na koszt publiczny wykonywać winien, których anszlagi i plany zatwierdzone zostały przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego. Tym końcem wszelkie przez siebie wygotowane proiekta i anszlagi przełoży Kommissyi Woiewódzkiéy, która przesłać takowe winna Dyrekcyi Kommunikacyi lądowéy i wodnéy, a ta ostatnia przedstawi ie z zamieszczeniem opinii do potwierdzenia Kommissyi Rządowéy.

24. Wnagłych iednak i niecierpiących zwłoki razach, iako to przy przerwaniu kommunikacyi, Inżynier może przedsięwziąść tymczasowo roboty, za upoważnieniem Kommissyi Woiewódzkiéy, która wszakże niezwłocznie o tém Dyrekcyi donieść powinna przy dołączeniu planów i anszlagów, a ta ostatnia przedłoży takowe Kommissyi Rządowéy do zatwierdzenia.

25. Do Inżyniera Woiewódzkiego należy sprawdzenie rachunków wszelkich robót w Woiewództwie, czy to administracyinie, czy też przez przedsiębierców wykonywanych; obliczenia częściowe z przedsiebiercami i wydawanie poświadczeń dla uzyskania cząstkowych wypłat, wedle zastrzeżeń kontraktowych, które tak iako i ostateczne odbiorcze protokóły, wspólnie z Kommissarzem Obwodowym i Inżynierem Obwodowym rewidowane i protokularnie przyięte bydź winny; z tym dodatkiem, że protokuły odbiorcze ważnieyszych robót, oprócz tego opatrzone bydź maią w poświadczenie Dyrekcyi Kommunikacyi Lądowéy i Wodnéy, ile razy to w kontrakcie zastrzeżoném zostanie.
26. Inżynierowie Woiewódzcy składać będą Kommissyi Woiewódzkiéy kwartalne i roczne rapporta według wzoru przez Dyrekcyą wskazanego, a przez Kommissyą Rządową potwierdzonego: rgpporta te Kommissya Woiewódzka złoży Dyrekcyi; utrzymywać maią starannie reiestra przychodu i wydatku całéy im poruczonéy służby również według udzielonego im wzoru, i z tych reiestrów składać Kommissyi Woiewódzkiéy wykazy, kwartalnie co do funduszów, co do materyałów zaś półrocznie.
27. Rachunek ogólny czyli roczny zamkniętym bydź winien z dniem 31 Grudnia; wykaz zaś z niego podanym z dniem 1szym Lutego. Inżynier Woiewódzki winien przynaymniéy trzy razy do roku obiechać całe Woiewództwo dla zwiedzenia i sprawdzenia wszelkich robót, i dla przekonania się na mieyscu o stosowności proiektów przez Inżynierów Obwodowych podanych, oraz robot przez nich uskutecznionych. Szczególną swą baczność zwróci na stan dróg bitych, na użycie materyału, na który to koniec rewidować powinien karby i książeczki, i na wszelkie melioracye i oszczędność iakaby przy konserwacyi zaprowadzoną bydź mogła.
28. Rapport z obiazdu, spostrzeżenia, uwagi i wnioski, składać będzie Kommissyi Woiewódzkiéy, która takowe prześle Dyrekcyi dla przełożenia Kommissyi Rządowéy.
29. Każdego roku z dniem 1 Września podawać ma Kommissyi Woiewódzkiey proiekt do etatu służby i robót na rok następny; ta zaś z dniem 13 t. m. odeszle takowy do Dyrekcyi kommunikacyi lądowéy i wodnéy.

Inżynierowie Obwodowi.

30. Inżynierowie Obwodowi maią sobie poruczone prowadzenie i dozór służby Inżynieryi w obrębie Obwodu pod bezpośrednim zarządem i zawisłością od Kommissarzów Obwodowych, a kierunkiem Inżynierów Woiewódzkich i Dyrekcyi kommunikacyi lądowéy i wodnéy. Załatwiać będą przedmioty wskazane pod literami *a*, *b*, *c*, *d*, *e*, *f*, w artykule 3 postanowienia Rady Administracyinéy z dnia $\frac{\text{22 Lipca}}{\text{3 Sierpnia}}$ roku bieżącego, według przepisów iakie im udzieli pod względem sztuki Dyrekcya kommunikacyi lądowéy i wodnéy, i pełnić maią zlecenia i kommissorya przez Kommissarzów Obwodowych wydane. Po spełnieniu zdawać maią sprawę Kommissarzom Obwodowym:

W przedmiotach wyżéy wyszczególnionych i wszelkich w związku z sztuką będących, uważani bydź maią iako Referenci Kommissarza Obwodowego, a bez ich opinii przełożenia w rzeczonych przedmiotach do wyższych Władz czynione bydź nie maią.

31. Zdeymuią plany, rysuią ie, robią pomiary i niwellacye potrzebne do wygotowania proiektów im poruczonych i układaią anszlagi do tychże proiektów. Do nich należy bezpośredni dozór i dopilnowanie robot, czy to administracyinie, czy przez entrepryzę wykonywanych.

32. Inżynierowie Obwodowi układaią anszlagi reparacyi i konserwacyi dróg bitych, które w Miesiącu Wrześniu Kommissyi Woiewódzkiéy, a w Październiku za pośrednictwem Dyrekcyi kommunikacyi lądowéy i wodnéy, Kommissyi Rządowéy złożone bydź maią. Szczególną baczność zwrócić winni na sprawdzanie gatunku i ilości materyału do konserwacyi traktów bitych przeznaczonego. Tym końcem nie prędzéy materyały odbierać od przedsiębierców będą, dopóki respective ilość szczegółowemi terminami kontraktu oznaczona, nie zostanie cała na trakt dowieziona.

33. Odbiór materyałów, iak wyżéy, następować ma w obecności Kommissarza Obwodowego i mieyscowego Konduktora, którzy wspólnie z Inżynierem protokół podpiszą.

34. Do obowiązków Inżyniera Obwodowego należy czuwanie nad właściwém użyciem materyału, sprawdzenie i rozmiary wykonanych robot, odbiorowych, tymczasowe obrachowanie przedsiębierców i wydawanie świadectw służących do otrzymania częściowych wypłat, według kontraktowych zastrzeżeń, które to świadectwa podpisane również bydź muszą przez Kommissarza Obwodowego za poprzedniém sprawdzeniem, aby mogły służyć do otrzymania wypłaty; — ostateczny wszakże protokół odbiorczy dla otrzymania ostatniéy raty należności, potwierdzony bydź w każdym razie musi przez Inżyniera Woiewódzkiego i Kommissyą Woiewódzką. Dokładne sprawdzenie remanentu materyałów konserwacyinych przy traktach bitych, składa ieden z głównych obowiązków Inżyniera Obwodowego. Przekonanie się czyli remanent w naturze zgadza się z remanentem rachunkowym, dopełnione bydź winno przez każdego objeżdżaiącego Inżyniera i Inspektora Jeneralnego, a w Miesiącu Październiku każdego roku czynność ta protokólarnie przez Inżyniera Obwodowego i Kommissarza Obwodowego odbyć się ma. Wykaz zaś remanentu po téy rewizyi, za pośrednictwem Kommissyi Woiewódzkiéy i Dyrekcyi kommunikacyi lądowéy i wodnéy, będzie Kommissyi Rządowéy przedłożonym

35. Do nich także należy dozór nad dobrém utrzymaniém domów drogowych, celbud, baryer i t. p. również przestrzeganie przepisów policyi przy wszelkich zakładach lądowych i wodnych.

36. Utrzymymać maią spis wszelkich kommunikacyi obwodu przy dokładnéy karcie takowych.

37. Inżynierowie Obwodowi podawać maią Kommissyom Woiewódzkim przez respective Kommissarzów Obwodowych miesięcznie rapporta

i wykazy czynności, według formy przez Dyrekcyą kommunikacyi lądowéy i wodney przepisać się maiącéy.

38. Również utrzymywać maią rachunkowość w sposób, aby w każdéy chwili mogli udzielić wszelkich objaśnień.

39. Inżynier Obwodowy utrzymywać będzie ścisłą kontrollę dwudniowego szarwarku według formularzy przez Dyrekcyą przepisać się maiących, a w Miesiącu Grudniu każdego roku przedłoży Kommissyi Woiewódzkiéy przez Kommissarza Obwodowego wnioski do użycia tegoż szarwarku na rok następny.

40. Przy robotach znacznieyszych dzieł sztuki, powinien bydź ciągle obecny; — drogi zaś bite i roboty konserwacyine około spławów iak nayczęściéy zwiedzać, i w czasie tych objazdów, dyspozycye swoie w utrzymywane tym końcem przez Konduktorów książki wpisywać, nie przebywaiąc w mieyscu swégo zamieszkania, zwłaszcza w porze roboczéy, iak tylko tyle czasu, ile do uporządkowania rachunkowości, wygotowania proiektów i anszlagów oraz innych czynności Biurowych potrzeba.

Konduktorowie.

41. Konduktorowie są wyłącznie przeznaczeni do utrzymywania dróg bitych w w oznaczonych im stacyach pod zarządzeniem Inżyniera Obwodowego i pod żadnym pozorem do innych czynności odrywani bydź nie mogą.

42. Utrzymywać będą kontrollę wypłat i materyałów.

43. Obowiązkiem ich iest całą przestrzeń powierzonéy im drogi przynaymniéy dwa razy w tydzień zwiedzieć i podczas tego objazdu wszelkie dyspozycye dróżnikom na mieyscu wydać.

44. W razie znacznieyszych lub gwałtownych uszkodzeń, co potrzeba do utrzymania kommunikacyi natychmiast zarządzić i Inżynierowi bezzwłocznie rapport, dla dalszych dyspozycyi, złożyć.

45. Przestrzegać maią zachowywania przepisów policyinych i dozorować pobór myta drogowego. — Nakoniec dozierać naypilnieyszego utrzymywania domów i ogrodów drogowych.

46. Oni dozoruią dróżników i czuwaią ciągle nad dobrym stanem drogi i mostów, niemniéy nad całością i użyciem materyałów konserwacyinych.

47. Zamieszkanie ich będzie oznaczoném przez Inżyniera Woiewódzkiego za potwierdzeniem Dyrekcyi, stosownie do potrzeby służby.

Dróżnicy.

48. Dróżnicy są równie wyłącznie przeznaczeni do utrzymywania dróg bitych.

49. Zamieszkiwać będą ile możności w środku oznaczonéy im do utrzymania przestrzeni, i iak naybliżéy drogi bitéy.

50. Drożnik winien codziennie obeyść swą drogę i narządzić wszelkie uszkodzenia i degradacye zwyczayne iakie na nich znaydzie, używaiąc do tego materyału do iéy konserwacyi przeznaczonego.

51. Wszakże użycie tych materyałów, tylko za upoważnieniem konduktora oznaczaiącém na każdy tydzień ilość użyć się maiącego, nastąpić może.
52. Tym końcem utrzymywany będzie przez konduktorów i drożników karb podwóyny, na którym każdego tygodnia ilość do użycia przeznaczona, zostanie nakarbowaną i w zwykłą dotychczasową książkę wpisaną.
53. Do zwyczaynych reperacyi liczą się: naprawa burtów, spuszczanie wody z drogi i otwieranie zatkanych kanałów i mostków, uporządkowanie pryzmów, rozsypanie materyałów i flancowanie tarassów.
54. W razie znacznieyszych uszkodzeń, których reperacyi sam podołać nie może, winien natychmiast o tém donieść konduktorowi dla przedsięwzięcia stosownych środków.
55. Nakoniec do drożnika należéć będzie czuwanie nad zachowaniem przepisów policyinych, które mu przez konduktora będą oznaymione, i utrzymywanie w iak naywiększym porządku koszar w których przemieszkuie, niemniéy staranne utrzymywanie ogrodów i drzew przy drodze wysadzonych.

Rachunkowość.

56. Kontrolla wszelkich funduszów tak przy robotach entreprenerskich iako i administracyinych, koncentrować się będzie w Dyrekcyi kommunikacyi lądowéy i wodnéy. Potrzebne formularze taż Dyrekcya do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego przedstawi.

Dyrektor Główny Prezyduiący

(podp.) Hrabia STROGONÓW.

Radca Stanu Dyrektor Wydziału

(podp.) *Lubowidzki.*

Sekretarz Jeneralny

(podp.) Aug: *Karski.*

INSTRUKCYE, FORMULARZE I WZORY

dla Inżynieryi Kommunikacyi Lądowéy i Wodnéy w zastosowaniu się do Organizacyi teyże z dnia 12 *Grudnia* 1832 *Nr.* $\frac{6665}{50199}$ *przez Dyrekcyą Kommunikacyi Lądowéy i Wodney przepisane, i przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego pod dniem* 4 *Maia* 1833. *Nr.* $\frac{2098}{123535}$ *zatwierdzone.*

I. *Instrukcya pod względem sztuki.*

W bliższém rozwinięciu Organizacyi przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego dla Inżynierów Woiewódzkich i Obwodowych na zasadzie Postanowienia Rady Administracyinéy z d: $\frac{12\text{ Lipca}}{3\text{ Sierpnia}}$ 1832. przy Reskrypcie z dnia 18. Sierpnia Nro. $\frac{4259}{21464}$ wydanéy, zapatruiąc się oraz na Artykuł 30 tegoż Reskryptu Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych przepisuie dla Inżynierów Woiewódzkich i Obwodowych następuiącą szczegółową Instrukcyą:

A. *Konserwacya Dróg Bitych.*

1. Pod wyrazem konserwacyi dróg bitych rozumie się utrzymanie iéy ciągle w naylepszym stanie, aby zawsze równą i gładką miała powierzchnią, wszelkie przeto dołki, koleie i wyboie powinny bydź natychmiast zasypane, z zachowaniem ostrożności, aby nie zbyt sypać materyału, wygórowane części drogi powinny bydź ścinane.
2. Powyższa reparacya drogi powinna się odbywać szczególniéy po deszczach a zwłaszcza pod zimę i w Marcu, gdyż droga w wilgotnym stanie będąca daleko prędzéy i ściśléy łączy się z materyałem. Staraniem powinno bydź maiącego nadzór Urzędnika, ażeby obłąkowatość powłoka pierwotna przy budowie drogi iéy nadana, ciągle była zachowana, ieżeliby więc przez samo dosypanie materyałów przywrócona bydź nie mogła, lub gdyby dostateczna trwałość drogi nie wymagała wzmocnienia, w tym razie potrzeba za nadto góruiące nierówne części powierzchni drogi ściąć oskardami, co też uskuteczniać należy ieżeli to w czasie suszy zbyt sterczące kamienie powierzchnią drogi chropowatą i niewygodną do iazdy czynią.
3. Obok tych pierwszych prawideł maiących na celu utrzymanie drogi w dobrym i do iazdy dogodnym stanie, obowiązkiem także iest Dozoruiącego, czuwać nad porządkiem, czystością i utrzymaniem Konstrukcyinéy formy.

4. Kamienie burtowe częstokroć przez uderzaiące na nie koła nachylone, lub z mieysca właściwego wyrzucone, należy starannie natychmiast poregulować, a nie dozwalać aby na nich tłuc szaber. Obok kamieni burtowych iako też między niemi, a adamizacyą zwykle na drogach uczęszczanych formuiące się wały, powinny bydź zebrane gdyż tamuią odcieku wody z powierzchni adamizacyi ku bankietom zbiegaiącéy.
5. Nie należy dopuszczać aby kamienie burtowe chwastami zarastały, gdy bowiem nie tylko do uchrony bankietów są przeznaczone, lecz nadto symetryczne przedstawiaią weyrzenie, zawsze widzialne bydź powinny. Słoma, gnoie, lub inne nieczystości przypadkowo na drogę nawiezione, bezzwłocznie winny bydź uprzątnięte.
6. Bankiety powinny bydź utrzymane według formy pierwotnie im nadanéy ze spadkiem ku burtom. Doły więc wszelkie czy to zrobione w czasie tłuczenia kamieni, czy to przez inny iaki wypadek, oraz wydeptane chodniki, należy bezzwłocznie zarównać, iakkolwiek bankiety trawą zarastać powinny, i dla tego w mieyscach piaszczystych czarną ziemią pokryte bydź maią, należy przecież przestrzegać ażeby na nich żadnych wielkich nie było chwastów, i takowe z korzeniami wydobywać, trawę zaś regularnie kosić.
7. Pryzmy rezerwowe na bankietach usypane, powinny szczególniéy bydź w około wolne od wszelkich chwastów i ogarnięte zawsze do ostrego kantu podług przepisanéy formy kontrollowéy, kamienie same z drogi wydobywaiące się, lub oskardami przez rzemieślnika wydobyte, powinny bydź wyzbierane i dosypane do tych pryzmów, ieżeli na własność Skarbu iuż są odebrane, w przeciwnym razie zaś w oddzielnych pryzemkach ułożone; takie wydobyte grube kamienie winni dróżnicy przed użyciem potłuc.
8. Jeżeli na traktach mniéy uczęszczanych nie ieżdżą wcale bokami, lecz tylko środkiem drogi, i gdy wówczas nietylko bankiety, lecz części boczne saméy drogi materyałem pokrytéy trawą zarastaią, w takim razie można trawę zostawić, chociaż przechodzi linią po za kamienie burtowe, byleby żadnym chwastom rość nie dozwalać. Lecz tak zawsze powłoki z materyałów rościelać, żeby cała do iazdy przeznaczona szerokość się używała, używane spoczywały, a boki słabsze w lecie ieżdżone były.
9. Słupy werstowe, setkowe i mostkowe powinny bydź w około z chwastów oczyszczone i obrukowane, a numera i napisy zawsze w czytelnym stanie utrzymywane.
10. Burty powinny bydź zarośnięte i trzymać kant (chociaż zaokrąglony) początkowo im do prostéy linii nadany, aby szerokość drogi wszędzie była iednakową.
11. Skarpy wszelkie należy również starać się zachować w porządnym stanie, chwasty wyrywać, trawę regularnie kosić, doły zarównać, większe uszkodzenia zadarniować, gdzie się trawa trudno puszcza, siennemi prochami zasiewać; zasadzać łoziną aż do kantu, lecz tylko na nasypkach 3 stóp przewyższaiących, i gdzie wypada baryery

oszczędzić przy podstawach skarpy, a iuż zasadzone podkrzesywać i chronić od szkody.

12. Poręcze powinny zawsze bydź ustawione wedle poziomu drogi i lenii prostéy, skoro więc spostrzedz się daią ślady pokrzywienia, co ztąd pochodzi że ziemia nie wszędzie równo osiada, bezzwłocznie do należytego położenia przywrócone bydź powinny.
13. Mosty potrzeba często rewidować aby w razie dostrzeżonego uszkodzenia reperacyą zarządzić, i przypadkom zapobiedz; starać się szczególniéy należy aby powłoka na mostach zawsze miała przynależną obłąkowatość, woda z deszczów niedługo na mostach zatrzymuiąc się ściekać mogła bez wywierania szkodliwego wpływu na pomost łatwemu gniciu ulegaiący, pokrycie mostu powinno się równać z horyzontem drogi, i nie bydź ani wyższe ani niższe, nigdy też nie powinno być na drewnianych pokładach grubsze nad 4. cale.
14. Należy także mieć w troskliwéy pamięci bulwarki, i często przekonywać się czyli woda nie nurtuie pali, lub za ścianami przeyścia nie szuka.
15. Przed puszczaniem lodów potrzeba przy mostach większych, lody przerąbywać w około wszystkich pali, dla ułatwienia ich odeyścia i zapobieżenia szkodom przed topnieniem śniegów, otwory małych mostów wyświetlić, aby przepływ ułatwić.
16. Rowy na przykrzeyszych spadkach należy wydarniować lub płotkami przegrodzić, a wody nie długim ciągiem niemi prowadzić.
17. Za rowami utrzymać 3 stopy wolne dla drzewek, i zabraniać dooywania do rowów.
18. Gdyby ziemia z rowów brana była, nie robić dołów i trzymać się linii prostéy i skarpy urządzić.
19. Pilnować aby lasy były do przepisanéy szerokości wyświetlone, a dorostki aby były co rok wycinane.
20. Rowy powinny trawą zarastać, bo tym sposobym opieraią się więcéy nurtowaniu w czasie nagłych ulewów. Należy przeto o ile można czuwać na to, i w tym celu chwasty i inne korzenie częstokroć z bankietów wydobywane, w rowach rozścielać dla przysporzenia ich zarośnięcia, gdzieby się zbierała woda w rowach, należy ią odprowadzić, czyto przez zrobienie stosownego nowego rowu odchodowego, lub doprowadzenia dna rowu do należytego spadku, woda bowiem w rowach stoiąca rozmiękcza drogę i przyczynia się do iéy osiadania. Z resztą ściśle przestrzegać należy przepisów postanowieniem Królewskim z dnia 12. Lutego 1822. wydanych.

B. *Konserwacya robót wodnych.*

Do konserwacyi robót wodnych należy; utrzymanie w przyzwoitym stanie:

1. Tam wszelkiego rodzaiu.
2. Wałów ochraniaiących wielkie niziny od zalewów.
3. Bulwarków, opasek lub iakichkolwiek zabezpieczeń od podrywania brzegów.

4. Utrzymywanie w normalnéy szerokości koryta rzéki spławnéy.
5. Usunięcie z nurtu téyże wszelkich zawał przypadkowo naniesionych, lub odkrytych przez zmianę kierunku nurtu wody, i niedozwalanie formowania się nowych odnóg.
6. Zapisywanie w mieyscach wskazanych wysokości stanu wody w rzece, iakoteż mierzenia massy przepływu téyże.
7. Zachowanie w porządku dróg do holowania, gdzie się takowe znayduią, iako też mostków na nich exystuiących.
8. Baczenie nad dobrą konstrukcyą przewozów, i utrzymania ich w porządku.
9. Utrzymywanie Inwentarza wszelkich statków i narzędzi Rządowych należeć mogących do robót spławu, iako też planów i akt wszelkiego rodzaiu. Nakoniec wykonywanie wszelkich robót podług proiektów zatwierdzonych, i szczegółowych instrukcyi w tym celu udzielonych.

Artykuł 1.

Tama raz ukończona i pokryta należycie właściwą faszyną w przyzwoitym czasie, powinna być ciągle utrzymywaną, ieżeli ma celowi swemu odpowiedzieć; należy więc wszelkie uszkodzenia zrządzone czy to przez lody, czyli to przez wodę natychmiast naprawić, tamże odsypy lub brzegi flancować, i niedozwalać pod iakimkolwiek pozorem wyrastania młodych zarośli, które naprzód do ochrony brzegów lub gruntów uzyskanych posłużą, a następnie po pewnym lat przeciągu, i do budowy innych tam. Szczególniéy baczyć należy: ażeby pod żadnym pozorem bydło lub trzody nie przechodziły po tamach lub flancowaniach, od czego chcąc się uchronić, w pobliskości miast lub wsiów potrzeba takowe odgradzać.

Artykuł 2.

Wały ochraniaiące niziny od zalewów, wystawione są nayprzód, na podrywanie brzegów na którey są wysypane, przez co naywięcéy zniszczeniu zupełnie podlegaią, powtóre na działanie wielkie wód i lodów wiosennych. Chcąc pierwszemu zapobiedz, potrzeba nayprzód system Tam broniących wały od zbliżenia się nurtu wody, a tem samem i podmulania tychże, w naywiększym porządku utrzymywać, a w przypadku zmiany nurtu lub grożącego niebezpieczeństwa, natychmiast o tem władzę zawiadamiać, z podaniem właściwego rysunku wyiaśniaiącego rzecz całą, i stosownego proiektu zaradzaiącego złemu ztąd wyniknąć mogącemu.

Dla ochrony wałów od powodzi lub lodów, potrzeba nayprzód takowe bronić od pędu wody flancowaniami naprzód wysuniętemi, które przyszedłszy do pewnéy grubości, nie pozwolą nawet zbliżenia się lodów, powtóre starać się aby powierzchnia ich od wody była iak tylko może bydź nayrównieysza i porosła trawą, dla czego niedozwalać nigdy tak poprzecznych ścieszek, iako też zbliżenia się do nich tak bydła, iakoteż i wszelkiéy trzody. Wszelkie osunięcia, nierówności lub uszkodzenia od trzody, powinny bydź natychmiast naprawione. Wytępienie kretów lub szczurów robiących dziury w wałach, nie powinno bydź zaniedbywane, i każda tym sposobem zdziałana a widoczna dziura natychmiast także do gruntu zreparowana.

W czasie powodzi należy wszystkich mieszkańców interessowanych co do utrzymywania Wałów, do obrony takowych użyć. W przypadkach powodzi nayczęściéy daią się spostrzegać filtracye małe, które przy stosownéy pomocy naysnadniéy z początku zaraz mogą bydź zasypane, a które przez niewczesny dozór pociągaią zniszczenie zupełne wałów.

Przepusty przez Wały wód tylnych powinny bydź w wielkim porządku utrzymywane, i często bardzo rewidowane, aby w przypadku powodzi warunkom właściwym odpowiadały.

Artykuł 3.

Bulwarki drewniane, opaski lub inne roboty faszynowe broniące brzegów, potrzebuią także ciągłéy konserwacyi. Dla tego wszelkie zawalanie się ziemi z przyczyny podmulania, powinno bydź zawczasu zreparowane, a gdyby ciągle opadanie ziemi miało mieysce, naówczas potrzeba temu zapobiedz przez zrobienie stósownéy roboty faszynowéy od strony wody, lub nasypanie potrzebnéy ilości kamieni polnych także od strony wody, ieżeli tego materyału podostatkiem znayduie się na mieyscu. Gdyby zaś przypadkiem budowa bulwarku drewnianego zagrożona była w iedném mieyscu przez podmywanie wody obaleniem się, naówczas ieżeli bulwark ieszcze iest w dobrym stanie, wypada takowy zasłonić szpuntpalową niską ścianą, zasypuiąc mieysce między tą ścianą a bulwarkiem kamieniami.

Opaski brzegów faszynowe należy flancować ciągle, i nie dopuszczać przechodu bydła lub trzody, i zrzynania młodych zarośli.

Jeżeli bulwarki, opaski lub iakiekolwiek bądź ubespieczenie brzegów służy za port dla statków, lub iakichkolwiek transportów wodnych, naówczas starać się trzeba, aby w tém mieyscu nurt wody nie zmieniał się, gdyż w takim razie przystęp mógłby bydź nadal utrudzonym, czemu z początku użyciem małych Tam zwracaiących wodę, zaradzić snadno będzie można.

Artykuł 4.

Rzeka przyprowadzona za pomocą robót na niéy uskutecznionych do stanu spławnego, przychodzi mniéy więcéy do normalnéy swoiéy szerokości, stósownie do massy wody przybywaiącéy.

Tę to normalną szerokość rzeki bądź naturalną, bądź sztuką otrzymaną, należy zawsze przy konserwacyi utrzymywać, nie dopuszczaiąc wielkich rozszerzeń, a które tylko z mieyscowych przyczyn pochodzić mogą, te więc z czasem wyśledzić i usunąć, o ile mieyscowość dozwala, należy.

Artykuł 5.

Przy utrzymywaniu rzek spławnych baczyć ciągle należy, ażeby wody nie dzieliły się na różne drogi, przez co spław wkrótce ustaćby musiał, a czemu w samym początku naysnadniéy iest zapobiedz. Także mieć trzeba staranie aby wszelkie przez powodzie naniesione drzewa, lub świeżo przez wodę wymyte zawały, kamienie lub pale mostowe, usunąć z koryta Rzeki, gdyż przez to naywięcéy zatapia się statków, i rozbiia drzewa. Drze-

wa wielkie będące blisko wody, przez podrywanie brzegów powinny bydź zawczasu ścięte, aby późniéy wpadnięte w wodę, zawałów tak trudnych do wydobycia i szkodliwych spławności nie formowały.

Wszelkie wzięcie wody na młyny, lub inne fabryki z rzeki spławnéy, nie może mieć mieysca, bez zezwolenia wyraźnego Rządu, także stawianie iazów, Tam, lub iakichkolwiek innych robót w rzece spławnéy, bez zezwolenia Rządu dziać się nie może. Toż samo ma się rozumieć, o wszelkich budowlach prywatnych, przy brzegach rzek spławnych.

Artykuł 6.

Ponieważ do układania wszelkich proiektów robót, naywięcéy potrzebna iest wiadomość wysokości wód, naymnieyszych, średnich i naywiększych, oraz massa wód tychże przepływaiąca w tych trzech przypadkach na sekundę, przeto obowiązkiem będzie Inżyniera w mieyscach wskazanych urządzić wodowskazy na rzekach, i starać się za pomocą Urzędów Municypalnych, które w tym względzie naywięcéy powinny bydź interessowane, zapisywać w książki porządne wysokość wody przynaymniéy raz na dzień. Oprócz tego Inżynier powinien obrać sobie dogodne mieysca, do obserwacyi przepływu massy wody, i tam zdiąwszy sobie profile poprzeczne rzeki i niziny, w czasie wód małych, i szczególniéy w czasie powodzi, rachować prędkość średnią wody, aby przez to, ilość przepływu gruntownie oznaczyć.

Wszystkich tych czynności powinien Inżynier utrzymywać naydokładniéysze Journale, tak aby proiekta wodne na nich zasadzać się mogły, i przekazywać nadal wszelkie zmiany wysokości wód przytrafiaiących się, w czasie od zaprowadzenia Organizacyi Inżynierów Obwodowych.

Artykuł 7.

Gdzie drogi do holowania statków exystuią, takowe powinny bydź ciągle w porządku utrzymywane, i wszelkie uszkodzenia natychmiast reperowane, aby uniknąć nadal wielkich kosztów. Mostki na nich exystuiące, maią także bydź ciągle w dobrym stanie, w czém stosować się należy do wyżéy wskazanych przepisów. Przepędzanie bydła lub trzody drogą do holowania, nie powinno bydź cierpianém.

Na rzekach spławnych wszelkie przystępy dla napoiu lub przepędzania bydła, powinny bydź oznaczone, i stosownie zabespieczone, do czego właściwe gminy stosownéy robocizny udzielą.

Artykuł 8.

Przewozy wszelkie budowane być powinny z wszelką przezornością, i nikt ich używać nie może bez poprzedniéy w tym względzie rewizyi Inżyniera, służba ich utrzymywaną być powinna w wielkim porządku, i składać się z ludzi trzeźwych i posłużnych, nad czém Inżynier ciągle powinien czuwać.

37

Artykuł 9.

Naymniéy dwa razy co rok, Inżynier powinien zrewidować rzekę spławną, choćby na niéy i żadnych robót nie prowadzono, w czasie małych wód w swoim obwodzie; i o wszelkich uszkodzeniach lub robotach potrzebnych do zabezpieczenia spławu lub brzegów, zdać rapport techniczny z wszelkiemi szczegółami, i podać proiekt naprawy, ieżeli ten iest potrzebnym.

Artykuł 10.

Wszelkich narzędzi, statków i t. p. rekwizytów służyć mogących do robót wodnych, powinien być utrzymywany naydokładnieyszy Inwentarz, za którego całość lub utrzymywanie Inżynier iest odpowiedzialnym.

Artykuł 11.

Wszelkie plany, rysunki i akta, powinny utrzymywać się w naywiększym porządku, pomiary i niwellacye, iako też proiekta wyrabiane podług skal do robót wodnych wskazanych; w anszlagowaniu trzymać się ściśle przepisanych zasad i zaopatrzyć się w duplikaty.

Artykuł 12.

Nakoniec wszelkie roboty uskuteczniać podług przyiętych proiektów, stosuiąc się nayściśléy do udzielonych sobie w tym względzie szczegółowych Instrukcyi. Dla służby kanału Augustowskiego i rzeki Kamionny będą przepisane osobne Instrukcye.

C. *Pomiary.*

Wszelkie pomiary uskuteczniać się będą według dołączonéy tu Instrukcyi pod dniem 4. Czerwca 1832 wydanéy.

D. *Wyrabianie Rysunków.*

Odbywać się będzie według wzoru i skali, która przez Dyrekcyą Inżynierom będzie udzieloną.

E. *Anszlagi.*

Anszlagi konstrukcyine i konserwacyine tak do robót drogowych iakoteż wodnych, układane będą według dołączonych prawideł i wzorów na sążnie i stopy miary Warszawskiéy, za rzetelność planów i anszlagów Inżynier odpowiada.

F. *Konstrukcya.*

Co się tycze konstrukcyi wszelkiego rodzaiu, iakkolwiek każden Inżynier Obwodowy odbywaiąc nauki pierwotne, zasady konstrukcyi zapewne poznał, i lubo spodziewać się należy, że każden będzie się starał wykształcić w obranym zawodzie, czytaiąc dobre dzieła Inżynierskie, pomimo to, Dyrekcya Kommunikacyi udzielać będzie szczegółowe Instrukcye pod względem sztuki, do rodzaiu robót i mieyscowości zastosowane.

Stósowne utrzymanie drogi sztucznéy, wymaga również obszernéy znaiomości, w czém szczególną pilność zaleca się, równie iak obeznanie z dziełami dobrych autorów, tudzież z istnieiącemi przepisami Dyrekcyi, która ie od czasu do czasu podług lokalnéy potrzeby ponowi, lub takowe przez Inspektorów Jeneralnych udzielone będą.

Co do przepisów pod względem Administracyinym, odsyła się Inżynierów do postanowień w téy mierze wydanych przez Namiestnika Królewskiego, w Dzienniku Praw zamieszczonych.

38

Annex ad Nr: 1.

do Nru 5789 z 33.

Instrukcya Pomiarowa

do któréy się Inżynierya Korpusu Kommunikacyi Lądowéy i Wodnéy w Królestwie Polskiém przy zdeymowaniu Planów Sytuacyinych i Niwellacyinych, służyć maiących za podstawę tak do zaproiektowania Duktów, iako też wyanszlagowania kosztów potrzebnych do urządzenia w Kraiu dróg bitych, stosować się będzie obowiązaną.

§ 1. Przedewszystkiém ma bydź przez Inspektora Jeneralnego któremu zarząd pomiaru i wygotowanie całego operatu poruczoném będzie, zrobiony rekonesans w nayprostszym kierunku od punktu do punktu które mu przy rozporządzeniu Dyrekcyi Jeneralnéy wskazane zostaną; a następnie zarządzona Indagacya.— Dla z oryentowania się przy téy czynności, udzielone będą Inspektorowi Jeneralnemu z Archivum Topograficznego Dyrekcyi Jeneralnéy, karty sztychowane, w razie potrzeby.

§ 2. Skoro sobie Inspektor Jeneralny czynność § 1szym obiętą ułatwi, w obowiązku będzie złożyć dokładny opis z całego dzieła Dyrekcyi Jeneralnéy, oraz Sieć Tryangulacyiną i rozdzieli za Jéy wiedzą na wydziały całą przestrzeń między Inżynierów w takiéy proporcyi, aby w iednym czasie cały pomiar iak również i wygotowanie całego operatu mogło bydź na termin przez Dyrekcyą Jeneralną ustanowiony, uzupełnione, wyższéy Władzy przedstawione.

§ 3. Szerokość sytuacyi na Plan wnieść się maiącéy oznacza się taka, iaka się zwykle przy operatach w kraiu używa, to iest po iednéy werście szerokości z każdéy strony duktu na drogę bitą obranego;— wyłączaią się iednak z pod téy reguły te części których obszerniéysze zdięcie Inżynierom oddzielnym reskryptem poleconém zostanie.

§ 4. Skala ma bydź użyta na nową miarę Warszawską tak co do sytuacyi iako też przy niwellacyi, to iest:

przy pomiarze Sytuacyi,

4ry cale nowo-Warszawskie maią się równać 581 sążniom nowéy miary Warszawskiéy, zaś w Miastach i Wioskach gdzie przypada cząstkowe zaięcie gruntów, ogrodów, lub budowli na drogę bitą, i takowe wedle powyższéy skali z dokładnością narysowane by bydź niemogły, maią bydź te części oddzielnie na skalę 4ry razy większą od wyż wymienionéy narysowane i przy operacie złożone.

Skala ta oznacza się także do wszystkich Individualnych pomiarów.

Do wyrobienia karty Zbiorowéy czyli Dyrektrysy.

Ma bydź użyta Skala cztery razy mnieysza od Skali do sytuacyi przyiętéy

Do pomiarów niwellacyinych Dróg.

Skala do niwellacyi podłużnéy, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 60 sążni miary nowéy Warszawskiéy.

Skala do długości i wysokości profilów poprzecznych, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 21 stóp miary nowéy Warszawskiéy.

Skala do wysokości profilów podłużnych, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 30 stóp nowéy miary Warszawskiéy.

Do pomiarów Hydrotechnicznych.

Skala do sytuacyi, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 25 lub 50 sążni nowéy miary Warszawskiéy.

Skala do niwellacyi podłużnéy, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 10 sążni nowéy miary Warszawskiéy.

Skala do niwellacyi poprzecznéy Rzek i okolicy, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 5 sążni nowéy miary Warszawskiéy.

Skala do głębokości niwellacyi podłużnéy i poprzecznéy, oznacza się ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 12 stóp nowéy miary Warszawskiéy.

Do Mostów i Kanałów większych dzieł wodnych i Domków.

Oznacza się Skala ieden cal nowéy miary Warszawskiéy na 8 stóp nowéy miary Warszawskiéy.

§ 5. Format wszystkich Sekcyi, tak sytuacyinych iako i niwellacyinych, będzie 22 cale miary nowéy Warszawskiéy do długości, a 15 cali do szerokości; na lszéy Sekcyi tegoż formatu będzie się tylko mieścić 2 werst niwellacyi.

§ 6. W rozmiarze sytuacyinym i niwellacyinym, maią bydź wszelkie przedmioty szczegółowo na plany wniesione, z opisaniem miast, wsi, kolonii, rzek, jezior i t. p. tudzież oznaczeniem granic, włości, gór, skał, mieysc w materyały obfitych i na kopalnie zwiru i kamieni zdatnych.

§ 7. Na planach sytuacyinych, to iest na brulionach, maią bydź wedle dołączaiącego się wzoru kolorami rozróżnione miasta i wsie rządowe od prywatnych, tudzież lasy wysokopienne od zarośli i krzaków, wewnątrz zaś lasów i krzaków, znayduiące się wszelkie obiekta, to iest: łąki, pola, bagna, zagrody etc. etc. etc. maią bydź także iak naydokładniéy pomierzone i w plan wniesione.

§ 8. Ulice z domami w miastach, zabudowania po wsiach, tudzież ogrody, winny bydź szczegółowo i z taką precyzyą zdięte, aby przy proiektowaniu w zawadzie będące przedmioty według tegoż planu, z iak naywiększą dokładnością widzieć się dały.

§ 9. W miastach gdzie bardzo małe possesye i domy nie mogą bydź według małéy skali z potrzebną dokładnością oznaczone, maią bydź w miarę potrzeby zdięte plany szczegółowe na skale § 4tym ustanowioną.

§ 10. Na planach sytuacyinych i niwellacyinych, maią bydź także oznaczone mieysca wylewom rzek podległe, z domieszczeniem naywyższego

stanu wody iaki był praktykowany, tudzież czas peryodyczny w których się wylewy praktykuią.

§ 11. Na planach sytuacyinych maią bydź oznaczone wersty korresponduiące z planami niwellacyinemi i słupami na gruncie ustawić się maiącemi, rachunek porządkowy werst nastąpi od punktu, który Dyrekcya Jeneralna przy oddzielnym Reskrypcie wskaże.

§ 12. Aby tyczenie duktów drogi ułatwić i mieć zasadę do kontrollowania roboty, powinny się na każdéy sekcyi znaydować punkta stałe, to iest: figury, poiedyncze drzewa, lub umyślnie w tym celu ustanowione znaki.

§ 13. Przy zdeymowaniu planów sytuacyinych, ma bydź zrobiony i dołączony opis topograficzny i geologiczny całéy okolicy z wyszczególnieniem ilości i gatunku materyałów do budowy drogi zdatnych, tudzież gatunku gruntu.

§ 14. Skoro pomiar Sytuacyi ukończonym zostanie, winni będą Inżynierowie plany przesłać dyryguiącemu Inspektorowi Jeneralnemu dla zrewidowania, sprawdzenia na mieyscu i zaproiektowania linii prowadzić się maiącéy drogi bitéy, a następnie po dopełnieniu tego, obowiązkiem Inspektora Jeneralnego będzie: plany te z opisem topograficznym Dyrektorowi Jeneralnemu przedstawić, a to celem zatwierdzenia linii i uzyskania rozkazu do przecięcia lasów i zniwellowania duktów na drogę bitą proponowanych, a to wszystko w zastosowaniu się do przepisów w Tytule II. Instrukcyą Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi d. d. 10 Czerwca 1829 Nr. $\frac{2996}{2003}$ obiętych i tu w kopii dołączonych.

§ 15. Skoro Inżynierowi plany zwrócone będą, i wskazanym zostanie która linia obraną została, wtenczas się Inżynier natychmiast zaymie z wycięciem duktów przez lasy w szerokości 4 do 6 łokci, i do zniwellowania iak naydokładnieyszego poziomu na środkowéy linii wzdłuż przestrzeni, iaka wskazaną będzie, aby się iednak długość linii niwellacyinéy zgadzała z długością pomiaru sytuacyinego, obowiązkiem będzie Inżyniera przy wymiarze niwellacyi szczególnieyszą baczność dać na to, aby mianowicie w górzystém położeniu pomiar ten równolegle do horyzontalnéy linii był uzupełniony.

§ 16. Do téy niwellacyi podłużnéy, maią bydź z tych punktów które co do szerokości iaka się na drogę ma zaiąć, pochyłą płaszczyznę przechodzą zdięte profile poprzeczne od 10 do 15 sążni szerokości i muszą bydź naryzowane na tychże samych sekcyach, w razie iednak gdyby ilość profilów poprzecznych nie dała się na sekcyi podłużnéy niwellacyi pomieścić, natenczas na oddzielnych felictach z korresponduiącemi numerami, toż samo rozumieć się ma, gdzie droga przez stawy, jeziora, lub bagna przechodzić będzie, aby głębokości tych z dokładnością wyiaśnione zostały.

§ 17. Kierunki alternative proiektowane i na planach sytuacyinych oznaczone, zniwellowane będą również wedle sposobu powyższego.

§ 18. Dukta do niwellacyi wskazane, winny bydź w mieyscach wątpliwych i bagnistych świdrem górniczym sądowane od 2 do 3 sążni głębokosci, i gatunki warstw gruntu w planach niwellacyinych dokłanie oznaczone.

§ 19. Powinnością będzie Inżyniera tyczącego linie, co 200 lub 300 sążni oznaczać dukt drogi bitéy donośnemi wichami obwarowanemi kopcami, i w tym sposobie, aby ślad onych aż do rozpoczęcia budowy na gruncie pozostał, w razie bowiem przeciwnym, koszt wynalezienia téy linii, na rachunek Inżyniera tego, któryby się do tego przepisu niestósował, uzupełnionym będzie.

§ 20. Plany sytuacyine i niwellacyine, wyrabiane będą w brulionach zaraz na mieyscu w ciągu czynności około niwellacyi, i zrobiony opis geologiczny całego duktu tak w raptularzu który się wraz z niwellacyą złożyć ma, iakoteż i na planach niwellacyinych.— Wszystkie punkta niwellacyine winny bydź na gruncie kołkami numerowanemi oznaczone, i głęboko w ziemię wbite. Jeżeliby gdzie z położenia mieysca wypadało zrobić rowy odchodowe, tedy Inżynier, tak co do kierunku iakoteż i co do długości na planach sytuacyinych oznaczy.

§ 21. Do Inżyniera należy zaraz przy niwellowaniu oznaczyć na planach i w raptularzach punkta naywłaściwsze do budowy mostów i kanałów potrzebne, z wyszczególnieniem iakich otworów w świetle wymagaią, i iaka ich konstrukcya, czyli z drzewa lub muru naywłaściwszą będzie.

§ 22. Inżynierowie będą w obowiązku zdawać dyryguiącemu Inspektorowi Jeneralnemu co 8 dni rapport o postępie poruczonych im czynności, dyryguiący zaś Inspektor co dwa tygodnie rapportować będzie o całym postępie i stanie Dyrekcyi Jeneralnéy Kommunikacyi Lądowych i Wodnych.

§ 23. Skoro iuż linie zatwierdzone i zniwellowane będą, i skoro zatwierdzenie budowy nastąpi, obowiązkiem dyryguiącego Inspektora Jeneralnego będzie, zarządzić oboranie linii w szerokości sążni 16, a to na zasadzie istnieiących przepisów, do którego to oborania właściwa Kommissya Woiewódzka doda Szarwark z mocy upoważnienia Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrzn: i Policyi z d. 13 Marca 1830 r. Nr. $\frac{484}{1803}$.

§ 24. Wynagrodzenie za uzupełniony wedle powyższych prawideł pomiar sytuacyiny, iakoteż za pomiar niwellacyiny i tryangulacyą, niemniéy za wytyczenie i przecinanie duktów przez lasy, stanowi się w proporcyi 500 i 650 Złt. na milę, przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi pod dniem 27 Sierpnia 1829 roku Nr. $\frac{3019}{1033}$ postanowionych, werstami, to iest:

	dla Inżyniera Etatowego	*dla Inżyniera przybranego*
Za 2. wersty kwadratowe Sytuacyi	po Złt. 37 gr: 4	po Złt. 48 gr: 8.
Za 1. werstę Niwellacyi	— „ 10 „ 8	— „ 13 „ 11.
Za 1. werstę wytyczenia i przecięcia duktów . .	— „ 7 „ 12	— „ 9 „ 19.
Za 1. werstę kwadrat: z tryangulowania Okolicy	— „ 16 „ 15	— „ 21 „ 25.

W to wynagrodzenie wchodzą koszta na zakupienie materyałów rysunkowych do uzupełnienia brulionów, tudzież koszt na furmanki, ludzi, pomocnika, reparacyą Instrumentów, tyki, kołki, wichy, znaki werstowe etc. etc. potrzebny niemniéy koszt podróży na mieysce wskazane dla Inżynierów przybranych. Oznaczone wyżéy wynagrodzenie, pod żadnym pozorem nie może bydź przekroczone, nadto obowiązkiem będzie Inżynierów przesyłać przy rapportach

tygodniowych dowody szczegółowe z wydatków na pomiar poczynionych. Sposób zaś w iakim się Inżynier z swych prac i wydatków rachować ma, wskazanym mu będzie przy Reskrypcie oddzielnym dyryguiącego Inspektora Jeneralnego.

§ 25. Z pod tych prawideł wyłączaią się wszelkie pomiary, któreby w niewłaściwym czasie, to iest: w późnéy iesieni i w miesiącach zimowych, dla nagłości przedmiotu zarządzone bydź miały, w którym to razie (ad hunc casum) oddzielne wynagrodzenie ustanowioném zostanie.

§ 26. Również wyłączone są z pod tych prawideł wszelkie hydrotechniczne i individualne pomiary, których płaca toż samo oddzielnie ustanowioną będzie.

§ 27. Instrumenta miernicze i niwellacyine będą Inżynierowi udzielone za kwitem z Bióra Topograficznego Dyrekcyi Jeneralnéy Kommunikacyi Lądowych i Wodnych, z tym iednak warunkiem, iż ie Inżynier po uzupełnionym pomiarze, winien będzie w zupełnie dobrym stanie Dyrekcyi Jeneralnéy zwrócić.

§ 28. Nakoniec co się tyczy wyrobienia Dyrektrysy z planów pomiarowych, kopiiowanie na czysto planów sytuacyinych i niwellacyinych, tudzież anszlagów w potrzebnéy ilości exemplarzy, niemniéy wyszukiwanie materyałów, czynnościami temi trudnić się będą Individua przez Inspektorów Jeneralnych przybrane, za wynagrodzeniem iakie przez Wysoką Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi reskryptami dnia 13. Marca i 29. Kwietnia 1830. roku Nro $\frac{484}{1805}$ i $\frac{1525}{2042}$ iest ustanowione.

Warszawa dnia 4 Czerwca 1832 roku.

Kopia do Annexu Nro 1.

TYTUŁ II.

Kierunek dróg bitych i determinowanie linii na gruncie.

Ponieważ cała dokładność budowy dróg bitych i oszczędność w wydatkach na to łożonych, zależy od dogodności obranych kierunków i stósownego do położenia mieysca onychże anszlagowania, następuiące przeto w tém postępowanie ma bydź zachowane:

Art. 4 Wszystkie trakty główne mieć będą zaproiektowane kierunki pomiędzy punktami i wskazanemi przez wyznaczonych do tego Inspektorów Jeneralnych Dróg i Mostów, wspólnie z Kommissarzami właściwych Obwodów.

Art. 5. To oznaczenie kierunków i wybór linii, nastąpi po dokładném rozpoznaniu okolicy, którą trakt bity ma bydź poprowadzony, z zachowaniem uwagi na położenie, rodzay gruntu, odległość i obfitość materyału, tudzież inne względy mieyscowe.

Art. 6. Lubo liniie proste iako naykrótsze i nayprzyzwoitsze na pierwszym względzie mieć należy, to iednak delegowany Inspektor Jeneralny, tudzież Kommissarz Obwodu przestrzegać będą, ażeby dotychczasowe kierunki, gdzie się okażą dogodnie wyprowadzone, szarwarkami uporządkowane, lub materyałami zaopatrzone dla mało znaczącéy bliższości, lub sprostowania opuszczane nie były, równie iak żeby właściciele prywatni bez ważnych do tego powodów nie byli narażani na straty iakie dla nich wynikaią z obierania nowych linii, omiiania karczem nowych i dobrze zbudowanych, i t. p.

Art. 7. Przy oznaczeniu kierunku dróg bitych przez miasta, których plany regulacyine przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi zatwierdzone zostały, do tychże stósować się należy, a zmiany iakieby się koniecznemi okazały, do decyzyi Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi oddzielnie wniesionemi bydź powinny.

Art. 8. Skoro na liniią traktu podług powyższych zasad pomiędzy punktami wskazanemi udeterminowaną, wyznaczony Inspektor Jeneralny, tudzież Kommissarz Obwodu zgodzą się, spiszą natychmiast protokół stósowny uzupełnionéy czynności, podług wzoru dołączonego w 2ch exemplarzach, w przypadku różności zdań, takowe w nim zamieszczą. Również reklamacye właścicieli prywatnych, iakieby z powodu obranych linii wniesione zostały, do protokółów tych dołączone, i potrzebném wyiaśnieniem z opiniią delegowanych, oraz propozycyami i środkami do zaradzenia i załatwienia opatrzone będą.

Art. 9. Tak uzupełniony protokół z każdéy Stacyi oddzielnie, Kommissarz Obwodu właściwéy Kommissyi Woiewódzkiéy; Inspektor Jeneralny, Dyrektorowi Jeneralnemu Dróg i Mostów natychmiast przedstawi: tymczasem dodanym sobie do pomocy Inżynierom, Konduktorom lub Elewom, tudzież mierniczym, których przyimie, liniie obrane co do punktów głównych i załamków wichami w przytomności swéy zatknięte, na plany sytuacyine przenieść, i stosowne ich niwellacye sporządzić poleci — Sam zaś z Kommissarzem Obwodu do zaproiektowania kierunków Stacyi następuiącéy przystąpi, w mieyscach w którychby kierunek traktu bez poprzedniego planu nie mógł bydź oznaczony, zdięcie sytuacyi naprzód wykonaném będzie.

Art. 10. Skoro tym sposobem cały przeciąg traktu przez Woiewództwo co do kierunku zdeterminowanym zostanie, i protokóły wyżéy wymienione Kommissyi Woiewódzkiéy i Dyrekcyi Jeneralnéy iuż doydą, wówczas Dyrektor Jeneralny Dróg i Mostów zniósłszy się z Prezesem właściwéy Kommissyi Woiewódzkiéy, w czasie obranym uzupełnią supperrewizyą linii zdeterminowanych, niezgodności gdzieby takowe pomiędzy Inspektorem Jeneralnym a Kommissarzem Obwodu zaszły, załatwią, równie iak i reklamacye z strony prywatnych wniesione i tym podobne, a z dopełnianéy czynności rapport Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi przedstawią z wnioskami, któreby roztrzygnienia téy Władzy ieszcze wymagały.

Art. 11. Kommissarze Obwodów poruczoną im powyżéy czynność determinowania z Inspektorami Jeneralnemi kierunków dróg bitych, obowiązani są uzupełniać osobiście, nie wyręczaiąc się w tém podwładnemi.

Art. 12. Przy rozpoznawaniu okolic pod względem kierunku Inspektor Jeneralny Dróg i Mostów, tudzież Kommissarz Obwodu przekonywać się zarazem będą, i potrzebnych zasięgać wiadomości, iakiego rodzaiu materyał, to iest: kamienie i zwir do budowy téy naydogodniéy może bydź użytym, iaka iego odległość od linii drogi, iaka obfitość i po iakiéy cenie dostawy iednego sążnia kubicznego, iednego i drugiego materyału w przecięciu do każdéy stacyi, lub mili drogi spodziewać się można. Oprócz tego iaka iest cena frakcyina w okolicy dnia pieszego i ciągłego, drzewa, wapna, cegły, i tym podobnych materyałów do budowy potrzebować się mogących, i o tém wszystkiém stósowną w protokółach uczynią wzmiankę. Wspomną także, czyli drzewo do mostów, gdzie te z kamieni na mech nie będą mogły bydź sprawione w respective stacyi potrzebne, z przyległych lasów Rządowych będzie mogło bydź wydaném, lub w ich niedostatku zakupianém i iaka tychże lasów odległość.

Art. 13. W razie uznania Delegowanych, że będzie dogodniéy i z wszelką funduszu drogowego oszczędnością wyprowadzić drogę bitą, przez mieysca zabudowane lub ogrody, niż takowe okrążać linia-

mi znacznie dłuższemi, albo przez położenie trudne, na których koszt budowania większy byłby, niż stosunkowo na wynagrodzenie budowli lub ogrodów potrzebny, naowczas należy zaraz z właścicielami przedmiotów podług prawa z dnia 12. Października 1820. roku bonifikacyi ulegaiących, o takową porozumić się i stosowne do zatwierdzenia Władzy wyższéy spisać ugody, po sporządzeniu poprzedniém należytych oszacowań w każdym iednak razie żądania wynagrodzeń zbyt wygurowanych zaproiektowaną będzie alternativa linii drogi, do wyboru i przyięcia na przypadek niezezwolenia przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi na bonifikacyą żądaną.

Art. 14. W przeprowadzeniu linii drogi bitéy przez Miasta, udeterminować należy Ulice i punkta do których bruki lub Adamizacye w nich kosztem Miasta wykonane, i utrzymywane bydź powinny, a to z zachowaniem Uwagi na Stan i korzyść Miasta z dogodnego przeprowadzenia Traktu bitego wynikaiące, tudzież na opłaty iakie tytułem Targowego i brukowego Miasto na utrzymywanie bruków pobiera.

Annex do Instrukcyi Nro 1.

42

TRAKT GŁOWNY

Objazd *Inżeniera*
Stacyi *Konduktora*

Ner | Dzien: głown: Przedstawienia Potwierdzenia

fundusz

ANSZLAGU №

ANSZLAG

Kons *na rok* 183

Od wiorsty *do wiostry* *pomiędzy*
Wsią Miastem *a Wsią Miastem*
w długości werst *czyli sążni*

Annexa

Kontrakty dotyczące **Protokuła odbiorcze**

Wiorsta	Setka	Liczba budować się maiących przedmiotów	OPIS budować się maiących przedmiotów, oraz ceny Robotników i Materyałów

Rozmiar		Miara powierzchni		Miara Kubiczna		Zkąd materyał	Średnia odległość	Ujedzie na dzień	Jlość dni		Pięniędzy			
									Robocizny	Rzemieślniczych	Poiedyńczo		Razem	
O		O		O			Sążni	Razy	Piesze	Ciągłe	Złote	gr	Złote	gr

II. *Instrukcya pod względem Rachunkowości.*

1. Anszlagi robót i wydatków poparte planami, ieżeli te są potrzebne.
2. Kontrakty na roboty anszlagowe w całości lub częściami wykonać się maiące.
3. Upoważnienia do przedsiewzięcia iakowéy roboty przez Administracyą Rządową.
4. Rapporta o postępie robót.
5. Świadectwa udowadniaiące roboty wykonane przez Entrepryzę do uzyskania wypłaty służące.
6. Stany płacy wykazuiące należytości rzemieślnikom, hurtownikom, lub dziennym robotnikom, przypadaiące do wypłaty za roboty administracyinie wykonane.
7. Protokóły rewizyino-odbiorcze, wykonanie całéy roboty anszlagowéy udowadniaiące.
8. Księgi do zapisywania robót, wydatków, materyałów i narzędzi służące.

Szczegółowe przepisy postępowania przy rachunkowości.

I. *Dla rzemieślnika drogowego czyli drożnika.*

Wzór Nro 1

Każdy drożnik opatrzony będzie książeczką do zapisywania przychodu i rozchodu materyałów do konserwacyi dróg bitych w przestrzeni mu powierzanéy, podług wzoru tu dołączonego. Nie wolno mu iest bez wiedzy i upoważnienia Kunduktora materyał na drogę rozsypywać. Skoro więc zaydzie potrzeba użycia materyałów bądź to do częściowéy naprawy, lub ogólnéy powłoki, w tenczas Kunduktor przeznaczy materyał do rozsypania, zapisze w książeczkę wyżéy wymienioną ilość kupek pryzmatycznych do tego celu przeznaczonych, z wyszczególnieniem daty, co podpisem swoim opatrzy, lub naznaczy na karbie do tego utrzymywanym, ieżeli Drożnik pisać nie umie. Wypotrzebowanie przez Drożnika materyałów bez dopełnienia tego przepisu, na deces mu zasądzi się. — W téy książeczce wpisze Konduktor wszelkie inne Artykuły iak wzór okazuie, iak niemniéy narzędzia i utensylia Drożnikowi oddane.

II. *Dla Konduktora przy konserwacyi dróg bitych.*

Konduktor utrzymuie Kontrollę materyałów do konserwacyi (*Wzór A. B.* (*Lit. A.*) tudzież Kontrollę innych materyałów, przedmiotów (*Lit. B.*) i Kon-
C. trollę narzędzi (*Lit. C.*) tudzież Inwentarz stanu dróg i stacyi swoiéy podług
D. dołączonych wzorów, szczególnie odpowiedzialny iest za oszczędne użycie materyałów do konserwacyi dróg bitych, i dla tego nie powinien nic expensować bez upoważnienia Inżyniera Obwodowego, na piśmie wydać się maiącego. Za odebraniem takowego upoważnienia, wyznaczy każdemu Drożnikowi ilość kupek do rozścielenia, i te w książeczkę Drożnikowi wpisze, Konduktor przytomny iest odbiorom robót, podpisuie świadectwa i Protokóły Rewizyino-Odbiorcze, w których mocen iest wpisywać uwagi iakie za potrzebne uzna. Przy robotach przez własną administracyą prowadzonych, układa Listy płacy tygodniowe czy Kwitaryusze i przesyła ie Inżynierowi Obwodowemu do dalszego postąpienia. Dla zastosowania się do Anszlagu, miéć będzie udzielony przez Inżeniera Obwodowego wyciąg robót do iego stacyi należących, dla porządnego zaś prowadzenia robót, utrzymuie Kontrollę robót i wydatków podług wzo-
E. ru (*Lit. E.*) w któréy nayprzód zaciągnie wszelkie roboty i koszta Anszlagiem oznaczone, pozycyami w właściwych rubrykach, następnie zapisywać będzie uskuteczniane roboty i wydatki, iak to wzór okazuie.

III. *Dla Inżyniera Obwodowego.*

Przy każdéy robocie, pierwszą podstawą iest Anszlag, bez niego żadna robota przedsiębraną bydź nie powinna. Skoro więc Anszlag na iakową robotę przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, potwierdzony zostanie, takowy Inżynierowi Obwodowemu przez Inżyniera Woiewódzkiego przy stosownéy Instrukcyi udzielony będzie. Dla porządku w działaniach, tudzież iawności tak co do stanu robót iako też i funduszów, Inżynier Obwodowy utrzymuie
F. Kontrollę robót i wydatków podług wzoru. Do niéy wciągnie nayprzód Anszlag pozycyami, iak to wzór wskazuie, następnie wpisze roboty i wydatki w kolei iak następuią, przy odwołaniu się do dowodów ponieważ z każdego Anszlagu rachować się potrzeba, należy się więc każdy Anszlag w Kontrolli oddzielnie prowadzić i nie mięszać wydatków. Wykonanie roboty odbywa się dwoiakim sposobem, przez Entrepryzę i przez własną Administracyą, co wszakże tylko, za upoważnieniem Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego nastąpić może. W pierwszym przypadku, Inżynier Obwodowy, mieć będzie udzielony przez Inżyniera Woiewódzkiego, kontrakt, dla dopilnowania terminów i wszelkich warunków nim obiętych, robi odbiory w myśl Kontraktu wspólnie z Kommissarzem Obwodowym, wydaie Świadectwa do uzyskania cząstkowych wypłat Entreprenerom służące, i przesyła ie Inżynierowi Woiewódzkiemu do dalszego postąpienia. W drugim przypadku, to iest: gdy roboty uskuteczniaią się przez Administracyą, Kommissya Woiewódzka otwiera stosowny kredyt do dyspozycyi Inżyniera Obwodowego. W tym razie Inżynier Obwodowy sprawdza w ty-

dzień roboty, układa z każdego tygodnia stan płacy na Kwitaryuszach
G. podług Wzoru, obliczaiąc należność na dnie, ieżeli robotnicy na dnie są użyci, na wymiar lub od sztuki, ieżeli ich tak ugodzono, że względem na ceny Anszlagowe, których przekroczyć niewolno, wykonane zaś roboty zapisze na końcu Kwitaryusza. Takowe Kwitaryusze przesyła w Sobotę do Kommissarza Obwodowego u którego kredyt iest otworzony, przy stosownéy Odezwie o dopełnienie wypłaty, która podług istnieiących rozporządzeń, dnia następnego na mieyscu roboty uskutecznioną bydź winna, ieżeli przepisy i formalności kassowe, których Kassa płatnicza przestrzegać iest obowiązaną, są w zupełności zachowane, z robotnikami dziennie pracuiącymi, należy do wypłaty posłać Konduktora lub dróżnika dla poświadczenia tożsamości, a przy znacznych wypłatach, sam Inżynier Obwodowy przytomny bydź winien. Gdyby Inżynier dla innych zatrudnień, przy robotach znaydować się nie mógł, mocen iest upoważnić Konduktora do formowania stanów płacy i składania ich Kommissarzowi Obwodowemu, do pewnéy wszakże w upoważnieniu oznaczyć się maiącéy wysokości, na własną odpowiedzialność.
Rapporta o postępie robót zdaie co Miesiąc Kommissarzowi Obwodowe-
H. mu tudzież Inżenierowi Woiewódzkiemu podług wzoru, spisuie Protokóły Rewizyino-Odbiorcze wykonanych robót wspólnie z Inżynierem Woiewódzkim i Kommissarzem Obwodowym, utrzymuie Kontrollę Ma-
I. K. teryałów, przy drogach bitych, Inwentarz Narzędzi i Utensyliów, In-
L. wentarz Stanu Dróg bitych podług wzorów, Kontrollę Materyałów innych
B. podług wzoru, i nakoniec prowadzi Kontrollę szarwarku dwudniowego
M. do traktów ubocznych podług wzoru.

IV. *Dla Inżyniera Woiewódzkiego.*

Inżynier Woiewódzki wgląda aby Inżynier Obwodowy, rachunkowość podług Instrukcyi z wszelką dokładnością prowadził, sam zaś prowadzi ogółową kontrollę wszelkich robót pod iego kierunkiem uskutecznionych,
N. i funduszów do Jego dyspozycyi oddanych, podług wzoru, składa Kommissyi Woiewódzkiéy kwartalne Rapporta o postępie robót podług wzo-
O. ru, które na rapportach miesięcznych Inżynierów Obwodowych przez niego sprawdzonych, zasadzać się maią. Inżynier Woiewódzki odpowiedzialny iest za oszczędne i stósowne do zamiarów użycie funduszów, i dla tego przestrzegać winien, aby od Anszlagów bez upoważnienia Kommissyi Rządowéy, w niczem nieodstępowano. Sprawdza dostawy lub inne roboty przez Entrepryze uskutecznione, następnie przedstawia Kommissyi Woiewódzkiéy świadectwa z wykonanéy roboty przez Inżyniera Obwodowego składane, po zatwierdzeniu do wypłaty przypadaiącéy należytości, również obowiązkiem iest Inżyniera Woiewódzkiego. roboty przez Administracyą wykonywane iak nayczęściéy zwiedzać. Gdy cała robobta stosownie do Anszlagu wykończoną zostanie, przystąpi do rewizyi i spisania
P. Protokułu Rewizyino-Odbiorczego, co wspólnie z Kommissarzem i Inżynierem Obwodowym na mieyscu roboty uskutecznić winien. Ponieważ takowy Protokół wedle przepisów służy do usprawiedliwienia Rachunków,

winien przeto bydź dokładny i iasny, w szczególności zaś powinien obey. mować w Dziale I. uskuteczniane roboty i koszta, stosownie do tytułów
Q. i pozycyów Anszlagu. W dziale II. obraz materyałów nabytych, wypo. trzebowanych, lub po ukończeniu Remanentem pozostałych, tudzież na. rzędzi i Utensyliów zakupionych, z użytych, lub pozostałych. w Dziale III. Obrachunek funduszu na robotę przeznaczonych.

V. *Dla Bióra Rachuby przy Dyrekcyi.*

Bióro rachuby utrzymuie Kontrollę wszelkich robót pod kierunkiem Dyrekcyi uskutecznionych, tudzież funduszów, podług form i Wzorów dotąd używanych, kontrolla ta dzieli się:

1. Na kontrollę kosztów utrzymania służby.
2. ditto ditto konserwacyi dróg.
3. ditto ditto konstrukcyi dróg.

tudzież robót około upłynienia rzek i innych zakładów.

4. Kontrollę Materyałów.

Kontrolla ad 1. zasadzać się winna na Etatach i Listach płacy, ad 2. 3. 4. na kwartalnych Rapportach Inżynierów Woiewódzkich.

Po przeprowadzeniu przez Kontrollę wszystkich Rachunków, składać będzie Ogólny Obraz robót i wydatków w całym kraiu, który dla usprawiedliwienia obrotu i użycia funduszów, wyższéy Władzy przedstawia.

w Warszawie dnia 25. Kwietnia 1833. roku.

Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych

Dyrektor Jeneralny

Generał-Maior *Christiani.*

Sekretarz Jeneralny.

Myszkowski.

Wzór N^ro I^mo

46

Trakt

Objazd Inżeniera

Konduktorstwo

KSIĄŻKA

Służąca Drożnikowi

na Staiach

zostaiącego z odebranego i wypotrzebowane-
go Materyału Konserwacyinego

na Rok 183

Przychód | Wiorsta

Materyałów do P

Data Przychodu	na Stronie od Warszawy		Dat
	Prawéy	Lewé	
	Kupek		
z końcem Roku było Remanentu			od d.
Przybyło			
od d. do d.			

Wiorsta		Wydatek	
ryałów	do Pokrycia		
na Stronie d Warszawy	Data Wypotrzebowania	na Stronie od Warszawy	
awéy Lewé		Prawéy	Lewéy
Kupek		Kupek	
	od d. do d.		

Przychód | Wiorsta

Materyałów do P

Data Przychodu	na Stronie od Warszawy Prawéy	Lewéy	Kupek	Data
z końcem Roku było Remanentu				od d.
Przybyło				
od d. do d.				

skła.

iorsta		Wydatek 48	
ryałów	do Pokrycia		

na Stronie d Warszawy		Data Wypotrzebowania	na Stronie od Warszawy	
wéy	Lewéy		Prawéy	Lewéy
Kupek			Kupek	
		od d. do d.		

eniu przez Kontrolle wszystkich Rachunków, skła.

Obraz

nia obr

wie dni

Dyrek

Przychód	Wiorsta		
Materyałów			do P
Data Przychodu.	na Stronie od Warszawy		Da
	Prawéy	Lewéy	
	Kupek		
z końcem Roku było Remanentu			od d.
Przybyło			
od d. do d.			

Wydatek

do Pokrycia

Data wypotrzebowania		na Stronie od Warszawy	
od d.	do.	Prawéy	Lewéy
		Kupek	

zeniu przez Kontrolle wszystkich Rachunków, skła

Obraz

enia obr

wie dni

Dyrek

Przychód	innych Arty	kułó
iących pod Dozorem		Droż
Na Staiach		
Drzewo	Sztuk	Dr
Bali	Sztuk	K
Kamieni	Sążni Kubicznych	Ka

h Arty	kułów zosta-	Wydatek
zorem	Drożnika	
aiach		
uk	Drzewo	Sztuk
k	Bali	Sztuk
znych	Kamieni	Sążni Kubicznych

Przychód	innych Arty iących pod Dozorem
	Na Staiach
Kamienie Burtowe	Sztuk
Baryery	Sążni Podłużnych
Słupy Werstowe, Pocztowe, Setkowe, Drogoskazy, Ostrzegaiące i inne	Sztuk

kułów zosta- Drożnika

Wydatek

51

Kamienie Burtowe	Sztuk
Baryery	Sążni Podłużnych
Słupy Wersztowe, Pocztowe Setkowe, Drogoskazy, Osrzegaiące i inne	Sztuk

zeniu przez Kontrolle wszystkich Rachunków, skła.

Obraz

enia obr

wie dni

Dyrek

Przychód	innych Arty	kuł
	iących pod Dozorem	Dro
	Na Staiach	
Mostów i Kanałów	Sztuk	Most
Drzewek	Sztuk	D

skła.

n Arty	kułów zosta-	Ubytek
zorem	Drożnika	
aiach		
k	Mostów i Kanałów	Sztuk
k	Drzewek	Sztuk

eniu przez Kontrolle wszystkich Rachunków . skła.

Obraz

nia obr

vie dni

Dyrek

Przychód innych Arty kułó

iących pod Dozorem Dró

Na Staiach

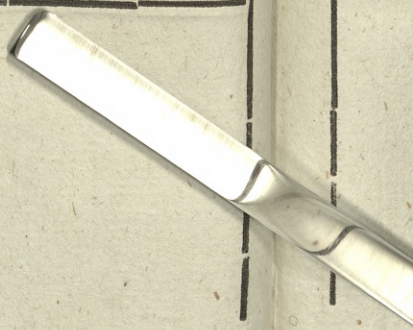

skła.

Arty

zorem

iach

kułów zosta-

Dróżnika

Ubytek

53

winien przeto bydź dokładny i iasny, w szczególności zaś powinien obey.
mować w Dziale I. uskuteczniane roboty i koszta, stosownie do tytułów
Q. i pozycyów Anszlagu. W dziale II. obraz materyałów nabytych, wypo.
trzebowanych, lub po ukończeniu Remanentem pozostałych, tudzież na.
rzędzi i Utensyliów zakupionych, z użytych, lub pozostałych. w Dziale
III. Obrachunek funduszu na robotę przeznaczonych.

V. *Dla Bióra Rachuby przy Dyrekcyi.*

Bióro rachuby utrzymuie Kontrollę wszelkich robót pod kierunkiem Dyrekcyi uskutecznionych, tudzież funduszów, podług form i Wzorów dotąd używanych, kontrolla ta dzieli się:

1. Na kontrollę kosztów utrzymania służby.
2. ditto ditto konserwacyi dróg.
3. ditto ditto konstrukcyi dróg.

tudzież robót około upłynienia rzek i innych zakładów.

4. Kontrollę Materyałów.

Kontrolla ad 1. zasadzać się winna na Etatach i Listach płacy, ad 2. 3. 4. na kwartalnych Rapportach Inżynierów Woiewódzkich.

Po przeprowadzeniu przez Kontrollę wszystkich Rachunków, składa. dać będzie Ogólny Obraz dla usprawiedliwienia obro przedstawia.

w Warszawie dnia

Dyrekc

Wzór lit: A.

KONTROLLA

dowiezionego, wypotrzebowanego i pozostaiącego materyału do konserwacyi dróg

w Stacyi

Konduktor Stacyi

P R Z Y- C

	w Wersztach czy-																li	
	1				2				3				4				5	
	Znayduie się mate																ryału	
	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewé		Prawéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	p	całe	pół
	S ą ż n i e																K	
Podług Protokółu Zdawczego z dnia odebrano																		
a) Kamieni całych	.	10	.	.	.	.	.	.	.	20	.	.	.	.	.	1	.	.
b) Zwiru sztucznego	.	.	.	5	.	10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.
c) Zwiru naturalnego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.	.
Razem	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Przybyło																		
Entreprener N. stosownie do kontraktu z dnia dostawił podług świadectwa z dnia	.	.	.	.	6	.	.	.	6	.	.	.	10	.	.	.	10	.
Entreprener N. stosownie do kontraktu z dnia i świadectwa z dnia dostawił zwiru arfowanego	.	10	.	.	.	10	.	.	.	10	.	.	.	.	.		.	.
Z potłuczenia kamieni w tygodniu od do otrzymano zwiru sztucznego . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	.	.
w tygodniu od do	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		.	.
i tak daléy																		
Summa Przychodu																		

C H O D

li n a S t a i a c h				RAZEM														UWAGI
5		6																
ryału sztucznego																		
Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Kamieni całych		Zwiru sztuczn:		Zwiru arfowan:		
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	
K u b i c z n e																		
			5				6				7				8			
10																		
			10															
							10											

P R Z Y-

w W e r s z t a c h c z y-

Znayduie się zwiru arfowanego

	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
	S ą ź n i e															
Podług Protokółu Zdawczego z dnia																
odebrano																
a) Kamieni całych																
b) Zwiru sztucznego																
c) Zwiru naturalnego																
R a z e m																
Przybyło																
Entreprener N. stosownie do kontraktu z dnia																
dostawił podług świadectwa z dnia																
Entreprener N. stosownie do kontraktu z dnia i świadectwa z dnia dostawił zwiru arfowanego																
Z potłuczenia kamieni w tygodniu od do																
otrzymano zwiru sztucznego . .																
w tygodniu od do																
i tak daléy																
Summa Przychodu																

C H O D

li na Staiach				RAZEM		UWAGI
5	6					

lub z kamienia tłuczonego po stronie

Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Kamieni całych		Zwiru sztuczn:		Zwiru arfowan:	
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół

Kubiczne

P R Z Y-

w W e r s z t a c h c z y-

Znayduie się zwiru arfowanego

Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół

S ą ż n i e

Podług Protokółu Zdawczego z dnia

odebrano

a) Kamieni całych . . . . . .

b) Zwiru sztucznego . . . . . .

c) Zwiru naturalnego . . . . . .

R a z e m

Przybyło

Entreprener N. stosownie do kontraktu z dnia

dostawił podług świadectwa z dnia

Entreprener N. stosownie do kontraktu z dnia i świadectwa z dnia dostawił zwiru arfowanego . . . . . .

Z potłuczenia kamieni w tygodniu od do

otrzymano zwiru sztucznego . .

w tygodniu od do

i tak daléy

Summa Przychodu . . . . .

C

l i

lub

Prawéy	
całe	pół

K

C H O D

li na Staiach				RAZEM				UWAGI
lub z kamienia tłuczonego po stronie								
Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Kamieni całych	Zwiru sztuczn:	Zwiru arfowan:	
całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	
Kubiczne											
								45			
									35		
										26	
								45	35	26	
								32			
									30		
									16		
									10		

R O Z-

w W e r s z t a c h c z y-

Znayduie się mate.

	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
	S ą ż n i e															
Podług upoważnienia Inżyniera Obwodowego z dnia wytłuczono kamieni	.	10	.	.	.	.	.	.	.	20	.	.	.	.	.	15
Podług upoważnienia Inżyniera Obwodowego z dnia ozsypano zwiru sztuczn	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6
i tak daléy																
Summa Rozchodu . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
P O R Ó W N A N I E																
P r z y c h ó d																
Kamieni	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwiru sztucznego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwiru arfowanego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
R a z e m . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
R o z c h ó d																
Kamieni	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwiru sztucznego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwiru arfowanego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
R a z e m . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Z o s t a i e R e m a n e n t u																
Kamieni	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwiru sztucznego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zwiru arfowanego	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
R a z e m . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Z- C H O D

	li na Staiach				RAZEM		UWAGI
	ryału sztucznego po stronie						
Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Kamieni całych	Zwiru sztuczn:	Zwiru arfowan:	
całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	
K u b i c z n e											
. . 15	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	
. . 6	. . . 10	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	
. . .	. . . . .

R O Z-

w W e r s z t a c h c z y-

Znayduie się zwiru arfowanego

Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół

S ą ż n i

. . . . . .

. . . . . .

C H O D

li na Staiach				RAZEM		UWAGI
lub z kamienia tłuczonego po stronie						
Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Kamieni całych	Zwiru sztuczn:	Zwiru arfowan:	
całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	
K u b i c z n e													
. . . . .													
. . . . .													

R O Z-

	w Wersztach czy-															
	Znayduie się zwiru arfowanego															
	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
	S ą ż n i e															
. . . . .																
. . . . .																

C

l i n

lub z k

Prawéy		L
całe	pół	cał

K u

W

Z- C H O D

| | | |

	w Werszta ch czy-															
	Znayduie się zwiru arfowanego															
	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
	S ą ż n i e															

li na Staiach				RAZEM		UWAGI
lub z kamienia tłuczonego po stronie						
Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Kamieni całych	Zwiru sztuczn:	Zwiru arfowan:	
całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	całe | pół	
Kubiczne											

Wzór Lit: B.

Trakt

KONTROLLA

Odebranych i wydanych Materyałów w Obwodzie N. Woiewództwie

za Rok 183

Konduktor
za rzetelność ręczy.

Zrewidował Inżynier Obwodu
i zarzetelność ręczy.

Wyrazić mieysce i werstę.

We wszystkich wykazach winny miéć
obiekta, toż samo Ner kolumn.

PRZYCHÓD

	Wyszczególnienie	Numer Dziennika	Drzewa Sztuk	Cegły Sztuk	Wapna Beczek	Żelaza Funtów	Wartość odebranych materyałów Złote	gr
1	Entreprener N. dostawił dnia							
	podług wydanego Mu świadectwa							
	Bali sosnowych	1	10	.	.	.	100	.
	Belek	.	4	.	.	.	80	.
	Pali Dębowych	.	20	.	.	.	200	.

Wzór Lit: B.

WYDATEK

od dnia do dnia		UŻYTO Na co	Wersta	Drzewa Sztuk	Cegły Sztuk	Wapna Beczek	Żelaza Funtów	Wartość Złote	Wartość gr.
		Do budowy mostu	3						
		pod wsią N. użyto							
dnia	1	Bali Sosnowych .	10	.	.	.	.	100	.
.	.	Belek	4	.	.	.	.	80	.
.	.	Pali Dębowych .	20	.	.	.	.	200	.

Trakt

Wzór Litt: C.

Traktu — Inwentarz Narzędzi Ciesielskich na Rok — Obwodu — Stacyi

A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.	K.	L.	Ł.	M.	N.	O.	P.	R.	S.	T.	U.	W.	Z.
	Baba Brus		Deszczki do rusztowania Dłuta Drabiny				Hak do obracania Hyble: ręczne, różne		Kafar Karry Klamry Kluby dubeltowe Klucz do śrub Kobylica Kozły przy rusztowaniu	Lewar Linwy: grube, cienkie	Łańcuchy: do łaszyn, wielkie, małe	Maszyna do wyciągania	Narzędzia: śrubne, do rznięcia	Obcęgi Oćki Ośniki	Piły: Piliniki dwóręczne, jednoręczne, do deszczek, do dłubania, Półwozy, Postronki	Raszple Rynwy	Siekiery: Samostrzał ręczne, poprzeczne, Stągaki, Smyki, Strużnik czyli ośnik; Świdry: do wydrążenia, do rozbijania gwintów, różne, Sznur ciesielski	Topory		Wygielnice: żelazne, drewniane, Wóz na ciężary	

Sztuki

Traktu Brzesko-Litewskiego Inwentarz Narzędzi Budowniczych na Rok ... Obwód ... Stacyi

INWENTARZ
Narzędzi drogowych na trakcie N. w Obwodzie N. znayduiących się.

	A. Arfy: żelazne	A. Arfy: druciane	A. Arfy: drewniane	B. Beczki	C. Drągi żelazne	D. Forszty na pokład przez rowy	E. Garnitur do roszrzelania kamieni: żelazne	G. Grabie: z żelaznemi zębami	G. Grabie: drewniane	G. Grundwaga	H.	I.	K. Kliny	K. Konewki	K. Krzyże drewniane do wykonięcia robót	L.	Ł. Łata do ważenia rowów	Ł. Łopaty: do szuflowania żelazne	Ł. Łopaty: do rycia żelazne	Ł. Łopaty: do rycia drewniane	Ł. Łopaty: okute	Ł. Łopaty: nie okute
a, *Remanent z r.* 183																						
Podług protokułu z dnia odebrano od Inżyniera N.	4	6	2	1		4	5	2	12	3			6	2	3		2	12	10	4	2	
b, *Wpływ nowy z kupna lub sprawienia*																						
Na mocy upoważnienia z d. sprawiono lub zakupiono		2	1				3		2					1				5				
Przysłano z Dyrekcyi przy Reskrypcie		1																6				
Wpłynęło podług Reskryptu z Obwodu N		2							4													
Razem Przychodu	4	11	3	1		4	8	2	18	3			6	2	4		2	17	16	4	2	
Rozchód.																						
Zepsuło się i umorzono podług upoważnienia z dnia etc.	2	3	1			2	4		6				2					5				
Sprzedano przez licytacyą dnia	1	2					1		1									10		4		
Przerobiono staje podług upoważnienia z dnia																						
Odesłano do Obwodu N. podług Reskryptu z dnia		2																				
Razem Rozchód	3	7	1			2	5		7				2					5				
Summa przychodu z końcem roku	4	11	3	1		4	8	2	18				6	2	4		2	17	16	4	2	
ditto Rozchodu ditto	3	7	1			2	5		7				2					5				
Pozostaie z końcem R.	1	4	2	1		2	3	2	11				4	2	4		2	12	16	4	2	
Te składaią się:																						
z dobrych i do użycia zdatnych		2				2	1		5									6				
reparacyi potrzebuiących	1								2									6	4	2		
przez licytacyą sprzedać się maiących		2	2	1					4									6	12	2		
do umorzenia zepsutych i zniszczonych							2											2			2	
Summa ...																						

	K. Młoty: Miary wielkie	K. Młoty: średnie	K. Młoty: małe	K. Młoty: do brukowania i muru	K. Motyki: do brukowania	K. Motyki: dubeltowe	K. Motyki: szpiczaki	K. Motyki: szerokie	K. Motyki: dubeltowe wielkie	K. Motyki: dubeltowe małe	K. Motyki: szpiczaki oskordy	K. Modele: do wypukłości drogi	K. Modele: do rowów	N. Niecki	N. Nosidła	O. Osęki	P. Pałki czyli Szlagi	P. Pocioski drogowe	P. Pręty	R. Rękoieść czyli trzonki	S. Sążniomiar	S. Skrzynie: na żwir	S. Skrzynie: do gaszenia wapna	S. Skrzynie: na wapno	S. Świdry: do szukania żwiru	S. Świdry: czyli stępel do wiercenia kamieni	S. Sznury: do regulowania	S. Sznury: tarassowe	T. Taczki: okute	T. Taczki: nie okute	T. Taran czyli stępel do ubijania kamieni	U.	W. Waga wodna do niwellacyi	Z.
a, *Remanent z r.* 183																																		
Podług protokułu z dnia odebrano od Inżyniera N.	2	20	30	12	6	10	4	8	4	7	6	9	2	3		20	4		2		20	12	6		20		2	20	6	2	2	1	2	3		20	4	2			1	
b, *Wpływ nowy z kupna lub sprawienia*																																									
Na mocy upoważnienia z d. sprawiono lub zakupiono																																					8	2				
Przysłano z Dyrekcyi przy Reskrypcie		40	6																																					
Wpłynęło podług Reskryptu z Obwodu N		10	4																																					
Razem Przychodu	2	70	40	12	6	10	4	8	4	7	6	9	2	3		20	4		2		20	12	6		20		2	20	6	2	2	1	2	3		28	6	2			1	
Rozchód.																																									
Zepsuło się i umorzono podług upoważnienia z dnia etc.		2	3																																		6					
Sprzedano przez licytacyą dnia		10		4				2		1		3				6					8				4	2									2						
Przerobiono staje podług upoważnienia z dnia																																									
Odesłano do Obwodu N. podług Reskryptu z dnia		6	7	5																																	6					
Razem Rozchód		4	4																																							
Summa przychodu z końcem roku		22	14	9		5		2		1		3				6					8				4	2									14						
ditto Rozchodu ditto	2	70	40	12	6	10	4	8	4	7	6	9	2	3		20	4		2		20	12	6		20		2	20	6	2	2	1	2	3		28	6	2			1	
Pozostaie z końcem R.		22	14	9		5		2		1		3				6					8				4	2									14						
Te składaią się:																																									
z dobrych i do użycia zdatnych		20	10	4	2	2	2	4	2	6	2	6	2	1		10					8	2			10		8	2		1		1	1		6		1			1	
reparacyi potrzebuiących		6																																							
przez licytacyą sprzedać się maiących		10	5	2	3		4	1	1							1					4	2					2	2		1					4						
do umorzenia zepsutych i zniszczonych		18	11	2	1	3		1	1												2									1											
Summa ...																3	4		2		12				10		1	6		2		1			4	6					

		U.	W.	Z.

NA TEY ZNAY

Numer wersty od Warszawy	Droga: Sążnie podłużne: Z trzema pokładami	Droga: Adamizowana	Droga: Bruku Mieyskiego	Droga: Długość mostów prywatn:	Droga: Razem	Materyały: Sążnie kubiczne: Kamienie tłuczone	Materyały: Zwiru Sztucznego	Materyały: Zwiru Naturalnego	Mosty: Na murowanych ścianach: Sztuk	Mosty: Na murowanych ścianach: Długości Sążni	Mosty: Na murowanych ścianach: Wysokości Stóp	Mosty: Drewniane: Sztuk	Mosty: Drewniane: Długości Sążni	Mosty: Drewniane: Wysokości Stóp	Kanały: Sztuk	Kanały: Długości Sążni	Kanały: Wysokości Stóp	Słupy: Pocztowe Sztuk	Słupy: Werstowe Sztuk	Słupy: Setkowe Sztuk	Słupy: Mostkowe Sztuk	Słupy: Ostrzegające Sztuk
1	610	.	7	.	617	20	5	3	1	2	5	1	5	6	1	1	1	1	1	5	3	.
									1	1	4											
2	615	.	2	.	617	5	3	1	2	2	5											
										1	tak	da	léy									

Baryery	Kamienie burtowe: Sążni podłu:	Kamienie burtowe: Sztuk	Klassy
150	25		1

Data	Numer dowodu	PRZEDMIOT	DOSTAWA: Kamieni: S. K	Kamieni: Zł	Kamieni: gr	Zwiru Sztucznego: S. K	Zł.	gr	Zwiru Naturalnego: S. K	Zł.	gr	Tłuczenie Kamieni: S K	Zł	gr
		Podług zatwierdzonego Anszlagu z dnia Nro lub wyciągu z Anszlagu, ma być zrobiono i wydano	20	800	.	.	.	.	.	.	.	20	400	.
		Na to zrobiono i wydano.												
15. Kwiet 1833	1	Podług Rapportu Inżynierowi Obwodowemu w dniu 1szym Kwietnia złożonego, dostawił Entreprener Feinkind	10	400	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
20 ditto	2	W tygodniu od 1go do 8go Kwietnia za potłuczenie 10 sążni kubicznych kamieni administracyinie podług kwitaryusza z dnia tak daléy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	10	400	.

Wzór Lit: D.

DUJE SIĘ

Baryery	Kamienie burtowe	Koszary			Staynie		Studnie		Ogrody		Celbudy		Drzewek przy drodze sadzonych
		Klassy	Murowane	Drewniane	Murowane	Drewniane	Murowane	Drewniane	Obszerności		Murowane	Drewniane	
Sążni podłu:	Sztuk								Mor	ąg-żni			Sztuk
150	25	1	1	.	1	.	.	.	1	.	1	.	

Wzór Lit: E.

Tłuczenie Kamieni			Czyszczenie Drogi			Rozsypanie Materyału			Osadzenie gro bel łoziną			Repe-racya domków dro-żnych	Urządze-nie ogro-dów	Spra-wienie i reper: narzędzi	Opłata składki ognio-wéy	Extra-ordynarya	SUMMA Ogólna
S	K	Zł	gr	S.	K.	Zł.	gr	S.	K	Zł	gr	S. □	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Złote	gr
20		400	.	5000		166	20	20		166	20	.	50	.	20	.	.	.		.	.	.	.	1623	10
.		.	.	.		.	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	400	.
10		400	.	.		.	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	400	

Ro

du

67

Wzór Lit: F.

Woiewództwo N.

Obwód N.

KONTROLLA

Robót pod zarządzeniem Inżyniera Obwodu N. N. prowadzonych i kosztów tychże Robót za Rok 1833

1.	2.	3.	4.			5			6.			7.		
			Dostawa											
Data	Numer dowodu	Przedmiot	Kamieni			Zwiru Sztucznego			Zwiru Naturalnego			Tłuczenie Kamieni		
			S. K.	Zł.	gr	S. K.	Zł.	gr	S. K.	Zł.	gr	S. K.	Zł.	gr
		Konserwacya drogi od do Podług anszlagu pod dniem zatwierdzonego, miało być zrobiono i wydano	20	800	.	.	.	.	.	.	.	20	400	.
		Zrobiono i wydano.												
3 Kwietnia	1	Podług świadectwa z dnia Entrepreneur N. dostawił	20	800	.	.	.	.	.	.	.			
15 ditto	2	Podług Kwitaryusza z dnia przez Konduktora N. podanego, robotnikom za potłuczenie administracyinie kamieni w tygodniu od do										20	400	
		i tak daléy.												

7. Tłuczenie Kamieni			8. Czyszczenie Drogi			9. Rozsypanie Materyału			10 Osadzenie grobel łoziną			11. Reperacya domków drożnych		12. Urządzenie ogrodów		13. Sprawienie i reper: narzędzi		14 Opłata składki ogniowéy		15. Extraordynarya		16 SUMMA Ogólna		UWAGI
S.K.	Zł	gr	S.K.	Zł.	gr	S.K	Zł.	gr	S.[ ]	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Zł.	gr	Złote	gr	
20	400	.	1000	100	.	1000	100	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1,400	.	
20	400																							

1.	2.	3.	4.			5.			6.			7.		
			Dostawa									Dowózka ziemi		
Data	Numer dowodu	Przedmiot	Faszyny			Palików								
			Kóp	Zł	gr	Kóp	Zł.	gr	Sztuk	Zł.	gr	S.K.	Zł	gr
		Ubicie tamy na rzecę Pilicy pod Mniszewem												
		Podług anszlagu w dniu												
		zatwierdzonego, miało być zrobiono i wydano	500	3,500	.	260	390	.	.	.	.	300	900	.
		Zrobiono i wydano.												

7.			8.			9.			10			11.			12.			13.			14.			15.		16		
Dowózka ziemi			Pokrycie tamy																					Extra-ordynarya		RAZEM		
S.K.	Zł	gr	S	P	Zł.	gr																		Zł	gr	Złote		gr
300	900	.	100	200	.	.																				4,900		.

Nro K
od dnia

Imie i Naz
Robotnika lub

Oboczną należnoś
Podpis

Nro

Oboczną należnoś
Podpis

Nro

Oboczną należnoś
Podpis

Nro

Oboczną należnoś
Podpis

Nro

oczną należnoś
odpis

Własn
wyższych

Wzór Lit: G.

Nro 1.

Nro Konduktorstwo
od dnia do dnia 183 robił

Imie i Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar i za ugodą uskutecznionych	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Ugodzony od Sąż: kubiczne: lub podłużnego Złote	gr.	Wynosi więc należytość Złote	gr.
Oboczną należność odebrałem Podpis						
Nro Oboczną należność odebrałem Podpis						
Nro Oboczną należność odebrałem Podpis						
Nro Oboczną należność odebrałem Podpis						
Nro Oboczną należność odebrałem Podpis						
Latus . .						

K W I T A R Y U S Z

Nro Stacya
od dnia do robił

Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar uskutecznionych w Werszcie	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Należytość wynosi Złote	gr.
dnia Mca 183 Konduktor				

Nro Stacya
od dnia do robił

Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar uskutecznionych	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Należytość wynosi Złote	gr.
dnia Mca 183 Konduktor				

Nro Stacya
od dnia do robił

Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar uskutecznionych	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Należytość wynosi Złote	gr.
dnia Mca 183 Konduktor				

Nro Stacya
od dnia do robił

Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar uskutecznionych	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Należytość wynosi Złote	gr.
dnia Mca 183 Konduktor				

Nro Stacya
od dnia do robił

Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar uskutecznionych	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Należytość wynosi Złote	gr.
dnia Mca 183 Konduktor				

Nro Stacya
od dnia do robił

Nazwisko Robotnika lub Furmana	Wyszczególnienie robót na wymiar uskutecznionych	Ilość Sążni kubicz: lub podłużnych	Należytość wynosi Złote	gr.
dnia Mca 183 Konduktor				

Własnoręczny podpis powyższych robotników poświadcza

Kwit ten służy tylko do przyszłéy opłaty, późniéy nie będzie ważny.

Kwit ten służy tylko do przyszłéy opłaty, późniéy nie będzie ważny.

Kwit ten służy tylko do przyszłéy opłaty, późniéy nie będzie ważny.

Kwit ten służy tylko do przyszłéy opłaty, późniéy nie będzie ważny.

Kwit ten służy tylko do przyszłéy opłaty, późniéy nie będzie ważny.

W którym Staiu	W którym Setku	Wyszczególnienie zrobionych robót	Miara Gatunek	Miara Ilość
		Odwózka		
		Ziemi	sąż: kub:	
		Kamieni	ditto	
		Zwizu arfowanego	ditto	
		ditto niearfowanego	ditto	
		Plantowanie na sążnie kubiczne lub podłużne		
		Tłuczenie kamieni		
		a) na 1szy pokład	ditto	
		b) „ 2gi ditto	ditto	
		c) „ 3ci ditto zamiast zwiru	ditto	
		Arfowanego zwiru		
		INNE ROBOTY.		

Lista ninieysza obeymuie Złp. gr.

Wyraźnie Złp. gr.

Rzetelność wyżéy wykazanéy uskutecznionéy robo
i przypadaiącéy za nią należytości, stosownie
ugody poświadczam.

Dan w dnia Mca

Inżynier Objazdu

Konduktor

Nro
w Tygodn
Nazwisko
zamieszka
Od
Da
Podpis
Nro
Od
Da
Podpis
Nro
Od
Da
Podpis
Nro
Od
Da
Podpis
Nro
Od
Da
Podpis
Nro
Od
Da
Podpis

Wzór Lit: G.

Nro 2.

Nro Konduktorstwo

w Tygodniu od dnia do dnia 183 robił

Nazwisko i mieysce zamieszkania robotnika	Poni:	Wtor:	Środa	Czw:	Piąt:	Sobo:	Ogółem	Zgodzony dzień Pieszy Złote	gr	Ciągły Złote	gr	Należy więc razem

Odebrałem za dnie pieszе / ciągłe } Złp. gr.

Dan w dnia Mca 183

Podpis odbieraiącego

Nro

Odebrałem za dnie pieszе / ciągłe } Złp. gr.

Dan w dnia Mca 183

Podpis odbieraiącego

Nro

Odebrałem za dnie pieszе / ciągłe } Złp. gr.

Dan w dnia Mca 183

Podpis odbieraiącego

Nro

Odebrałem za dnie pieszе / ciągłe } Złp. gr.

Dan w dnia Mca 183

Podpis odbieraiącego

Nro

Odebrałem za dnie pieszе / ciągłe } Złp. gr.

Dan w dnia Mca 183

Podpis odbieraiącego

LATUS . .

Nro Stacya

od d. do robił

Nazwisko robotnika	Ogółem	należy się Zł.	gr

dnia Mca 183

Podpis Konduktora

Nro Stacya

od d. do robił

Nazwisko robotnika	Ogółem	należy się Zł.	gr

dnia Mca 183

Podpis Kond:

Nro Stacya

od d. do robił

Nazwisko robotnika	Ogółem	należy się Zł.	gr

dnia Mca 183

Podpis Kond:

Nro Stacya

od d. do robił

Nazwisko robotnika	Ogółem	należy się Zł.	gr

dnia Mca 183

Podpis Kond:

Nro Stacya

od d. do robił

Nazwisko robotnika	Ogółem	należy się Zł.	gr

dnia Mca 183

Podpis Kond:

Nro Stacya

od d. do robił

Nazwisko robotnika	Ogółem	należy się Zł.	gr

dnia Mca 183

Podpis Kond:

Literami

Ten kwit tylko służy do przyszłéy Soboty

Literami

Ten kwit tylko służy do przyszłéy Soboty

Literami

Ten kwit tylko służy do przyszłéy Soboty

Literami

Ten kwit tylko służy do przyszłéy Soboty

Literami

Ten kwit tylko służy do przyszłéy Soboty

Literami

Ten kwit tylko służy do przyszłéy Soboty

w którym Wersztcie Setku	Wyszczególnienie odbytych robót	Miara Gatunek	Miara Ilość	Do téy roboty użyto — Liczba dni — Robocizny niepłatnéy: Piesze	Ciągłe	Robocizny płatnéy: Piesze	Ciągłe	Rzemieślnicze	Płaca dzienna — Pieszego: Złt.	gr.	Ciągłego: Złt.	gr.	Rzemieślniczego: Złt.	gr.	Razem: Złote	gr.
	Wykopano rowów . . .	sąż: podł														
	Uplantowano	ditto														
	Udarnowano	ditto														
	Usypano groblę długości .	ditto														
	szerokości	ditto														
	wysokości	ditto														
	Uzbierano lub wyłamano kamieni	sąż: kub:														
	Zwieziono kamieni . . .	ditto														
	Utłuczono kamieni . . .	ditto														
	Ugruntowano drogi . . .	sąż: podł														
	Ułożono pokładu II. dit:	ditto														
	Okryto i wyarfowano zwiru	sąż: kub:														
	Zwieziono zwiru arfowanego	fur														
	ditto ditto niearfowan:	ditto														
	Pokryto i ukończouo zwirem arfowanym . . .	sąż: podł														
	Pokryto i ukończono zwirem niearfowanym . .	ditto														
	Pokryto kamieniem tłuczonym	ditto														

Rzetelność wyżéy wskazanéy uskutecznionéy Roboty Zaświadczam

Dan w d. Mca

Inżynier Objazdu

Kondukto

Usk

datk

Wzór lit: H.

RAPPORT

Uskutecznionych robót i poczynionych wydatków (tu wypisać rodzay roboty anszlagowanéy)

w Obwodzie N. w długości sążni
czyli wersztów sąż. za miesiąc N.
kwartał Roku 1833.

Ułożony przez Inżyniera Obwodu N
który za rzetelność ręczy.

1.	2			3			4			5			6			7		
WYSZCZEGÓLNIENIE	Dostawa Kamieni			Dostawa Zwiru sztucznego			Dostawa Zwiru arfowanego			Tłuczenie kamieni			Czyszczenie drogi			Rozplantowanie materyału		
	s. k	złp	gr	s. k.	złp.	gr	s. k	złp.	gr	s. k	złp.	gr	s p.	złp	gr	s. k.	złp.	gr
Podług anszlagu zatwierdzonego ma bydź zrobioném i wydaném . .	30	900								30	600							
Na to zrobiono i wydano od 1 do 30 Kwietnia	10	300								5	100							
RAPPORT NASTĘPNY																		
Podług zatwierdzonego anszlagu miało bydź zrobioném i wydaném . .	30	900								30	600							
Zrobiono i wydano podług rapportu za miesiąc Kwiecień	10	300								5	100							
ditto ditto od 1 do 30 Maia .	10	300								10	200							
Razem .	20	600								15	300							
W miesiącu od 1 do 30 Czerwca zrobiono	5	150								5	100							
Razem uskuteczniono i wydano od do	25	750								20	400							
Zostaie ieszcze do zrobienia i funduszu	5	150								10	200							

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Czyszczenie drogi	Rozplantowanie materyału	Obsadzenie grobel łoziną	Reparacya domków drożniczych	Urządzenie ogrodów	Opłata składki ogniowéy	Sprawienie i reparacya narzędzi				Extraordynaria	Summa ogólna
s. p. złp. gr	s. k. złp. gr	s. □ złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr	złp. gr
											1.500
											400
											1.500
											400 500
											900 250
											1,150
											350

Wzór ninieyszy służy do Rapportu z każdego Anszlagu, z różnicą: że rubryki powinny bydź takie położone, iakie Anszlag obeymuie.

dow

iąc

ręcz

Wzór Lit: J.

KONTROLLA

dowiezionego, wypotrzebowanego i pozostaiącego Materyału do konserwacyi Dróg

w Stacyi

Obwodu

za Kwartał Roku 183

Ułożono przez Inżyniera Obwodu
który za rzetelność ręczy
i Stan Materyałów zawsze zgadzać
się musi z książkami drożników.

Konduktor Stacyi
ręczy również za rzetelność

PRZYCHOD MA

	w Wersztach czy														li na	
															lub z kam	
	Znayduie się zwiru arfowanego															
	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
	Sążni														Ku	
Podług protokółu zdawczego z dnia odebrano materyału konserwacyinego: a mianowicie:																
a) Kamieni nietłuczonych																
b) Zwiru sztucznego																
c) ditto naturalnego																
Razem . . .																
do tego przybyło																
a) od Entrepr: na zasadzie kontraktu z dnia i protokółu odbiorczego z d: zwiru sztucznego																
Od tegoż podług protokółu odbiorczego z dnia zwiru naturalnego .																
b) z Potłuczenia kamieni otrzymano zwiru sztucznego																

MATERYAŁOW

li na Staiach				RAZEM		UWAGI
lub z kamienia tłuczonego po stronie						
Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	Prawéy	Lewéy	
całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	całe pół	
K u b i c z n e												

WYDATEK

	w Wersztach czy-															
	Znayduie się zwiru arfowanego															
	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
	Są źni															
Dnia wydano Konduktorowi upoważnienie do wiosnowéy konserwacyi zwiru sztucznego																
Dnia podobnież do potłuczenia kamieni . , . . .																

MA

lina

lub z kam

Prawéy		Lewéy	
całe	pół	całe	pół

K u

EK MATERYAŁOW

h c z y-																							
rfowanego																							
Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół
n i e																							

l i n a S t a i a c h																RAZEM				UWAGI
lub z kamienia tłuczonego po stronie																				
Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	
K u b i c z n e																				

	w Wersztach czy																li na			
	Znayduie się zwiru arfowanego																lub z kam			
	Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewé		Prawéy		Lewé	
	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	p	całe	pół	całe	p
	Sążnie																Ku			

li na Staiach				RAZEM	UWAGI

lub z kamienia tłuczonego po stronie																			
Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy		Prawéy		Lewéy	
całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół	całe	pół

Kubiczne

Tral

Wzór Litt: K. 79

Traktu — Inwentarz Narzędzi Budowniczych na Rok — Obwodu — Stacyi

A.			B.	C.	D.	E.	F.	G.				H	I.	K.		L	Ł.			M.									N.		O.	P.		R.	S.				T.			U.	W.	Z.
Arfy			Beczki		Dragi żelazne		Forszty na pokład przez rowy	Garnitur do rozstrzelania kamieni	Grabie								Łopaty			Młoty			Motyki			Modele										Skrzynie		Świdry	Sznury		Taczki				
żelazne	druciane	drewniane						żelazne	z żelaznemi zębami	drewniane	Grundwaga			Kliny	Konewki	Łata do ważenia rowów	do szuflowania	żelazne	drewniane	Miary wielkie	średnie	małe	do brukowania i muru	do brukowania	dubeltowe	szpiczaki	szerokie	dubeltowe	szpiczaki	oskardy	do wypukłości drogi	do rowów	Niecki	Nosidła	Oścpki	Pałki czyli Szlagi	Pochoski drogowe	Pręty	Rękojeść czyli trzonki	Sążniomiar	na żwir	do gaszenia wapna	na wapno	do sznkania żwiru	do regulowania	okute	nie okute	Tarau czyli stępel do ubijania kamieni	Waga wodna do niwellacyi	
														Krzyże drewniane do wykuwania robót																								czyli stępel do wiercenia kamieni								

Sztuki

Traktu Brzesko-Litewskiego Inwentarz Narzędzi Ciesielskich na Rok Obwodu Stacyi

INWENTARZ
Narzędzi drogowych
na trakcie N.
w Obwodzie N.
znayduiących się.

	A.	B.		C.	D.			E.	F.	G.	H.		I.	K.							L.			Ł.			M.	N.		O.			P.				R.	S.							T.	U.	W.		
		Baba	Brus	Deszczki do rusztowania	Dłuta	Drabiny					Hakdo obracania	Hybie ręczne różne	Kafar	Karry	Klamry	Kluby dubeltowe	Klucz do śrub	Kobylica	Kozły przy rusztowaniu		Lewar grube cienkie	Linwy		do łańcuchów	wielkie	małe	Maszyna do wyciągania	Narzędzia śrubne	do rznięcia	Obcęgi	Osęki	Ośniki	Piliki dwóręczne	Piły jednoręczne	do deszczek	do łupania	Półwozy	Postronki	Raszple	Rynwy	Samostrzał ręczne	Siekiery poprzeczne	Stosaki	Smyki	Strużak czyli ośnik	Świdry do wydrążenia	do rozbijania gwintów	różne	Sznur ciesielski	Topory		Wyg.-biel. żelazne	drewniane	Wóz na ciężary	
	Sztuki																																															
a, *Remanent z r.* 183																																															
Podług protokułu z dnia odebrano od Inżyniera N.	4	6	2	1																																											
b, *Wpływ nowy z kupna lub sprawienia*																																															
Na mocy upoważnienia z d. sprawiono lub zakupiono		2		7																																											
Przysłano z Dyrekcyi przy Reskrypcie		1																																												
Wpłynęło podług Reskryptu z Obwodu N			2																																											
Razem Przychodu	4	11	2	8																																											
Rozchód.																																															
Zepsuło się i umorzono podług upoważnienia z dnia etc.	2	3	1	1																																											
Sprzedano przez licytacyą ditto Nro	1	2																																												
Przerobiono staje podług upoważnienia z dnia .				6	7																																									
Odesłano do Obwodu N. podług Reskryptu z dnia N.		2																																												
Razem Rozchód	3	7	1	7	7																																										
Summa przychodu z końcem roku	4	11	2	8																																										
ditto Rozchodu ditto .	3	7	1	7	7																																									
Pozostaie z końcem R. .	1	4	1	1																																										
Te składaią się:																																															
z dobrych i do użycia zdatnych		2																																													
reparacyi potrzebuiących	1																																														
przez licytacyą sprzedać się maiących		2	2	1																																										
do umorzenia zepsutych i zniszczonych																																															
Summa...																																															

wodu

Stacyi

O.			P.						R.		S.										T.	U.	W.			Z
				Piły								Siekiery				Świdry								Wy-giel-nice			
Obcęgi	Osęki	Ośniki	Piliki	dwóręczne	iednoręczne	do deszczek	do łupania	Półwozy	Postronki	Raszple	Rynwy	Samostrzał	ręczne	poprzeczne	Stosaki	Smyki	Strużak czyli ośnik	do wydrążenia	do rozbiiania gwintów	różne	Sznur ciesielski	Topory		żelazne	drewniane	Wóz na ciężary	
k			*l*																								

U. | W. | Z

Wygiel. nice | żelazne | drewniane | Wóz na ciężary

Wzór Lit: L.

INWENTARZ

Stanu Dróg w Obwodzie na Trakcie od Wersty do Wersty w Woiewództwie

---

Wzór Lit: M.

Trakt

KONTROLLA

do utrzymania dwudniowego Szarwarku do reparacyi i naprawy Dróg przeznaczonego w Obwodzie Woiewództwa za Rok 1833

Utrzymano przez Inżyniera Obwodu który za rzetelność ręczy.

Wzór Lit: N.

Woiewództwo

KONTROLLA

Robót pod kierunkiem Inżyniera Woiewódzkiego prowadzonych za rok

NA TÉY ZNAY

Numer wersty od Warszawy	Droga: Sążnie podłużne — Z trzema pokładami	Adamizowana	Bruku Mieyskiego	Długość mostów prywatnych	Razem	Materyały: Sążnie kubiczne — Kamienie tłuczone	Żwiru: Sztucznego	Naturalnego	Mosty: Na murowanych ścianach — Sztuk	Długości Sążni	Wysokości Stóp	Drewniane — Sztuk	Długości Sążni	Wysokości Stóp	Kanały: Sztuk	Długości Sążni	Wysokości Stóp	Słupy: Pocztowe	Wierstowe	Setkowe	Mostkowe	Ostrzegaiące Sztuk
1	610	.	7	.	617	20	5	3	1	2	5	1	5	6	1	1	1	1	1	5	3	.
									1	1	4											
2	615	..	2	.	617	15	3	1	2	2	5											
										i	tak	da	léy									

	1. Nazwisko Gminy i Wsiów	2. Winni odrobić szarwarku dni: Pieszych	Sprzężaynych	3. Podług Kwitary. Nro	4. dni: Pieszych	Sprzężaynych	5. Na Wiosnę: Przy iakiéy drodze i robocie	6. Podług Kwitary. Nro	7. dni: Pieszych	Sprzężaynych	8. NATOOD: Przy iakiéy drodze i robocie
	Gmina Wilanów										
1	Wieś Wilanów . .	10	5	1	3	1	Przy Chaussée pod Służewem przy tłuczeniu kamieni i zwózce darniny	3	2	2	Przy reparacyi mostu pod Krulikarnią.
2	Wieś Służewo . . .	6	3	1	3	1	ditto ditto	3	1	1	ditto
3	W. Czerniaków . .	20	10	6	10	5	Przy naprawie kanałów pod Mokotowem.	7	5	3	ditto

1. Wyszczególnienie Przedmiotu	2.	3.	4.	5. Wpisać	6. Rubryki i	7. z An-	8. szlagu	9.
Ubicie tamy na Wiśle pod Górą. Podług anszlagu przez Kommissyą Rządową Spr: Wewn: Duch. i Ośw: Publicznego w dniu zatwierdzonego ma bydź zrobiono. *Zrobiono i Wydano.* Podług rapportu Inżyniera Obwodu N. za Miesiąc Kwiecień zrobiono ditto May ditto ditto Czerwiec ditto i tak daléy do końca roku.								

DUJE

| Baryery | Kamienie burtowe | Koszary: Klassy | Murowane | | | | | | | | | | |

Wzór Lit: L. 81

DUJE SIĘ

Baryery	Kamienie burtowe	Koszary			Staynie		Studnie		Ogrody		Celbudy		Drzewek przy drodze sadzonych
		Klassy	Murowane	Drewniane	Murowane	Drewniane	Murowane	Drewniane	Obszerności		Murowane	Drewniane	
Sążni podłur.	Sztuk								Mor.	Sążni			Sztuk
150	250	1	1	.	1	.	.	.	1	.	1	.	

Wzór Lit: M.

9	10	11	12	13	14	15	16
ROBILI w Wiesieni						Razem od robiono	Zatem zalega
Podług Kwitaryusza Nro	dni			dni		dni	dni
	Pieszych	Sprzężaynych	Przy iakiéy drodze i robocie	Podług Kwitaryusza Nro	Pieszych	Sprzężaynych	Przy iakiéy drodze i robocie	Pieszych	Sprzężaynych	Pieszych	Sprzężaynych	Pieszych	Sprzężaynych
2	4	1	Przy kopaniu rowu odchodowego pod Rakowem	.	.	.	. : .	9	4	1	1		
ditto	.	.	. . .	9	2	1	Przy oczyszczeniu drogi pod Służewem	6	3	.	.		
ditto	8	3	. Przy rozgartywaniu materyała	10	2	2	ditto i nawiezieniu zwiru do zasypania dołu	20	10	.	.		

Wzór Lit: N.

7.	8	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18
z An-	szlagu										

Uwaga. Dla każdego anszlagu powinna bydź oddzielna stronnica w Kontrolli założona.

W

O poste

Wzór Lit: O.

Woiewództwo N.

RAPPORT

O postępie robót pod kierunkiem Inżyniera Woiewódzkiego prowadzonych za rok

---

Wzór Lit: P.

SUMMARYUSZ

---

1. Przedmiot	2.	3.	4.	5. Rubryki	6. wpisane	7. bydź	8 maią stoso	9. wnie
Konserwacya dróg bitych.								
I w Obwodzie Pułtuskim na trakcie N. Podług anszlagu miało być zrobiono i wydano . . . Podług Rapportów Inżyniera Obwodu Zrobiono w I. Kwartale .								
Pozostaie.								
II w Obwodzie Ostrołęckim na trakcie N. wszystko iak wyżéy.								
W tym sposobie z wszelkich innych robót pod kierunkiem Inżyniera Woiewódzkiego prowadzonych z odmianą rubryk wedle anszlagu, rapporta zdawać się maią.								

SUMMARYUSZ wszelkich odebranych, wydanych i pozostaiących Materyałów do

Pagina Rachunku		Pozostało w końcu roku 183 Remanentu			Do tego odebrano			Razem więc było			Z tego wydano		
		Jlość	w Wartości złote	gr	Jlość	w Warrtości złote	gr	Jlość	w Wartości złote	gr	Jlość	w Wartości złote	gr
	Kamieni	20	400	.	300	7,200	.	320	7,600	.	280	6,640	.
	Zwir naturalny	30	900	.	250	10,000	.	280	10,900	.	260	10,100	.
	ditto Sztuczny	50	2500	.	280	12,240	.	330	14,740		300	13,420	.
	Drzewo na belki	20	200	.	.	.	.	20	200	.	20	200	.
	Bale 6"	100	400	.	100	400	.	200	800	.	200	800	.
	ditto 4"	100	300	.	50	150	.	150	450	.	130	390	.

Wzór Lit: O.

8	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18
maią stoso	wnie	do an	szlagu							

Wzór Lit: P.

R Y U S Z

ryałów do budowy Dróg przeznaczonych w Roku 183

Z tego wydano		Zostaie więc z końcem roku 183 Remanentu		U W A G I
Jlość	w Wartości złote | gr	Jlość	w Wartości złote | gr	
280	6,640 .	40	960 .	
260	10,100 .	20	800 .	
300	13,420 .	30	1,320 .	
20	200 .	.	. .	
200	800 .	.	. .	
130	390 .	20	60 .	

Trakt

Konserwacyi dr

N.

za rok

Wzór Lit: Q.

Trakt N. Woiewództwo N.

Obwód N.

Protokół odbiorczo Obrachunkowy

Konserwacyi drogi bitéy w Obwodzie N. w przestrzeni od do

za rok N.

Działo się w Mieście N. d. N. Miesiąca N. roku N.

Niżéy podpisany Inżynier Obwodu N. wspólnie z Kommissarzem tegoż Obwodu i Inżynierem Woiewódzkim Woiewództwa N. i w przytomności Konduktora N. przystąpił do rewizyi i obrachowania robot uskutecznionych około konserwacyi traktu N. w przestrzeni od do na zasadzie anszlagu przez Kommissyą Rządową Spraw W. D. i O. P. w dniu zatwierdzony.

Po naocznem przekonaniu się i dokładnéy rewizyi, znaleziono następuiące roboty wykonane i opłacone:

Roboty do uskutecznienia anszlagiem oznaczone		Złotz	gr
	Dostawa kamieni i tłuczenie Dla utrzymania drogi bitéy w przestrzeni od do sążni podłużnych 4000 potrzeba środek iéy i boki wysypać materyałem licząc na 1 sążeń 6 stóp kub:, potrzeba kamieni 43.		
43	Sążni kub: kamieni zakupić rachuiąc z uzbieraniem i zwózką po zł. 60	2580	
	Te 43 sąż: kub: kamieni potłuc, rachuiąc wraz z narzędziami od sążnia kubicznego po zł. 20	860	
	Rozplantowanie materyałów		
	Na rozplantowanie materyałów po zł. 1. od sążnia kubicznego	43	
	Sprawienie narzędzi		
	Na sprawienie 4 sztuk taczek dla Dróżników po zł. 10.	40	
	(i tak daléy wypisać wszelkie przedmioty anszlagiem objęte)		
	Razem	3523	

Przy rewizyi znaleziono uskutecznione roboty iak następuie		Złote	gr	Wydano przeto Mniéy Złote	gr	Więcéy Złote	gr
	Dział I.						
	Entreprener N. dostawił na mocy kontraktu pod dniem zawartego stosownie do wydanego świadectwa 43 sążni kubicznych kamieni, za które otrzymał z Kassy N. za assygnacyą z d. Nro	2365		215			
	Potłuczenie 43 s: k: kamieni uskutecznione przez Administracyą, za które zapłacono wedle tygodniowych kwitaryuszów . zł. 688 do téy roboty zakupiono młotów 20to-funtowych 10, po zł. 9 i zapłacono stosownie do kwitaryusza . . . . . zł. 90						
	Razem	778				82	
	Do rozplantowania materyałów użyto w pomoc Dróżnikowi ludzi 25, którym zapłacono podług kwitaryusza	37	15			5	15
	Kupiono 4 sztuk taczek podług kwitaryusza po zł. 9	36				4	
		3216	15			306	15
	Dział II.						
	Sprawiono iak wyżéy do tych robót 20 sztuk młotów 20to-funtowych do tłuczenia kamieni, z tych sztuk 15 iuż nie są zdatne do dalszego użycia, a 5 mogą bydź ieszcze daléy użyte, wszystkie zaś znayduią się na składzie u Konduktora N. — Taczki rozdane są Dróżnikom do codzienney konserwacyi.						
	Dział III.						
	Na powyższe roboty przeznaczono Etatem summę	3523					
	Roboty kosztuią iak wyżéy	3216	15				
	Pozostaie funduszu	306	15				

Data iak wyżéy.

(podpisy)

Wydano przeto				Uwagi Delegowanych	Decyzya Dyrekcyi Kom: Lądowéy i Wodnéy
Mniéy		Więcéy			
Złote	gr	Złote	gr		
215					

Kopia

Kopia

D 86

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożéy Łaski

My Mikołay I^szy

Cesarz Wszech Rossyi Król Polski.—

etc: etc: etc.

D

Doświadczenie okazało że pobieranie myta drogowego w Królestwie Polskiem według dotychczasowych urządzeń, połączone iest z rożnemi niedogodnościami i że dochód z tego zrodła, nie wystarcza bynaymniéy na pokrycie wydatków jakie pociąga za sobą utrzymanie dróg bitych i ukończonych. — Celem zapobieżenia tém niedogodnościom, szczególniéy dotykaiącym nayuboższą zamożną klassę poddanych naszych Królestwa, i obmyślenia potrzebnych funduszów, nietylko na utrzymanie iuż ukończonych dróg, ale także na doprowadzenie do skutku ogólnego planu komunikacyi lądowych i wodnych przez wyrobienie niezbędnych ieszcze dróg i przez oczyszczenie rzek dla vpływu towarów i płodów krajowych; — w skutek przedstawienia Naszego Namiestnika i po rozbiorze takowego przedstawienia w Radzie Państwa, Departamencie Spraw Królestwa Polskiego rozkazuiemy: ——

1: Zaprowadzoną Postanowieniem Rady Administracyinéy

zednia 4/16 Czerwca 1835 r. opłatę mo
ta drogowego w Królestwie uchylić,
zostawiając tejże Radzie uznanie
nie czasu w którym takowe uchy
lenie ma nastąpić. —

2° W miejsce powyższey opła
i przez fundusz na Służbę Gru
nicką i na oczyszczenie rzek
kiedzienie zamieszczonych, nad
wyżej dotąd istniejących i nadal
zachowniących się dochodów cła
warkowego i mytowego, ustana
wić na urządzenie dróg i opłatę
ogólny pobór, według zasad w ni
stępujących Artykułach bliżey
ślonych. —

3° Na granicach Królestwa
przy wchodzie i wychodzie od
bydła i wszelkich ciężarów lad
i wodą prowadzonych, oraz od
wozów, pobierać opłaty według
tonnyszy do niniejszego Postano
wienia dołączoney. —

4° Prócz tego poboru zapro
dzić nadto dodatkowe opłaty
przedmiotów następujących: —
a po groszy 15. od każdego Ztr
wpływającego do kas pocztowych
od furmanów za ceduły. —
b. po groszy 3. od każdego złot
brutto z wszelkich innych w
sach pocztowych pobieranych op
c. po groszy 3. od każdego złot

opłaty stemplowéy. —

d. oprócz opłacanego dotąd podatku szarwarkowego po 24 Złote rocznie od każdego dymu dworskiego i pieszego w posiadłościach położonych na traktach bitych, we wszystkich innych po 12 Złotych.

5. Opłaty oznaczone taryffą /: Art. 3:/ pobierane być mają od wszelkich transportów tak Rządowych jako i prywatnych. — W kontraktach przeto zawieranych przez Władze Rządowe z prywatnemi przedsiębiercami na przyszłość ma być wyraźnie zastrzeganém, że pobór na urządzenie dróg i spławów przedsiębiercy opłacą. —

6 Ustanowione Artyk: 4 dodatkowe opłaty ściągane będą dopóki nie uzupełni się fundusz potrzebny na ostateczne zaprowadzenie dróg bitych i na uczynienie spławnemi głównych rzek, mianowicie zaś Wisły. — Poczem zmniejszone i zastosowane będą do istotnych potrzeb samego utrzymania dróg i spławów. —

7 Rada Administracyjna Królestwa po upływie roku od wprowadzenia w wykonanie obecnie ustanawiającego się porządku rzeczy, donieść Nam nieomieszka tak o postępie całego dzieła jako też o ilości ściągnio-

guionego powozu i wpływionych
dodatkowych opłat. —

8. Wykonanie niniéy szego postanowienia które w Dzienniku Praw umieszczonem być ma Radzie Administracyjnéy Królestwa Polskiego polecamy. —

Dan w Petersburgu dnia 2/14 Maia 1819

/podpisano/ Stanisław.

Wypisia

Tary

Wypisie

Wpisie

Brutto

Drzewo,

a

b.

c

d

e.

4. Statkowo

5. Zwierzęta

a

b

6. Powozy

7. Zboże

8. Wódka

9. Żelazo,

10. Kamienie

11. Wełna.

12. Wszelkie

mioty nie

Kopiia

E

88

Taryffa opłaty od dróg i spławów na granicy Królestwa pobierać się maiącéy.

	Wymienienie przedmiotów	Waga miara lub sztuka	Opłata Złp.	Opłata Gr.
1.	Konie	sztuki	6.	–
2.	Bydło { a. Rogate	"	3.	–
	b. nie rogate	"	"	15.
3.	Drzewo i statki wodne	—	—	—
	a Drzewo opałowe	Fura	–	3.
		sztuka	–	3.
	b. Budulec, maszty i belki	sztuka	–	10.
	wszelkie inne	Kopa	3.	–
	c Szkuta, dubas, berlinka i łodzie żaglowe	sztuka	18.	–
	d Galary wszelkie	–"–	9.	–
	e. krypy, patelki, Skrzynie zrybami etc.	–"–	2.	–
4.	Ptastwo wszelkie	–"–	–	1.
5.	Zwierzęta dzikie			
	a żywe	–"–	6.	
	b nieżywe	–"–	–	3.
6.	Powozy i sanie na handel prowadzone			
	a. na ressorach	sztuka	15.	–
	b. wszelkie inne	–"–	5.	–
7.	Zboże wszelkiego rodzaju	Korzec	–	2.
8.	Wódka wszystkie gatunki piwa, porter	Centnar	–	15.
9.	Żelazo, Cynk, Ołów i wszelkie metale nie wyrobione	—	–	2.
10.	Kamienie wszelkie	—	–	1.
11.	Wełna	—	1.	–
12.	Wszelkie inne ciężary suche i płynne wyiąwszy przedmioty niżéy pod No. 14. wyrażone			
	przy weyściu do kraju	—	3.	–
	przy wyiściu połowa	—	–	–

13

13. Od przejeżdżających granicę: od

a. Bryczki i wszelkiego rodzaju sań. —— — 2.

b. Kozła. —— —— — 6.

c. Karety. —— —— —— — 8.

14. Siano, słoma, owoce warzywa nabiał, jaja, nieżywa żywice, gliniki ziemne, kreda, piasek będą od powinne lub statnie którzenia są transportowane. ——

Uwaga

Jeżeli powinni, bydłem, tudzież na statkach wodnych prowadzone będą ciężary wymienione w taryffie w tym razie pobrana być ma opłata według taryffy od samych tylko ciężarów, w przypadkach atoli gdyby rzeczone konie, bydło, statki wodne i drzewa opłacane jako ciężary na nich prowadzone taryffą, obiste przeznaczone były na handel, w takim razie osobna opłata od koni, bydła, statków wodnych i drzewa opałowego, a osobna od ciężarów transportowych wedle zasad niniejszej taryffy pobrana być powinna. ——

Uwolnienia

Wolne będą od opłaty

a. Konie, wozy i efekta wojskowe tudzież własne osób wojskowych w mundurze granicę przebywających. ——

b. Konie pocztowe. ——

c. Konie w zaprzęgu podróżnych przejeżdżających granicę jako inż mieszkających opłatę od powozów. ——

d. Konie bydło i wozy mieszkańców mieszających w strefie dozwolone granicą i dozwolone osobnemi rozporządzeniami prawo przebywania granicy w celu wyprzątania gruntów ——

paszenia na nich stadniny i trzód własnych. ——

e. konie wszelkich posłańców konno granicę przebywaiących.

f. konie, bydło, wozy i statki wodne powracające któremi prowadzone były bądź zagranicę, bądź w granicę Królestwa ciężary od jakich opłata iuż była uiszczoną. ——

g. Wszelkie ciężary transportowane pocztą iako iuż w dodatkowéy opłacie portoryi dotknięte. ——

h. Transporta soli i tytuniu do czasu expiracyi teraźnieyszych kontraktów. ——

i. Bydło, konie, i towary na transito prowadzone raz tylko przy wchodzie płacić będą. ——

E

F

90

Gubernja Krakowska

91

G

ech
i w Ra

Policyi,
ważywszy
publiczny
nne nie

ludu wy
właści-
przepi-
w Kraj
łaściciele
o ich

do Tra-
ożność
edniczem
właściw

Gminy

i ciągłych

ążenia
wej Spra
stawiony,
, wyzna

na mocy
ażnień

Gubernja Krakowska.

Numer porządk.	Wymienienie Stacyi	od wiorsty	do wiorsty	na rok 184⁰/₄₁ potrzeba materyału Sążni Kubicz.	Gatunek materyału	Cena za cytaty drugo rzęd. Złp.	gr.
	Trakt Krakowski						
1.	Od Krzyżtanowa do Kielc	156.	165.	99.	wapień	30.	
2.	„ Kielc — „ Białogona	165.	170.	55.	wapień	30.	
3.	„ Białogona — „ do Rz: Czarnéy	170.	184.	196.	kwarcyt	30.	
4.	„ Rz: Czarnéy do Jędrzejowa.	184.	202.	252.	marmur.	33.	20
5.	od Jędrzejowa do Wodzisławia	202.	220.	252.	} glaz	55.	10
6.	„ Wodzisławia do Książa	220.	226.	66.	} lub	56.	
7.	„ Książa — „ — Miechowa	226.	240.	154.	} wapień	60.	
8.	„ Miechowa — „ Słomnik	240.	254.	238	} glaz	84.	
9.	„ Słomnik — „ Widomy	254.	260.	102.	} i	58.	
10.	od Widomy do Michałowic				} wapień	41	20
11.	od Michałowic do M. Krakowa.	260.	267.	119.			
	w Ogóle.	—	—	1533.	—	—	

Exemplarz do którego stempel ceny zlp. gr. skassowany dołącza się.

Działo się
dnia Mca Roku
w Biórze

Na mocy reskryptu Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego z dnia miesiąca roku Nr. wydanego, zawartym został między

z jednéj, a

z drugiéj strony kontrakt, o dostawę materyałów do konserwacyi dróg bitych w Gubernii na lat trzy, mianowicie $18\frac{40}{41}$, $18\frac{41}{42}$, $18\frac{42}{43}$.

§. 1.

(Minus licytant) obowiązuje się niniejszym kontraktem dostawić do konserwacyi dróg bitych w Gubernii na rok $18\frac{40}{41}$ materyał w gatunkach i ilości, jaka dołączonym wykazem na piérwszo-roczną potrzebę w każdéj stacyi jest wskazaną; na lata zaś $18\frac{41}{42}$ i $18\frac{42}{43}$ w tych samych wprawdzie gatunkach jakie dopiero co nadmienionym wykazem są wyrażone, i po tych samych cenach, jakie mu w skutek obecnéj licytacyi przyznane będą, w takiéj jednak ilości, jaka w właściwym czasie na każdą po szczególe stacyą będzie żądaną; którato ilość w żadnym razie nad połowę dostawy na rok $18\frac{40}{41}$ w każdej respective stacyi zarządzonéj większą, ani też od połowy téjże dostawy mniéjszą nie będzie; w każdym razie służy Kommissyi Rządowéj prawo zmniejszenia lub powiększenia naznaczonéj na każdy rok ilości według § 7 niniejszego kontraktu. Gdyby do konserwacyi dróg dotąd nieotwartych, lub tych, do których materyał dołączonym wykazem na rok $18\frac{40}{41}$ nie jest naznaczony, albo też do nadzwyczajnéj reparacyi lub rekonstrukcyi dróg tymże wykazem wymienionych, zachodziła potrzeba uskutecznienia dostawy, na takową odbędzie się oddzielna licytacya, do

którejto dostawy ten tylko będzie miał prawo, komu takowa w skutek téjże licytacyi powierzoną zostanie, i z tego powodu przedsiębierca żadnéj nie będzie mógł rościć pretensyi.

§. 2.

Sztuczny zwir z kamieni niepalonych i niekruchych, ma być wolny od obcych części, jakoto: ziemi, piasku i t. p. i nie grubszy nad cal jeden; w razie zaś, gdyby był grubszym, ma być natychmiast przetłuczony kosztem entreprenera, bez roszczenia żadnéj za to pretensyi. Kamienie do potłuczenia dowiezione, powinny być ustawione w stosy foremne, których objętość odpowiadać ma objętości pryzm zwiru sztucznego, przepisanéj każdego roku, ażeby Inżynier był w stanie obliczyć z łatwością ilość kamieni i rozpoznać z dokładnością, czyli takowe są twarde i niepalone. Zastrzega się, iż kamienie potłuczone być winny na zwir sztuczny na burtach drogi bitéj. Zwir zaś naturalny, gdzie takowy dołączonym wykazem jest dozwolony, ma być czysto arfowany i nie grubszy nad cal jeden a nie drobniéjszy nad ćwierć cala; grubszy bowiem przetłuczony być winien kosztem przedsiębiercy, bez żadnéj za to pretensyi, a mniejszy przyjętym i zapłaconym nie będzie; przearfowanie takowego na drodze dozwoloném nie zostanie.

Żadne roboty około dostawy nie mają być wykonywane w nocy.

§. 3.

Materyał ma być dowożony w takiéj ilości i do tych miejsc nasamprzód, które będą naglejsze i które Inżynier wskaże; dopóki jedna wiorsta kompletnie zaopatrzoną nie będzie, do drugiéj entreprener nie może dowozić. Aby zaś materyał w przepisanym gatunku i grubości był dostarczany, urządzone będą kosztem przedsiębiercy w miejscach przez Inżyniera oznaczyć się mających, pryzmy wzorowe, do których się przedsiębierca zastosuje.

§. 4.

Materyał ma być składany na burtach drogi, na stronie przez Inżyniera wskazanéj, z zastosowaniem się do § 3go w kupki pryzmatyczne po $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{6}$ lub $\frac{1}{8}$ części sążnia kubicznego w sobie zawierające, kompletnie zaraz bez dodatkowych dosypek, ujęcia lub przewożenia, aby przez to uniknąć nastąpić mogących nadużyć. Zastrzega się także, ażeby kamienie potłuczone w zupełności były w miejscu, gdzie zostaną dowiezione, z wyraźném zabronieniem przewożenia tak zwanych ogryzków na inne punkta drogi.

§. 5.

Gdyby materyał dowożony nie był w takim gatunku, jaki w § 2 zastrzeżono, lub gdyby kupki pryzmatyczne nie trzymały przepisanéj po-

przednim paragrafem miary, natenczas na koszt entreprenera przed odbiorem jeszcze, materyał wyczyszczony i kupki pryzmatyczne przyzwoicie zapełnione będą; tudzież gdyby materyał nie w takiéj ilości i nie do tych miejsc był dowieziony, które szczegółowo wskazane są rozkładami do niniéjszego dołączonemi na rok 18$\frac{40}{41}$, i wskazane zostaną rozkładami na następne dwa lata z końcem Lipca każdego roku przedsiębiercy doręczyć się mającymi, także i do miejsc naglejszych przez Inżyniera według § 3 przeznaczonych, równie na koszt entreprenera przewiezionym będzie za użyciem środków w § 11 przepisanych.

§. 6.

Jeżeliby się dostrzedz dało, że fury wożące materyał, uszkodziły rowy lub drogę, w takim razie entreprener naprawić uszkodzenie jest obowiązanym, a gdyby tego nie dopełnił, Inżynier na koszt jego uskuteczni, wydatki zaś na to potrzebne, z należności entreprenerowi przypadającéj zaspokojone będą.

§. 7.

Gdyby się okazała, w przypadkach jedynie nadzwyczajnych, większa lub mniejsza potrzeba materyału, jak niniéjszym kontraktem jest zastrzeżona, natenczas do jednéj trzeciéj części ilości w każdéj respective stacyi corocznie § 1 naznaczonéj powiększyć się mogąca ilość, podług cen kontraktowych i w tychże samych terminach, jakie poniżéj będą oznaczone, entreprener dowieźć będzie obowiązanym; a gdyby ilość mniejsza okazała się potrzebną, za odwołaną część żadnego wynagrodzenia żądać nie będzie miał prawa; o czém jednak entreprener przed ukończeniem dostawy na trzy miesiące stósowne na piśmie zawiadomienie otrzyma.

§. 8.

Sztuczny zwir z kamieni wykazem zastrzeżonych, staraniem i kosztem entreprenera zakupionych i jego młotami potłuczonych, dostarczony być winien; również zwir naturalny staraniem i kosztem entreprenera nabyty i dowieziony być ma.

§. 9.

Czas do dostawy na rok 18$\frac{40}{41}$ zaczyna się od dnia zatwierdzenia protokółu licytacyjnego, a kończy się z dniem ostatnim Czerwca 1840 r. w którymto ostatecznym i prekluzyjnym terminie wykazem oznaczona ilość, niemniéj stosownie do § 1 i 7 potrzebną być mogąca, zupełnie dostawiona być powinna. Do takowéj dostawy przeznaczają się termina szczegółowe, to jest: na rok 18$\frac{40}{41}$

Pierwszy termin do ostatniego Grudnia 1839 r. w jednéj trzeciéj części.
Drugi ditto Marca 1840 r. ditto.
Trzeci ditto Czerwca 1840 r. ditto.

na rok $18\frac{41}{42}$.

Pierwszy termin do ostatniego Grudnia 1840 r. w jednéj trzeciéj części.
Drugi ditto Marca 1841 r. ditto.
Trzeci ditto Czerwca 1841 r. ditto.

na rok $18\frac{42}{43}$.

Pierwszy termin do ostatniego Grudnia 1841 r. w jednéj trzeciéj części.
Drugi ditto Marca 1842 r. ditto
Trzeci ditto Czerwca 1842 r. ditto

§. 10.

Gdyby przedsiębierca ociągał się z spełnieniem przyjętych obowiązków i opieszałe jego postępowanie w téj mierze, nie zapewniało dotrzymania terminów, może być znaglonym do spieszniéjszego postępowania przez exekucyą Administracyjną. Jeżeliby zaś w którymkolwiek oznaczonym wyżéj szczegółowym terminie, ilość zakontraktowanego, lub potrzebnym być mogącego materyału, w miejsca wskazane dowiezioną nie była, natenczas po upłynionym 15-dniowym terminie nad czas oznaczony, przedsiębierca od dalszéj dostawy usunięty być może, i kaucya przezeń stawiona na dotrzymanie zobowiązań kontraktowych, przepada. W takim przypadku ta część tylko materyałów entreprenerowi na rachunek dostawy jego przyjętą i zapłaconą będzie, jaka protokólarnie odebraną była. Uchybiający zaś któremukolwiek terminowi przedsiębierca, nie miałby prawa żądać, ażeby materyały pomiędzy jednym a drugim terminem częściowo a nie w zupełności dowiezione, przyjęte i przez Rząd zapłacone były. W czém decyzya w drodze prostéj Administracyjnéj przez Kommissyą Rządową wydana, ostatecznie stanowić będzie i onéj przedsiębierca się poddaje.

§. 11.

Kamienie przed ich tłuczeniem i zwir naturalny na drogę dowiezione, mają być natychmiast w odpowiednie stosy i przepisane pryzmy uporządkowane, a gdyby tego niedopełniono i jakakolwiekbądź część tych materyałów na drodze rozruconą znajdowała się, uporządkowanie na koszt i ryzyko entreprenera przez Inżyniera za poprzedniém pierwszego uwiadomieniem na piśmie, zarządzoném zostanie; koszt zaś tego uporządkowania z należytości entreprenerowi przypadającéj zaspokojonym będzie.

§. 12.

Zapewnia się entreprenerowi niniéjszym kontraktem uwolnienie od opłaty mostowego, gdzieby takowa exystowała i Rządową była, wszystkich furmanek, które materyał niniejszym zakontraktowany dowozić będą.

§. 13.

Dopóki materyał protokólarnie odebranym nie będzie, entreprener pilnować go sobie powinien, i wszelkie z niedozoru jego wyniknąć mogące dla niego straty, sam poniesie.

§. 14.

Za jeden sążeń kubiczny materyału w miejsca wskazane dostawionego i protokólarnie odebranego, zapewnia się entreprenerowi zapłata po cenie na każdą stacyą dołączonym tu wykazem oznaczonéj, z potrąceniem od takowéj procentu na licytacyi odstąpionego.

§. 15.

Gdyby Entreprener po uiszczeniu na terminie dostawy, we trzy dni do oddania onéj nie przystąpił, natenczas sam Inżynier z Konduktorem, łącznie z Kommissarzem Obwodowym lub jego zastępcą odbiór uskuteczni, i entreprener późniéj przeciwko takowemu postąpieniu, żadnéj już reklamacyi czynić nie będzie mocnym.

§. 16.

Jeżeliby przy odbiorze materyału, który wewnątrz pryzm rewidowanym będzie, okazały się jakowe niedokładności, lub nadużycia z winy entreprenera pochodzić mogące, tenże za nie do odpowiedzialności będzie pociągnięty prostą drogą administracyjną, któréj się poddaje; rozrucone zaś pryzmy winien na nowo swym kosztem uformować bez żądania za to wynagrodzenia. Gdyby udowodnioną została kradzież materyałów remanentowych popełniona z wiedzą entreprenera lub jego subentreprenerów i pisarzy, oraz gdyby entreprener dopuścił się jakichkolwiek innych nadużyć znaglających do usunięcia go od dostawy, w takim razie postąpiono z nim będzie według zagrożenia na przypadek uchybienia terminów artykułem 10 zastrzeżonego.

§. 17.

Po spisaniu cząstkowych protokółów odbiorczych z każdéj dostawy w dwóch pierwszych terminach dopełnionéj, takowe protokóły, osoby uskuteczniające odbiór, zaraz po ukończeniu onegoż przesłać są w obowiązku Rządowi Gubernialnemu w jednym exemplarzu dla niezwłocznego zarządzenia przedsiębiercy wypłaty z tychże protokółów przypadającéj, w drugim zaś exemplarzu te same protokóły Inżynier przeszle Dyrekcyi Kommunikacyi Lądowych i Wodnych dla wiadomości i zanotowania w kontrolach.

§. 18.

Protokół osteteczno-odbiorczy ma być przez Inżyniera Oddziału łącznie z Kommissarzem Obwodu lub jego zastępcą i Konduktorem stacyi w obe-

cności entreprenera spisany i przez tychże podpisany. Takowy protokół przeszle Inżynier natychmiast właściwemu Inspektorowi do superrewizyi, którą tenże w dniach 20 za przywołaniem entreprenera lub jego sub-entreprenerów i pisarzy dopełni i w ciągu tegoż czasu złoży rzeczony protokół Dyrekcyi Kommunikacyi Lądowych i Wodnych dla zarządzenia przedsiębiercy wypłaty; Dyrekcya następnie przeszle takowy Rządowi Gubernialnemu dla zaspokojenia przedsiębiercy. Czego wszystkiego dopełnienie w ciągu dni 40 od daty spisania protokółu ostateczno-odbiorczego zapewnia się przedsiębiercy, jeżeli tenże wszelkim zastrzeżeniom kontraktu zadosyć uczyni.

§. 19.

Jeżeliby przy cząstkowych lub ostatecznych odbiorach, albo nakoniec przy superrewizyi przekonano się o niedokładnościach lub uchybieniach w dostawie materyałów, takowe entreprener niezwłocznie sprostować powinien, a jeżeliby nie sprostował, na jego koszt i ryzyko w jakibądź sposób, z należytości onemu przypadającéj, tudzież z kaucyi i majątku jego sprostowane bydź mają; w takim razie entreprener reklamować, ani pretensyi rościć nie będzie miał prawa i tegoż bezwarunkowo zrzeka się.

§. 20.

Za jakiekolwiekbądź szkody lub straty, z niniéjszéj entrepryzy dla entreprenera wyniknąć mogące, tenże z żadnego tytułu pretensyi rościć lub wynagrodzenia żądać nie może, i tego przyznaném sobie mieć nie będzie.

§. 21.

Nie wolno entreprenerowi swego kontraktu komu innemu odstępować lub zlewek czynić, bez wyraźnego na piśmie zezwolenia i zatwierdzenia ugody przelewkowéj przez właściwą Władzę.

§. 22.

Entreprener jest odpowiedzialnym za wszystkich ludzi przez siebie do robót użyć się mających, a wedle Reskryptu Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi z dnia 31 Grudnia 1823 roku Nr. $\frac{861}{1345}$ i $\frac{569}{1653}$ nie może nikogo przyjąć do robót, kto nie złoży u właściwego Wójta Gminy swych świadectw i karty pobytu nie uzyska.

§. 23.

Na dotrzymanie wszystkich warunków niniejszego kontraktu, składa minuslicytant kaucyą piętnaście procentów summy ogólnéj do licytacyi podanéj wynoszącą w kwocie złpol: wyraźniéj złotych polskich i takową aż do zupełnege zado-

sycuczynienia zobowiązaniom kontraktu, poddając się exekucyi prostéj Administracyjnéj, na bezpieczeństwo zawartego kontraktu w zakład oddaje, która dopiero po zadosyćuczynieniu obowiązkom kontraktu zwróconą będzie.

§. 24.

Koszta stempla do protokółu licytacyi, kontraktu, likwidacyi i kwitów, tudzież koszta ogłoszenia licytacyi entreprener na siebie przyjmuje.

§. 25.

Spory z zastosowania lub niedotrzymania niniéjszego kontraktu, bądź zaszłéj w wyrachowaniu pomyłki wynikające, podlegają rozpoznaniu i prostéj decyzyi Administracyjnéj.

Wrzech
...ewski w Ro...

...h i Policyi,
...u, zważywszy
...ług publiczny
... wydane nie

...nia ludu wy
...ć na właści-
...wdług przepi-
...arki w Kraj
...a właściciele
...ię do ich

...r. b. do Tra-
...to możność
...poprzedniczem
...ili z Właściw...

...scowe Gminy

...ych i ciągłych
...obót. —

...przeciążenia
...Rządowej Spra...
...przedstawiony,
...żności, wyzna...

Artykuł 6.

Nie mają prawa do pomocy z obcych Włości, Właściciele pobierający na mocy Upoważnień

Wyciąg z Dziennika Praw Kro: Pol:
Tom I Strona 391.

W Imieniu Nayjaśniejszego Alexandra I Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego &c &c &c Namiestnik Królewski w Radzie Stanu. —

Na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdania zgromadzenia Ogólnego Rady Stanu, zważywszy potrzebę oznaczenia prawideł, podług których roboty około dróg publicznych mają bydź wykonywane, dopóki stałe w tej mierze przepisy wydane nie będą, postanowiliśmy i stanowiemy: —

Artykuł 1.

Stosownie do praw trwających, wszystkie Gminy bez wyłączenia ludu wyznania Mojżeszowego, i każdy Właściciel, winni utrzymywać na właściwym gruncie drogi, groble, mosty i przeprawy wszelkie podług przepisów Rządowych. — W tym celu oddawna ustanowione Szarwarki w Kraju Naszym do tego jedynie zwracamy i przeznaczamy celu, a właściciele w części i stosunku ludności posiadanej włości, przykładać się do ich utrzymywania powinni. —

Artykuł 2.

Stosownie do postanowienia Naszego pod dniem 20 Kwietnia r. b. do Traktów wielkich i średnich, w przypadku gdzieby utrzymywanie to możność Gminy i Właściciela przechodziło, Kommissya Wojewódzka za poprzedniczem zdaniem sprawy biegłych, wezwie w pomoc Gminy i Właścicieli z Właściwego lub przyległych powiatów, stosownie do położenia. —

Artykuł 3.

Drogi poboczne będą utrzymywane wyłącznie przez miejscowe Gminy i Właścicieli. —

Artykuł 4.

Rozkład podług Artykułu 2. potrzebnej pomocy dni pieszych i ciągłych będzie stosowany do liczby dymów i odległości od miejsca robót. —

Artykuł 5.

Każdy Rozkład na obce Włości powinien bydź bez przeciążenia ułożony, przez Kommissye Wojewódzkie i Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi poprzedniczo do zatwierdzenia przedstawiony, a Gminom i Właścicielom część Traktu będzie ile możności, wyznaczona, aby stale utrzymywaną była. —

Artykuł 6.

Nie mają prawa do pomocy z obcych Włości, Właściciele pobierający na mocy

upoważnień

Uprawnieniem Rządowych opłaty mostowego i grobelnego, do utrzymywania tych przepraw z których opłatę biorą. –

Artykuł 7.

Będą utrzymywani ze Skarbu Publicznego Biegli, kierujący robotami około dróg, jakoto Mierniey, Budowniczowie, – i. t. p.

Artykuł 8.

Gdzieby do utrzymywania Traktu sposoby w Artykule 2. wskazane nie wystarczały, Skarb Publiczny w razie do wydatków nie przyłoży.

Do wykonania postanowienia tego, które w Dzienniku Praw umieszczone będzie ma, Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy. —

Dano to w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 15 Maja 1816 roku. —

(podpisano) Kajetan Wyrzykowski

Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi

(podp.) F. Mostowski. –

Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady

(podpisano) Kwilecki

Zgodno z Oryginałem

Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady

(podp.) Kwilecki. –

Zgodno z Wypisem

Sekretarz Ministra Sprawiedliwości

W Sobolewski

Dzień ogłoszenia dnia 15. Czerwca 1816 roku. –

Wyciąg z Tomu 3go No 12 Dzien: praw Krolestwa Polskiego Str: 405. –

W Imieniu Nayjaśniejszego Alexandra I. Cesarza Wszech Rossyi Krola Polskiego &c &c &c Namiestnik Krolewski w Radzie Stanu. –

Zapobiegając nadużyciom szkodliwym dla handlu wewnętrznego i przechodowego w pobieraniu opłat mostowego i grobelnego, o które częste do władz Krajowych zachodzą zażalenia; na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, i po wysłuchaniu zdania ogólnego zebrania Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy: –

Artykuł 1.

Każdy Właściciel, Gmina, lub posiadacz Dóbr /: niewyłączając dobr Rządowych :/ pobierający mostowe, grobelne, lub jakiego bądź nazwiska opłaty na traktach publicznych, obowiązany jest w przeciągu trzech Miesięcy od ogłoszenia niniejszego, przed Kommissarzem Delegowanym właściwego Obwodu, złożyć prawa i nadania oryginalne na mocy których opłaty rzeczone teraz pobiera. –

Termin ten jest prekluzyjnym, po upłynieniu onego na zgłaszających się wzgląd miany nie będzie, i sami sobie przypiszą, że prawa ich za niebyłe uznanemi zostaną. –

Artykuł 2.

Kommissarz Delegowany składane dowody w miarę nadejścia, po ich przejrzeniu Kommissyi Wojewódzkiej w Oryginałach podawać będzie, składającemu zaś, świadectwo z odebranych oryginałów, lub na żądanie kopije ich zaświadczone wyda. –

Artykuł 3.

Te tylko prawa i nadania mogą bydź za ważne poczytane, które od byłych Rządów Rzeczypospolitej Polskiej, Austryackiego, Pruskiego, Xięstwa Warszawskiego, bądź od tymczasowego Rządu Krolestwa Polskiego albo teraźniejszego zostały udzielone lub wyraźnie zatwierdzone, i ciągle dotąd używanemi były, z zastrzeżeniem nadto prawideł niżej wyrażonych, które do wszystkich takowych poborów, bez różnicy zastosowanemi bydź mają. –

Artykuł 4.

Gdy niektóre nadania dawniejsze na mosty, inne zaś tylko na tamy i groble były udzielane, przeto zważając że takowe roboty służą po naywiększej części do utrzymania stawów, młynów lub innych korzyści prywatnych z tego powodu wszelkie bez żadnego wyjątku, opłaty grobelnego niniejszem postanowieniem w całym Kraju znosimy i uchylamy. –

Art:

Artykuł 5.

Opłaty przeto mogą bydź dozwolone tylko z mostów które służą do wygody handlu, i znacznych wymagają nakładów, przez Właściciela tożsamych. –

Każdy most dawny, z którego opłata ma bydź brana, nayminiey 25 łokci długości trzymać powinien. Szerokość zaś ich dozwala się termin do 1. Stycznia 1826 roku; po którym terminie, każdy most ma mieć szerokość dwóy wozów mi przepisaną. –

Wszystkie mosty nieodpowiadające tey miary wyżey oznaczoney nie przyszłość od prawa poboru opłaty, chociażby ich Właściciele wkładali nowania; lub naprawienia Rządowi przedtym. –

Artykuł 6.

Przez wzgląd na rozmaitość wydatków jakich stawianie i utrzymywanie mostów potrzebuje, dzielić się będą w taryffie opłat na cztery klasy:

do pierwszej i nayprzyzwoitszej klasy należą mosty przeszło 300 łokci
do drugiey nayminiey — — — — — — — 200 łokci
do trzeciey nayminiey — — — — — — — 100 łokci.
do czwartey i nayniższey klasy nayminiey — — — — 25 łok: wzdłuż.

Artykuł 7

Przy takowych mostach od koni i bydła w zaprzęgu albo luzem idących następuiące opłaty oznaczamy:

Na mostach pierwszej klasy

Od Konia lub Wołu w zaprzęgu — — — — — — — 5 gro: pol:
od niezaprzężonego Konia lub bydlęcia rogatego — — — — 3 gro: pol:
od pięć świń lub dziesięciu owiec — — — — — — 3 gro: pol:

Na mostach drugiej klasy

Od Konia lub Wołu w zaprzęgu — — — — — — — 4 gro: pol:
od niezaprzężonego Konia lub bydlęcia rogatego — — — 2 gro: pol:
od 5 Świń lub 10 owiec — — — — — — — — 2 gro: pol:

Na mostach trzeciej klasy

Od Konia lub wołu w zaprzęgu — — — — — — — 3 gro: pol:
od niezaprzężonego Konia lub bydlęcia rogatego — — — 1 gro: pol
od 5. Świń lub 10 owiec — — — — — — — — 1 gro: pol:

Na Mostach czwartej klasy

Od Konia lub Wołu w zaprzęgu — — — — — — 2 gro pol:
od niezaprzężonego Konia lub bydlęcia rogatego — — — 1 gro: pol:
Od 5. Świń lub 10 owiec — — — — — — — 1 gro: pol:

Artykuł 8.

Chociaż z mostów niedochodzących 25 łokci wzdłuż, opłata nie ma miejsca, jeżeli jednak na tymże trakcie i w ograniczeniu jednej wsi znajduje się kilka mostów pomniejszych, z których żaden nie trzyma 25 łokci, lecz wszystkie razem 100 łokci wzdłuż lub więcej wynoszą, w takim przypadku za wszystkie razem opłaty jedna podług czwartej klasy może bydź dozwolona. Wszystkie dla przeprawy publicznej a nie na położenie przeszkapowe zgubnych, lub innych widocznie spustoszenia dróg, wystawionemi bydź mają. –

Artykuł 9.

Jeżeli jedna wieś ma kilka mostów czwartéj, to jest najniższéj klassy, wtedy opłata z wszystkich tylko w jednem miejscu ma być pobieraną.

Gdzie się znajdują w jednéj wsi kilka mostów 1, 2. lub 3 klassy, tam tylko opłata osobno przy każdym z nich pobieraną być może.

Artykuł 10.

Wyłączamy od opłaty mostowego:

a. Sprzężaj wszelki w próżnych lub nieładownych wozach włościańskich;

b. Bydło i konie na paszę prowadzone, tudzież pługi i fury z nawozem idące;

c. Podwody zboże w snopie i siano z łąk do folwarku prowadzące.

d. Wszystkie transporta Rządowe, wojskowe, pocztowe, (: wyjąwszy extrapoczty:) jako też Entreprenerów ugodzonych kontraktem Rządu, jeżeli w nim są wyraźnie od mostowego uwolnieni.

e. Fury prowadzące materyał na odbudowanie domów w Miastach, Miasteczkach i wsiach, jeżeli z miast właściwego Burmistrza, a ze wsi, Wójta Gminy świadectwem są opatrzone. –

Artykuł 11.

Podług tych prawideł Kommissye Wojewódzkie składane dowody rozpoznawać, a Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi w miarę nadejścia, niezwłocznie co do każdéj przeprawy z osobna przedstawiać mają, wraz z projektem taryffy, do Naszego zatwierdzenia.

Nowe nadania także tylko przez Nas, podług powyższych zasad, na przedstawienie Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi, udzielanemi być będą mogły. –

Artykuł 12.

Gdy nastąpi zatwierdzenie lub nowe nadanie przez Nas mostowego, Kommissya Rządowa przeszle Kommissyi Wojewódzkiéj taryffę, podług klassy mostu, opatrzoną

swym

swym podpisem i pieczęcią dla uwiadomienia jéj przez Kommissarza do obwodu delegowanego właścicielowi, który, w pobieraniu opłaty, do jéj zachowania ściśle stosować się obowiązanym będzie.

Artykuł 13.

Odebrawszy taryffę w oryginale, wraz z drukowanym exemplarzem niniejszego postanowienia, Właściciel zawiedzie powinien w miejscu gdzie pobór będzie opłacanym, z potrzebną ostrożnością, aby do uszkodzenia zachowane, z taż samą czynnością być mogły.

Gdyby taryffa lub postanowienie przez nas albo przypadek stały się niezrozumiałemi lub zaginęły, Właściciel obowiązany udać się niezwłocznie do Kommissarza obwodu o udzielenie mu drugiego exemplarza. —

Ktokolwiek temu właściciel, u którego by taryffa lub postanowienie w stanie niedrukowanym lub wcale nie znajdowały się, podpadnie karze policyjnéj 180 Zł. polsk. Kara ta za każdem doniesieniem podwajaną będzie. —

Artykuł 14.

Kto bez zawiedzenia Naszego i taryffy od Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policyi udzielonéj, opłatę mostowego, grobelnego, lub jakiegobądź nareszcie wybierać powinny, jeżeli podróżnych lub handlujących się zatrzymywał, jako za występek publicznego gwałtu; jeżeli zaś nie ciężkiéj, jako za wykroczenie, podług prawa karanym być ma, prócz powrócenia zapłaty niesłusznie wziętéj i wynagrodzenia stronie uszkodzonéj strat z przetrzymania w podróży wynikłych. —

Artykuł 15.

Kto taryffę sobie udzielony przekręca i wyższą opłatę nad jéj przepis pobiéra, za pierwszem uchybieniem podpadnie karze policyjnéj od 30 do 60 Złot. pol. za drugiem, podług prawa jako za oszukaństwo karanym będzie, prócz powrócenia w każdym razie opłaty niesłusznie wziętéj i wynagrodzenia strat uszkodzonemu.

Z kar tych połowa dla donosiciela, druga na fundusz miejscowy policyjny przemiana się.

W każdym razie właściciel dóbr odpowiada czynszem za wszystkie wynagrodzenia uszkodzeń i kary pieniężne, na które dzierżawca poboru tego, do niego ustanowiony, skazanym być może,

Artykuł 16.

Podróżni i handlujący od samowolności właścicieli i dzierżawców mostowego niniejszemi przepisami zabezpieczonemi będąc, obowiązani są również z swojéj strony postanowieniu temu i taryffie od Kommissyi Rządowéj wydanéj, zadosyć czynić. Inaczéj sami ściągną na siebie te szkody, jakich z przewłoki zapłaty doznawać mogą.

Artykuł 17.

Nim nowe taryffy udzielonemi zostaną, tylko opłaty podług Artykułu 3. od ostatnich Rządów upoważnione a ciągle dotąd używane dozwolonemi być mają, z wywieszeniem stosownéj taryffy tymczasowéj. Inne zaś pobory natychmiast mają być uchylone. Uchybiający temu, karom artykułem 14 i 15 oznaczonym podpadać mają.—

Artykuł 18.

Taryffy mostowego w dopełnieniu niniejszego nadać się mające, zachowujemy sobie zmienić lub uchylić w czasie, gdyby ciężar stawiania mostów na traktach publicznych z funduszów ogólnych był zastąpionym.—

Pobierający opłatę mostowego, przeprawę własnym kosztem, w dobrym stanie ciągle utrzymywać są obowiązani, czego Kommissye Wojewódzkie przez Kommissarzy właściwych obwodów pilnie przestrzegać mają.

Artykuł 19.

Mosty na Wiśle i podobne kosztowne założenia w miarę ważności swéj, oddzielnym podlegać będą prawidłom.

Artykuł 20.

Wszelkie mosty na rzekach spławnych zwodzonemi być powinny.

Artykuł 21.

Gdyby znacznym nakładem prywatnym zrobioną była grobla na trakcie publicznym, od téj opłata stosowna może nam być przedstawioną do upoważnienia.

Uskutecznienie postanowienia tego, które w Dzien-

niku

nikt Praw na bydź uniesprawne, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi poleczamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady administracyjnej dnia 5 Sierpnia 1817 r.

(podpisano:) Zajączek.

Minister Spraw Wewnętrznych
i Policyi (:podpisano:) F. Mostowski

Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(:podpisano:) Kosseckii

Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady
(:podpisano:) Kosseckii

Zgodno z Wypisem
Minister Sprawiedliwości (:podpisano:) Sobolewskii.
Sekretarz Generalny F. Hanbiewicz

Dnia ogłoszenia d. 11. Września 1817. Roku. —

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

(:Dziennik Praw Król. Pols.:)
(Tom 7. Nr 28. str. 78:)

z Bożey Łaski

My Alexander I. Cesarz Wszech Rossyi Król Polski etc.

Zważywszy z iednej strony, iż dla wzrostu rolnictwa, przemysłu, handlu, dla wygody i ozdoby kraiu, iest rzeczą nieodzowną, aby utrzymane drogi bite, iak najprędzey kiedy potrzebne uprzątnięte i z rozporządzeniem dawnych błędów Polskich, należy więc od mierzchanców ustawa szczególna do dróg publicznych, bacząc z drugiey strony, że szczególne wymagania, iakie teraźniejsze w naturze rzeczy, iak doświadczenie przekonało, powodem do ciężkich nadużyć i niedogodności.

Na przedłożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu zdania ogólnego zgromadzenia Naszey Rady Stanu, postanowiliśmy i ustanowiemy, co następuie:

Artykuł 1.

Od dnia 1. Stycznia 1821. roku zamiast czynszu dni szarwarkowych, wszelkie teraz do dróg publicznych i bitych z dymu odrabianego, będą do roboty wspomnionych dróg, nie w naturze, lecz wpłacie pieniężney, czynsze tylko dni cztery, to iest: z dymu ciągłego, dwa ciągłe i dwa pieszе: z dymu pieszego, cztery dni pieszе. Opłata na dni te, zachowuie dzień ciągły, po złotych dwa, a pieszy po złotym iednym w dwóch ratach przez mierzchanców mieyskich i wieyskich do kas obwodowych wnosz-

na

wnoszoną będzie. Wykaz dymow ciągłych i pieszych, osobnem urządzeniem Namiestnika naszego ogłoszonym zostanie.

Artykuł 2gi

Za summy ztąd uzbierane, maią bydź co rocznie według urządzenia Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, z kolei i ciągle sposobem entrepryzy lub Administracyi, robione te gościńce bite, które za decyzyą Naszego Namiestnika w Radzie, taż Kommissya Rządowa wyznaczy.

Artykuł 3ci

Opłata powyższa do robienia drog bitych ninieyszym postanowieniem przepisana na żaden inszy przedmiot użytą bydź nie może.

Artykuł 4ty

Po urządzeniu części drogi bitey, przynaymniey w długości iedney stacyi pocztowey, może bydź na niey przez Naszego Namiestnika w Radzie, za przełożeniem Kommissyi Rządowey, Spraw Wewnętrznych i Policyi, nałożona od przeieżdżaiących, wyiąwszy Włościan, opłata drogowa dla utrzymania w dobrym stanie gościńców zrobionych służąca. —

Artykuł 5ty

Gminy obowiązane są utrzymywać w dobrym stanie, nie daley iak w obrębie, jednej mili i nie więcey iak po dwa dni z dymu, drogi mieyscowe, inne iak trakty bite. —

Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczonym bydź ma, Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy. Dan w Warszawie dnia 17/29 Sierpnia 1820 roku.

(podpisano) Alexander. — Minister Spraw Wewnętrznych i Policyi
(podpisano) Mostowski — przez Cesarza i Krola —

(L. S.) Minister Sekretarz stanu
(podpisano) Jg: Sobolewski
Zgodno z Oryginałem

(z Dziennika Praw Król. Pol. Tom 7. № 28. str. 87.)

z Boży Łaski

My Alexander I^wszy Cesarz Wszech Rosyi Król Polski etc etc etc.

Wzem wiadomo obu i każdemu komu o tem wiedzieć należy, a mianowicie Obywatelom Królestwa Naszego Polskiego, wiadomo czynimy, iż Izba Senatorska, i Izba Poselska, stosownie do przedstawionego w Imieniu Naszem projektu i po wysłuchaniu Mowcow Rady stanu i Komissyi Sejmowych uchwaliły co następuje:

Prawo

O odstąpieniu własności prywatnej z powodu użyteczności publicznej.

Artykuł 1^szy

Rząd ma prawo wymagać od każdego, odstąpienia własności z powodu użyteczności publicznej za sprawiedliwem i poprzedniem wynagrodzeniem, ale stosownie do Art. 27 Konstytucyi.

Artykuł 2gi.

W przypadku, w którym odstąpienie takowe przez Rząd wymagane być może, w następujących:

1mo Gdyby przy zakładaniu i regulowaniu Traktów głównych znalazły się na przeszkodzie ogrody, place, budowle, lasy i kopalnie.

2do Gdyby przy zakładaniu, robieniu, lub poprawianiu traktów głównych Rząd był w potrzebie zabierania materyałów na gruncie, lub w gruncie prywatnego właściciela znaydujących się.

3^tio Gdyby przy zakładaniu i regulowaniu dróg w miastach, własność prywatna na nieuniknioney przeszkodzie stawała.

4to Gdyby zakładanie kanałów spławnych, albo sprostowanie, i obwarowanie rzek spławnych, lub uprzątnienie z nich zawad, pozbawiało właściciela własności iego, lub pobieranego dochodu prawem niezakazanego albo konwencyami urzędownie dozwolonego.

5to Gdyby na zabezpieczenie twierdz i warownie własność prywatna okazała się bydź nieodbicie potrzebną.

6to Gdyby przez

6to. Gdyby przez założenie obozu lub odbywanie popisow woyskowych właściciel na zawsze lub czasowo był pozbawiony dochodu z gruntu.

7mo. Gdyby przy zakładaniu drog publicznych właściciel cząstkowy więcey iak czwartą część całey swoiey dziedziny utracił.

Artykuł 3

W każdym przypadku, gdzie zachodzić będzie potrzeba ze strony Rządu odstąpienia własności prywatney na użyteczność publiczną, a gdzie Rząd o iey nabycie z właścicielem przez dobrowolną zgodę niemogłby się ułożyć, będzie wydane postanowienie Krola albo Jego Namiestnika, po wysłuchaniu zdania Rady Stanu, ktora obustronne wnioski rozstrzygnie.

W postanowieniu tem będą wyrażone: nazwisko i gatunek własności, ktorey odstąpienie byłoby żądane i iey lokalne położenie, nazwisko iey Właściciela, powod do żądanego iey odstąpienia, a nakoniec upoważnienie właściwey Kommissyi Rządowey w celu przywiedzenia do skutku tegoż postanowienia.

Artykuł 4

Postanowienie to będzie umieszczone w Dzienniku Woiewodztwa tego, gdzie leży taż własność, i w Gazecie Warszawskiey, a to w celu zawiadomienia o nim wierzycieli mogących mieć swoie prawa na teyże własności.

Artykuł 5ty

Przywiedzenie do skutku postanowienia wyż pomienionego, będzie popierane wyłącznie, w Sądzie tylko ziemskim, w ktorego obrębie leży własność, a to podług następuiących przepisow. —

Artykuł 6

Władza do uskutecznienia postanowienia wyż pomienionego upoważniona, postara się o wręczenie wezwania Właścicielowi prywatnemu osobiście lub w iego zamieszkaniu, aby się stawił w Sądzie Ziemskim w celu pozyskania wyroku wyznaczaiącego detaxatorow, do oszacowania pomienioney własności.

Będzie wolno Sądowi skrocić termin do stawienia się, a to w miarę nagłości przypadku. Wraz z wezwaniem tem będzie wręczona Właścicielowi kopia postanowienia Rządowego i będą w nim wymienieni detaxatorowie z strony Rządu podani.

Gdyby właści

Gdyby wtaxiciel prywatny niebyt wiadomy z zamieszkania lub, mieszkał za granicą a nieznał w mieyscu zastępcy, tedy wszelkie wezwania nastąpi do rąk Woyta lub Burmistrza.

Artykuł 7

Co do podawania przez obie strony detaxatorow, oraz co do wnoszenia przeciwko ich wiarogodności zarzutow, będą służyć przepisy w Kodexie postępowania Sądowego Cywilnego zawarte.

Artykuł 8

Sąd niemiecki po rozstrzygnieniu zarzutow ieżeliby te przeciwko podanym detaxatorom w mienione były, wyda wyrok nakazuiący oszacowanie, wyznaczy Sędziego ziazdowego i detaxatorow, wypisze ich imiona i nazwiska, i wymieni wtaxnowć którą ma będź oszacowaną; a ieżeliby wtoremy z godnie podaty na detaxatorow, osoby niebędące wtatemi detaxatorami, tedy Sąd w wyroku tym samym wyznaczy Sędziego do odebrania od nich przysięgi. –

Artykuł 9

Przeciwko wyrokowi temu nie będzie miała mieysca żadna apprexyacya ani appellacya. Wyroku tego ieżeli był nadesłany, nie będzie potrzebne wszczanie.

Artykuł 10.

Zaskarżeniem wobec wyroku dopiero wspomnionego i naydaley w dni 8 Sędzia ziazdowy wyznaczy termin w którym przystąpi wraz z detaxatorami do oszacowania.

Zawiadomienie o tym terminie będzie wszczone na dni 8 przynaymniey wtawcicielowi.

Artykuł 11.

Podług zasady do oszacowania przez ustawę legalną postanowione niebędą, może tymczasowie podług mieyscowych zwyczaiow oszacowanie będź przedsięwzięte. Kamienice, Pałace i Domy w miastach, Pałace i domy mieyskie, gospodarskie po wsiach; tudzież ogrody Angielskie domy fabryczne, młyny, tartaki, papiernie, folwarki, karczmy, browary gorzelnie i, t, p, zakłady, tudzież stawidły, dwoiaka cena będą oszacowane: iedna podług kosztow, na ich założenie łożonych, druga podług ustalonego czystego dochodu. Wybor wynadgrodzenia, podług którego oszacowania, pierwszego lub drugiego ma nastąpić należy zynić do Wtawciciela. –

Artykuł 12

Sędzia ziazdowy w dniach 8 po ukończeniu oszacowania złoży, protokuł oszacowania w Kancellaryi Sądu Ziemskiego za kwitem pisarza, w tychże dniach 8 stronom interessowanym, wolno iest czynić swe zarzuty przeciwko taxie, z przyczyny iey wyższości iako i niższości, strona takowe

zarzuty

zaraz[illegible] exmuncya obowiązana iest kommunikowac wywod tych za-
rzutow z dowodami stronie przeciwney, z wezwaniem w nowym 8 dnio-
wym terminie na Audyencyą Sądu, Sąd po wysłuchaniu wnio-
sków stron, albo taxę zatwierdzi albo ią sam sprostuie, albo prze-
ciw zatwierdzeniem ziard tych samych lub innych detaxatorow na grunt,
z przepisaniem reguły, rozporządzi. W tym ostatnim przypadku, gdy Są-
dzia ziazdowy przepisom i wyrokowi Sądowego w terminie przez siebie wyzna-
czonym zadosyć uczyni i dzieło swoie, zaraz z detaxatorow wezwie
iak powyżey przepisano, w Sądzie złoży, strona pilnuiąca wezwie stro-
nę przeciwną, w ciągu dni 8 na Audyencyą Sądu, i będzie się domagała
ustanowienia taxy. Sąd wysłuchawszy wnioskow stron ieżeli iakie
czyniły, taxę ostatecznie postanowi.

Jednakże po odbyciu pierwszego terminu wyznaczonego, spor o wygórowanie
lub niższenie taxy choćby go strony wprowadziły, nie będzie tamował
wypłaty wynagrodzenia z strony, która nie zaprzeczonego, ani też zaięcia
na tych summach przez Urząd ustanowień na wypadek publiczney przysłużonych.

Artykuł 13.

Nad ustalony wynagrodzenie, iakie przez Sąd ustanowiony zostało, Urząd
będzie obowiązany za adsztąpieniem ustawnego ilości tego wynagrodzenia
ustawicielowi nadłożyć.

Artykuł 14.

Jeżeli na ustawnowcu takiey niezmaydowało się żadne hypote-
kowane wierzyciele, tedy Urząd będzie obowiązany wynagrodzenie iey z nad-
tłomanej summy do rąk ustawiciela, i zabezpieczeniem iego wypłacić.

Artykuł 15.

Jdyby zaś na ustawnowcu takiey znaydowało się hypotekowane wie-
rzyciele, lub gdyby wypłaty tey ustawiciel przyiąć nie chciał, albo też gdy
by był z zamieszkania nieznaiomy, lub mieszkał zagranicą, albo
też gdyby ustawiciel nie był z powodu małoletności, bez ustawnego trzeci
ich: zdolnym do odebrania wypłaty, wtenczas te pieniądze będą złożo-
ne do depozytu.

Artykuł 16.

Za złożeniem kwitu z wypłaconego wynagrodzenia, czyli też do rąk ustawiciela,
czyli też do depozytu, i za uwiadomieniem illacyi bez żadnego inż wzywania
tegoż ustawiciela, Sąd niezwłocznie wyda na rzecz Urzędu wyrok przysą-
dzaiący ustawnowe tabelą iako adsztąpioną na wyłączność publiczną.
Wyrok ten obeymować będzie:

1. Postanowienie Urzędowe, o którem się mowiło w artykule 3 wcaley treści.
2. Datę wyroku nakazuiącego wynagrodzenie.

Złe Głowi wynagrodzenie

23 Złożeń wzaiemnie ustanowionego przez detaxatorow, i ilości nadtroney do niego 5tey części.

4to Wyrok wtaxacyiny albo depozytowy nieuyszczonego wzaiemku we tey trzecii.

Wyrok ten będzie wydany w taxacyinoni, nie będzie podlegał żadney opozycyi ani appellacyi, i będzie podany do księgi hypotecznych dla zapisania go w księdze wtaxacyi. —

Artykuł 17

W wielkiey kwarcie prawne i detaxacyi pomocnie będzie wtym wypadku zarządzenia rządzącego. — Artykuł 18

Za nim Sądy konstytucyyne ziemskie i ziarodowe zaprowadzone zostaną, wypełnianie niniejszego prawa należeć będzie do terazniejszych Trybunałow i Instancyi w miejscu Sądow ziemskich, i ostatecznie przez nich delegowanych w miejscu Sędziow ziarodowych. —

Po rozważeniu niniejszey Uchwały, i pod nadaniu iey mocy prawney przez Jaśnie Wielmożnego Naszego Wicekrola, stosownie do Artykułu 15 Statutu Organicznego o reprezentacyi narodowey, zalecamy i rozkazujemy, aby to prawo wydane wielkiey księstwa Stanowi umieszczone było w Dzienniku Praw, i przesłane do Senatu Rady Stanu, Kommissyi Rządowych, i wszystkich władz krajowych w urzędowaniu zależących. Zalecamy Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości prawo niniejsze iako maiące w wielkiey mocy obowiązującey ogłosić.

Dan w Warszawie dnia 12 Października 1820 roku

(podpisano) Alexander. —

przez Cesarza i Króla

(L S) Minister Sekretarz Stanu

Jg Sobolewski

Zgadza się z Oryginałem

Minister Sprawiedliwości

(podpisano) Ol. Sadeni. —

(z Dziennika Praw Król. Pols. Tom 7. № 28 str. 262.)

W Imieniu Najiaśnieyszego Alexandra I^go

Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego etc. etc. etc.

Xięzie Namiestnik Królewstwa w Radzie Stanu

Przywodząc do skutku artykuł 4 postanowienia Najiaśnieyszego Pana na radzie 17/29 Sierpnia r. z względem zabezpieczenia funduszu na utrzymywanie dróg bitych, przez zaprowadzenie stosownych opłat od przejeżdżających, na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, oraz po wysłuchaniu zdania ogólnego zgromadzenia Rady stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuie:

Artykuł 1.

Na traktach gotowych na drogi bite wypobionych i w miarę ich wybudowania zaprowadzoną będzie opłata podług następuiących rzad i przepisów pobierane od maiątku. Za każdą milę:

a) od iednego konia lub wołu zaprzężnego bądź luznego oraz krowy dwa grosze polskie.

b) od sztuki innego bydła iakoto: cielęt, owiec kóz i nierogacizny iedno grosz polski. —

Artykuł 2.

Przepisy ogólne

a Pobor tey opłaty nie może być żądany iak tylko tam gdzie stawa cathowa ta pocztowa drogi bitey iest ustanowioną.

b Przy opłacie stawów drog bitych w proporcyi mil przewoźnika trzy lub mniey stay albo wiorstow wynoszących, za każdą większą zaś pełną milę uważaną będzie

c. Pobor przy stawach będzie ustanowiony przez przyjeżdżającego.

d. Każdy przyjeżdżający do stawu winien zapłacić drogowe, chociażby cały staw nie przeiechał. —

Artykuł 3^ci

Uwolnienie z pod opłaty drogowey.

Nie będzie pobierana opłata drogowa

a Od koni dostawianych do powozow dworu Najiaśnieyszego Pana, i Jego Najiaśnieyszey Familii.

b. Od wszystkich transportow Rządowych, ieżeli prowadzący ten transport rządowe świadectwem władzy Administracyiney za opatrzeni, nie mniey prawidłowych, wyiąwszy ostatniey stacyi konie z pod ostatniego transportu wracaiące wolne od opłaty.

c Od woyskowych w mundurze, od koni i wszelkich transportow woyskowych

5. Od sprzętów

d. Od wyprzężaia wiejskiego wprzężnych bądź tadownych wozach włościańskich ieżeli te wiozą własne zboże, słomę, siano iarzynę, nawóz, len, konopie, i inne tym podobne produkta wiejskie.

e. Od koni, bydła wszelkiego rodzaju na pawodzie idącego.

f. Od podwód z zboże wznoszące i ziarnie, oraz siano z łąk do folwarków, a na pole prowadzących, iako też wyjeżdżających na robotę lub z roboty powracających, tudzież od officyalistów prywatnych przy tychże podwodach.

g. Od wszelkich transportów gospodarskich wáłasnego gruntu prowadzonych.—

h. Od officyalistów drogowych, iedynie przy sprawowaniu obowiązków służbowych iezdzących.

Artykuł 4

Przepisy Policyjne

a Każdy opłacający myto drogowe powinien wiz przed rogatkami zatrzymać należytość zapłacić i kwit dobrać, który w następującej rogatce oddany być ma. Jadącym extrapocztą wolno iest zarem na stacyi pocztowey drogę zapłacić, i kwit do następującey stacyi oddać.

Jeżeli dojechawszy do następującey rogatki lub stacyi pocztowey, nie ma kwitu z stacyi poprzedniey, który przebyt podlega karze od iednego koni lub wozu po pięćnaście groszy, od mnieyszego bydła po cztery grosze opłacaiąc, tęż karę na stacyi gdzie odbycie zostało przemyślenie.

b Wolno iest podróżnemu podać do Nayblizszego Urzędu Policyinego ze zatrzymanie ieżeli wiz bydła wadze spokrzywdzonym, lub zapewnić wiz na rogatce w książce do tego przeznaczoney.—

c Taryfa opłat ma bydź umieszczoną na poborze widocznie.

d. Wiarę wątpliwości domniemywanie prawne iest na stronie twierdzącego i mu służy uwolnienie od opłaty drogowey, ieżeli przeciwny o kontrawencyi przekonany, zapłacić odmawia lub skarg pod odstępem a) artykułu niniejszego przepisany.

W przypadku iednak odstępem b) artykułu 3 przewidzianym uwolnienie od opłaty drogowey nastąpić tylko może, za obkazaniem świadectwa Władz Administracyinych.

e Wszelkie nadużycia officyalistów opłatą powyższą pobierających, karane będą drogą karnową przez władzę onymże bezpośrednio przełożoną. Ustanowienie niniejszey ustawy, która w Dzienniku Praw umieszczoną będzie ma, Komissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi poleczamy.—

Działo wiz w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyinej

Administracyjney dnia 20 Listopada 1821 roku.

/: podpisano :/ Zaiączek.

Minister spraw Wewnętrznych i policyi

/: podpisano :/ F. Mostowski.

Radca Sekretarz stanu Generał Brygady

/: podpisano :/ Kozietulski

Zgodno z Oryginałem.

umieszczone w Dzienniku Praw Król. Pol. № 28. Tom. 7. str. 313.)

3

5

105

w Imieniu Nayiasnieyszego

Alexandra Iᵍᵒ

Cesarza Wszech Rossyi Króla Polskiego etc etc etc
Xiąże Namiestnik Królewski w Radzie Stanu

Zważywszy iż zachowanie dróg bitych wielkim kosztem uskuteczniania nych wymaga zaprowadzenia dokładnych przepisow porządkowych zapobiegaiących ich uszkodzeniu na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi, po wysłuchaniu z dania ogólnego zgromadzenia Rady Stanu, postanowilismy i stanowiemy co następuie.

1.

Chociaż postanowieniem z dnia 20 kwietnia 1816 szerokość dróg bitych iest przepisana, iednak aby drogi takowe niepodpadały uszkodzeniu, odtąd żadne zabudowania w polach i mieyscach otwartych bliżey nad dwa sążnie od rowów drogi bitey nie maią być stawiane, wyiąwszy gdyby wszczególnych przypadkach, po zasiągnieniu opinii Dyrekcyi dróg, zezwolenie od właściwey kommissyi Wojewodzkiey, wyiednanem zostało.

2.

Rowniez wmnieyszey nad dwa sążnie odległości, żadne parkany lub płoty w Polach i mieyscach otwartych, odtąd stawiane ani drzewa sadzone być niemaią.

3.

Gdzie pola orne bez posrednio przytykaią do rowów drogi bitey, winien być zostawiony ustęp na trzy stopy odległości, który zagonem rownoległym z rowem ma być oznaczony.

4.

Gdzie droga bita przechodzi przez las, gay lub zarośle dłuższe i szersze nad pół cwierci mili, drzewo w odległości trzech sążni po obu stronach rowów ma być wycięte zaraz po ukończeniu drogi bitey kosztem funduszu drogowego, wyiąwszy gdyby właściciel gruntu oswiadczył iż takowe wycięcie sam uskuteczni, w takim bowiem razie do uskutecznienia tego dozwolonym mu być ma szescioletni przeciąg czasu, od dnia ukończenia drogi bitey rachować się maiący.

Użycie gruntu drzewa wyciętego w obydwoch przypadkach zostawia się właścicielowi

5.

Młyny wietrzne niebliżey iuk w odległości dwudziestu sążni od drogi bitey, zakładać odtąd iest dozwolono.

Właściciel pol przyboznych, nie iest mocen wzbraniać na nie zie-
mi zrownie drogi bitey, ile Kroc tego potrzeba wymagać będzie, wyzn.

7.

Wrazie potrzeby spuszczania bagna lub moczarow dla osuszenia
Dróg bitych niemniey wody zrownie tychże Dróg, Właściciele tegoż bagna
lub moczarzow niemogą bronić takowego osuszenia, a zwłaszcza od-
niesionych ztąd korzyści do robot przy tymże osuszaniu podey-
mować się maiących przykładać się są obowiązani, gdyby zaś
szkodę ztąd ponieśli, maią prawo żądać stosownego wynagrodze-
nia. —

Rownież zapewnia się Właścicielom prywatnym żądaiącym wol-
nego odpływu wody przez drogi bite, wszelka wtym względzie wzaie-
mność z Strony Rządu za prawidło postępowania w takowych przy-
padkach, tak Rządowi iako i właścicielom, służyć powinny przepisy
Postanowienia z dnia 10 Października 1818 co do zapewnienia wolnego
odpływu wód i wzaiemnego onychże odbierania zapadłego. To samo ma
mieysce przy odwracaniu zatok rzek, skoro to dla zachowania drogi
bitey iest potrzebnem — 8. —

Bez mostow na drogach bitych będących, żadne młyny iazy i słu-
zy w odległości pół ćwierci mili bez zezwolenia Kommissyi Władzy
i bez poprzedzaiącey opinii właściwego obiazdu, ztąd zakładanemi być
niemaią. 9.

Narzędzia rolnicze podczas letniey pory, iako to: pługi brony i t.p. których
wleczenie szkodliwym iest dla drogi bitey, niemogą bydź prowadzone
tylko na kołach lub na saniach rownie drzewo na czterech tylko ko-
łach lub na saniach wiezione być ma w żadnym zaś przypadku wlecze-
niem być niemoże pod karą Złp. 2 za każde przewinienie, z wynagrodze-
niem szkody. — 10. —

Właściciele poboczných gruntow, z których wiązy na drogę bitą są potrzebne
obowiązani są stawiać na tenże własnym kosztem mosty na rowach
tey długości aby ich obwodu nie psuły, ani odpływu wody nieprzerwa-
ły zasypuiący rowy dla przeiazdu podpadną karze policyinej rowno
siak przekraczaiący przeciw Art. 535. Kodexu karnego nadto szkodę
nayrodzie są obowiązani. — 11.

Drzewa obok drogi nakładem funduszow drogowych zadrzone, do-
daią się pod Dozor Burmistrzow Miast lub Woytow Gmin
właściwych z obowiązkiem przestrzegania aby we całości i dobrym
stanie utrzymywane były, iednak drzewa przy tych tylko drogach
bitych zadrzone będą które

kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi wyraźnie wskaże.—

12.

We wszystkich nagłych i nieprzewidzianych zdarzeniach przeprawę tamuiących, iako to: nadzwyczaynych zwiewów śniegu, zerwanie przez wodę mostu, grobli, drogi, Właściciele gruntów pobocznych niemaią prawa bronić wytknięcia przez nie, temczasowego przeiazdu.—

Wytknięcie to nastąpi, przez Władzę mieyscową zaporozumieniem się z Właścicielem, tam gdzie to naydogodniey dla przeiazdu będzie.—

13.

Wszelkie nieczystości z chlewów, kloak, iatek i t. p. na drogę lub w iey pobliskości spływaiące, odrzucone lub wywożone być powinny, do czego uchybiaiący Właściciel srzodkami exekucyinemi przez Władzę mieyscową za wezwaniem Konduktora stacyi z niewolonym, prócz tego na zapłacenie kary Złtych 2. skazanym będzie.—

14.

Wyrzucanie śniegu, śmieci, chwastów, i t. p. na drogę bitą zakazuie się pod karą policyiną Złt 2. paszenie zaś Bydła luźnego lub w zaprzęgach zabronionem iest na tychże drogach, i w rowach pod karą groszy dziesięciu od każdey sztuki Bydła.—

15.

Władze mieyscowe w Miastach i Wsiach, przez które przechodzą drogi bite obowiązane są przestrzegać, ażeby takowe podług niniéyszych przepisów porządkowych w czystości i w dobrym stanie były utrzymywane, a gdyby przestrogi ich skutecznemi niebyły, powinnością ich będzie dowosie Kommissarzowi Obwodowemu Officyalistów drogowych, w pełnieniu Obowiązków na nich włożonych, niedbałych lub opieszałych.—

16.

Zakładanie targów na drogach bitych i tamowanie na nich przeiazdu zabronione iest pod karą policyiną od 2ch do 6ciu złotych

17.

Umyślne uszkodzenie Mostów, Łupów milowych, tablic, i drogoskazów poręczy rogatek kanałów, burtów, drogi, drzew sadzonych przy drogach bitych, prócz obowiązku wynagrodzenia szkody, karane będą podług Art 306, 307, i 308. Kodexu karnego.—

18.

Zakładanie Ognia pod Mostami, lub mnieyszey nad 100. Sążni odległości od Mostów znacznieyszych, zakładanie popasów lub noclegów pod mostami przeieżdżanie lub przechodzenie z Ogniem nieprzykrytym przez mosty, zakazanem iest pod karą Art 519 Kodexu karnego przepisaną.

19

Uszkodzenie rowów przepędzaniem Bydła, przeieżdżaniem lub innym iakimkolwiek sposobem zaszłe, kosztem Właściciela bydła lub sprawcy szkody, maią być naprawiane, a prócz tego sprawca ska

zanym

Skazanym będzie na zapłacenie kary po groszy 10. od każdey sztuki bydła. W takim razie Dróżnik zajęte bydło obowiązanym iest zaprowadzić do Woyta Gminy który po spisaniu Wyrzodu stosownego przeznaczenia szkody, powyższą karę na sprawcy zapisuie. —

20.

Dzieci na drodze bitey zwierzęta przez gminę mieyscową wyznaczony te i zabłąkane być powinny w przeciągu 24 godzin po odebraniu wezwania od Kondvktora stacyi. —

21.

Zabronione iest przednie ieżdzenie wozami lub końmi przez mosty zniszczeyszey długości, tudzież skupienie się wozów na tychże pod karą Art. 375 Kodexu Karnego przepisaną. — Bryki ładowne podczas przeiazdu przez znaczone Mosty powinny być od siebie oddalone na sześć sążni. —

22.

Każda bryka ładowana opatrzona być ma w hamulec żelazny i hamowaną być powinna w mieyscach gdzie będą ostrzeżenia na tablicach a to pod karą od 2th do 6iu złotych hamowanie kół bez hamulca pod tąż samą karą iest zabronione. —

23.

Nayszerszy ładunek bryki, nie może przechodzić sześciu łokci pod karą 2th na uchybiaiącego Właściciela lub furmana, i obowiązkiem przepakowania ładunku do miary oznaczoney

24.

Spotykaiący się na drodze bitey furmani, winni się mijać ostrożnie z ieżdżaiąc ieden drugiemu na pół drogi wyprawą stronę, a to pod karą Art. 379. Kodexu Karnego przepisaną. —

25.

Gdzie się znaydują przewozy na rzekach, a przy tychże przypadkiem brody, przewoźnicy obowiązani są wystawić mieysca bezpieczne do przeiazdu wiechami do dwóch sążni nad wodę wystaiącemi: kiedy rzeki lodami są pokryte, przewoźnikiem iest przestrzeganie podróżnych o mieyscach niebezpiecznych, bezpieczne zaś dla tegoż rozpoznania rozdług Toru, lub nurtem powinny być przeznaczone

26.

W razie nagłego spadnięcia wielkich śniegów, lub niezamowania się zawiei przeiazd wstrzymuiących, obowiązane są Gminy przez których grunta Droga przechodzi zaraz przez Kondvktora stacyi ilość robotników do odrzucania śniegów natychmiast dostawić. Koszta dnia tychże im za tych dostawiona do tey roboty za kwitem Kondvktora, położona będzie Gminom z opłaty szarwarkowey za dzień pracy przez A. 2. a zaciągnięty po Art. 2.

27.

Trakty srednie znacznieysze wychodzące na drogę bitą powinny być od punktu zatknięcia się na 30 sążni w gruncie gliniastym a na 10 w piaszczystym wyłożone kamieniem grubym, lub wyzwierowane, dla otrząśnięcia błota z kół, co szarwarkiem przeznaczonym do traktów srednich, w miarę możności ma być uskutecznione

28.

Zaiazdy do znacznieyszych karczem kosztem ich właścicieli wybrukowane być powinny podobnież i place około domow pocztowych.

29.

Drogi boczne lub polowe do przewozu materyałów do uskutecznienia lub utrzymywania dróg bitych służące, a iuż exystuiące bez zezwolenia Kommissarza Obwodowego nie maią być zamykane, w przypadku robienia nowych, nastąpić to niemoże bez poprzedniczego z właścicielem gruntu ułożenia się.

30.

Wyszukiwania materyałów potrzebnych do dróg bitych tylko za zezwoleniem właściciela gruntu, lub za upoważnieniem Kommissyi Wojewodzkiey i poprzedzonym ostrzeżeniem właściciela wczasie i sposobem szkody nieprzynoszącym iest dozwolone.

31.

Zniewagi czynne lub słowne Officyalistom wyższym iako to przeciw Inżynierom obiazdów i tym podobnym wyrządzone, karane będą podług Art. 248. i 249. Kodexu karnego, podobne zaś zniewagi niższym Officyalistom iako to: Konduktorom Stacyow, i innym niższego stopnia Dozorcom wyrządzone, karane będą według Art. 482 dopiero wspomnionego Kodexu.

Nawzaiem wszelkie zniewagi czynne lub słowne których by się dopuszczali Officyaliści drogowi względem podróżnych, karane będą według Art. 314. tegoż Kodexu.

32.

Każdy Woyt Gminy i Burmistrz winien dodać pomocy Officyalistom i Dozorcom drogowym, ile razy iey ku zachowaniu niniejszych przepisów porządkowych zażądaią.

33.

Będą wystawione przy wszystkich drogach bitych tablice na słupach ostrzegaiące o przewinieniach i karach niniejszem postanowieniem na uchybiaiących przepisanych

niniejszem gdzie się rozchodzą drogi bite mają być osadzone Drogowskazy, znapisami dobrze takowe drogi prowadzą.

35.

Kary niniejszą uchwałą postanowione wymierzane będą za nowe przekroczenia przez Sądy właściwe to iest: za występki przez Sądy Grodzkie, a za przekroczenia policyjne przez Sądy Policyjne, przed któremi to Sądami zwszyscy iakiego bądź stopnia Officyaliści mający sobie poruczony dozor nad drogami bitemi, przeciw Art. 31. nowy wykraczający wprost bez poprzedniczego ich oddania pod Sąd przez Władze wyższą odpowiedzialnemi są, lecz Sądy Grodzkie obowiązane będą, uwiadomuy władze nad temi Officyalistami bezpośrednio przełożoną, o każdem przeciwko nim przedsięwziętym postępowaniu sądowem, policyjne zaś o zapadłym wyroku.

36.

Kary pieniężne wpływać mają na rzecz funduszu drogowego a Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi rozrządzi Kontrolle tego wpływu.

Do skutecznienie tego Postanowienia które ma być do Dziennika Praw umieszczone, Kommissyom Rządowym wszem do których na ten czas należy poleczamy.

Działo się w Warszawie na Posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 12go Lutego 1822 r.

Minister
Spraw Wewnętrznych i Policyi
/:podpisano:/ Mostowski

/:podpisano:/ Zaiączek
Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady
/:podpisano:/ Kopsiecki
Zgodno z Oryginałem
Radca Sekretarz Stanu Generał Brygady
/:podpisano:/ Kopsiecki
Za Zgodność
Sekretarz Generalny Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi

Tasa
do Obr

115

3

Statumen

109

Zasady Techniczne
do Obrachowania Anszlagów
na rok 1833.

Michał Krzyczki

do N.ru 5

Stanowi
Anszlag
utożone
wikaszp
dnia

Wyszczególnienie

1. Karczowanie
Szerokość
i rozwiel
wiszna
Karczu
i rozwór
Rozwie
cięcie
I. Przyjm
rozwar
drzewa
a Lasu
na
b „ S
go
c Krza
sli
II. Kam
sa d
z upra
a Lasu
nego
b „ d
na

3

Statumen

1.

do N^ru 5682.

Zasady Techniczne

Stanowiące maximum w obrachowaniu Anszlagów Konstrukcyinych na rok 833. ułożone sessyonalnie w Dyrekcyi Kommunikacyi Lądowych i Wodnych dnia 4. Grudnia 1832. roku do budowy Dróg

	Wyszczególnienie	Potrzeba dni: Rzem.	Piesz.	Ciąg.	Uwagi
1.	Karczowanie				
	Szerokość drogi z rowami i rozświetleniem wynosić winna Sążni 16. to iest: Karczunek saméy drogi i rowów bocznych Sąż: 10. Rozświetlenie czyli wycięcie Sążni 6^ti —				
	I. Przyimuie się na wykarczowanie i uprzątnięcie drzewa: —				
	a. Lasu wysokopiennego na 5. Sążni □.		1		
	b. „ Średniopiennego na 10 Sąż: □. } Maxim.		„ 1		
	c. Krzaków i Zarosli — 20. Sąż. □. } Maxim.		„ 1		
	II. Na wyświetlenie za fos są drogi czyli wycięcie z uprzątnięciem drzewa				
	a. Lasu wysokopiennego na Sążn. □		1		
	b. „ Średniopiennego na 20. Sążni — □ } Maxim.		„ 1		

	Wyszczególnienie	Potrzeba dni: Ludzi	Konie	Woły	Uwagi
	c. Krzaków i Zarośli na 40. Sążni □ Sążni	„	1	-	
2.	Prowy odkrodowe				
	Wednie minimum 4. Stopy za wypłatę a podług potrzeby więcey, za rowanie zapłatę na 2. Sążnie długości	„	1.	„	
3.	Plantunek				
	Zrobiony bydź winien w szerokości Łokci 19. czyli od krawędzi do krawędzi drogi				
	Płaszkowatość nad Plantunkiem winna bydź rachowana tamże z nadsypaniem 6 Cali nad bruk drogi wyniesiona				Sama płaszkowatość plantunku nieco powinna wyniesienia nad bruk 8. cali.
	Plantunek uważa się za ordynaryjny kiedy iest okopany rowami i zastosowany do projektu niwellacyjnego, nieprzechodzi iego wyniesienie nad poziom srzodka 6. cali				Do plantunku ordynaryjnego liczą się rozsypki które w srzodku mają 6. Cali wyniesienia. Rozsypki zaś nad tę wysokość do grobkowania należą.
	Na zrobienie 1. Sążnia liczącego takiego plantunku z wykopaniem rowów bocznych, i nadaniem, skarpom, 45. Stopowey pochyłości przyjmuie się	„	1	-	Rowy boczne drogowe we ordynaryjnych 4. stopy trzymać powinny od bruku 2. Stopy
	Rozsypka wyniesiona nad bruk 6. Cali w srzodku				

3

Statumen

G

Wyszczególnienie	Potrzeba dni Rano	Pusz	Cień	Uwagi
uważa się za groblowanie				Rowów nie potrzeba a gdzieby koniecznie były odstąpić od Skarpy nay mniey o iedną Sążnię –
Na 1mu Sążeń hub: takiego groblowania łaczkami biorąc Ziemię z odległości średniey 40. Sążniowey przyimuie się dni – – –	"	2.		Gdy ceny robotnika nie są wszędzie równe zaczem się przy groblowaniu przyiąć powinno, co pieszym lub furą mniey kosztować może: rachuie się że na Łaczkę bierze się 2 Stopy Kubiczne i że Człowiek dwie mile na dzień robi i sam ludzie rachuie się że fura mil 5. dziennie uiedzie i że 1o konna bierze na każdy raz od roku Stop Kubicznych
Groblowanie do którego Ziemię furami z odległości 80. Sążni i daley dowozić trzeba przyimuie się na 1mu Sążeń kubiczny				

Sama obłąkowatość plantu mieć powinna wyniesienia nad burtę 8. cali. Do plantunku ordynaryinego liczą się wszelkie nasypki które w średnicy mniey 6. Cali wynoszą. Nasypki zaś nad tę wysokość do groblowania należą Rowy boczne drogowe we dnie naymniey 4 Stopy trzymać maią; odstęp od burty 2 Stopy

4.

Wyszczególnienie	Potrzeba na			
	Cegłę	Kamień	Cegłę	
				Kubiczne miary bez ładowania i podług zasad do obrotu cegły nowiorych.
4 Darnowanie				
Według potrzeby wsporobi kozuchowe lub murowe wymyślą do położenia darnu wedle kwarty i Skarpy drogi — . — . — . —				W grobłach wysokich nad 3 sążeni toż samo zasłanie: w dole zaś samo w poszczególnych kozuchowanych lub nie kozuchowanych Krajano i zwożono każdy sąż stosownie do cen lokalnych
Darnina mieć powinna 4 Cale grubości i 12" w □. Na uczynienie tafli darniny 1 Sążnio kub: rachuje się — . — . —		1⅓		
Samostrzały czyli opaski dawać należy na 1 Cal grubości a 12" szerokości powinna bydź kolektami przytoczona na zrobienie 1 Sążn □ przyjmuje się		¼		
Kozuchowanie potrzebuje zakrój samej tafli to iest na 1 Sążeń □		¼		
Dla darnowania murowego na 1 Sążeń kubiczny samej roboty		2⅔		
5 Szossowanie				Gdy Kwinta drogami mianowana ubicie ustala
Według położenia miejsca dane bydź może				

Wyszcz

z Sanscr
Zwirze
krągo go
Zwirem
a Szabro
wanie
no na
na grun
b. Pokła
nych
bydź
ści 10
b. Cal
legoż
lub Zwir
szerok
a b. cal
ści —

a. podłu
naszab
do 1½ c

3

Statumen

G

Rozdz.	Wyszczególnienie	Potrzeba dni Rzem.	Pisz.	Ciąg.	Uwagi
	z samego Szabru lub Zwiru albo bruku przykrytego Szabrem lub Zwirem — a Szabrowanie lub zwirowanie dane bydź winno na Szerokość 3" Sążnie na grubość Średnio 8. Cali b. Pokład z kamieni dużych czyli bruk ma bydź dany w szerokości 10. Stóp na grubość 6. Cali — pokrycie tegoż pokładu Szabrem lub Zwirem ma mieć szerokości 3. Sążnie a 6. cali średniey grubości —				razem potrzeba ią w początku tak wynieść aby zwirowana na środku trzymała — 16" Szabrow: 14" ugruntow: 13" Dla czoła kamieni zptytowanych stanowi się miara od 6. do 12. cali okrągłych brukować niemożna gdyż kamienie płaską powierzchnią na plancie leżeć powinny.
	a potłuczenie 1. Sąż. kubic. na szaber wielkości od 1. do 1½ cala wymaga	.	10.	.	Kamienie Szaber i Zwir powinny bydź w Sążniach kubicznych na miarę polską

6.

	Wyszczególnienie	Potrzeba			Uwagi
		Sążeń	Cala	Linia	
b	Podniesienie nasypu z Jarnia Kubikowego do pierwszego podkładu	..	2		Położone i odebrane.
c	Ułożenie pierwszego podkładu z grubych kamieni czyli bruk wraz z ławami 1 Sążeń □ z wyrównaniem — — — —	..	1/2	..	Gdyby wyrażenie budowy zajść miała zmiana w materyałach, twardych na tenczas tam gdzieby się o to zdało bo dowy dobry Kwir znalazł miejsca będzie w mniejszej gabarytku oneg i mniejszy grubości uzyje podług uznania Dyrekcyi zamiast ber Kwir w większej ilości o 1/5 icżeli przy kładnictwa wynosi tanowi aby się wyrachować dała Kapitała nie siała by się obliczyć w proporcyi na zasadzie ceny robotników
d	Rozsypanie i ubicie Żwiru, albo Szabru 1 Sąż. Kub. wraz z dostawą z pozarowów — — — —	..	1/4	..	

	Wyszczególnienie	Potrzeba			Uwagi
		Sążeń	Cala	Linia	
6	Mosty				
	Według te				
	i materyą				
	będzie mu				
	ne lub dr				
	wanych.				
	Do wyrac				
	przyjmu				
	mowe ku				
	Sąż. Kub				
	Wap				
	Pias				
	Do wym				
	wraz z po				
	nie i uwza				
	łów do S				
	Przy bu				
	podług z				
	wych i n				
7	Kamien				
	Budowne				
	daszy, wed				
	Kamien				
	obrony be				
	4 Sążnio				
	wnętrzny				
	Koszt nie				
	się kosztu				
	mieni —				
	Na osadz				
	iżto —				

3

Statumen

7. 113

	Wyszczególnienie	Potrzeba dni Rzem.	Piesz.	Ciąg.	Uwagi
					Ładunku 16 Stop: Ku na parę koni i 5. mil iazdy
6	**Mosty i Kanały**				
	Według tego iak mieyscowość i materyał dozwala, mogą bydź murowane albo drewniane lub drewniane na murowanych scianach. —				
	Do wyrachowania kosztów przyimuie się na 1. Są: Ku: Muru kamieni Polnych Sąż Kub 1.1/4.				
	Wapna Korcy 4.				
	Piasku Stop Ku: 48.				2/ok. 9
	Do wymurowania 1. Są: Ku wraz z poptytowaniem kamieni i urządzeniem bukszteltów do Sklepień — — —	5	6		
	Przy budowie z drzewa podług zasad dotychczasowych i rodzaiu roboty				
7	**Kamienie burtowe**				
	Osadzone w 4ch rzędach: w rzędach wewnętrznych drogi kamień od kamienia osadzony będzie w odległości 4 Sążniowey, w rzędach zewnętrznych o 8. Sążni. Koszt niepowinien przenosić kosztu zwyczaynych kamieni —				
	Na osadzenie 15 Sztuk przyięto — — — — —	"	1	"	

8.

Nro Porządk.	Wyszczególnienie	Potrzeba dni: Tydzień	Potrzeba dni: Dzień	Potrzeba dni: Ciąg	Przypada: złr.	Przypada: gr.	Uwagi
	Wielkość tych kamieni wynosi się od 24 do 30. Cali na wysokość, grubość i Szerokość stosownie.						
8.	Poręcze czyli baryery groblowe Podług Wzoru Nakt. Sążeń, bierzący takiej baryery, z słupkami obrobić ustawić i dostawić z płaszczyzn Ciosiatki — .. — .. —	1/10.	2/10.	"			
	Pomalowanie — .. — .. —	"	"	"	2	"	
9.	Znaki Wierstowe Słtkowe i Mostowe						
a	Słupy Wierstowe maią bydź robione według przepisanego Wzoru z drzewa dębowego						
b.	Słtkowe i Mostowe z kamienia 30. cali wysokich a 15. w rzole szerokich						
	Na obrobienie na czysto i ustawienie Słupa Wierstowego od Sztuki przyimuie się — — — — — — —	"	"	"	12	"	
	Pomalowanie deyno wraz z napisem — — — —	"	"	"	8		
	Za ustawienie 15 Słupków Słtkowych i Mostowych,	"	1				
	Na pomalowanie z napisem 1 Sztuki — — — —	"	"	"	"	15.	
10	Zagrabywanie Adamizacyi Odbywać się winno przez Drożników przyimuie się na 1. Sąż: bierzący drogi —	"	"	"	-	7½	
11	Ostateczne uporządkowanie drogi						

3

Statumen

114 9.

Nr Bieżący	Wyszczególnienie	Potrzeba dni Drzew	Potrzeba dni Pisz	Potrzeba dni Ciąg	Przypad Złł	Przypad gr	Uwagi
	Przyjmuje się od Sążnia bieżącego	"	"	"	"	7½	
12.	**Dozór** Na 1. milę drogi przyjmuje się na 24. Miesiące w Ogóle				2160	"	
13.	**Narzędzia** Na milę na wszelkie narzędzia iako to: Młoty, Arfy, Kafary, Taczki, Tyczki, Kołki, i. t. d. w Ogóle	"	"	"	1500	"	
14.	**Extraordynarya** Na nieprzewidziane wydatki, bonifikacye, druki, na 1. Sążeń bieżący drogi	"	"	"	"	15.	Wogólności Gdy okoliczności dozwolą koszt zniżyć i ten byłby w Anszlagu niższy od Skali zasad, natenczas w kalkule się nie podniesie.

Działo się na posiedzeniu Dyrekcyi Kommunikacyi Lądowych i Wodnych w Warszawie dnia 4° Grudnia 832 r.

Dyrektor Generalny

Generał Major (podpisano) Christiani

Pekl

Couc

Lag

Wzory przecięcia
do zakładania gościńców bitych.
Modèles des Profils de la différente construction des chaussées
Querprofilzeichnung zur Anlage der Kunststrassen in einer ebenen und sanftgebrochenen Gegend.

I

z Kamienia granitowego
En grand des chaups
Gründung mit Graniten

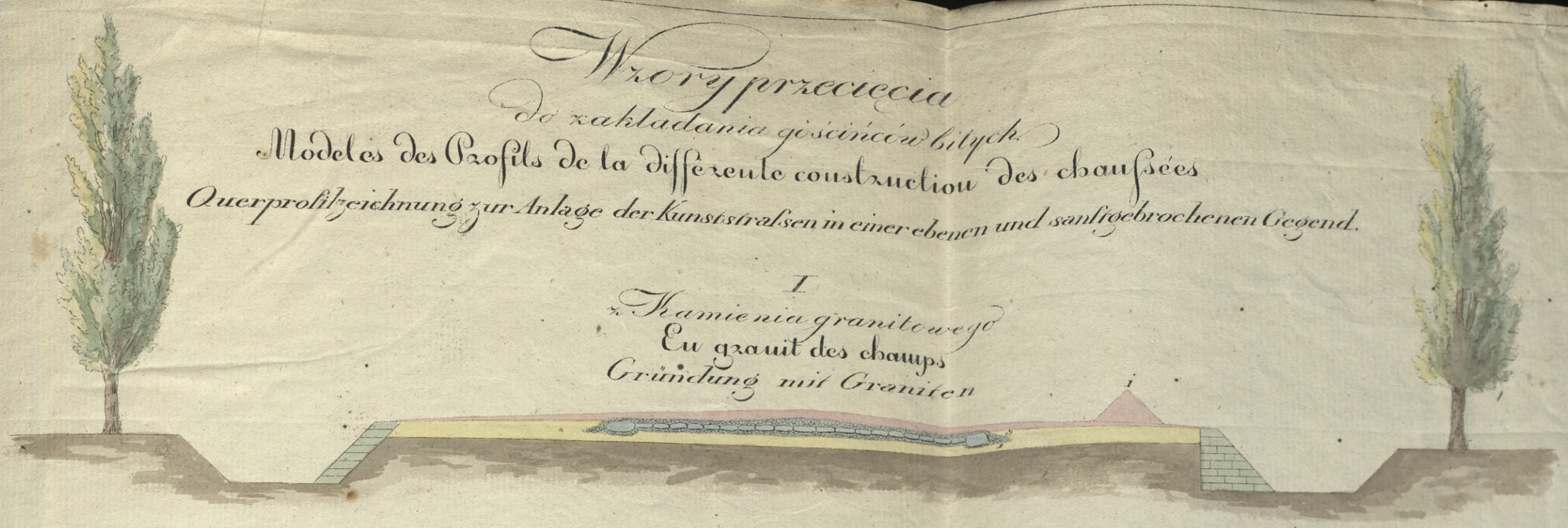

Pokład
Couches
Lagen

Stratumen	Gruntu	
	Premiere	
	Grundlage	
Pulvis	Srodkowy	
	Seconde	
	Geschlagener Uiberzug	
Crusta	Wierzchni	
	Troisieme lacroute	
	Kiesdekke	

II

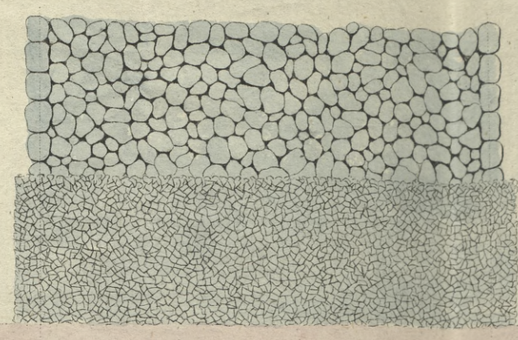

Rezerwa Żwiru
Reserve de gravier
Vorrathsprisme

III

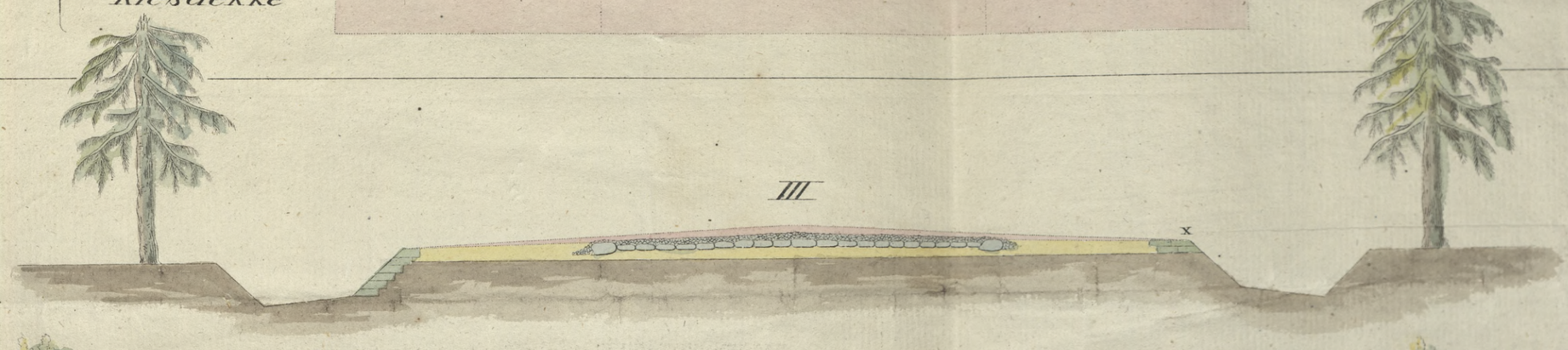

IV

w Piasku bez darniny
Dans le sable sans gazon
Im Sande ohne Rasenbekleidung

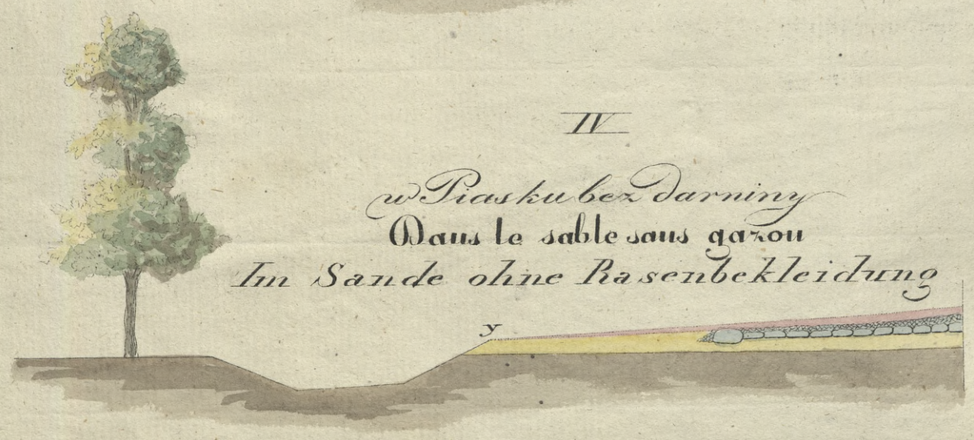

V

w Piasku bez rowów
Dans le sable sans fossés
Im Sande ohne Graben

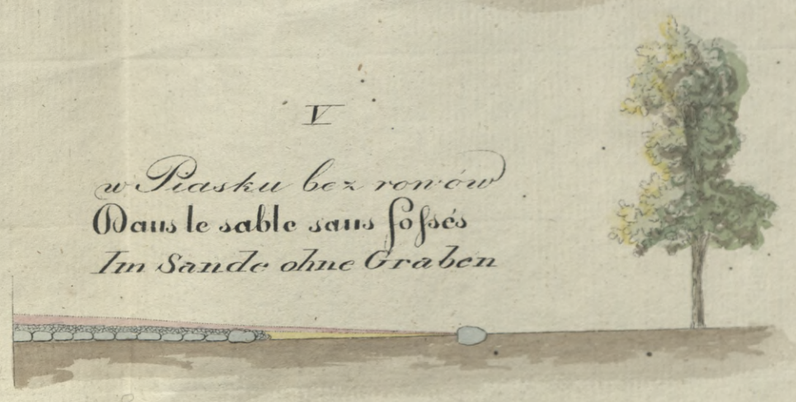

VI

w Piasku z Żwirem
Dans le sable ou gravier seulement
Kies Straße auf Sandboden

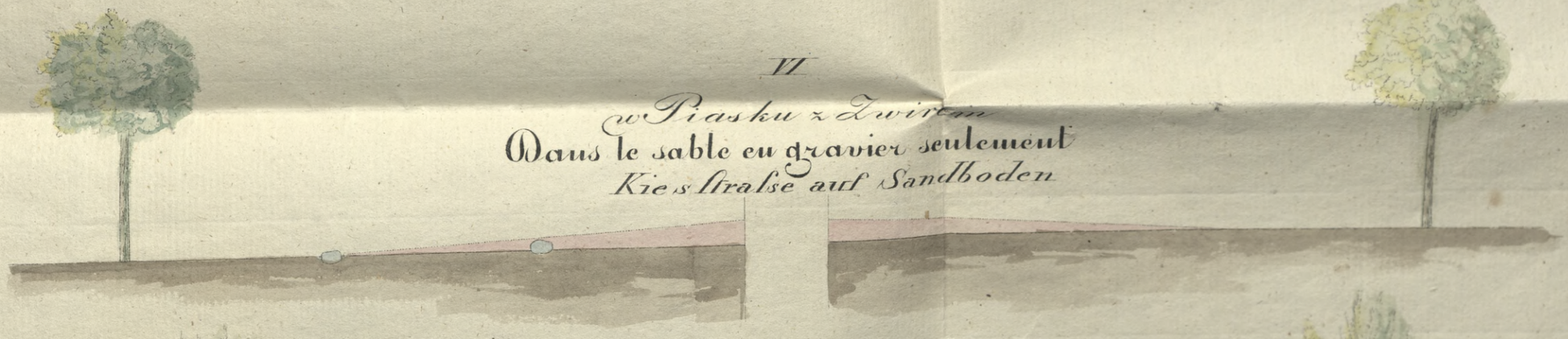

VII

z Kamienia łupanego wapiennego
En pierre de taille calcaire
Mit geschlagenen Bruch und Kalksteinen

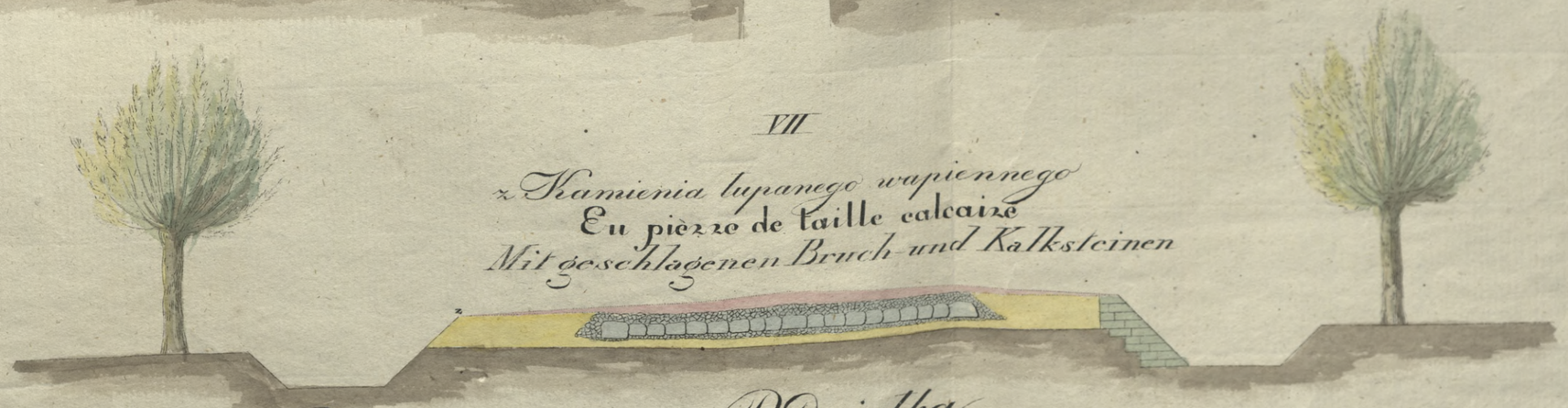

Dyrekcya Generalna Dróg i Mostów
w Królestwie Polskiém
w Warszawie Pku 1819.

Podziałka
Pięciu Sążni miary Warszawskiéy

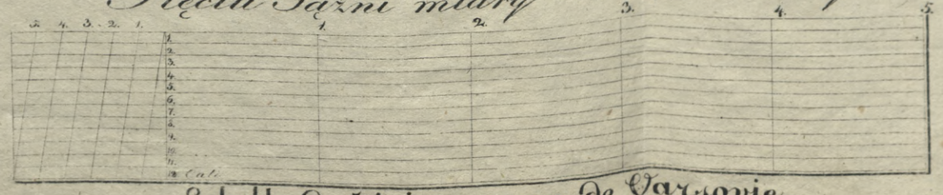

Echelle de 5 toises mesure de Varsovie

Litografowano w Biórze Sztabu Kwatermis. Gen.

117

118

Wzór

Dla budowy Traktu Kowieńskiego

Profil Plantu Ordynaryjnego

Profil Plantu w Przekopie

Grobla

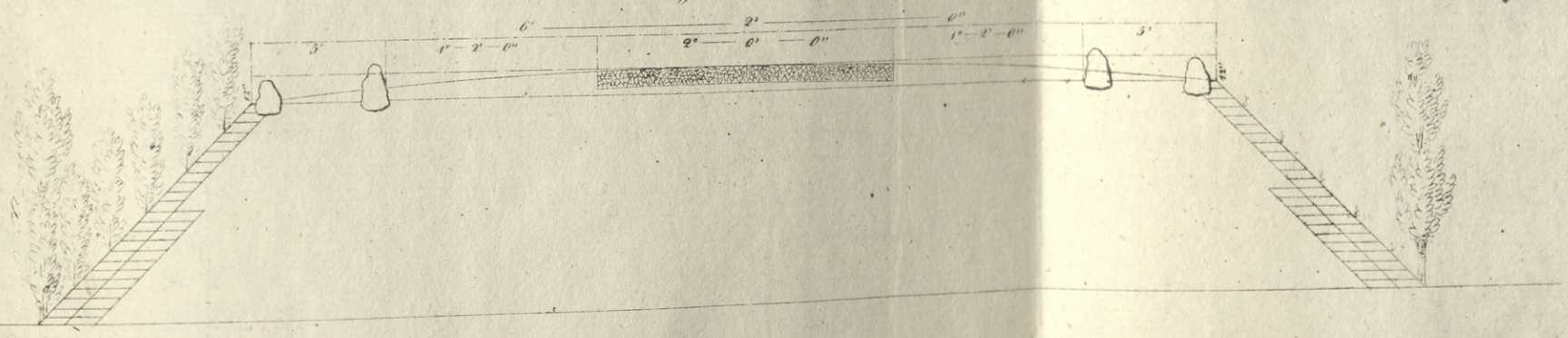

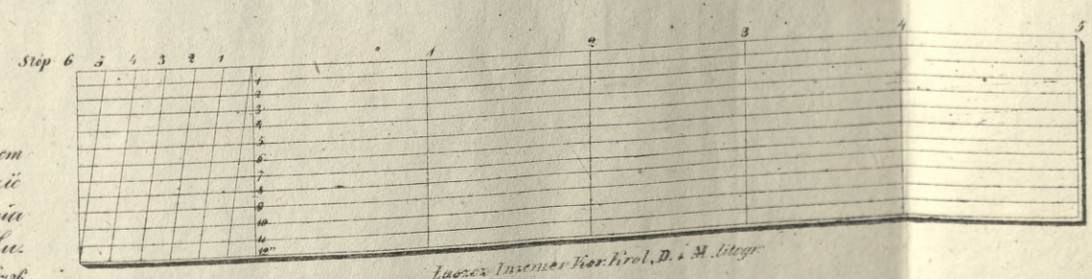

Od a. do b. ustęp stóp 3. między rowem a polem na którym drzewka sadzić się maią, stósownie do postanowienia Xięcia Namiestnika Król. z Dnia 18 Lutego 1822 Roku Art. 2 i 3. N° 836. a Dyr. N° 736.

Łaszcz Inżenier Kor. Król. D. i M. Sztab. Kpt.

Do N° 2466. z 10ⁿ 1827.

Dyrekcya Jeneralna Korp. Król. Dróg i Mostów w Warszawie dnia 19 Lutego 1828

M. 116

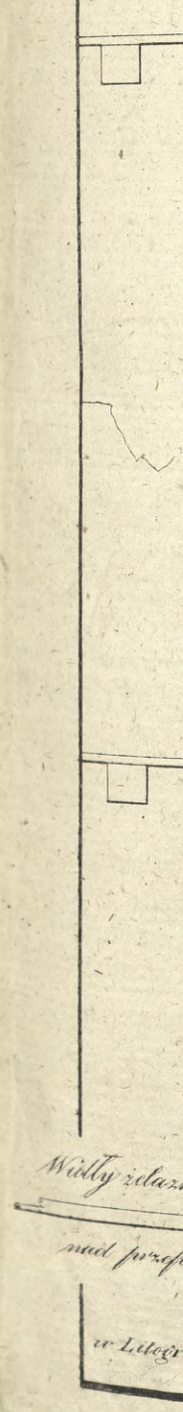

Fig: I

Przecięcie Ulicy miejskiey na sposób Mac=Adama urządzić się maiącey

Od a. do b. c. wypukłość właściwey Mac Adamizacyi czyni cali trzy, lecz cały spadek poprzeczny od a. do rynsztoku czyli do punktów b. f. maximum na 10 cali iest oznaczony, to iest w tenczas gdy spadek podłużny niemoże bydź większy nad jeden cal na sążniu ciągłym ___ Minimum spadku poprzecznego od a. do f. iest cali 6 co na miejsce w tym razie, gdy spadek podłużny dwa cale na sążniu ciągłym wynosi.

Jeżeli iuż wybrukowana Ulica przerabia się na adamizowaną, wypada piętnastocalowy spadek instrukcyi dawniejszą przepisany zatrzymać.

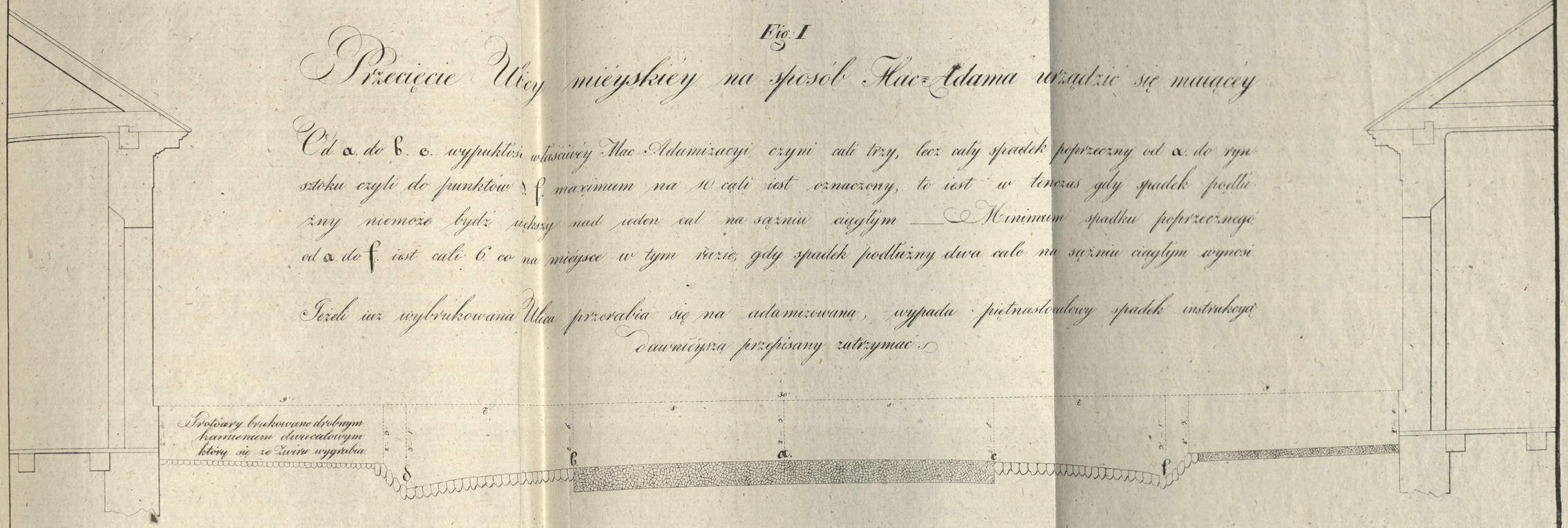

Fig: II.

Przecięcie i Wymiar Ulicy miejskiey wedle Instrukcyi Komissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi pod dniem 26. Września 1820 roku na Radzie Administracyjney przyięty.

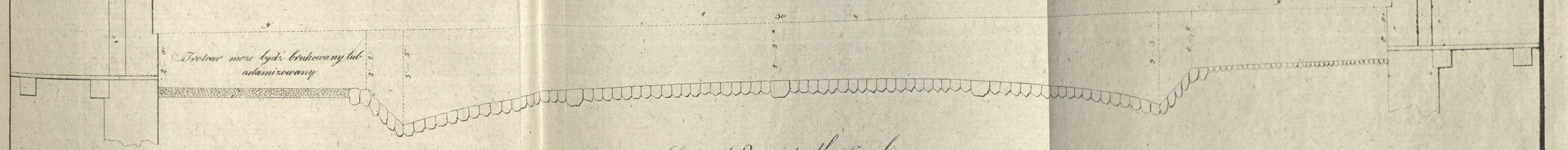

Od a. do f. rest spadku 15 cali

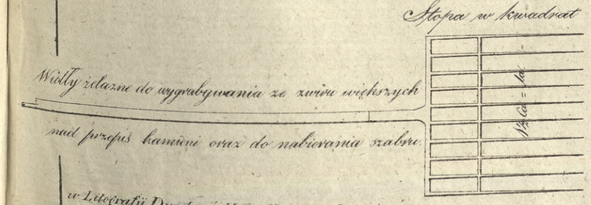

Fig: III.

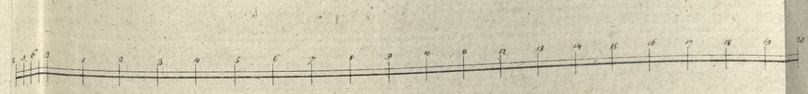

Fig: IV.

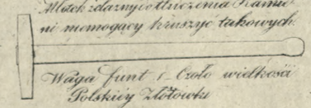

W Litografii Dyrekcyi Szkoły Korpusu Inżynierów Dróg i Mostów 1827 Roku

do N° praesid 108. z 32.

29 ib. 24

Wzór

do szossowania dróg bitych

stosownie do gatunku materyałów

do N° praesid 108. z 32.

2 qeb. 4 ½

Wzór

do szossowania dróg bitych

do N° praesid 108. z 32.
2 gub. 4 ½

Wzór

do szossowania dróg bitych

stosownie do gatunku materyałów i rodzaiu konstrukcyi, z opuszczeniem koryta na plancie.

A

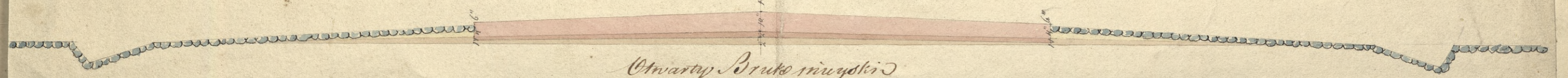

Otwarty Bruk mieyski

B

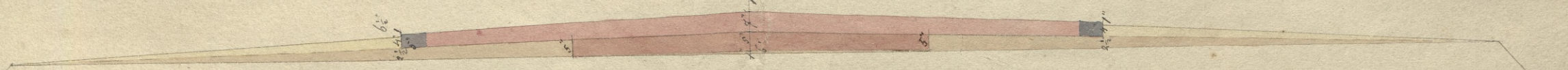

Na brukowanym pokładzie szabrowanie

C

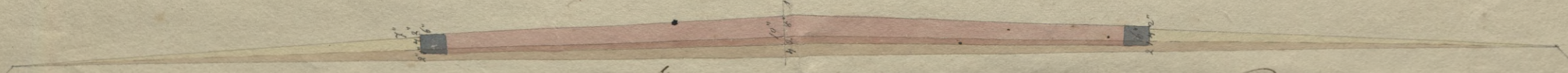

Jednostayne Szabrowanie

Zgodno z oryginałem
J. Rakowiecki
Jur:

Dyrektor Generalny
Generał-Major (podpisano:) Christiani.

D.

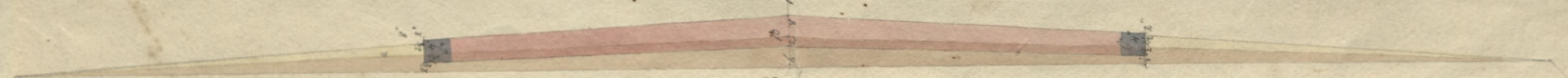

Samo Żwirowanie

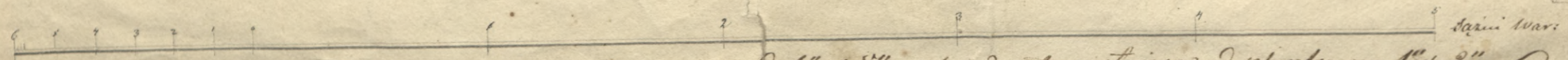

Na B.C.D ułoży się opaska z grubszego materyału od 6" do 8" w kwadrat wystaiąca od plantu na 1" do 2".

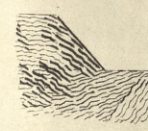

ПРОФИЛЪ

Шоссе для построенія онаго на подобіе Прускаго.

PROFIL

do budowy Drogi bitéj na sposób w Prussach używany.

Do № 9451.

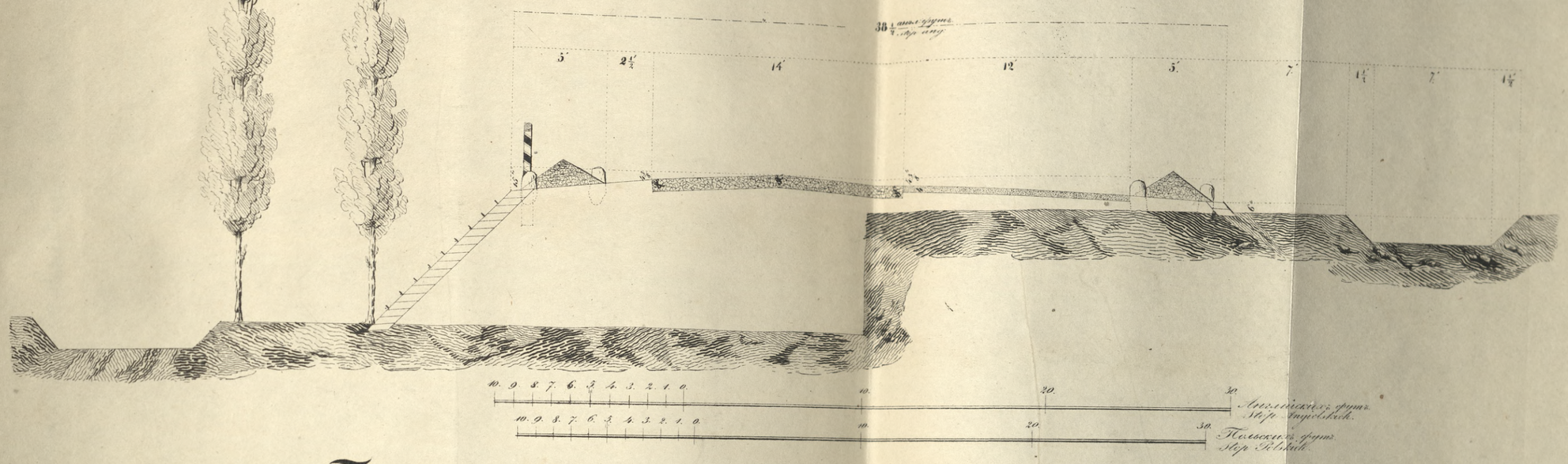

Примѣчаніе

1. При земляномъ полотнѣ, оставлять по обѣимъ сторонамъ шоссе отступы, отъ края дороги до рва, на одну сажень; но тѣмъ широта подошвы рва содержащая неменѣе одной сажени, недолжна быть съужена. Борты же будутъ на одной горизонтальной линіи.

2. Мѣста для бортовыхъ камней и на укладку ремонтнаго матеріала, будутъ имѣть отъ края дороги по 5ть футъ; промежутки же между камнями въ продолжность дороги, полагаются пяти саженные.

3. При насыпяхъ значительной высоты, коихъ эскарпы должны быть неменѣе какъ подъ 45мъ градусомъ наклонены, сдѣлаются контра-эскарпы съ банкетами на 3. фута, оступы же будутъ между оными отъ 2хъ до 3хъ сажень, что такъ же должно произвести въ прорѣзахъ, гдѣ только банкеты будутъ въ 2 фута широтою.

4. Возлѣ насыпей могутъ быть отступы на 7. футъ отъ дорожной канавки, но на болотнистыхъ мѣстахъ можно сдѣлать по ширѣ этихъ, однакожъ не болѣе трехъ сажень.

5. Въ прорѣзахъ отъ борта дороги до рва не будетъ никакаго отступа и для того сдѣлается подошва рва въ три фута широтою; между же канавкою и эскарпомъ прорѣза, нужно устроить отступъ въ 3. фута широтою.

6. Въ мѣстахъ, гдѣ шоссе будетъ пролегать чрезъ города, мѣстечка и болѣе застроенныя деревни, разсыпка матеріала должна производится по серединѣ дороги и даже до 3хъ сажень широтою, равномѣрно на насыпяхъ и большихъ покатостяхъ, гдѣ лѣтняя дорога (Sommerweg) не представляетъ совершенной прочности на дорожные надолбы обезпечиваютъ безопасный проѣздъ.

7. Алеевыя деревья должны засаживаться въ прописанномъ для того порядкѣ въ печатной Инструкціи сообщенной каждому въ особенности Инженерному Офицеру. Во время же вырубки лѣса, оставлять самородныя деревья въ линіяхъ назначенныхъ для засаживанія оными при шоссе и въ 5ти саженныхъ отступахъ.

Впрочемъ слѣдуетъ соображатся съ размѣромъ означенномъ на этомъ планѣ.

Варшава 23 Декабря / 4 Генваря 183 8/9 года.

Uwagi.

1. Przy plancie zwyczaynym, zostawi się z każdéj strony drogi jedno sążenowy odstęp od krawędzi burty do fossy. Przez to jednak nie powinno się zwężyć dno fossy, które naymniéy ma mieć 1. sażen szerokości. Obie burty drogi, będą na jednéy linii horyzontalnéy.

2. Mieysca na kamienie burtowe i materyał konserwacyiny, mieć będą szerokości, licząc od krawędzi drogi po 5. stóp z każdéj strony. Odstępy zaś między kamieniami na długości drogi przyimują się 5cio sążenowe.

3. Przy wysokich Groblach, których skarpy naymniéy pod 45° pochylone być powinny, założą się kontraskarpy, z ławami 3. stopowemi, odstępy zaś między ławami będą na 2 lub 3. sażeny; toż samo w przekopach, gdzie ławy będą tylko na 2. stopy szerokie.

4. Obok Grobel, ustępy od fossy, mogą być 7. stopowe, a na bagnach, mogą być szersze, nie powinny iednak być większe nad 3. sażeny.

5 W przekopach od burty drogi do fossy, nie będzie żadnego odstępu, a dno fossy zrobi się tylko na 3. stopy szerokie. Między fossą zaś i skarpą przekopu, zostawi się ustęp na 3. stopy szeroki.

6 W miejscach gdzie Chaussée ma przechodzić przez Miasta i Wsie więcey zabudowane, sypać się będzie materyał na środku drogi, i nawet do 3° szerokości; toż samo na groblach i na nagłych spadkach, gdzie Sommerweg, nie przedstawiałby dostatecznéj trwałości ani baryery nie zapewniałyby dla podróżnych bezpieczeństwa.

7. Alejowe drzewa, sadzić się będą w sposobie przepisanym litografowaną Instrukcyą, każdemu Officerowi udzieloną. Przy wycinaniu zaś lasów, zostawią się drzewa naturalne pojedyncze w liniach na sadzenie drzew przeznaczonych i w odstępach 5. sażenowych.

Zresztą zastósować się do wymiarów na niniejszym wzorze zamieszczonych.

w Warszawie dnia 23 Grudnia / 4 Stycznia 183 8/9 roku.

Do N^u z 34

Obiaśnienie

Przy groblach iuż exystuiących wyższych nad 1 stopy maią się wbiiać w Skarpę kołki flancowe grube od ¼ do ½ cala w kierunku prostopadłym do płaszczyzny skarpy na 1 stopę [illegible]

Wzór

do obsadzenia Skarp Łoziną

Do Nru z 34

Obiaśnienie

1. Przy groblach już existuiących wyższych nad 1 stopy maią się wbiiać w skarpę kołki flankowe grube od ½ do ½ cala w kierunku prostopadłym do płaszczyzny skarpy, na 1 stopę głęboko Litt. A
2. Przy nowo budowanych się groblach, flanca zaraz przy konstrukcyi układać się winna równoodległe od poziomu i ma bydź dłuższa, iak to widać na profilu pod Litt. B.
3. W obu razach flance po wyrośnięciu obcinać się maią nożycami w szerokości 2 stóp od burty drogi i na 3 stopy wysoko, zostawuiąc co 3 sążnie 1 pręt na drzewo w formie topoli wyprowadzić się maiące na którem gałązki do wysokości 1 Sążnia powinny bydź obrzynane.

W Warszawie d 28 Października 1834 roku.

Dyrekcya Komunikacyi Lądowych i Wodnych.

Wzor

do obsadzenia Skarp Łozimą

Profil Poprzeczny

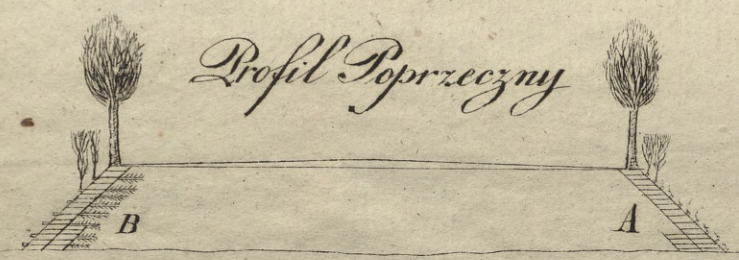

Planta.

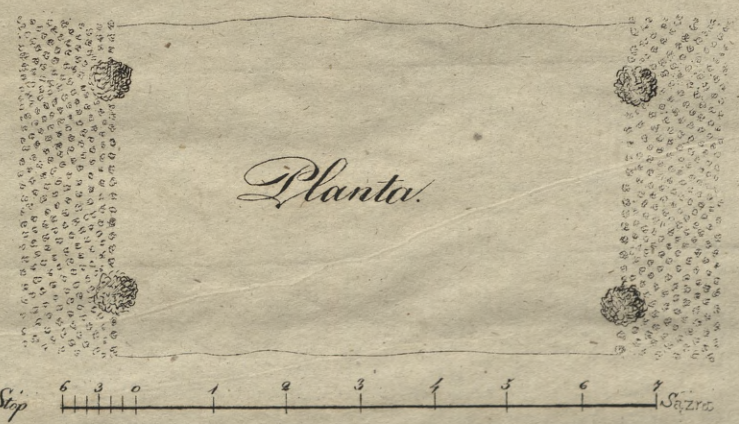

Profil Podłużny

Litogr: Dyrekcyi Komunikac: Lądowych i Wodnych

WZÓR

do Obsadzenia Dróg Bitych, Drzewami

WZÓR

do Obsadzenia Dróg Bitych, Drzewami

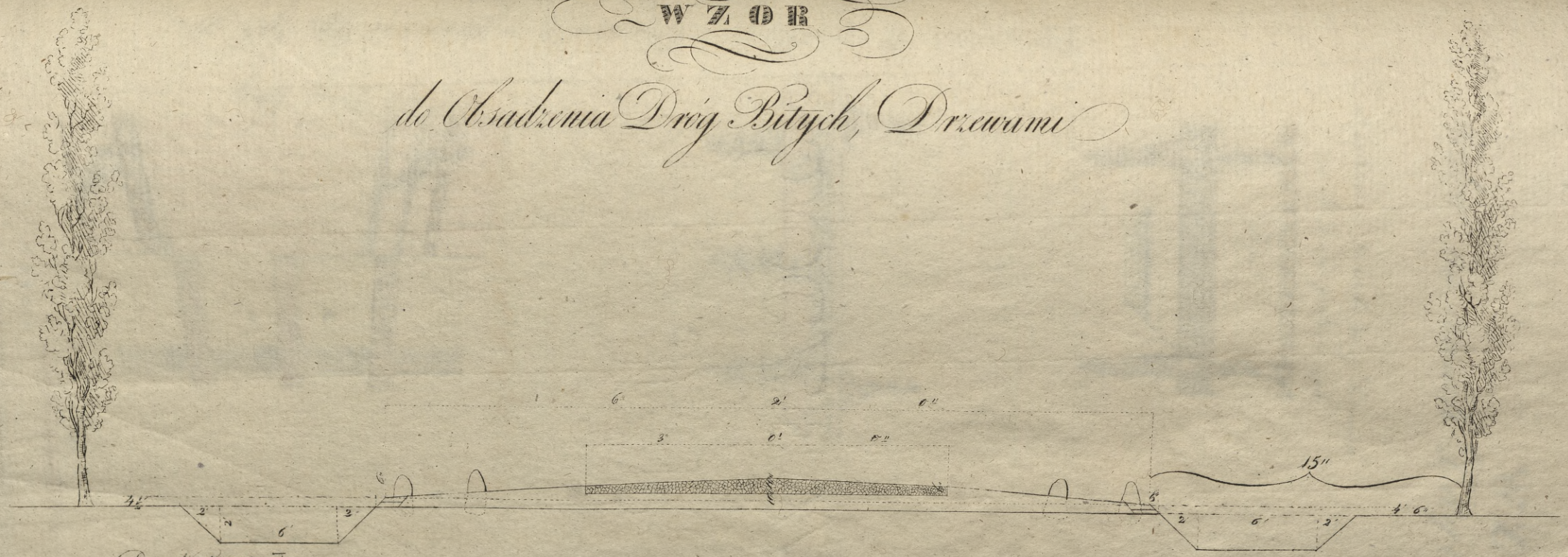

Do N.ru 1891, z 34.

Drzewa przy Drogach bitych sadzone bydź maią w odległości 15 stóp m. p. od burty drogi, w linii prostéy bezwzględnie na zmieniaiącą się szerokość rowu, i na przemian z drzewami z przeciwnéy strony drogi stoiącemi. — Odstępy w kierunku podłużnym przyimuią się 5. sążniowe.

Gatunki drzew nie powinny bydź mieszane. —

w Warszawie dnia 16 Kwietnia 1834.

Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych.

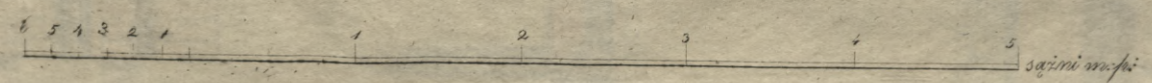

121

122

Mo

w Akia

Od Drogi [illegible]

Asygnatę tę uważać i zaliczać ma wyłącznie na
rzeczywisty Materiał użyty przekazane
na Deputacji Budowlanej Towarzystwa

w Warszawie dnia

122

do Nru 4961 z 33 r.

WZÓR

Mostów na rowach Dróg bitych, stawiać się mających.

w Miastach i Wsiach przy Domach, i do Dróg pobocznych.

Fig: 1.

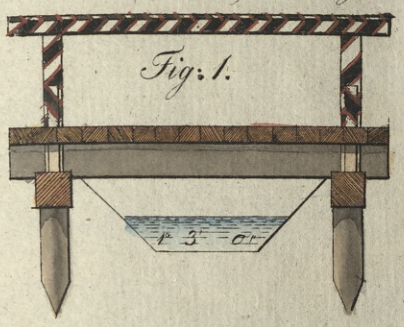

przy Poczcie, Austeryi, i Drogach publicznych.

Fig: 2.

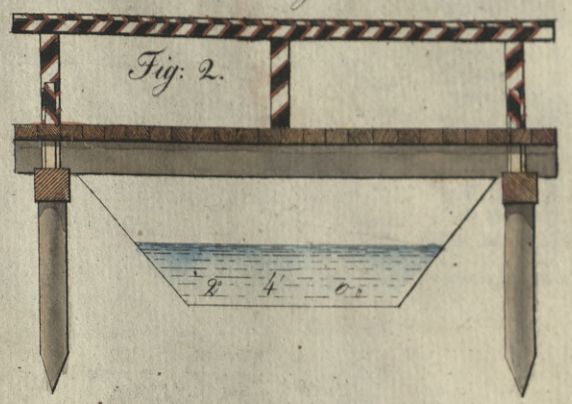

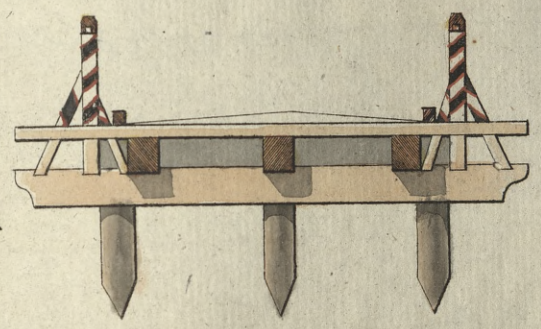

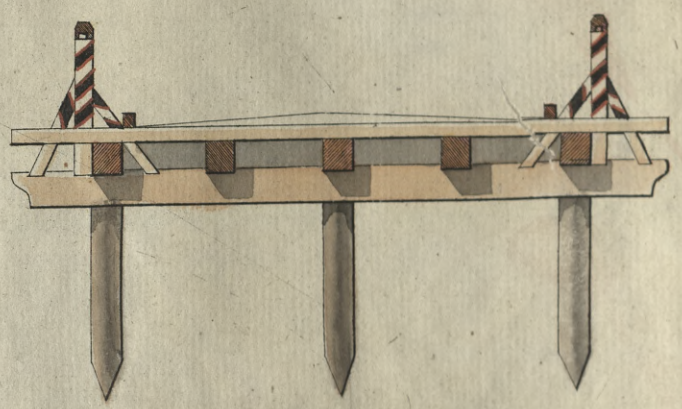

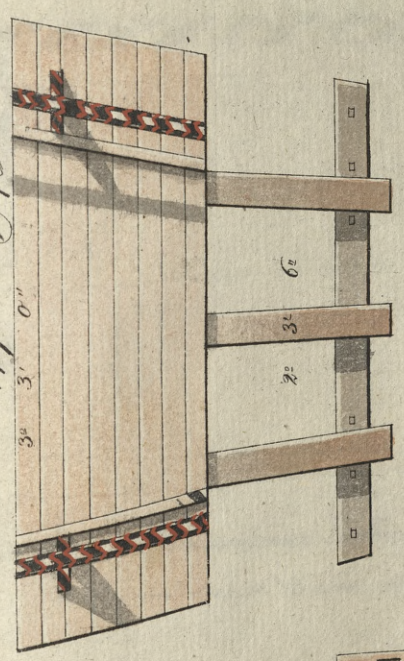

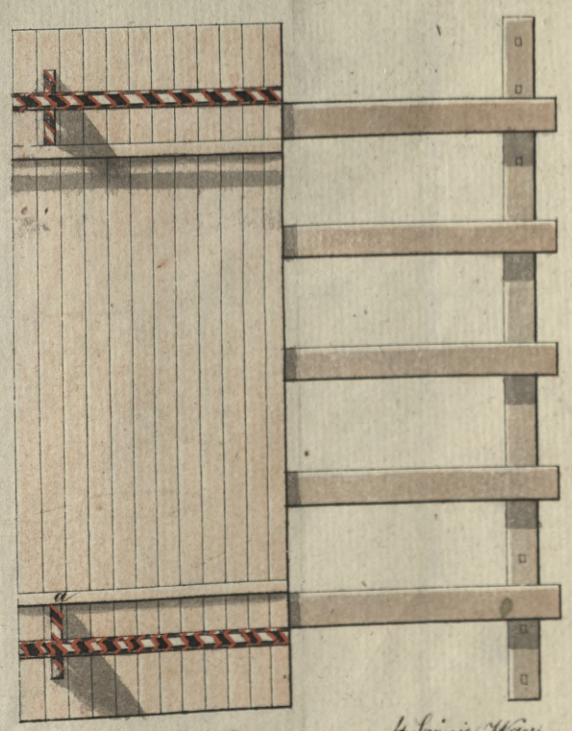

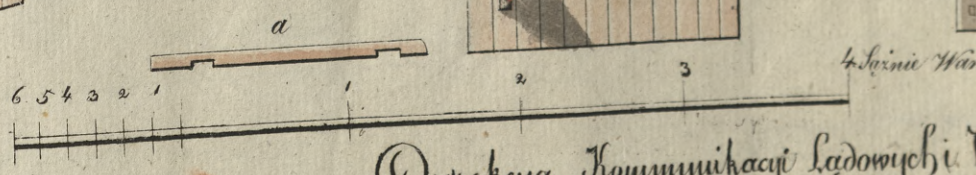

Od Prawego końca.

Od Lewego końca.

Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych
Dyrektor Jeneralny

w Warszawie dnia

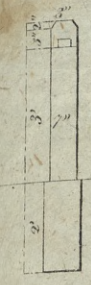

Wzo

Dyrek

du

123

Wzór do stawiania Baryer przy drogach

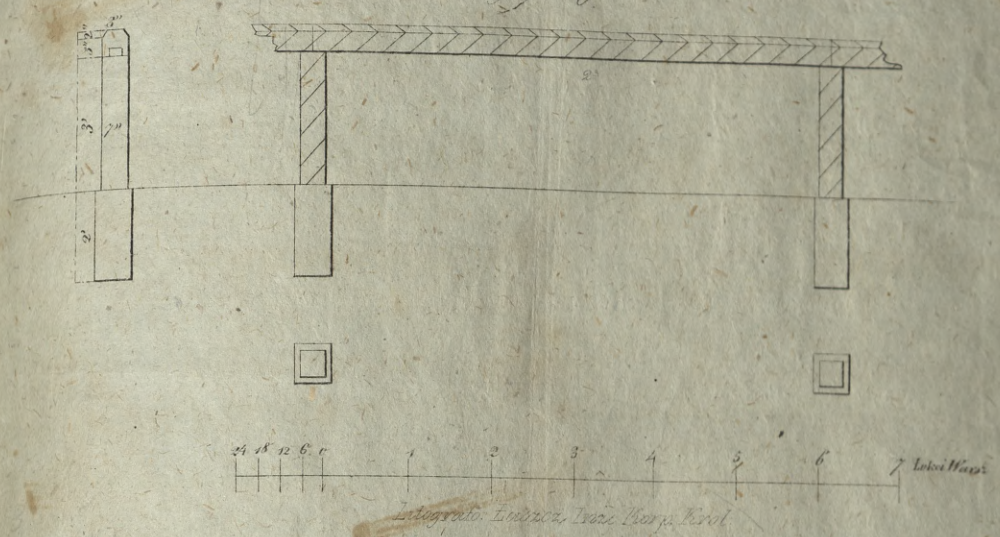

Litografo: Łuszcz, Inżi Korp. Krol.

Dyrekcya Jeneralna Korpusu Krolewskiego Dróg i Mostow w Warszawie dnia 14. Marca 1828.

124

do Nru 3875 z 33 r.

Wzór do stawiania Baryer przy drogach.

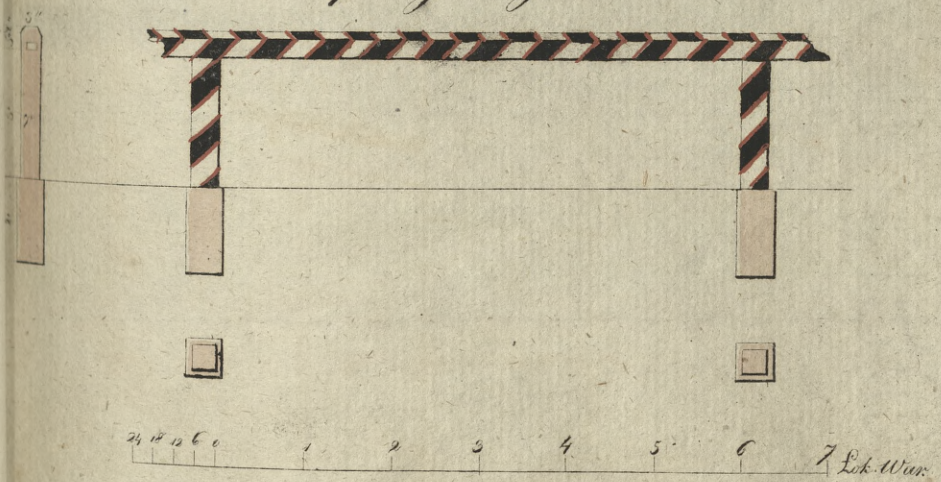

Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych w Warszawie dnia 16 Września 1833 Roku

Direction Générale du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

126

...nie

...ie prędkie ...wozów. ...tem i wod... ...ążni nosze... ...i nocowa... ...slem. Do... ...ami izbic... ...a co tylko ...dla mostu.

...żona ...orst ...iczba ...y do ...bydź ...cie

...polu ...n ko ...mię, ...robie.

...maią ...mer

...odnych

Do Nro 1317.

Od strony drogi

du C

Do Nrze 1317.

125

126

WZÓR

Na Słupy Wiorstowe, i Znaki Setkowe i Mostkowe.

Od strony drogi

Z boku

Objaśnienie.

Na każdym słupie Wiorstowym wyrażona być powinna na tablicy liczba Wiorst między iedną a drugą stacyą, a na dole liczba Wiorst całego traktu rachuiąc od Warszawy do głównego iakiego punktu. Pod tablicą ma bydź wypisane miasto lub wieś, na którego gruncie Słup się znayduie.

Wszystkie napisy maią być wyrażone na polu białem kolorem czarnym, a na polu czarnem kolorem białym. Część Słupa wchodząca w ziemię, mieć będzie 4 stopy, i powinna być bez obrobienia osmalona.

Znaki Setkowe i Mostkowe dobierane być maią z kamieni polowych, na których Oval i numer dobrze wymalować się.

Znak Mostkowy i Kwadratowy.

Znak Setkowy

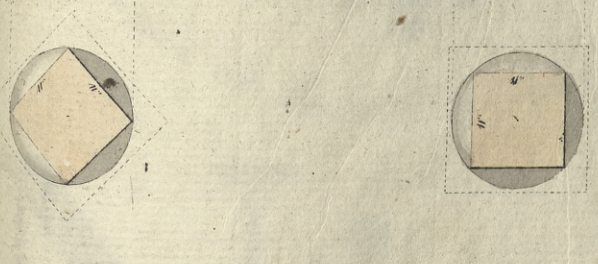

Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych.
w Warszawie dnia 20 Kwietnia 1833.

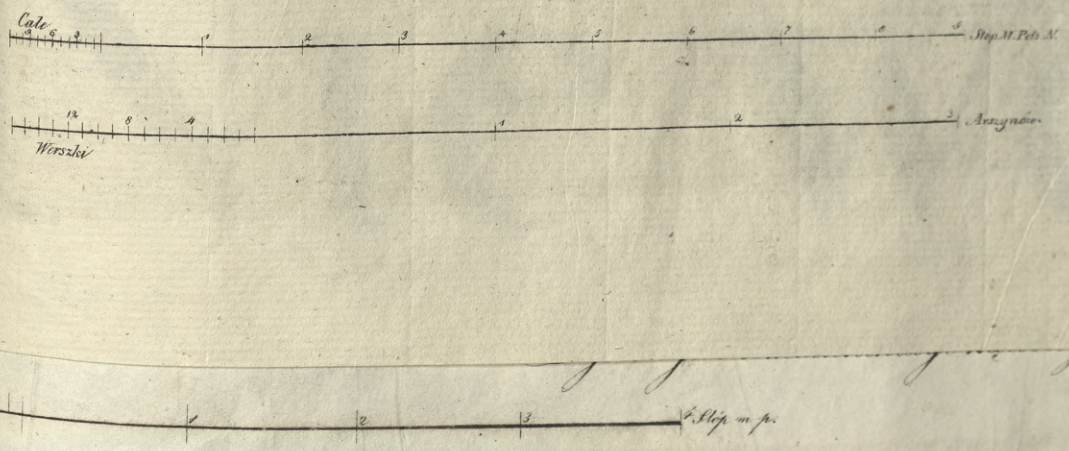

Direction Generale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

Wz

Niew
rzą
czy
nie
sty,

Naturalna wielkość

N

du

Wzór na Słupy i Tablice ostrzegające

przy drogach

przy mostach

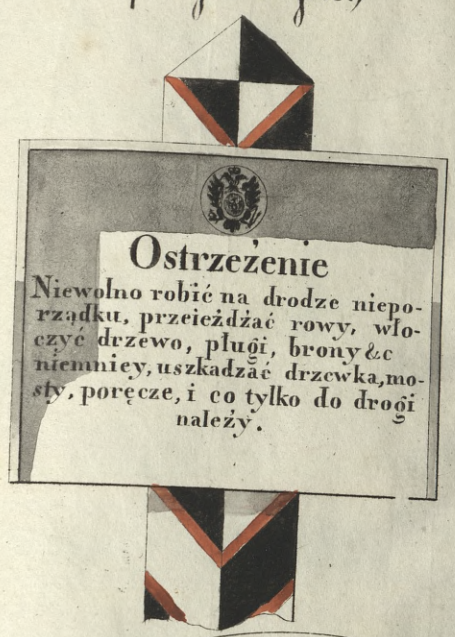

Nie wo:

Naturalna wielkość liter Ostrzeżenia na Tablicy

Dyrekcya Kommunikacyi Lądowych i Wodnych

Stóp m. p.

Direction Generale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

MIGNO.

Do 16go

Wzór na Drogoskazy

przy Drogach Bitych.

w Litografii Dyrek: Kom: Lądo: i Wodnych

Direction Generale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

Plan Ogólny mający służyć za zasadę
do urządzenia ogrodów przy Leśnictwach
Klasy I. i II.

Wzór Ogólny mający służyć za zasadę do urządzenia ogrodów przy Koszarach drogowych Klassy I i II

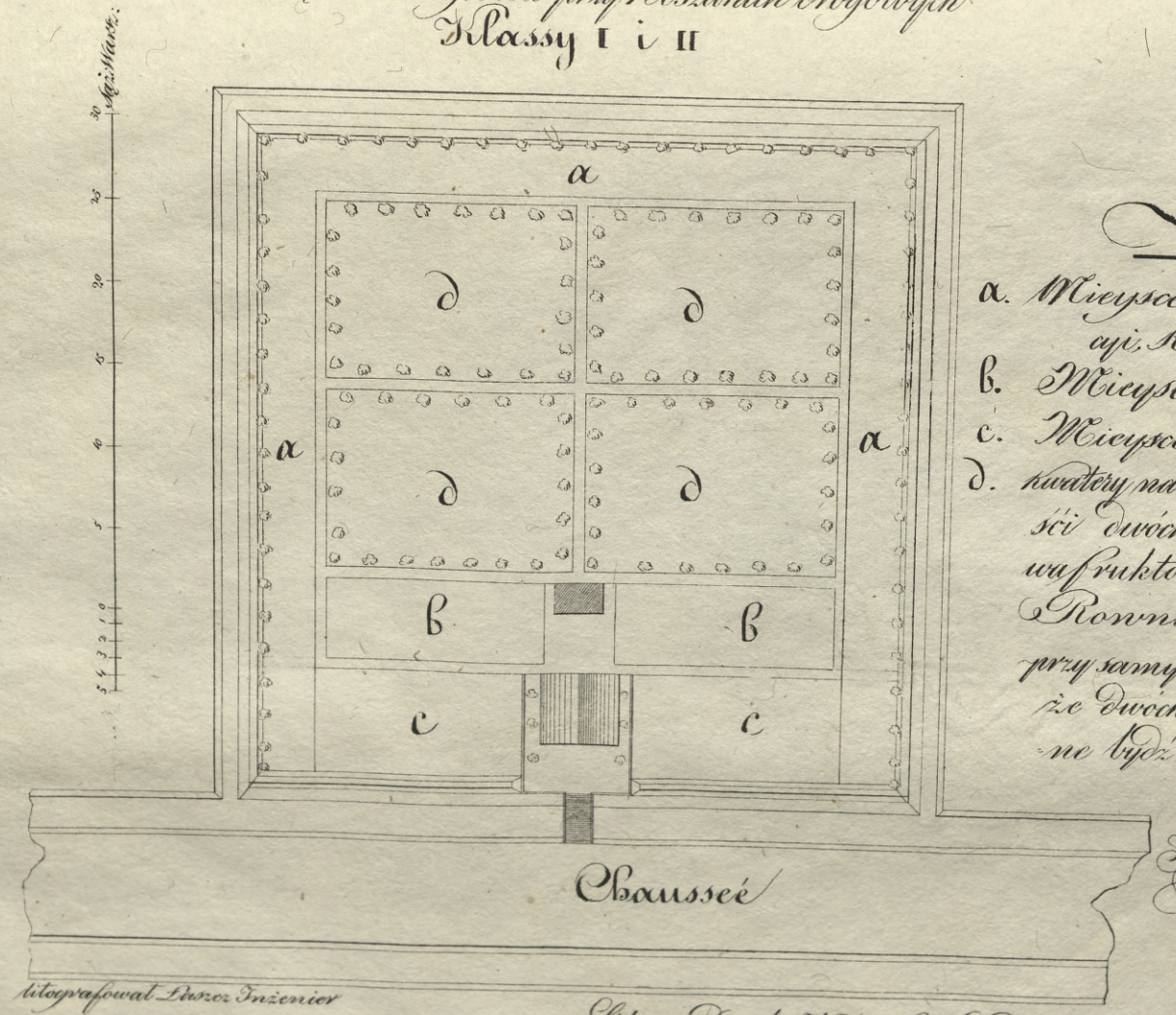

litografował Łaszcz Inżenier

w Litogr: Dyrek: Ilnéy K: K: D i M.
w Warszawie dnia 29 Września r 1826

Nº I

Objasnienie

a. Mieysce na szkółkę Topoli, Akacyi, Kasztanów etc: —

b. Mieysce na szkołkę krzewów. —

c. Mieysce na szkółkę drzew owocowych. —

d. Kwatery na warzywo wokoło których w odległości dwóch sążni zasadzić potrzeba drzewa fruktowe iak to plan wskazuie. —

Rownież wewnatrz ogrodu przy samym wale w odległości także dwóch sążni, z trzech stron, zasadzone bydź maią topole. —

Dyrekcya Jeneralna
Korpusu Królewskiego
Dróg i Mostów

Direction Generale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

128

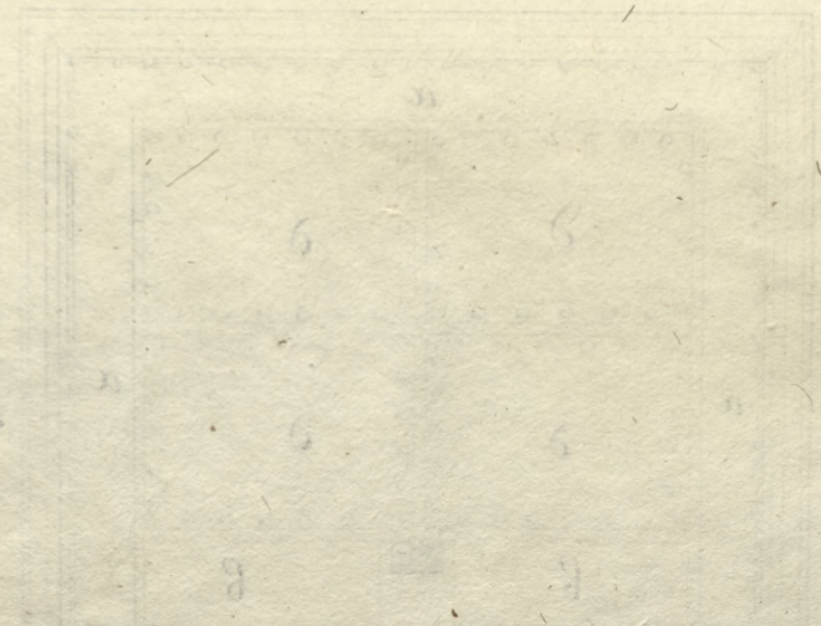

Do N.ru z R.u 182

Wzór na Koszary Drogowe Klassy I

N.o III

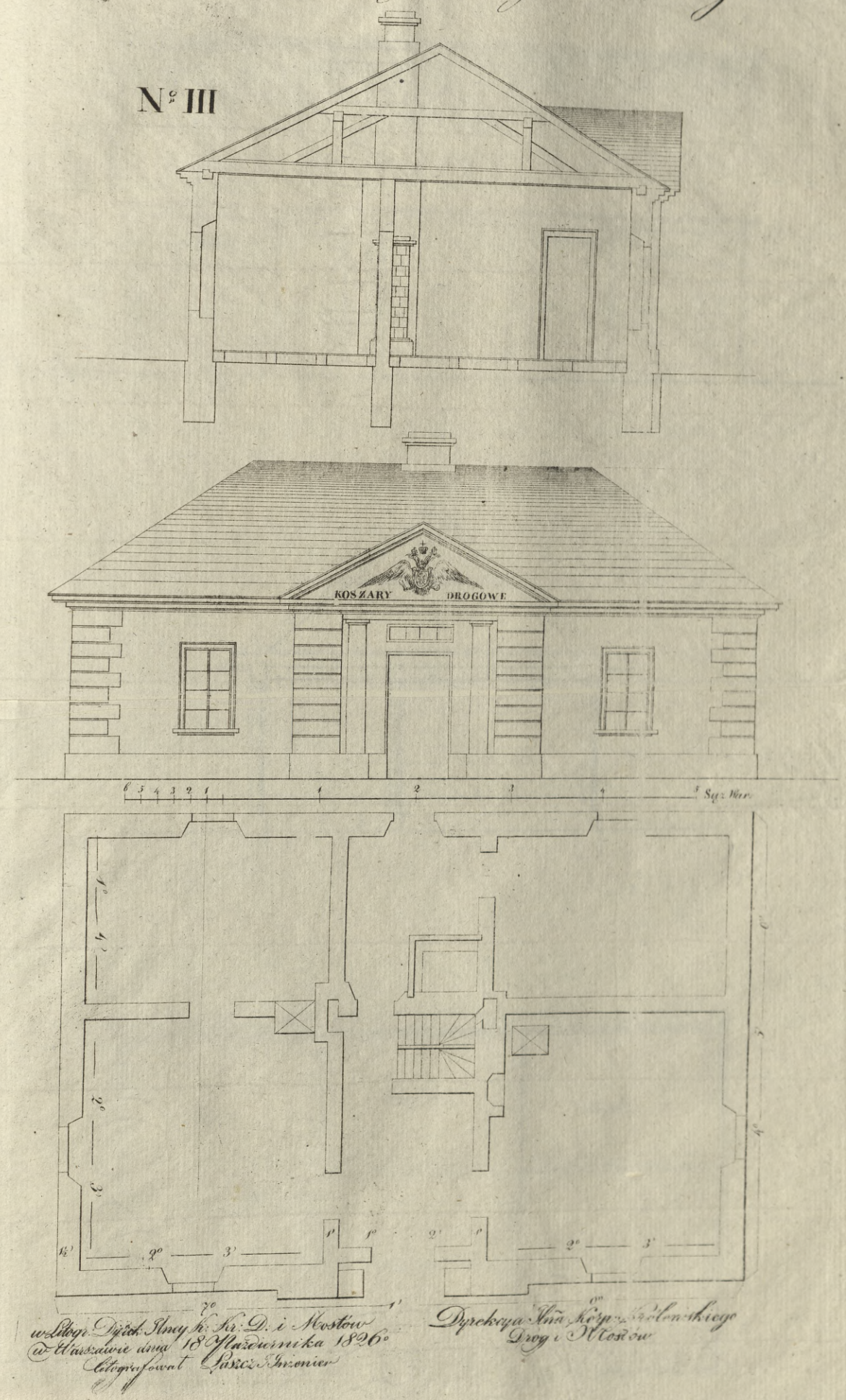

w Litogr. Dyrek. Ilney K. Kr. D. i Mostów
w Warszawie dnia 18 Października 1826.
Litografował Laszcz Inżenier

Dyrekcya Ilna Korp. Królewskiego
Dróg i Mostów

Direction Générale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

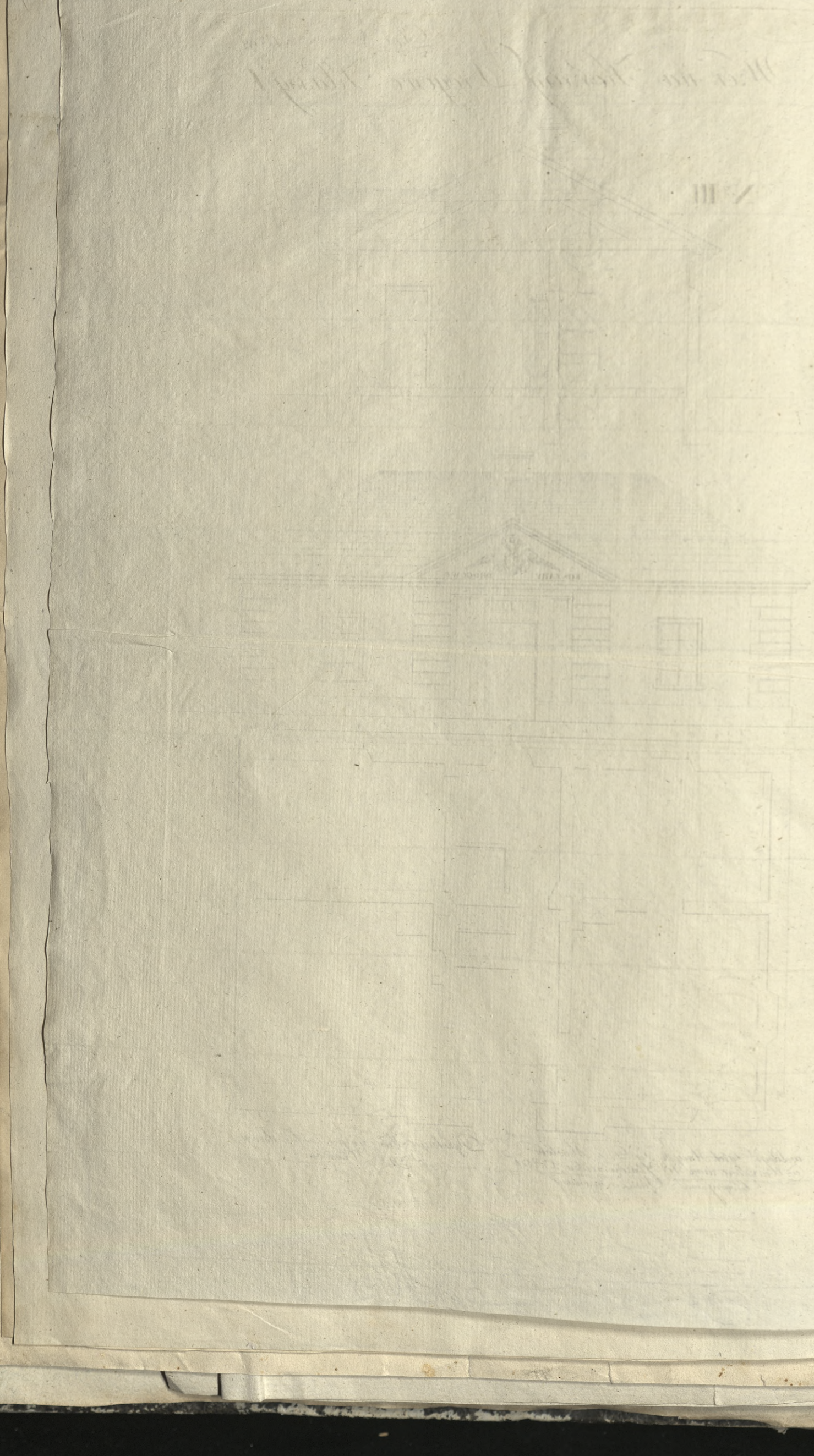

N° 130

HANGAR

pres des Caserues des Chaussées de Ire Classe

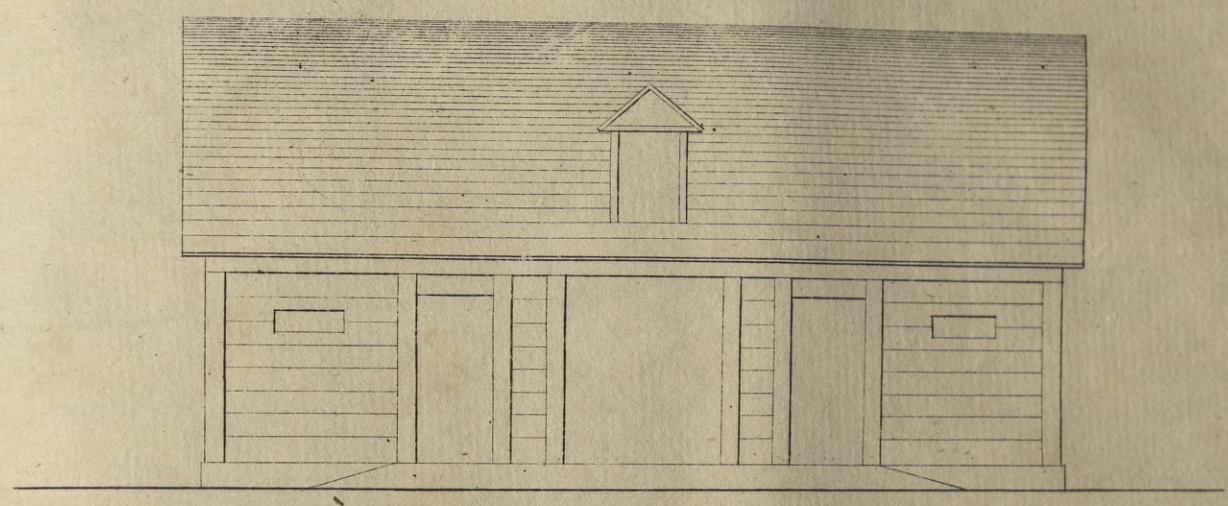

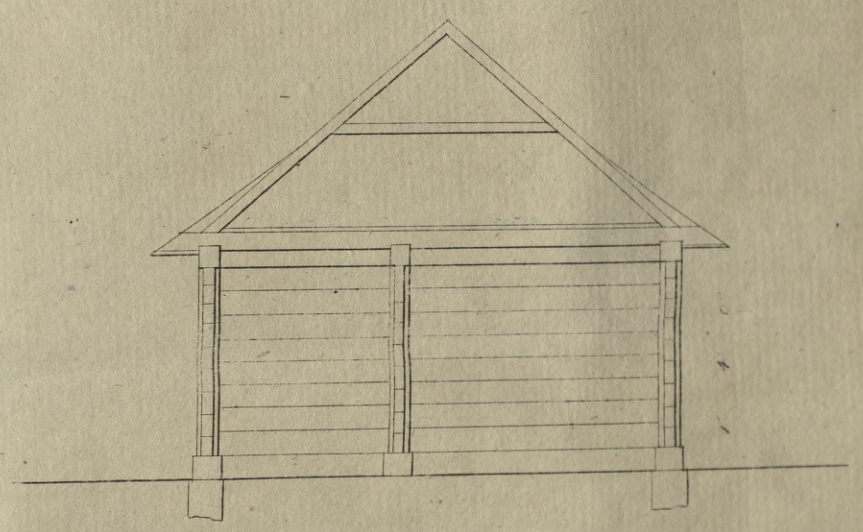

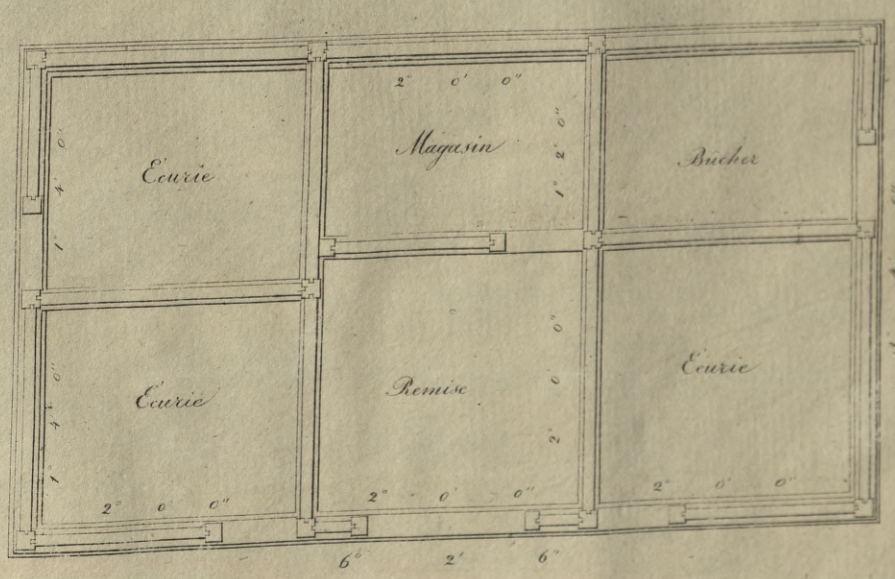

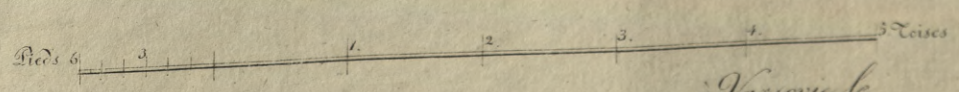

à Varsovie le 183

Direction Générale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

Wzór

Obiaśn

1° Całe podwórze
no do 1° wyiskie
nem a, b, c, d, h, g
ry b, c; i f, g; za u
2° Droga do zaie
urządzoną będzie
ści, albo około do
wań; albo też prze
iak na planie k
3° Koło samych p
podwórze, ze stro
sadzą się gęstok
kow, iak plan wsk
kan zasłoniętym
le około tych posad
wa lub zarośle na
leżącym iuż znaj
ze stosownie do ob
dną w miejsca ob
zostawione być ma
nania.
4° Kloaka (ały ież
szoną będzie albo
chem z szopą lub s
kcie z iednakże g
na granicie do kosz
dzią się, kloaka
wkącie ogrodu, iw
ków lub drzew pos
tam gdzie grónta
karczowane i wyc
wym miejscu po
le uiż exystuiącyc
ków, aby formowa
iący kloakę. Gdzie
stym polu, i nie z
tychże żadna ża
nia którąby kloak
kim razie postawi
kcie p aby z drogi

Dyrekcya
w Warszawie d

№ 132

131

20.

Wzór podług którego koszary drogowe Iszey Klassy drzewami obsadzone i obaryerowane być winny

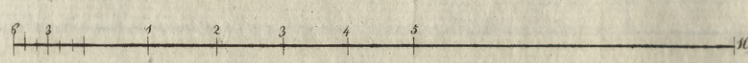

Objaśnienie

1° Całe podwórze ogrodzone być winno do 1ª wysokim płotem lub parkanem a, b, c, d; h, g, f, e; w którym otwory b, c; i f, g; za wiązdy służyć będą.

2° Droga do zaieżdżania w podwórze urządzoną będzie stosownie do lokalności, albo około domu po za baryery k l; m n; albo też przez ogród wkierunku iak na planie ku o, wypunktowano.

3° Koło samych parkanow otaczaiących podwórze, ze strony zewnętrzney, posadzą się gęsto krzewy wkształcie klombów, iak plan wskazuie, aby przez to parkan zasłonięty m zostat, iednakże i topole około tych posadzić należy. Jeżeli drzewa lub zarośle na gronicie do koszar należącym iuż znaydują się, tedy te, które stosownie do obecnego planu przypadną w miejsca obsadzić się maiące, pozostawione być maią zaraz przy wycinaniu.

4° Kloaka (aby iey nie było widać) umieszczoną będzie albo w y pod iednym dachem z szopą lub staynią, albo też w punkcie z iednakże gdzie krzaki lub las na granicie do koszar należącym znaydują się, kloaka przy samym okopie, w kącie ogrodu, i w osłonięciu tychże krzaków lub drzew postawi się, dla tego też tam gdzie gronta nie są ieszcze wykarczowane i wycięte, należy w właściwym miejscu pozostawić zaraz te drzewa iuż exystuiących drzew lub krzaków, aby formowały kłąb zasłaniaiący kloakę. Gdzie koszary stoią wszystym polu, i nie znayduie się wtyle tychże żadna ~~żadnie~~ szopa lub staynia któraby kloakę zasłaniała, wtakim razie postawić ią należy w punkcie p aby z drogi nie była widzianą.

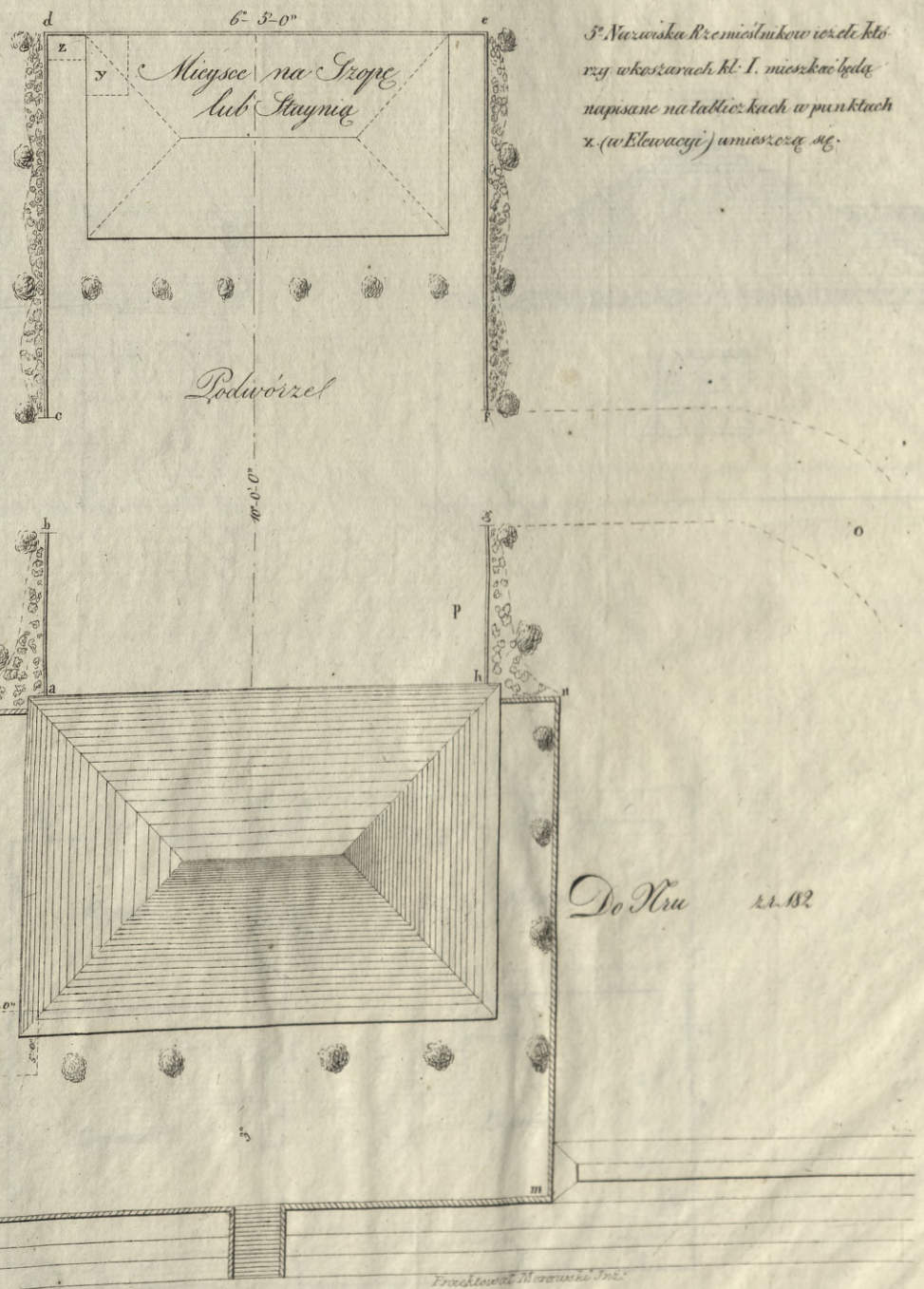

5° Nazwiska Rzemieślników iezdc którzy w koszarach kl. I. mieszkać będą napisane na tabliczkach w punktach z. (w Elewacyi) umieszczą się.

Do Ktu 22.182

Frzecktował Moraweski Inż.

Dyrekcya Jeneralna Dróg i Mostów
w Warszawie dnia 1° Kwietnia 1825. r. Do Ktu 1292.

w Litogr. Dyr. Dróg i M.

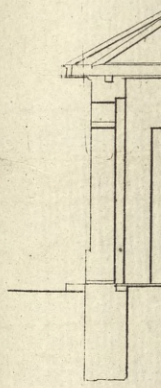

№ 132

CASERNES DES CHAUSSÉES
de la IIme Classe.

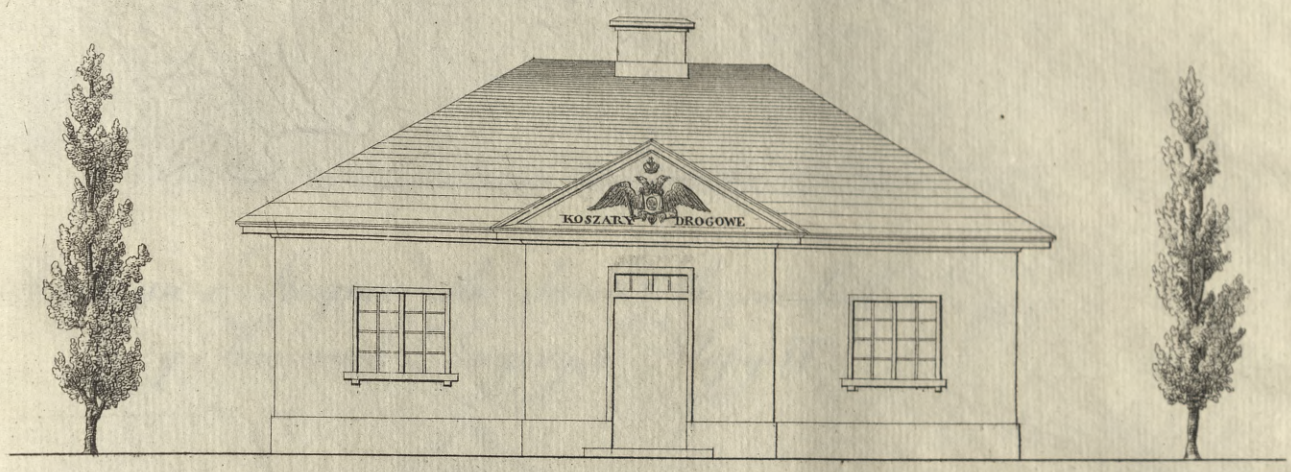

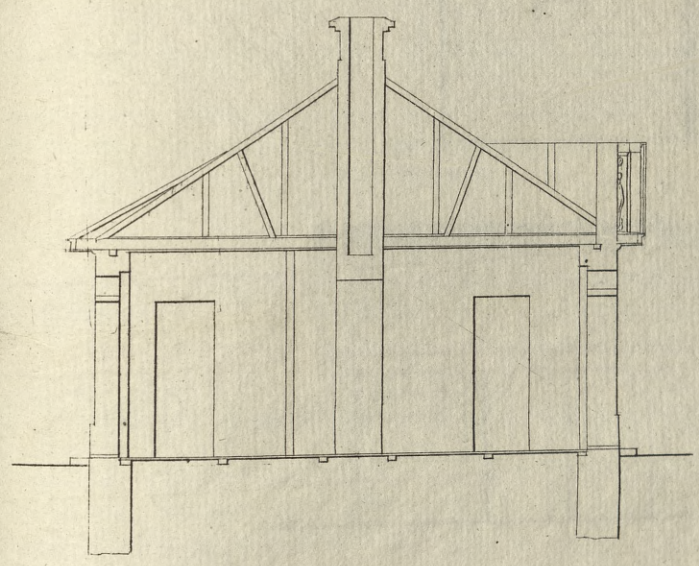

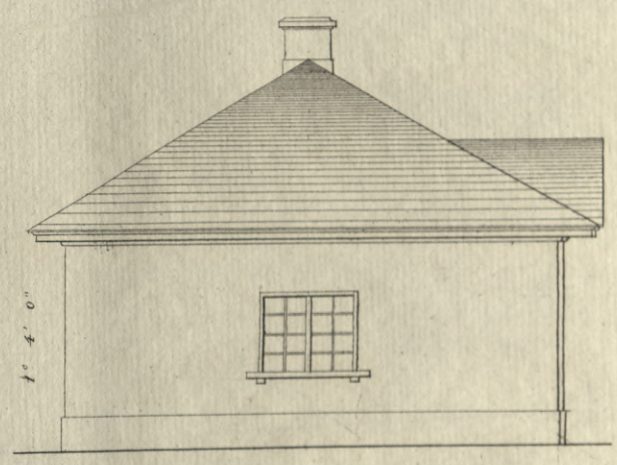

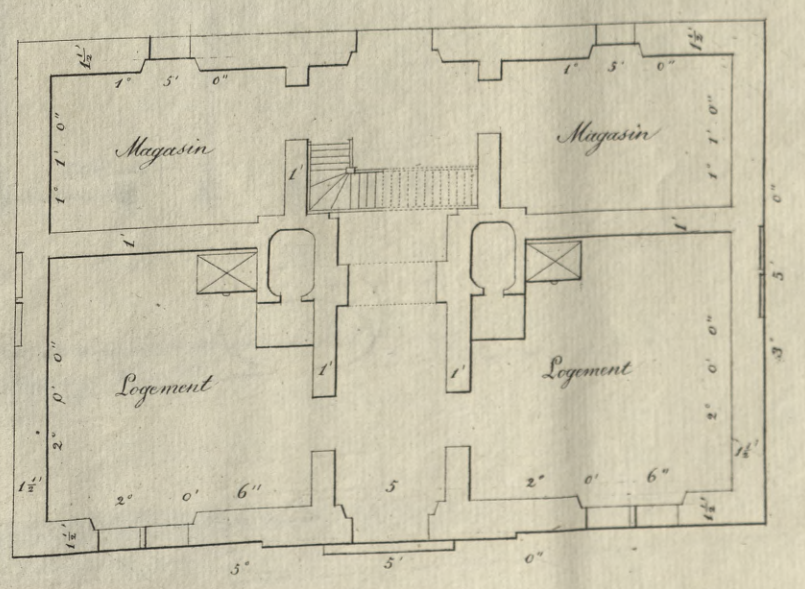

Pieds 6 5 4 3 2 1 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 Toises

à Varsovie le , 183

Direction Générale
du Corps Royal du Génie des Ponts et Chaussées.

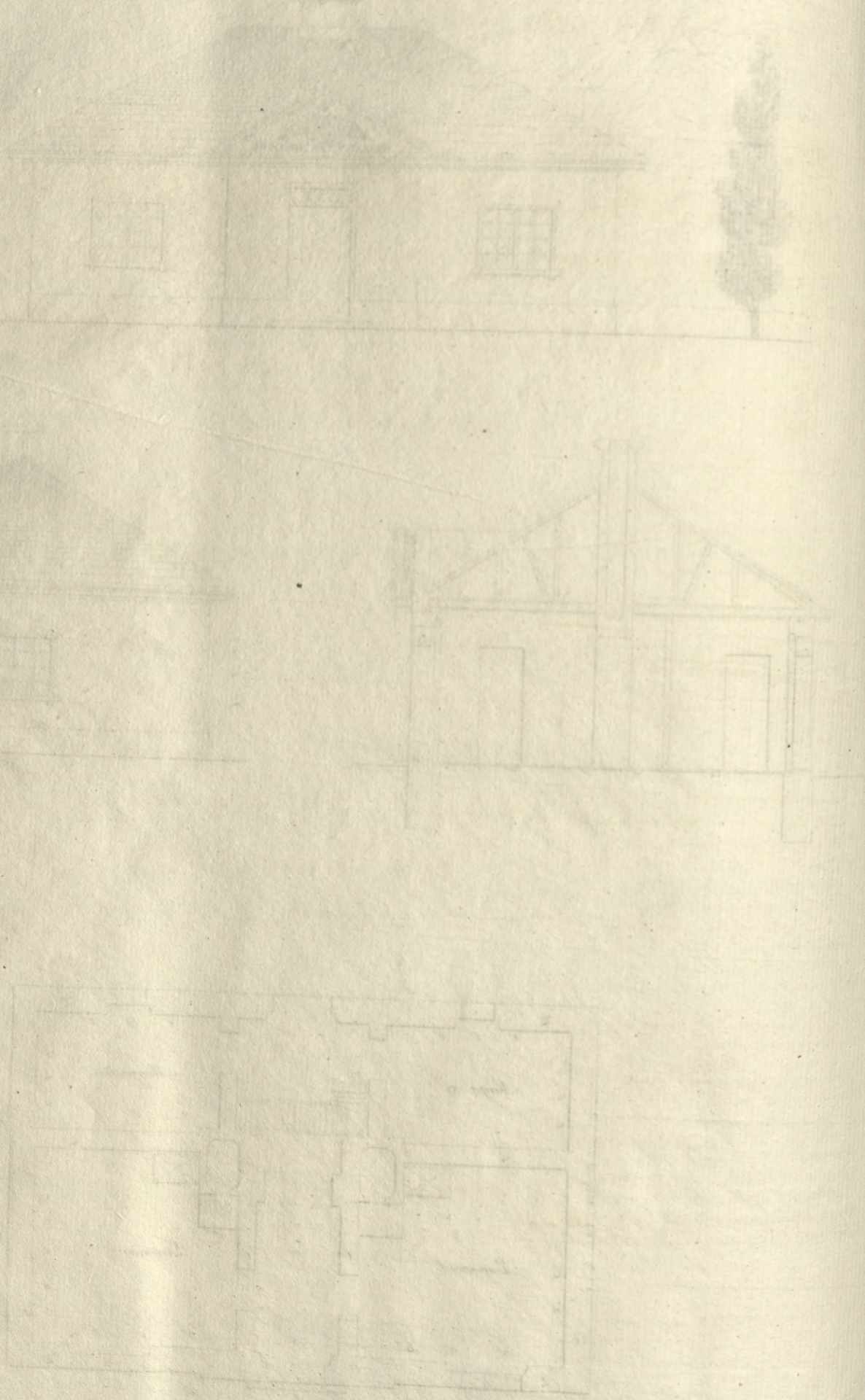

134

Do Nru z r. 182

Magazyn i Staynia dla dwóch Rzemieślników przy Koszarach Drogowych Klassy II.

133

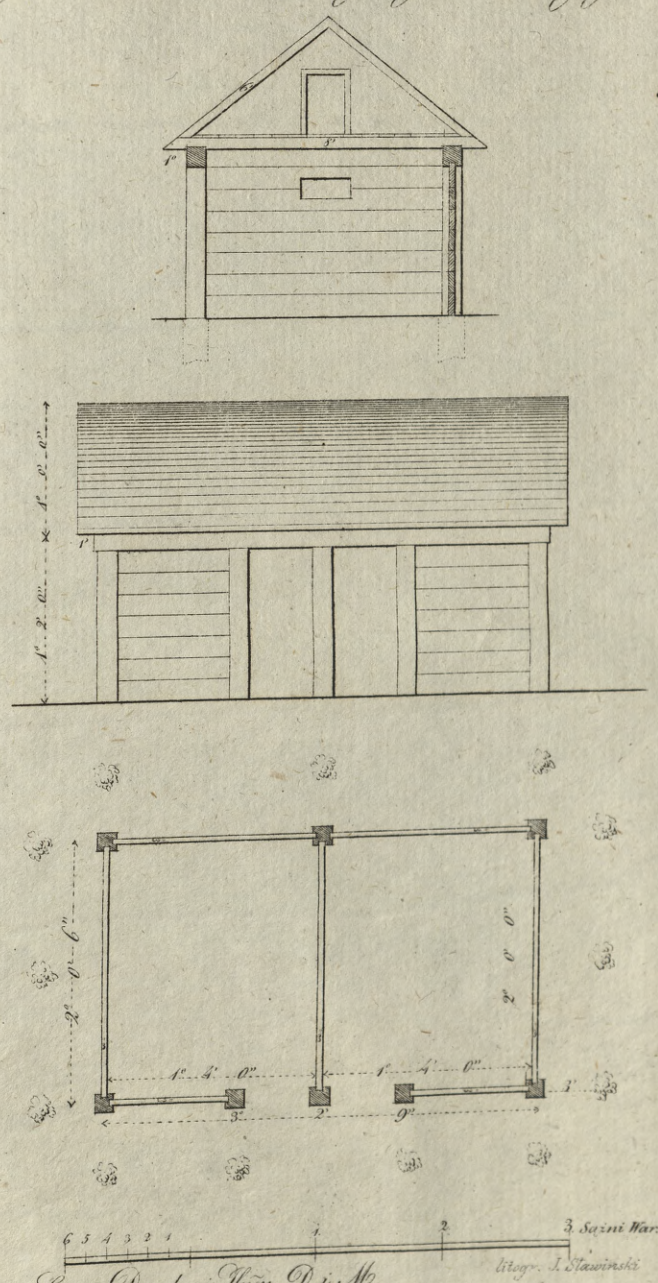

litogr. J. Sławinski

w Litogr. Dyrekcyi Ilnéy D i M.
Warszawa dnia

...rzewami

...pola, i nie znayda-
...tayni, któraby kło-
...wić należy w pun-
...ną.
...z.rach mieszka-
...ane w punkcie x;
...owane są podług
... Fig B. drzewka
...taż Fig. B. wskazu

...ener: Dróg i M

Porządkowa Nauka Praktyczna dla Konduktorów Drogowych.

737

134

20.

Do Nru z r. 182

Wzor podług którego koszary drogowe II Klassy drzewami obsadzone i obaryerowane bydź winny

Fig. A.

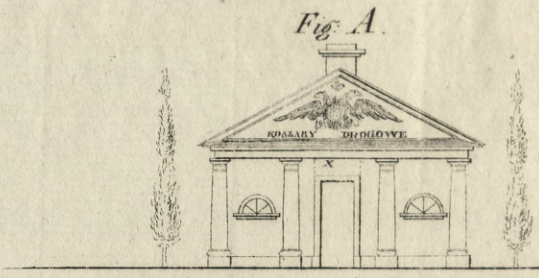

Fig B.

Objaśnienie

1° Całe podwórze ogrodzone będzie do 1 wysokim płotem lub parkanem a,b, c,d, e,f, w którym otwór d,e; za wiazd służyć będzie.

2° Pod samym parkanem otaczaiącym podwórze, ze strony zewnętrzney, posadzone będą krzewy w kształcie klombów i topole, (iak plan wskazuie, do którego także, z zasadzeniem innych topol około tegoż domku zastosować się należy). Jeżeli drzewa lub zarośle na gruncie do koszar należącym iuż znayduią się, tedy te, które stosownie do obranego planu przypadną w miejsca obsadzić się maiące, pozostawione bydź maią zaraz przy wycinaniu.

3° Kloaka aby iey widać nie było, umieszczoną będzie albo w x pod iednym dachem z szopą lub staynią albo iey w punkcie y. Jednakże gdzie krzaki lub las na gruncie do koszar należącym znayduią się, kloaka przy samym okopie, w kącie ogrodu, w osłonięciu tychże krzaków lub drzew postawi się, dla tego też tam gdzie grunta nie są ieszcze wykarczowane i wycięte, należy w właściwym miejscu pozostawić zaraz tyle iuż exystuiących drzew lub krzaków, aby formowały kląb zasłonić maiący

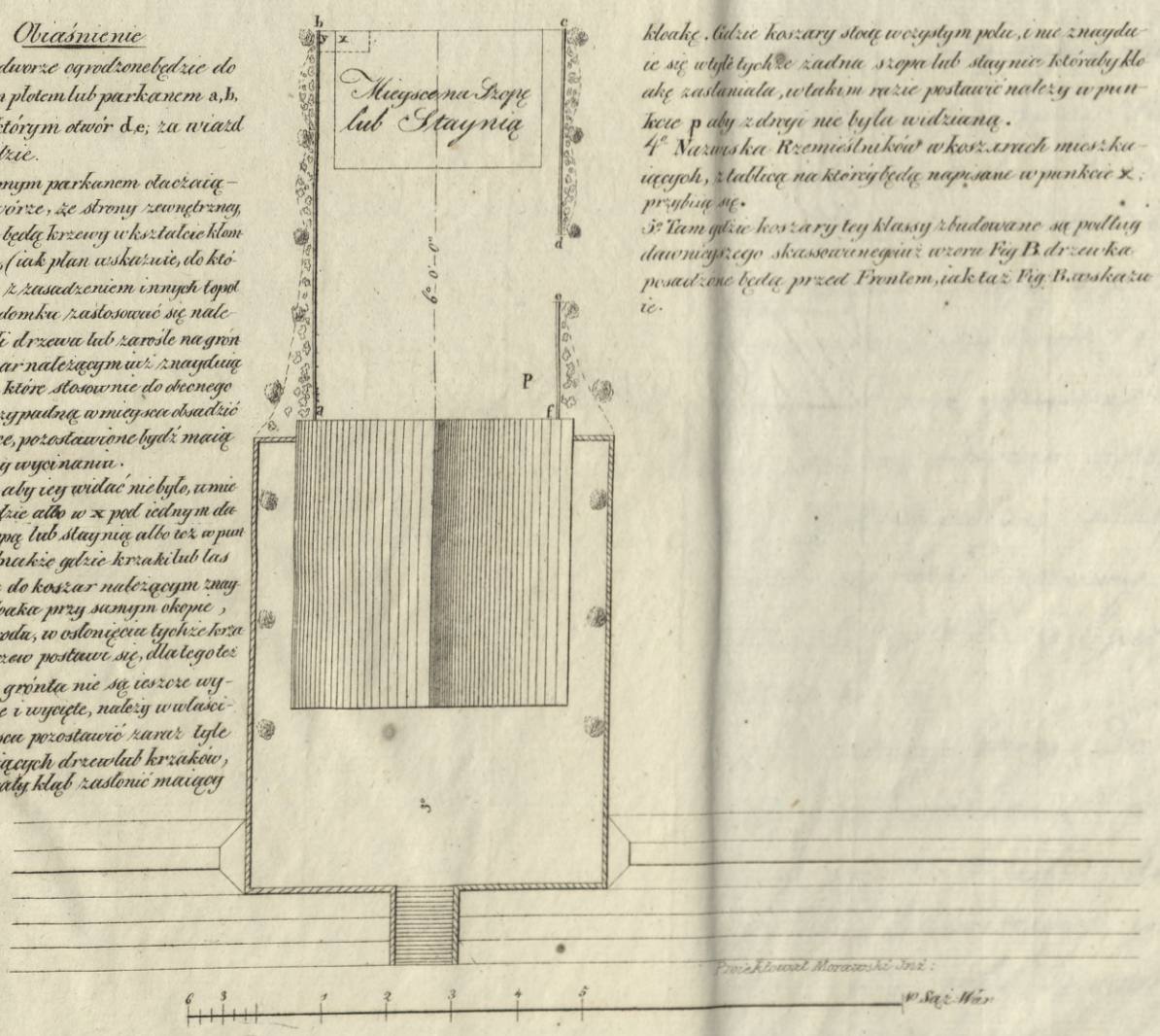

kloakę. Gdzie koszary stoią wczystym polu, i nie znayduie się wtyle tych że żadna szopa lub staynie któraby kloakę zasłaniała, wtakim razie postawić należy w punkcie p aby z drogi nie była widzianą.

4° Nazwiska Rzemieślników w koszarach mieszkaiących, z tablicą na którey będą napisane w punkcie x, przybiią się.

5° Tam gdzie koszary tey klassy zbudowane są podług dawniejszego skassowanego iuż wzoru Fig B drzewka posadzone będą przed Frontem, iak taż Fig B wskazuie.

Dyrekcya Jeneralna Dróg i Mostów
w Warszawie dnia 1 Kwietnia 1825. r. Do Nru 1292.

w Litogr. Dyr. Jener: Dróg i M

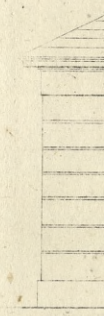

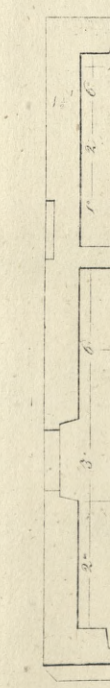

Pozrathowa Nauka Praktyczna dla Konduktorów drogowych

Wzór na Koszary drogowe Klassy II.

No VI.

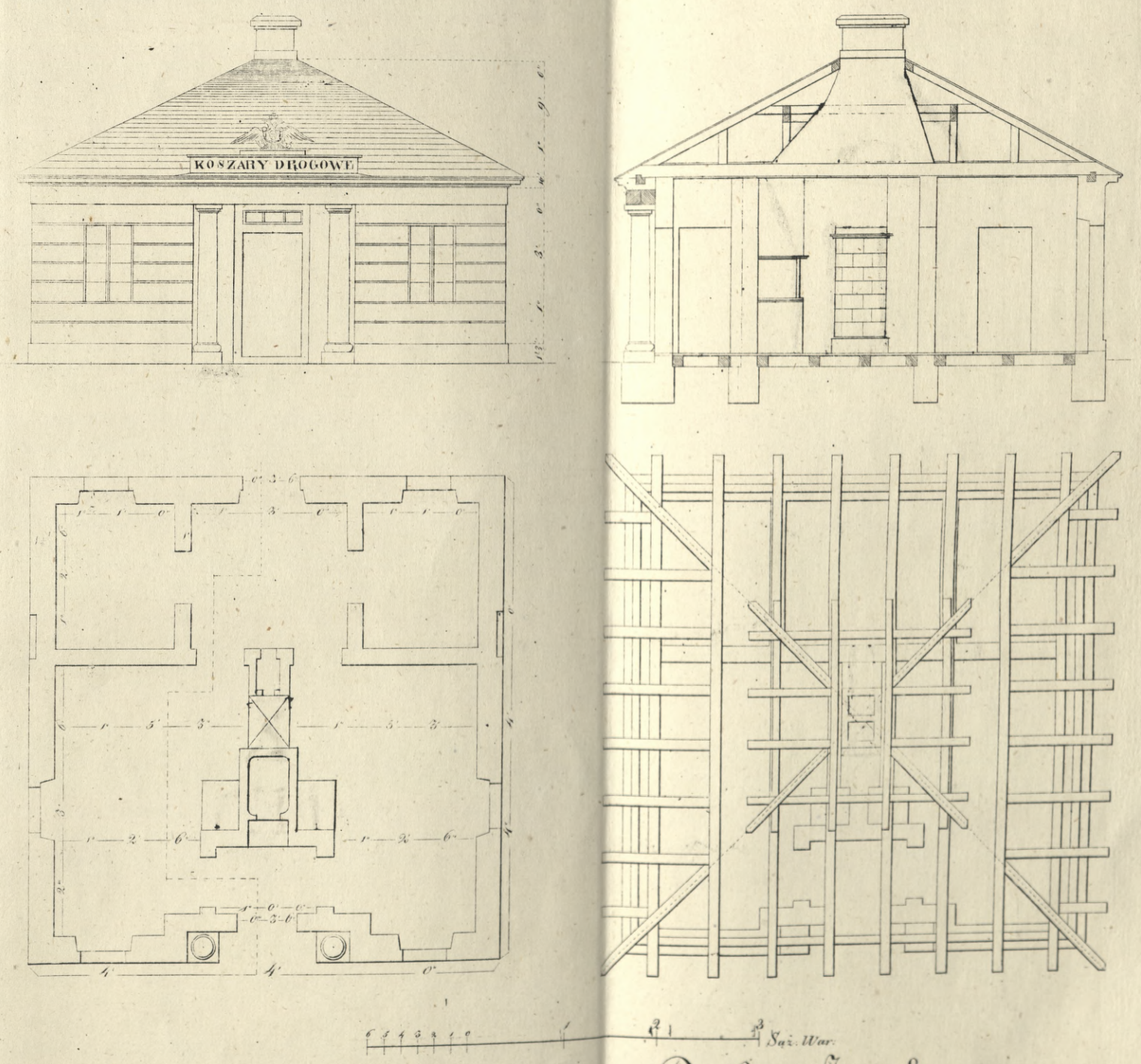

w Litogr: Dyrekcyi Ilnéy K. K. D. i M.
w Warszawie dnia 5 Listopada 1826 roku

Litogr: Łaszcz Inżenier

Dyrekcya Jeneralna
Korpusu Królewskiego Dróg i Mostów

Początkowa Nauka Praktyczna dla Konduktorów Drogowych,

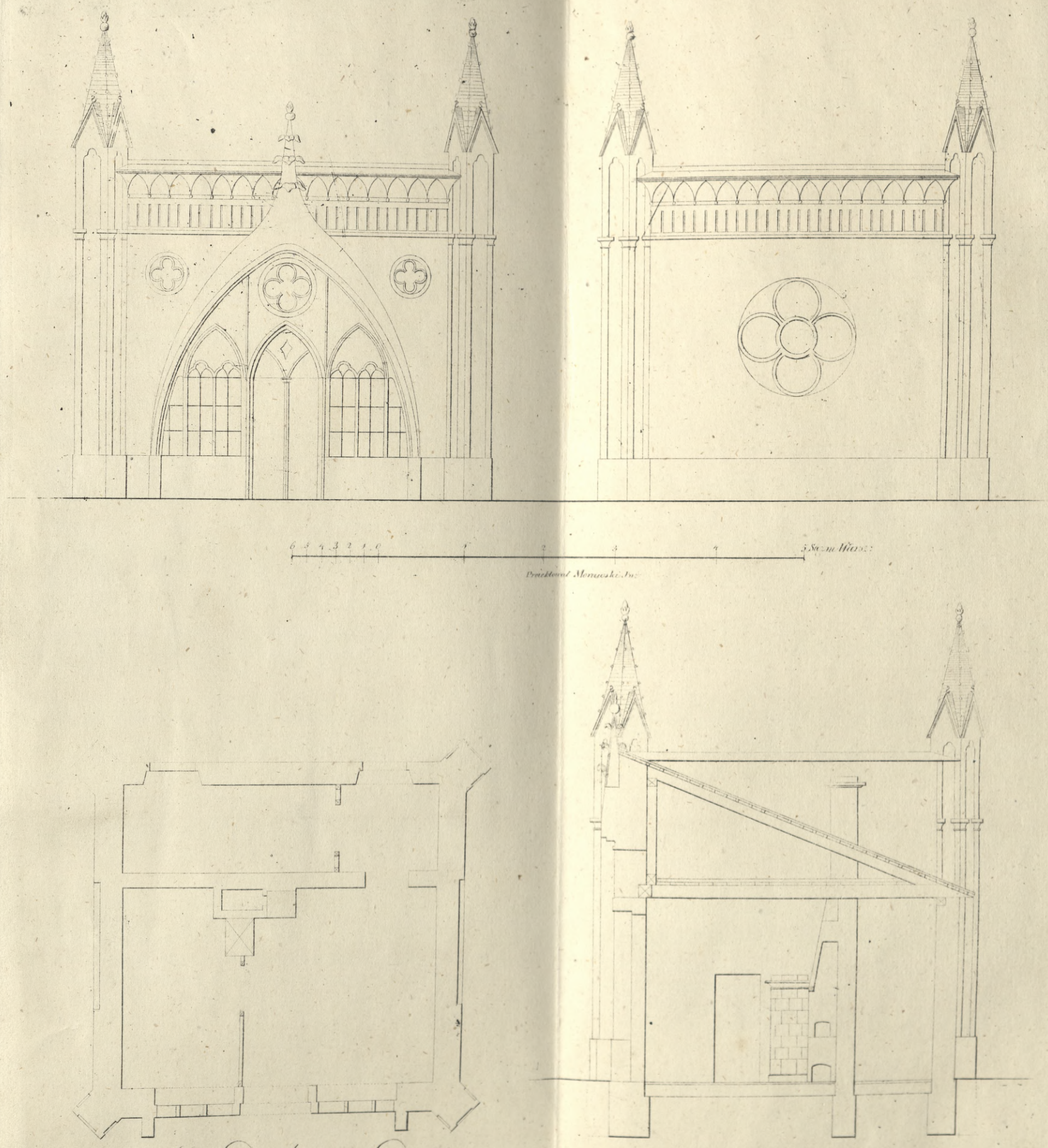

w Litogr. Dyrekcyi Ilney D: i W:
Warszawa dnia 28 Maia 1825 roku
litogr. Łaszcz

Dyrekcya Jeneralna Dróg i Mostów

Początkowa Nauka Praktyczna dla Konduktorów Drogowych, wyjęta z ogólnego systematu budowy i Instrukcyi dla Drogownictwa w Królestwie Polskiem z litografowanym planem i skalą robot, przez Jeneralną Dyrekcyę Dróg i Mostów. w Warszawie w Drukarni N. Glücksberga Księgarza i Typografa Królewskiego Uniwersytetu Roku 1820.

(: w 8ce :).

Objaśnienie

Profilów dróg na równinie 36 do 42 stóp szerokich, wskazujące różne sposoby budowania i porządek robót.

1.) Po wytknięciu wiehami środkowey linii (: fig I.) Lit. a, należy przepisaną szerokość całego gościnca po obydwóch stronach palikami oznaczyć jak litery bb. — Oznaczywszy potem wysokość plantowania bc, wytyka się pozioma linia bd dla całey skarpy ce, w miarę głębokości de, która się z resztą do pochyłości i potrzeby ziemi stosuie, i na szerokość dna rowu ef przynaymniey 4 stóp wymaga. Punktem g oznacza się cała skarpa zewnętrznych ścian rowu i iego granica, drzewami zaś linia graniczna drogi. Co do wysokości, przestrzega się, że skarpa aż do wysokości 6 stóp, jak 1:1, nad 6 stóp jak 1:1½, a w miałkim gruncie jak 1:2, stosować się winna. —

2.) W miarę szerokości drogi, której plantowanie przynaymniey o 6 calów nad powierzchnią pól wyniesione bydź musi, powinny także rowy szerzey i równoległo bydź wybierane, ażeby ziemi z pól nie zbierać, i okolicy dołami nie zeszpecić; groble, po wytknięciu i poprzedniem oznaczeniu profilów długości, usypuią się ziemią wziętą z przekopów.

3.) W piaszczystym, lekkim i miałkim gruncie, powinno (: fig I :) darniowanie od dna rowu bydź założone, w twardym zaś gruncie darnina (: fig. III :) kładzie się tylko z wierzchu dla dania ostrego brzegu bankietowi. W piaskach, gdzie o darń trudno, podwaia się skarpa (: fig. IV :) Pod tym warunkiem można także obeyśdź się bez darniny w twardym gruncie, (fig VII.) gdy w obudwóch wypadkach, osobliwie po sztucznem zasianiu, skarpa wkrótce trawą porośnie. —

4.) W każdym gruncie powinna droga od iednego brzegu do drugiego poziomo bydź splantowaną, i dobrze ubitą lub uieżdżoną; w miałkim gruncie dodaie się na środku kilka calów na osiedzenie; dopiero na twardym i równym gruncie ściele się pokład kamienny, nie iest więc błędem, ieżeli plantowanie przez cały rok spoczywa. —

5.) Dla porządnego prowadzenia roboty, wykopuie się nasamprzód kostka rowu dffe, i kąt dce, i ziemia wyrzuca się na drogę. —

6.) Gdy plantowanie iuż iest ubite i równe, kładą się ławy (: fig. I :) na płasko z kamieni 8 calowych, które się na 2 cale w grunt wpuszczaią; między ławy ścielą się od 3 do 6 cali grube, przynaymniey 36 □" powierzchni maiące, mocne kamienie, płaską stroną, nakształt sklepienia, tak gęsto, iżby ziemi nie przepuszczały; ten rodzay sklepienia

nia tak się kładnie, żeby się na przecięcie drogi zamykał na kamieniach, które niejako tamę środkową formują. Ze słabszych, wapiennych i piaszczystych kamieni daje się grubszy pokład gruntu (: fig. VII.).

7.) Gdzie się nierówniey własności kamienia używa, powinien słabszy w spód, a mocniejszy iść na wierzch, niezachnie bowiem warstwy ruchome niżey użytkowanie podlegałe.

8.) Gdy się pokład gruntu na twardey ziemi lub na warstwie gruzu dobrze ułoży, ćwiczują się próżne miejsca tłuczonym kamieniem i zawinowaią dobliższą ziemią, którąś tu za dół służy.

9.) Po tey robocie następuie skopanie skarpy ff, z którey ziemia jako opór tamy, między nie (: fig I :) porzuco się kładnie, ieżeli tego wprawny kondukter zawar z powodu nieuchronienia.

Dostarczenie, wprawienie obu, i wygrzane instrumenta, wszelkie nadzile zbyteczności wynig.

10.) Na tey warstwie daie się drugi pokład z tłuczonych 1—2 calowych kamieni, na 3 cale, a z kruchych na 6 calów grubości.

11.) Wierzchnie z naturalnego lub sztucznego żwiru złożony pokład, przykrywa całą drogę na 4—5 calów we środku, na 3 cale ku bokom, ze słabszego zaś materyału w podwoyney wysokości; aby zaś droga przynależną obłączystość otrzymała, powinny wszystkie warstwy materyałów ku środkowi wyżey być wzniesione.

12.) Gdy droga podług zasad sztuki, zawsze nad poziom pola wyniesioną być powinna, wynika z kolei przepisanych pokładów i przyszłe plantowanie, następuiąca ich moc i wysokość:

Plantowanie przynaymniey	6"	
Pokład gruntu	5"	12"
Pokład środkowy	3"	
Pokład wierzchni	4"	
Razem	18 cali.	
Plantowanie	6"	
Pokład gruntu	12"	24"
Pokład środkowy	6"	
Pokład wierzchni	6"	
Razem	30 cali.	

Te pokłady są dostatecznie do ugruntowania mocney drogi, która i nayuiętsze bryły mieście.

Różne sposoby darniowania, które cześć prawie listwą drogi i plan okazuie. —

(: toż samo w języku niemieckim
i francuskim z osobnemi tytułami :)
(: następuią tablice w 8mo drukowane :)

Sprawiedliwy

Prawidła

Do ułożenia i sprawdzenia Anszlagów na budować się mające drogi bite, groble, mosty itp.

	Przedmiot		Miara bieżąca: Sążni	Stóp:	Cale	Dni piesze	Fury po 6 stóp szeście:	
1.	Zaprząg	Wołmi } na dzień winna każda Końmi } fura ujechać	14000. 16000.	-				
2	Naprawa już ukończonéj drogi. —	Pomoc drożnikowi jakoto: do spuszczenia wody, zrzucenia śniegu, naprawy bankietów, tarassów, zwożenia błota i. t. p. a. na głównych traktach potrzeba na cały rok — — — — na b. na komunikacyjnych czyli pobocznych traktach — — — na	 1000 1000	 — —	 — —	 150. 100.	 10. 6.	Zwózka błota z Ulic w miastach oddzielnie się policzy.
3.	Rowy drogowe gotowe.	Poprawa na — — — —	dług: 4.	széro: 6–8	głęb: stóp. 2–1.	1.	—	W wysokich przecięciach i kamieniu na 1 głowę 2 sążnie. Odwozka osobno.
4.	Sypanie grobel z darniowaniem	1. w pulchney ziemi 2. w gliniastym — } gruncie 3. w kamienistym } gruncie	1. 1. 1	— — —	— — —	3 3½ 5.	36	Liczba fur oznacza się podług odległości na dni.
5.	Uplantowanie	Wykopanie rowów — — — — Plantowanie tarassowanie, podniesienie 12 do 18 calów nad poziom 1. w pulchney ziemi — — — 2. w gliniastym gruncie — — 3. w kamienistym gruncie — 4. w piasku — — — 5. w gruncie twardym gdzie do połowy łopata i motyka w pomoc wzięta być musi — — — 6. w skale, jeżeli ią rozstrzelać nie potrzeba — — — 7. do rozrzucenia ziemi ze starych rowów po polu na 1. są. kub:	2 — — — — — — —	7–8 — — — — — — —	2 — — — — — — —	 3. 3½ 4½ 2. 4½ 10–12 1.	—	
6.	Przecięcia	Plantowanie konstrukcyjne przecięcia, tak jak plantowanie w Art. 5 rachować należy.						Nie rachuią się takie przecięcia których ziemia na groble się zbiera i które przez to nic nie kosztuie z powodu iż się koszt przy sypaniu grobli rachuie. —
	Konstrukcya	Do przewozki ziemi za linią drogową, 1. w pulchney ziemi — — 2. w gliniastym gruncie — 3. w kamienistym — —	Sąż: szes: 1. 1. 1.	— — —	— — —	2 3 4.	36	Ta różnica od grobel stąd pochodzi, iż się ziemia nie ubiia. —
7.	Wycięcie Lasów	1. w wysokopiennym lesie na — 2. w średniopiennym — — — 3. w krzakach i zaroślach wraz z uprzątnieniem — —	sąż: □ 5. 10. 20	— — —	— — —	1. 1. 1.	— — —	
8.	Materyał twardy.	Kamienie i żwir Dobywanie Kamienic na — — — ditto Żwiru — — — Odkrycie — — — — — Prochu — — — — — — Gotowizną — — — — — Opłata od wyłamania kamieni lub Szarwark — — — Rozbiianie — — — — — Ustawienie — — — — — Na przykrycie Żwirem — — ditto ditto kamieniami — Zwózka szarwarkiem — — ditto za opłatą — — —	sąż. kub. ¼. ¼. ¼ ¼ ¼ ¼ ¼ ¼ ¼ ¼ ¼ —	 —	 —	 ½ ½ ¾ —	 1. 1.	Należy zawsze próby ustanowić i wywodem słownym udowodnić potrzebną ilość. 6 stóp kub: } podług zaprzęgu i odległości ditto } iak N. 4.

	Przedmiot		Miara bieżąca: Sążni	Stopy	Cale	Dni pisze	Fury po 6 stóp kub:	
9	Mur	Na 1 Sąż: sze: muru potrzeba kam:	1¼					
		4 Korce wapna niegaszonego						
		48 stóp kub: piasku lub 8 gliny						Dobywanie zwózka iak Nro 8.
		5 dni mularskich do prostego muru						
		6 dni mularskich do sklepienia						
		Pomocnikáw na sążeń kub:	—	—	—	8		
		Zwózka wapna na 4 korce	—	—	—			
		Obrobienie	Dług: sążni	grub: cali	dni ciesiel:	dni ręczne	Fury	
10	10 Drzewo	1 Pień miękkiego drzewa } sukać i z gałęzi oczyścić	7–8	16–18	—	¾	—	
		1 ditto ditto ditto }	5–6	6–18	—	½	—	Poręcze na sążni pięć.
		1 ditto ditto ditto }	7–8	16–34	—	1½	—	Słupki po ½ sążnia ra=
		1 ditto ditto ditto }	5–6	8–12	—	1	—	chowano.
		Miękkie drzewo obrobione w krotkę przyrznąć i ocapować na	1	12–18	⅓	¾	—	
		Litto Litto	1	6–10	⅓	¼	—	Poręcz
		Dębiny ditto ditto	1	12–16	10/4	1	—	
		Pomosty (Streuholz)	5	6–8			—	
		Obrobić wraz z położeniem na każdą sztukę.	—	—	⅓	½	—	
		Brzniste pomosty czyli dyle	5	10–12	—	—	—	
		Podług sznuru obrobić na sztukę	—	—	⅓	¼	—	
		Do wbijania palu Haparem potrzeba	—	—	—	—	—	8 do 30 dni ręcznych podług okoliczności lokalnej.
		Zwózka.						
		1 Kloc miękkiego drzewa	7–8	16–18	—	—	6	
		1 ditto ditto ditto	5–6	12–15	—	—	4	
		1 ditto ditto ditto	5–6	6–10	—	—	2	podług odległo=
		1 ditto dębowego ditto	7–8	18–24	—	—	10/8	wgórach ści jak N. 4.
		1 ditto ditto ditto	6–7	12–16	—	—	6	wgórach
		1 ditto ditto ditto	5–	10–12	—	—	4	Równinie
		1 ditto ditto ditto	5–	6–8	—	—	2	
		Szczególnie	Sztuki	stopy kub:	Dni Majstra	Dni ręczne	sprzężajnej	
11	Budowy wodne	na 1. sążeń } Faszyn	—	38	—	—	—	parokonna fura bierze 8 faszyn.
		sześcienny } Palików	—	76	—	—	—	9 stóp długie 1 stopę grube
		Faszyny ciąć i wiązać	—	8	—	1	—	3–3½ ditto 3 cale ditto
		Paliki czyli kołki robić	—	90	—	1	—	po 9 stóp dług: 1 stopę grube
		Ładowanie faszyn	—	8	—	—	1	3–3½ ditto 3½ cali ditto
		ditto palików	—	120	—	—	1	
		Położenie i umocowanie na Sążeń Kubiczny 3 ludzi, na ładowanie i zrzucenie, podawanie i wiązanie fa= szyn 1 człowiek ogół ogółem na 1 sąż:						
		Kubiczny	—	—	—	4	—	
		Żwiru do zasypania czyli wypełnie= nia na 1 sążeń Kubiczny	—	72	—	—	—	
		Dobywać	—	60	—	1	—	
		Ładować	—	6	—	—	1	
		na 1 sążeń Kub: tamiarskich dni	—	—	½	—	—	
		Ogółem potrzeba na sąż: sześć:						
		Faszyn	—	38	—	—	—	
		Palików	—	76	—	—	—	
		Robotników	—	—	—	10¾	—	
		Żwiru	—	72	—	—	—	
		Tamarz	—	—	½	—	—	
12	Opaska tamy	na 1 sążeń sześć: Faszyn	38	—	—	—	—	9 stóp długie, 12 cali grube.
		ditto ditto Palików	76	—	—	—	—	od 3–3½ cali długie 3½ gr:
		na ieden sążeń kw: opatrzenie	—	—	—	½	—	Żwir i dostarczanie jak po=
		Tamarz	—	—	1	—	—	przednio pod liczbą 11.
		Materyał ciężący	—	36	—	—	—	Żwiru fur 6 czyli ½ dnia
								sprzężajnego.
13	Opaska brzegów	Na ieden sążeń kw: faszyn wraz z kiełbasami	6					9 stóp długie 12 cali grube
		Palików	24					3–3½ stóp dług 3½ cali gr:
		Opatrzenie	—	—	—	—	—	Zwózka iak Nro 11.
		Tamarz	—	—	—	1	—	
		Na 10 sążni kwadr Skarpowanie	—	—	⅓	—	—	
			—	—	—	1	—	

	Przedmiot		Miara bieżąca: Sztuk	Stopy kubicz.	Dni Majstra	ręczne	sprzężajne	
14	Oscidlenie brzegów	na 1 sążeń kwadr: faszyn —	2	—	—	—	—	9 stóp długi: 12 cali grube
		palików —	12	—	—	—	—	3–3½ stóp długie
		roboty —	—	—	—	1	1	Dostarczenie i zwózka iak
		Tamarz —	—	—	½	—	—	Nro ii.
		W miejsce fur do zwózki 1 Kubicz: sążnia materyału ciężkiego	—	—	—	6	—	
15	Płotki dubelttowe	Na 1 sążeń kwadr: Faszyn —	2	—	—	—	—	9 stóp długi: 12 cali grube
	mutowe	Palików — — —	10	—	—	—	—	3–4½ stóp długie
		Zrobienie palików — —	60	—	—	1	—	
		Dowózka tychże — —	90	—	—	—	1	
		Do zrobienia płotku mutowego na 1 sążeń kwadr: — —	—	—	—	1	—	
		Materyał do wypełnienia taczkami dowozić na 1 sążeń kub: —	—	—	—	6	—	
	płotki poiedynoze	Połowe co dubelttowe						
	ditto potrojne	o połowę więcey jak dubelttowe						
16	Zasadzenie	na 2 sążnie kwadr: faszyn	1	—	—	—	—	9 stóp długie 12 cali grube.
		na 15 sążni kw: ścięcie i sadzenie	—	—	—	1	—	
		na 200 sążni kw: ziemi do przykrycia dowieźć — —	—	—	—	—	1	
17.	Oscidlenie wierzchuczyli korony	na sążeń kwadr: Faszyn —	2½	—	—	—	—	9 stóp długi: 12 cali grube
		Palików — — —	12	—	—	—	—	3–3½ cali długie
								obrobienie i dowózka iak Nro ii
18.	Przekopy	na 10 sążni szes: w żwirze, i raz przerzucić — — —	—	—	—	4	—	
		Ditto Ditto Ditto dwa razy	—	—	—	5	—	
19	Brukowanie no we —	na 5 sążni kwadr: 12 cali wysokości	sążni kub:					
		Kamieniami — —	1	—	—	—	—	Dostarczenie iak Nro 8. pro=
		Ditto piasku — — —	—	20	—	—	—	porcya ta zależy od formy
		na sążeń kwadr: brukarza —	—	—	1	—	—	i gatunku kamieni —
		do pomocy —	—	—	—	1	—	Na plantowanie 1 czło=
	ditto poprawka	podług okoliczności i stanu zepsucia	—	—	—	—	—	wiek —
20	Tarassy kamienne	Muru suchego wglinie na 1 sążeń kub: kamieni —	¼	—	—	—	furry po 6 Ho: kub. —	Dostarczenie iak Nro 9.
		Ditto gliny —	—	—	—	—	8	
		Roboty Mularskiéy — —	—	—	4	—	—	
		Pomocniki — — —	—	—	—	8	—	
		Muru z Mchem na 1 sążeń kubicz:						
		Kamieni — — —	1¼	—	—	—	—	
		Mchu — — —	—	—	—	—	3	
		Roboty Mularskiéy — —	—	—	3	—	—	
		Pomocniki — — —	—	—	—	6	—	
	Naprawa	w miarę zniszczenia i podług miary szesciennéy —						
21	Budowa stathków	Drzewo stosownie do przepisu Nr. 10 ieme potrzeby podług wielkości stathków rachować wypada.						do tin liczyć na 1 sążeń liny ¾ kwarty smoły.
22	Żelazo —	podług wagi i roboty —						

Tabella

Okazuiąca ile razy fura szarwarkowa, w proporcyi że na dzień 4 lub 5 mil ujechać musi z żwirem, kamieniami lub innym materyałem, podług następuiących odległości dziennie obrócić winna.

w proporcyi ze 4 mile codziennie ujechać musi.		w proporcyi ze 5 mil codziennie ujechać musi.	
Odległość Materyału	może obrócić dziennie	Odległość Materyału	może obrócić dziennie
Sążnie	razy.	Sążnie	razy.
100	50	100	60
200	38	200	50
300	27	300	33
400	20	400	25
500	16	500	20
600	13	600	16
700	11	700	14
800	10	800	13
900	9	900	11
1000	8	1000	10
od 1100 do 1200	7	od 1100 do 1200	9
od 1300 do 1400	6	od 1400 do 1600	7
od 1500 do 1800	5	od 1700 do 1900	6
od 1900 do 2000	4	od 2000 do 2300	5
od 2300 do 3000	3	od 2400 do 2900	4
od 3100 do 3400	2 ½	od 3000 do 3800	3
od 3500 do 4000	2	od 3900 do 5700	2
		5800 6800	2 ½
		6900 10000	1

Do zwózki 1 sążnia kubicznego ziemi lub żwiru potrzeba

gdy wóz obejmuie 6 st. kub: fur — 36
jeżeli zaś 5 ditto ditto — 43
4 — — — 54
3 — — — 72
Wózków na 2 stóp kub: potrzeba — 108
ditto 1½ ditto ditto — 162
Taczek 1 — — — 216

Człowiek średnio pilny może w podatnéy ziemi przy wykopaniu boczników rowów łatwo dziennie 1 sążeń kubiczny ziemi wyrzucić. — W gruncie twardym gdzie do połowy motykami ziemię wykopać przypadnie potrzeba 2 ludzi. — W gruncie takim gdzie ziemię całkiem motykami wykopać przypadnie potrzeba 3 ludzi, w kamienistym 4 i więcej. Z pierwszego przykładu okazuie się iż 1 człowiek 1 sążeń kubiczny wyrzucić może, więc odkrytego żwiru przyjmuie się ze ½ sążni kub: czyli 144 stóp kub: lub 24 wozy po 6 stóp kub: natadować winien, kopanie żwiru i odkrycie tegoż można podług tey samey zasady ustanowić. — — —

Przepisy względem odrabiania szarwarków zatwierdzone przez Kommisyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi do N. 205/719 z dnia 12 Maja r. 1819. w Warszawie w Drukarni N. Glücksberga Xięgarza i Typografa Królewskiego Uniwersy: r 1820.

Dyrektor Jeneralny Dróg.

W celu zapewnienia porządnego wykonywania oraz postępu robót przy drogach bitych, następuiące przepisy zachowane bydź powinny:

Ar. 1.

Szarwarki przy drogach, bydź powinny, pracuiąc w miesiącach letnich od wschodu do zachodu, przez godzin 12, a w miesiącach zimowych przez godzin 8. Na spoczynek południowy rachuie się w miesiącach letnich godzin 2. w miesiącach zimowych godzina 1.

Ar. 2.

Aby ieden na szarwark w swoiem gospodarstwie mógł się urządzić, powinna robota około dróg, przynaymniey na 3 dni wprzód, bydź mu zapowiedziana, to iest palety wrzone, wyiąwszy nagłe wypadki w których natychmiast stanąć powinien.

Ar. 3.

Biorąc średnią proporcyą rotsu powinno się sprzężaiem cztery mile na dzień odbyć, do czego także nietadowne ieżdzenie od godziny zaczęcia roboty liczyć się będzie. Jedynie złe drogi, wysokie góry, zmudne przeprawy na wodzie, z pod tego przepisu uwalniaią, co do rozpoznania Dyrekcyi Jeneralney dróg zostawione będzie. Postaniec piszy powinien wlecie cztery, wzimie trzy mile odbyć.

Ar. 4.

Robotnicy drogowi, gdyby w drodze zatrzymani byli, za straty stąd czasu na koszt winnego wynadgrodzeni będą.

Ar. 5.

Szarwark nie może bydź żądany tylko wezasie postanowieniem Xięcia Namiestnika Królewskiego oznaczonym.

Ar. 6.

Robotnika do dróg nie można bez własnego iego zezwolenia dać, ieżeli nad mil 3 wyiętać, a wtenczas drogę tam i napowrót z szarwarku potrącić mu należy.

Ar. 7.

W Artykule trzym iest wprawdzie ustanowiony wymiar godzin, lecz aby roboty około dróg podług prawdziwych zasad ekonomiki wykonywane, oraz ile możności z pospiechem prowadzone były, z drugiey zaś strony aby drogowemu robotnikowi podać sposobność przez pilne przykładanie się korzystania z drogiego dlanego cza-

su

ze, jako to: aby wozownie do swego gospodarstwa powrócił, lub przez swoią pilność więcej zarobił, nakoniec przykrych exekucyi za zaległość unikną, dzieli się niniejszem na słuszności i doświadczeniu wsparty wymiar roboty, którego, tak budowniczy drogowy jak i robotnik, trzymać się powinien, i podług którego w przypadku sporu, rzecz rozstrzygniętą bydź winna. Umiarkowanie to na wymiar roboty nie może bydź rozciągnięte do wszelkich rodzajów robót, bo wolny, za pieniądze robiący wyrobnik, dla zysku dale: ko więcej robić może, jak robotnik nieopłatny za powinność ro: bocizny; dla tego wymiar następujący, na średnie siły człowieka i bydła wyrachowany, tylko dla robotników szarwarkowych iest ułożony. — —

Wymiar Robót

Dnie

1. Do przybocznych rowów w pulchnéj ziemi, do wykopania i wy= rzucenia iednego kubicznego sążnia potrzeba — — —

Dnie

domą np w odległości 1000 sążni obraca się Końmi 8 razy. —

15. Sześć kubicznych stóp albo 1½ korca ciężkiego materyału, ważące około 5 do 6 cent: ładuie się na ieden wóz. —

16 Do wycięcia lasu w wysoko pniowym lesie na 5 □ sążni — 1
W miernie wysokim na 10 □ sążni — 1
W krzakach i zaroślach wraz z uprzątnieniem na 20 □ sążni 1

17. Dobywanie kamieni, wykazuie się podług różnego łożyska, gatunku, i szczegółowych prób, a zatem to do miejscowości należy, również trzeba się z ich roztłuczeniem zachować i skalę dla każdéj kopalni osobno oznaczyć. —

18. Do ustawienia 1go kubicznego sążnia kamieni — 2.

19. Do rozkładania tegoż na drodze — 3.

20. Do rozrzucenia 1 kubicznego sążnia żwiru na drogę — 2

21. Do ścięcia i obrąbania miękkiego miernie grubego pnia — ½
Dęba — 1.

Koni

22. Do zwożenia krokwiastego drzewa — 2
Ditto 5 do 6 sążni długiego 12 do 15 cali grubego — 4
7 do 8 sążni długiego, 16 do 18 cali grubego — 6
Dębu 5 sążni dług: 6 do 8 cali grub: — 2
ditto 5 ditto 10 --- 12 ditto ditto — 4
Dębu 6 do 7 sążni długiego 12 do 16 cali grubego — 6
Ditto 7 --- 8 ditto 18 --- 24 ditto — 8.

23. Faszyn 9 stóp długich 1 stopę grubych, nawiązuie się wraz z scinaniem sztuk 8 przez 1 dzień —

24. Kołków do faszyn 90 sztuk, zrobi na dzień, ieden człowiek, przywożą 2½ do 3 kóp — 2.

25. Sążni 20 □ na mieliznie zasadzić może robotnik ieden przez dzień 1 —

Art. 8.

Każdej gminie, zaraz na początku roku budowniczego poda się wykaz całorocznych bieżących i zaległych powinności. Assygnacye będą podług sporządzonéj przez Dyrekcyę Generalną dróg Konsygnacyi Gmin, przez Komissye Wojewódzkie wydane, podpisane, i za pośrednictwem Komissoryatu drogowego rozesłane; Gmina wyda, na te, lub cząstkowe palety Kommissarzy drogowych, recepis. —

(Artykuł ten zmieniony przez nową manipulacyę.)

Art. 9.

Ponieważ tylko Generalna Dyrekcya Dróg, dokładną wiadomość o potrzebie robocizny mieć może, przeto do niéj należy oznaczyć czas i miéjsce, w którem szarwark, maią bydź odbyte; wzgląd przytem zachowany bydź winien, aby nigdy z iednego miéjsca wszyscy robotnicy na raz, i ~~wy~~ wszystkie dnie powinne ieden po drugim, były wymagane, iżby przez to zawsze kilku włościan w miéjscu zostało, którzyby

w

w nieprzewidzianych przypadkach, jakoto: pożaru lub nagłego wylewu wód i.t.p. znajdujących się przy robocie dróg swych sąsiadów, ratować mogli.

Nie powinni także włościanie nigdy w większéj liczbie do robót przychodzić, niż było wypatelowano.

Art 10.

Wypatelowanie robotnicy powinni się w miejsca i na czas w patencie oznaczony niezawodnie stawić. — Gminy wysyłać powinny do robót drogowych ludzi zdrowych, silnych, z łopatami okutemi, z motykami i siekierami; wozy przyzwoite do miary, i z dobrym sprzężajem wysyłane być mają, inaczéj napowrót odesłane będą.

Art. 11.

Dla przekonania się, czyli z jednéj strony, której Gminie wogólności lub szczególnemu włościaninowi więcéj nad powinność robocizny nienałożono, i czyli z drugiéj strony przepisaną robociznę wykonali, gdy robotnicy do roboty będą wysyłani, powinien jeden znich przez Wójta być wyznaczony, któremu kwit za wszystkich robotników dany być winien. Kwit takowy kondyktor, natychmiast po robocie wygotuje; te kwity powinien Wójt Gminy zachować. — Wójt Gminy obowiązany iest kwity rzeczone, przy końcu roku budowniczego Kommissarzowi Obwodowemu złożyć, a ten je niezwłocznie Dyrekcyi Jeneralnéj Dróg do rewizyi przesłać.

Art 12.

Za dokładną dostawę drogowéj robocizny, odpowiada zwierzchność Gminy, a zatem kary na tego spadają kto do uchybienia dał przyczynę; w takiéj okoliczności nie może niewinny bydź podciągnionym, i nigdy członkowie którzy powinność odrobili, podlegać exekucyi podciągnieni nie będą. Gdyby zaś Gmina sama ludzi wstrzymywała przechodzi na nią cała kara — —

Art. 13.

Skargi i rekursa nie mogą wstrzymywać dostawienia robocizny. — Dostawienie to, mimo zamierzonego rekursu nastąpić powinno, zwłaszcza że w przypadku należytego Gminie wynagrodzenia, Kassa Dróg zawsze będzie wstanie, aby to potrąceniem najbliższéj powinności, albo pieniędzmi zaspokoić.

Art

Art. 14.

Wszelkie nadużycie i prywatne spotrzebowanie szarwarku, naysurowiéj iest zakazane, i w każdym razie Urzędnik drogowy, za te przewinienia karanym będzie; gdyby zaś kto Urzędnika do nadużycia tego naprowadził, lub wspólnie korzystał, na ten czas winny do ukarania wedle Prawa odesłany zostanie. W przypadku gdyby do takiego uczéstnictwa robotnik szarwarku odbywaiący, był zmuszony biciem, lub twardemi słowami zniewolony, ma to natychmiast miéjscowéj zwierzchności donieść, lub ieżliby iego prośba nie była poparta, udać się do Kommissyi Woiewódzkiéj, albo bezpośrednio do Jeneralnéj Dyrekcyi się zgłosić, w którym przypadku ieden lub drugi właściciel powinności swéj dopełni. –

Art. 15.

Szarwark do robót drogowych nie może być pod żadnym pozorem używany

a. W dni Świąteczne, oprócz przypadków nadzwyczaynych iak w Art. 5.
b. Tudzież z Wsiów w których by choroba na ludzi lub zaraza na bydło panowała, lub gdzieby pogorzeli włościanie. –

Art. 16.

Wogólności nadczas do robót drogowych przepisany, niepowinny żadne dnie zalegać, ani być przyciągane, iżby potem w czasie robót wpolu lub razem z nastąpiącym szarwarkiem, z uszczerbkiem rolnictwa żądane były.

Art. 17.

Gdyby dla nastąpiony przed południem niepogody, ludzie na miéjsce roboty przybyli, odesłani być muszą, potrącać się im będzie pół dnia, iżeli zaś dzień ieżeli do powrotu całego dnia potrzebuią.

Art. 18.

Ludzie i fury szarwarkowe, przebywaiąc rogatki, mosty i przeprawy, na których opłata mostowego, lub inna iest dozwolona, wolni są od tychże opłat.

Art. 19.

W przypadku, gdyby powołani do pracy robotnicy, na roboty wracać musieli, zmarnowany czas liczonym być ma do roboty dziennéy, na odpowiedzialność Dozorcy drogowego. –

(podpisano) Christiani
Dyrektor Jeneralny Dróg i Mostów

B. K.
IV.

697.

M. 693.
47
1 232.

WZÓR
Słupa Werstowego.

ELEWACYA

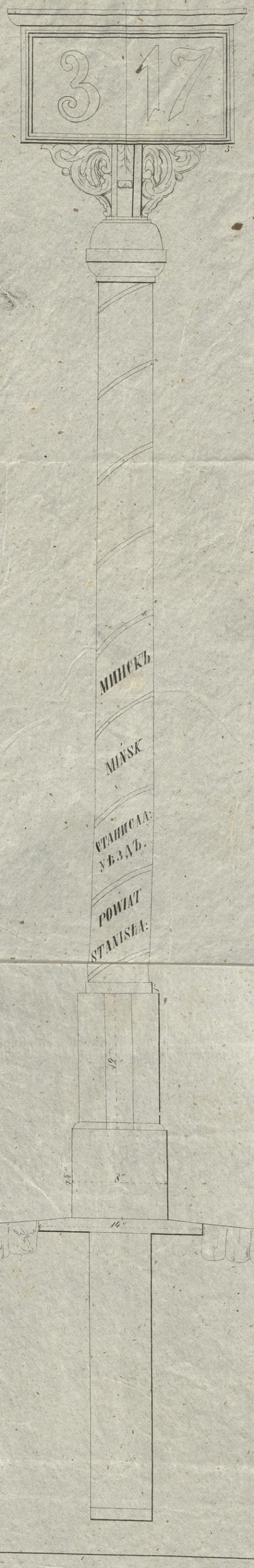

PRZECIĘCIE PO LINII A. B.

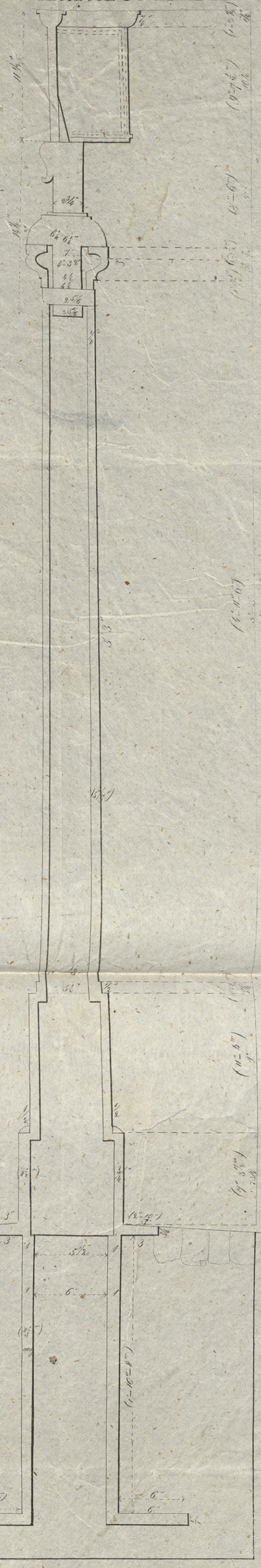

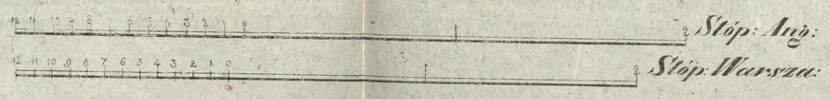

Plan

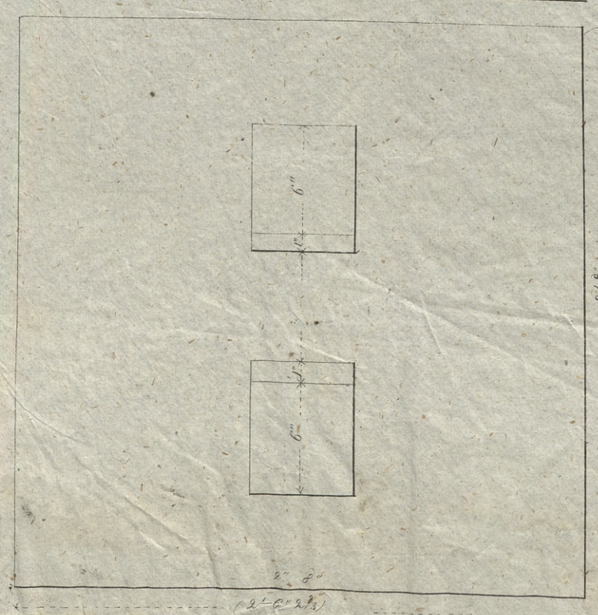

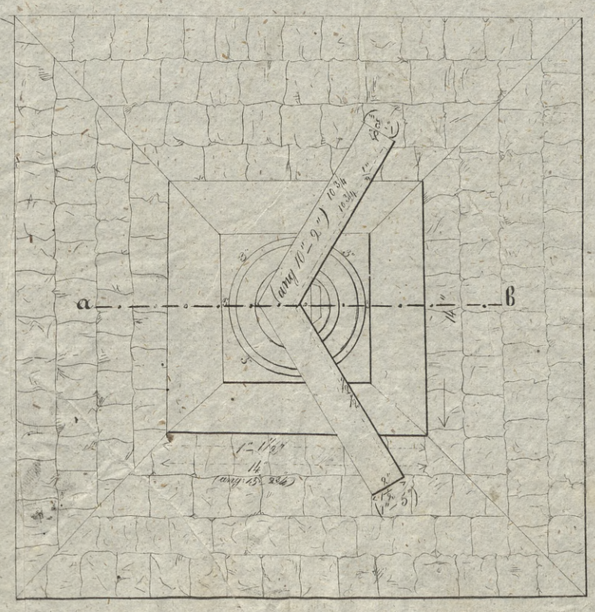

BK 693

145

Fig: 3.

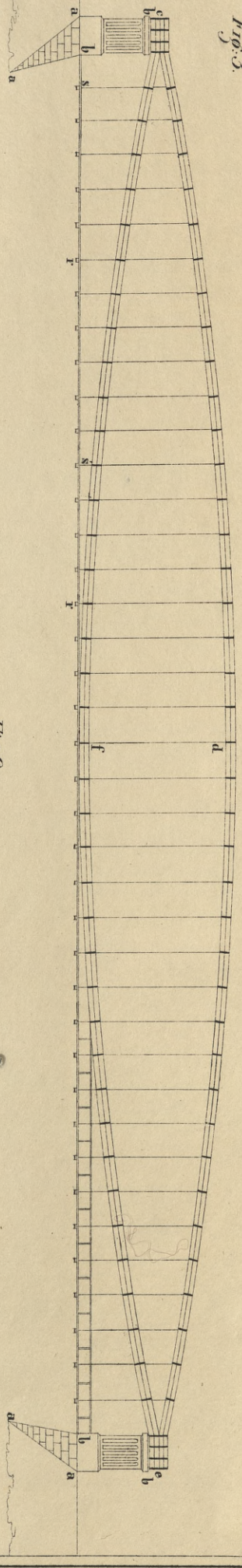

Fig: 2.

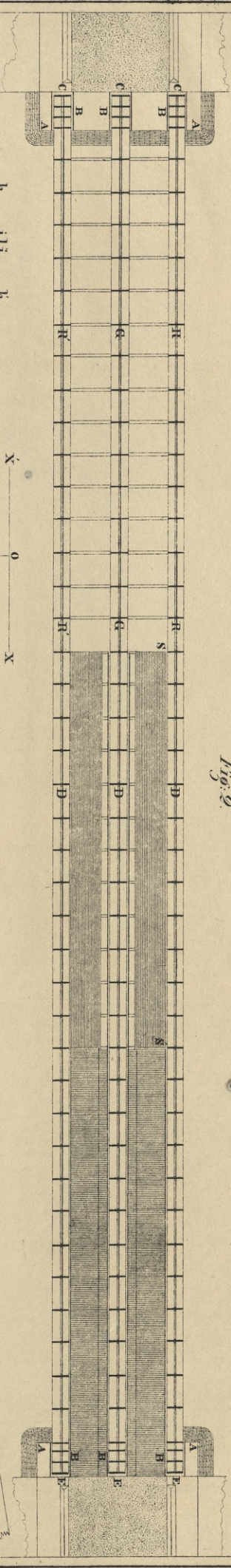

Fig: 1.

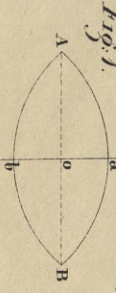

Fig: 5.

Fig: 6.

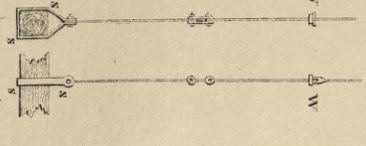

Fig: 9.

Fig: 7.

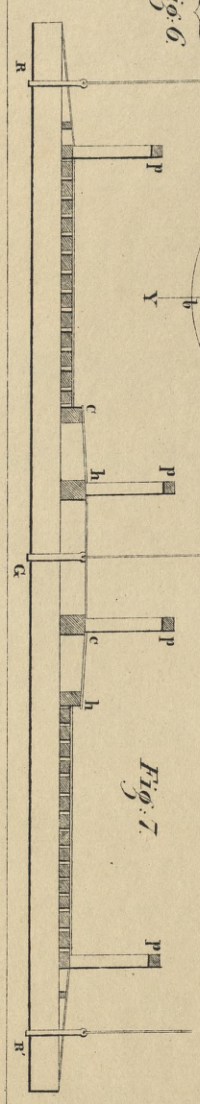

Fig: 4.

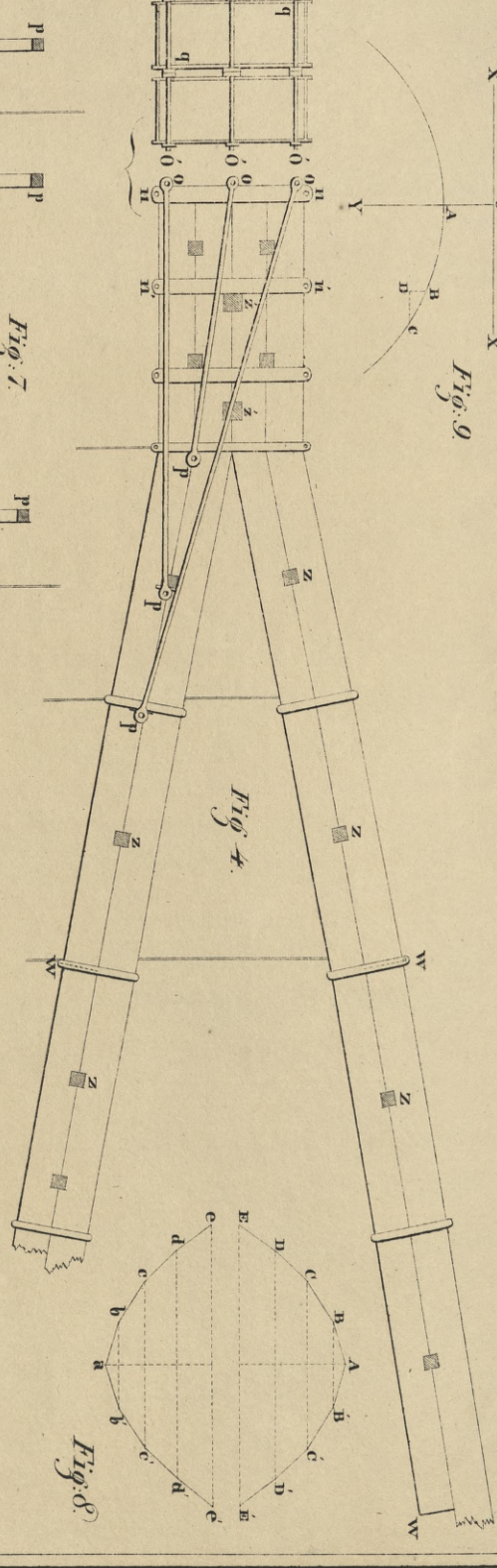

Fig: 8.

Podziałka dla Fig: 2 i 3.

dla Fig 4. 5. 6. i 7.

BK 693

N^ro

PLAN HORIZONTAL

de la Chaussée de.....

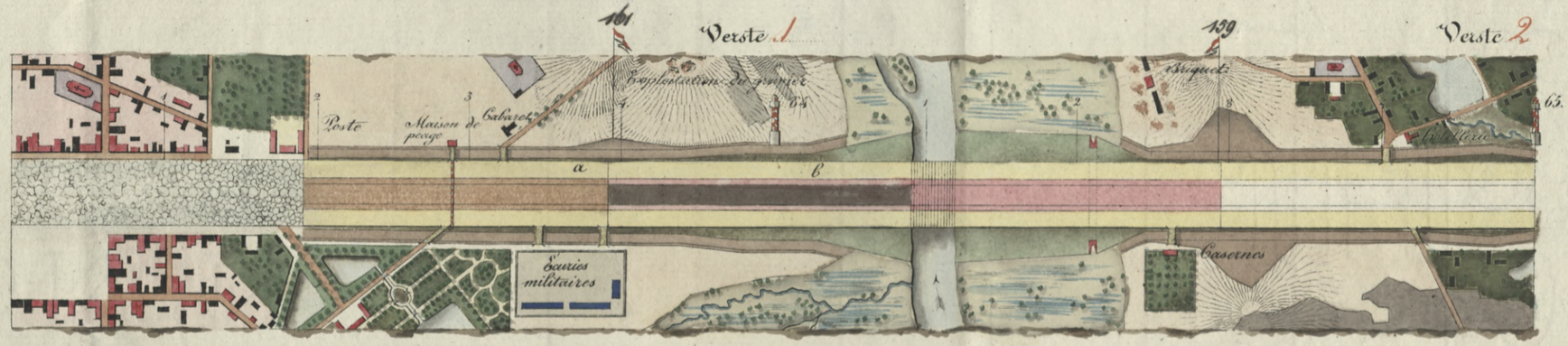

Indication

N^ros { noirs / rouges } des Verstes { courantes. / des postes.

terrassement | gravelure | fondation | empierrement

marque de la déviation { à droite. / à gauche.

a. — b. pente.

161.-159. degrés de l'angle de déviation.

Echelles

Toises de Russie — pour la longueur de la chaussée, et pour la longueur et largeur de situation — Toises de Pologne

pour la largeur de la chaussée.

pour la hauteur des déblais et des remblais.

Model.

146

BK 693

Zarząd
XIII-ego Okręgu Kom-
munikacyj
№
dnia Maja 1847 r.
w Warszawie

Urzędnik
do

Na zasadzie ukazu Najjaśniejszego Pana z d 5 Grudnia z. z. dotychczasowy Zarząd Kommunikacyj Lądowych i Wodnych w Królestwie stanowiąc XIII Okrąg, przybrał nazwanie, Zarządu XIII-ego Okręgu Kommunikacyj.

Według organizacyi, służba zewnętrzna Okręgu utrzymawszy po większej części odmienne od dzisiejszych nazwy szczegółowych urzędów, ma być podzieloną jak następuje:

Oddział 1-y

Naczelnik Oddziału do pełnienia obowiązków którego przeznaczony został przez Zarząd tymczasowo P. Korczakowski. /: mieszkanie w Augustowie :/

Pierwszy Objazd /: Wydział :/

Naczelnik Objazdu P. Białkowski /: mieszkanie w Pułtusku :/

Konduktorów 4ch

Drożników 41.

91 Wiorst traktu Kowieńskiego od Zegrza do Rydzewa, 28 Wiorst traktu Białostockiego od Twierdzy Nowogeorgiewskiej do Serocka.—

Drugi Objazd

Naczelnik Objazdu P. Obuchowski /: mieszkanie w Łomży :/

Konduktorów 5

Drożników 60

164 Wiorst traktu Kowieńskiego, od Rydzewa do Szypliszek.

Trzeci Objazd

Naczelnik Objazdu P. Bogdan /: mieszkanie w Marjampolu :/

Konduktorów 4

Drożników 44.

93¼ Wiorst traktu Kowieńskiego od Szypliszek do Olesoty, 39⅔ Wiorst traktu Królewieckiego od Marjampola do Kibarty.—

Czwarty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Jocz /: mieszkanie w Ostrowiu :/

Konduktorów 3

Drożników 35

140½ Wiorst traktu Białostockiego od Wiżnicy do Złotoryi.

Piąty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Fryderycy /: mieszkanie w Augustowie :/

Pomocnik 1.

Pisarz 1.

Rzemieślnik 1.

Dozorców 12

Strożów 22

98⅓ Wiorst kanału Augustowskiego od rzeki Bobry do rzeki Netty.

bK 693

Oddział II.

Naczelnik Oddziału P. Flir /: mieszkanie w Warszawie :/

Pierwszy Objazd

Naczelnik Objazdu P. Wolski /: mieszkanie w Warszawie :/

Konduktorów 5

Dróżników 68

26 Wiorst traktu Zakroczymskiego od Warszawy do Kazunia, 48 Wiorst Traktu Nowo-Aleksandryjskiego od Warszawy do Mniszewa, 68 wiorst traktu Krakowskiego od Warszawy do Białobrzeg, 11¼ Wiorst dróg w okolicy Warszawy.

Drugi Objazd

Naczelnik Objazdu P. Randau /: mieszkanie w Łowiczu :/

Konduktorów 5

Dróżników 49

95 Wiorst traktu Kaliskiego od Bieniewa do Krosniewic, 60 wiorst traktu Fabrycznego od Łowicza do Łodzi.

Trzeci Objazd

Naczelnik Objazdu P. Kleczeński /: mieszkanie w Kościelcu :/

Konduktorów 2

Nadzemieślników 3

Dróżników 56

105 Wiorst traktu Kaliskiego od Krosniewic do Szczypiorny, 51½ Wiorst traktu Poznańskiego od Kościelca do Stupcy.

Czwarty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Staniewski /: mieszkanie w Sieradzu :/

Konduktorów 2

Nadzemieślnik 1

Dróżników 25

102⅓ Wiorst traktu Fabrycznego od Łodzi do Kalisza.

Piąty Objazd.

Naczelnik Objazdu P. Rudnicki /: mieszkanie tymczasowe w Warszawie :/

Pomocnik 1

Pisarzy 2

niższej służby osób 15

Rzeka Wisła od twierdzy Nowogeorgiewskiéj do granicy Pruskiéj na przestrzeni 145 Wiorst z mostem pod Płockiem.

Oddział III

Naczelnik Oddziału Major Jurczewski /: mieszkanie w Radomiu :/

Pierwszy Objazd

Naczelnik Objazdu P. Wysocki /: mieszkanie w Radomiu :/

Konduktorów 3

Nadzemieślników 2

Dróżników 33

$70\frac{2}{3}$ Wiorst traktu Krakowskiego od Białobrzeg do Bzina, $51\frac{3}{4}$ Wiorst traktu Lubelsko-Radomskiego od Radomia do Góry-Puławskiéj—

Drugi Objazd

Naczelnik Objazdu Kapitan Krosnowski /: mieszkanie w Suchedniowie :/

Konduktórow 3

Nadrzemieślnik 1

Drożników 35

32 Wiorst traktu Krakowskiego od Bzina do Kielc, 88 Wiorst drogi od Bzina do Zawichosta.

Trzeci Objazd

Naczelnik Objazdu P. Koziejewski /: mieszkanie w Miechowie :/

Konduktorów 5

Nadrzemieślników 2

Drożników 43

$102\frac{2}{6}$ Wiorst traktu Krakowskiego od Kielc do Michałowic, $34\frac{1}{3}$ Wiorst drogi Górniczéj od Kielc do Sielpi, $33\frac{3}{4}$ Wiorst drogi górniczéj od Olkusza do Niwki.

Czwarty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Toczyski /mieszkanie w nowem m: Korczynie :/

Pomocnik 1

Dozorca 1.

Rzeka Wisła od Granicy Krakowa do Zawichosta na przestrzeni 174 wiorst.

Piąty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Krzyczkowski /mieszkanie w Kozienicach :/

Pomocników 2

Dozorców 6

Rzeka Wisła od Zawichosta do ujścia Pilicy na przestrzeni 157 wiorst.

Oddział IV

Naczelnik Oddziału P. Pollini /: mieszkanie w Warszawie :/

Pierwszy Objazd

Naczelnik Objazdu P. Chrzanowski /: mieszkanie w Warszawie :/

Konduktorów 4

Nadrzemieślnik 1

Drożników 56.

25 Wiorst tr: Kowieńskiego od Pragi do Zegrza, $15\frac{1}{2}$ Wiorst tr: Nowogeorgiewskiego od Jabłonny do Nowogeorgiewska, $19\frac{1}{3}$ Wiorst tr: Radzymińskiego od Pragi do Radzymina, 65 Wiorst tr: Brzesko-Litewskiego od Pragi do Mingos, $28\frac{2}{3}$ Wiorst tr. Uściługskiego od Miłosny do Lubiczy.

Drugi Objazd.

Naczelnik Objazdu P. Czarnecki /mieszkanie w Międzyrzecu :/

Konduktorów 3

Drożników 42

$113\frac{1}{4}$ Wiorst tr: Brzesko-Litewskiego od Mingos do Terespola.

Trzeci Objazd.

Naczelnik Objazdu P. Urbański Walenty /: mieszkanie w Markuszowie :/

Konduktorów 5

Dróżników 33

128 4/7 Wiorst tr: Uścituyskiego od Lublina do Piaskow, 8 3/4 Wiorst tr: Iwangorodskiego od Moszczanki do Iwangorodu; 15 1/2 Wiorst traktu Lubelsko-Radomskiego od Kurowa do Nowéj Alexandryi.

Czwarty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Drac /: mieszkanie w Krasnymstawie :/

Konduktorów 6

Nadzrzemieślnik 1.

Dróżników 49

71 Wiorst tr: Uścituyskiego od Piaskow do Raciborowic, 96 1/3 Wiorst traktu Kamojskiego od Piaskow do Zeriomy na Granicy Austryackiej.-

Piąty Objazd

Naczelnik Objazdu P. Jodko /: mieszkanie w Warszawie :/

Pomocników 2

Dozorców 4

Majstrów 3.

Rzeka Wisła od ujścia rz: Pilicy do ujścia rz: Narwi pod Twierdzą Nowogeorgiewską na przestrzeni 89 Wiorst

Oddział V

Inżenier m: Warszawy /kawiadujący V oddziałem :/ P. Świątkowski.

Pomocników 2

Konduktor 1

Buchalter 1

niższej służby inżenierskiéj i brukarskiéj w ogóle osób 50.

Roboty Inżenierskie w Warszawie, a mianowicie: umocnienie jako też reparacya bruków i adamizowanych ulic oraz placów, trotuarów, kanałów, tudzież utrzymanie mostu na Wiśle.

Zawiadomiając o tem służbę Inżenierską, Zarząd poleca jéj, ażeby do tego wszystkiego co wyżéj powiedzianem zastało, ściśle się zastosowała.

Nadto Naczelnicy oddziałów, jakoteż Objazdów, obowiązani są objąć bezzwłocznie za wspólnem porozumieniem się według powyższego podziału służbę, a przy obejmowaniu onej, zdać sobie nawzajem wszelkie papiery, oraz rekwizyta do powierzonych im respective oddziałów lub Objazdów należące.-

O dopełnieniu tego, każdy oddzielnie z Naczelników oddziałów, jakoteż Objazdów, złoży Zarządowi najdaléj za dni 20 rapport.

W zastępstwie Zarządzającego

Dyrektor Zarządu Radca Stanu /: podpisano :/ Lewiński

po Dyrektora Kancellaryi /: podpisano :/ Popławski

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

BU 693

149

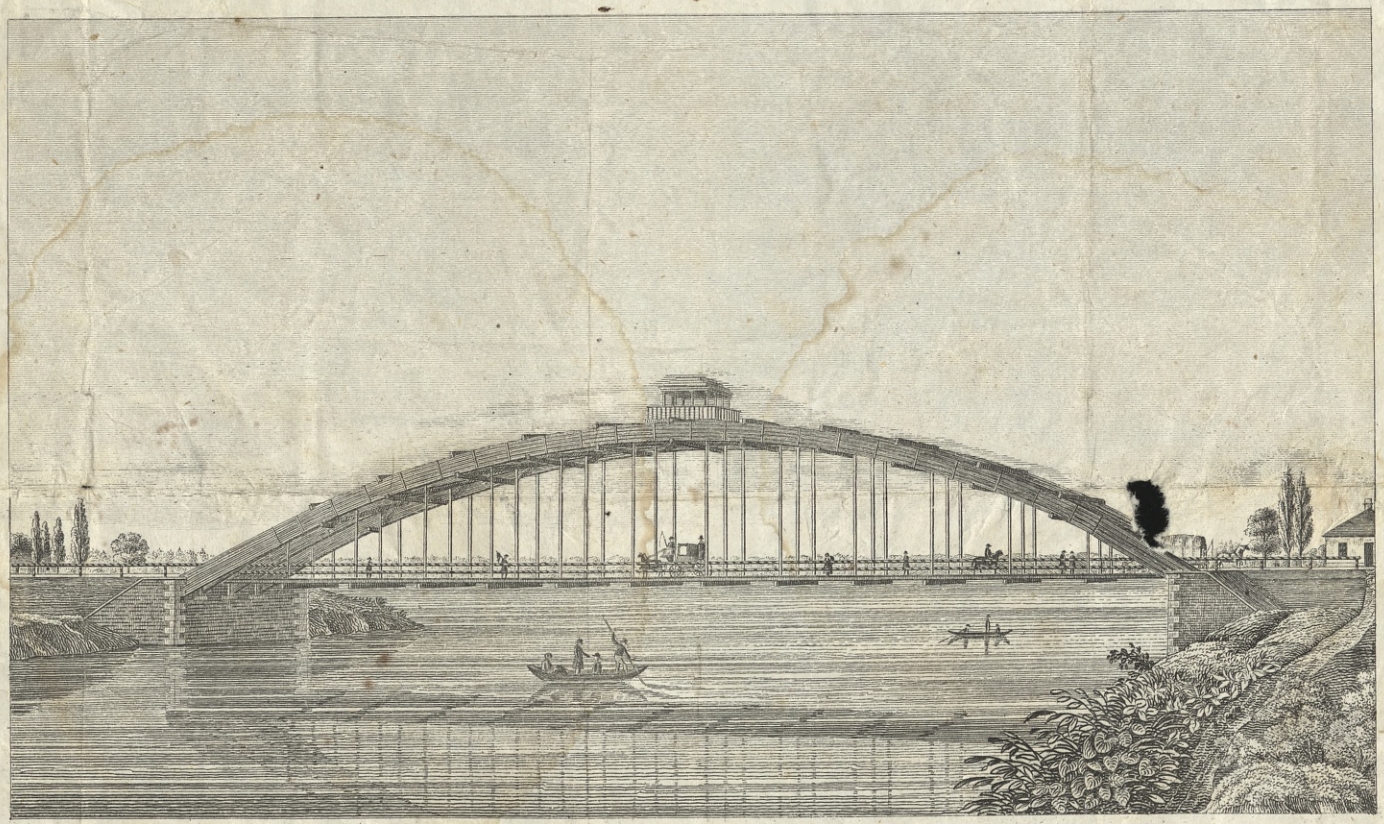

Widok Mostu wiszącego, 270 stóp długości na rzece Wieprzu pod Kośminem w Majętności Franciszka Miaskowskiego